H.P. LOVECRAFT

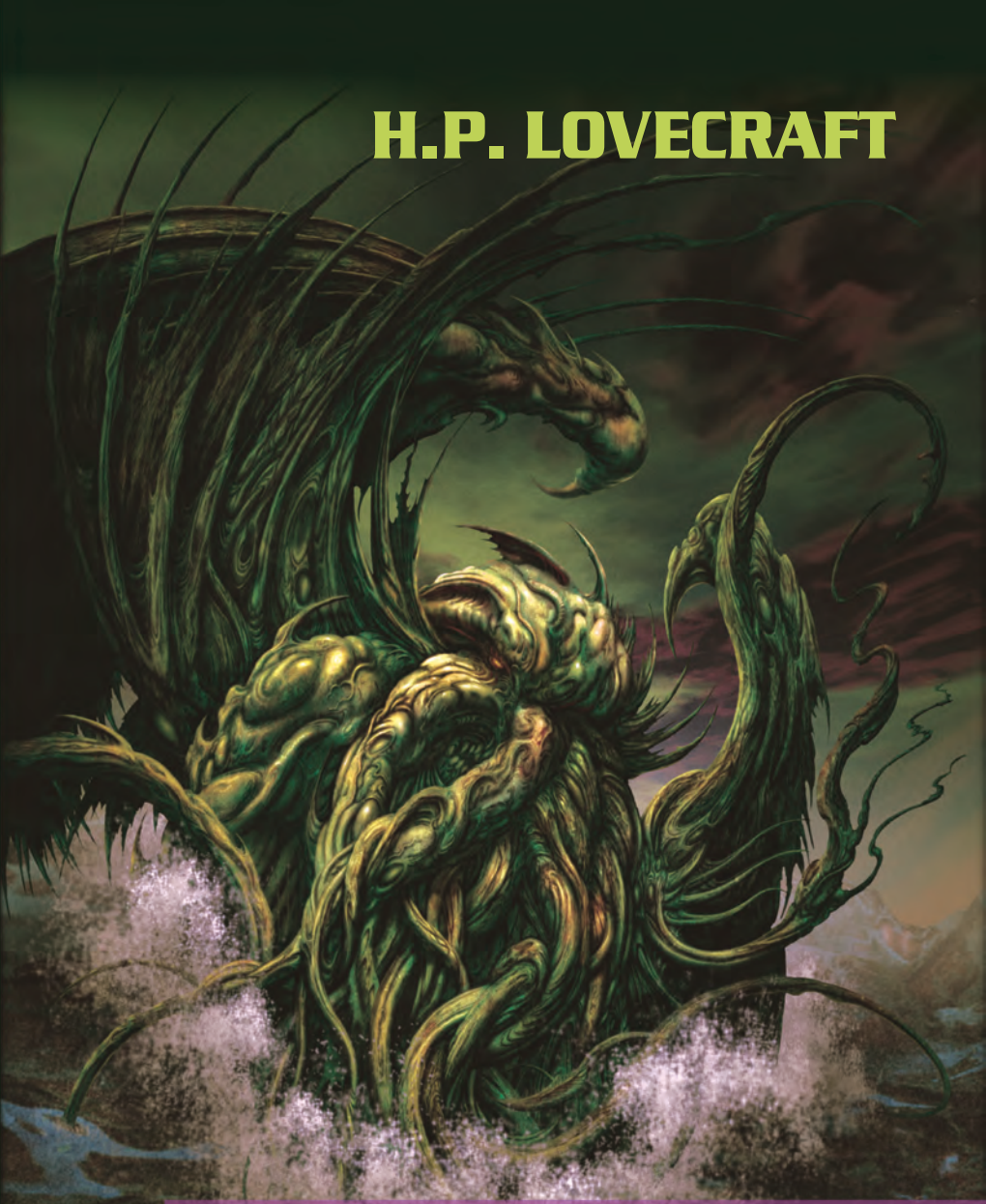

Chemarea lui Cthulhu

ȘI ALTE POVESTIRI STRANII

Chemarea lui Cthulhu
şi alte povestiri stranii

H.P. LOVECRAFT

CHEMAREA LUI CTHULHU
ȘI ALTE POVESTIRI STRANII

Traducere din limba engleză de
LIGIA CARANFIL

LEDA
GRUPUL EDITORIAL CORINT

Redactor: Emil Paraschivoiu, Mirella Acsente
Tehnoredactare computerizată: Mihaela Ciufu, Andreea Apostol

H.P Lovecraft, *The Call of Cthulhu and Other Weird Stories*
Copyright © 1963, 64 August Derleth and Donald Wandrei.
Copyright renewed © Arkham House Publishers, Inc.

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate
Editurii LEDA, imprint al GRUPULUI EDITORIAL CORINT

ISBN 978-973-102-347-2

Fapte privitoare la defunctul Arthur Jermyn și familia lui

I

Viața este un lucru hidos, iar din ceea ce se ascunde în spatele cunoștințelor noastre despre ea se ițesc aluziile demonice ale adevărului, care o fac uneori de o mie de ori mai oribilă. Știința, deja opresivă prin revelațiile sale șocante, va constitui, poate, exterminatorul suprem al speciei noastre umane —, dacă suntem într-adevăr o specie aparte. Nicicând creierii muritorilor n-ar rezista la rezerva ei de orori neînchipuite în cazul în care s-ar revărsa peste lume. Dacă am afla ce suntem, ar trebui să facem ce a făcut Sir Arthur Jermyn, care, într-o noapte, și-a turnat petrol peste propriul trup și și-a dat foc. Nimeni n-a așezat rămășițele lui arse într-o urnă și nici n-a ridicat un monument funerar în amintirea celui care a fost. Căci s-au găsit anumite hârtii și un anume *obiect* închis

într-o cutie care i-au făcut pe oameni să-și dorească să uite. Cei câțiva care l-au cunoscut nici măcar nu admit că el a existat vreodată.

Arthur Jermyn a ieșit afară din casă, s-a dus în mlaștini și și-a dat foc, după ce a văzut *obiectul* din cutia care îi parvenise din Africa. Tocmai acel *obiect,* și nu propria sa înfățișare bizară, l-a făcut să-și pună capăt zilelor. Puțini sunt cei cărora le-ar fi plăcut să trăiască având trăsăturile stranii ale lui Arthur Jermyn, dar el a fost un poet și un savant, așa încât nu i-a păsat. Avea setea de învățătură în sânge, căci străbunicul său, Sir Robert Jermyn, baronul, fusese la vremea lui un antropolog de marcă, în vreme ce stră-stră-străbunicul său, Sir Wade Jermyn, fusese unul dintre primii exploratori ai regiunii Congo și scrisese cu multă erudiție despre triburile, animalele și presupusele antichități ale acelui ținut. Într-adevăr, bătrânul Sir Wade manifestase un avânt intelectual care aducea cu o manie. Bizarele sale conjecturi asupra unei civilizații preistorice congoleze a unei rase albe l-au acoperit de ridicol la apariția lucrării sale *Observații asupra mai multor părți din Africa*. În 1765, acest explorator neînfricat fusese internat într-un ospiciu din Huntingdon.

Alienarea mintală și-a găsit sălaș în toți descendenții familiei Jermyn, iar lumea se bucura că nu mai rămăseseră prea mulți dintre ei. Trunchiul nu mai dăduse noi ramuri, iar Arthur era ultimul vlăstar. Dacă n-ar fi fost așa, nu se poate spune ce ar fi făcut când i-a parvenit *obiectul*. Cei din neamul Jermyn au lăsat întotdeauna impresia că ceva nu era în ordine cu ei, ceva părea să le lipsească, deși Arthur era cel mai oribil dintre ei, iar vechile portrete de familie din conacul Jermyn

dezvăluiau destule figuri cu trăsături fine de dinainte de vremea lui Sir Wade. Cu siguranță, demența a început odată cu Sir Wade, ale cărui povești incredibile despre Africa făcuseră odinioară deliciul și, în același timp, constituiseră teroarea puținilor săi prieteni. O dovedise colecția lui de trofee și de specimene, care nu era defel ceea ce un om normal ar fi adunat și păstrat, și și-a făcut simțită prezența în mod izbitor în izolarea orientală în care și-a ținut nevasta. Aceasta din urmă, din câte povestea el, era fiica unui negustor portughez pe care-l întâlnise în Africa; și nu-i plăcea traiul englezesc. Ea, împreună cu un băiețel născut pe continentul negru, îl însoțise în cel de-al doilea și cel mai lung dintre periplurile sale, ba chiar și în cel de-al treilea, din care nu s-a mai întors niciodată. Nimeni n-o văzuse de aproape, nici măcar servitorii. Căci pornirile ei fuseseră violente și bizare. În cursul scurtei sale șederi la conacul Jermyn, ocupase o aripă îndepărtată, fiind vizitată numai și numai de soțul ei. Sir Wade a fost, într-adevăr, extrem de ciudat în solicitudinea arătată față de propria familie. Atunci când s-a reîntors în Africa, n-a permis nimănui să se ocupe de tânărul său fiu, în afara unei negrese oribile din Guineea. La întoarcere, după moartea lui Lady Jermyn, și-a asumat singur creșterea băiatului.

Dar tocmai trăncăneala lui Sir Wade, mai ales după câteva pahare, a fost cea care i-a făcut pe prietenii lui să-l considere nebun. Într-o epocă rațională, precum veacul al XVIII-lea, nu era deloc înțelept ca un om cu educație să vorbească despre priveliști virgine și peisaje stranii luminate de o lună congoleză, despre zidurile și pilaștrii gigantici ai unei

cetăți uitate, surpate și acoperite de viță sălbatică, de umedele, silențioasele trepte de piatră ce coborau la nesfârșit în bezna unor subterane abisale pline de comori și a unor catacombe inimaginabile. Mai presus de toate, nu era înțelept să aiureze despre viețuitoarele care ar fi putut bântui un asemenea loc, despre creaturile pe jumătate aparținând junglei, pe jumătate cetății nemaipomenit de vechi, ființe fabuloase pe care însuși Pliniu cel Bătrân le-ar fi descris cu scepticism; despre lucruri care ar fi ieșit la iveală după ce marile maimuțe antropoide ar fi cotropit orașul muribund, cu zidurile și pilaștrii săi, subteranele și straniile sculpturi. Totuși, după ce se întorsese acasă pentru ultima oară, Sir Wade descria astfel de lucruri cu o însuflețire tulburător de stranie, mai ales după al treilea pahar servit la Capul Cavalerului, lăudându-se cu ce găsise el în junglă și cum trăise printre groaznicele ruine știute numai de el. Și, într-un târziu, vorbi despre viețuitoare de-o asemenea manieră, încât a fost luat pe sus și dus la balamuc. Arătă prea puțin regret când se trezi zăvorât în încăperea zăbrelită din Huntingdon, căci mintea îi lucra în chip curios. De când fiul lui începuse să treacă de vârsta copilăriei, îi plăcuse din ce în ce mai puțin să stea pe acasă, până când, în cele din urmă, ajunsese să lase impresia că-l înspăimânta propriul cămin. Făcuse din Capul Cavalerului cartierul său general și când a fost închis în ospiciu își exprimă o vagă recunoștință, ca și cum i s-ar fi acordat protecție. Muri trei ani mai târziu.

Fiul lui Wade Jermyn, Philip, era o persoană extrem de bizară. În ciuda unei puternice asemănări fizice cu tatăl său, înfățișarea și conduita îi erau sub multe aspecte atât de

grosolane, încât toată lumea-l ocolea. Deși nu-i moștenise nebunia, așa cum se temeau unii, era de o imbecilitate crasă și cădea pradă unor crize de o violență incontrolabilă, pe perioade scurte. Era mic de statură, dar foarte puternic și avea o agilitate incredibilă. La doisprezece ani după primirea titlului nobiliar, se căsători cu fiica paznicului său de vânătoare, o persoană despre care se spunea că ar fi de origine țigănească, dar, înainte să i se nască fiul, se înrolă în marină ca simplu matroz, desăvârșind dezgustul general stârnit de obiceiurile și mezalianța sa. După încheierea Războiului de Independență al Statelor Unite ale Americii, se auzi despre el c-ar fi fost marinar pe vasul unui negustor implicat în comerțul african, câștigându-și o anumită reputație prin puterea fizică și cățărările sale, dar, până la urmă, dispăru într-o noapte, în vreme ce nava lui se depărta de coasta congoleză.

În fiul lui Sir Philip Jermyn bine cunoscuta, de-acum, ciudățenie a familiei luă o turnură stranie și fatală. Înalt și destul de chipeș, cu un soi de grație orientală în ciuda anumitor ușoare anomalii în privința proporțiilor, Robert Jermyn își începu viața de savant și de cercetător. El a fost primul care a supus studiului științific vasta colecție de relicve pe care bunicul său nebun o adusese din Africa, și care și-a impus numele de familie atât în domeniul etnologiei, cât și în cel al explorărilor. În 1815, Sir Robert s-a însurat cu fiica celui de-al șaptelea viconte Brightholme și a fost binecuvântat cu trei copii, dintre care cel mai mare și cel mai mic nu au fost niciodată văzuți în public pe motivul diformităților trupești și al anomaliilor psihice. Întristat de aceste

nenorociri în familie, omul de știință își căută refugiul în muncă și întreprinse două lungi expediții în interiorul Africii. În 1849, cel de-al doilea fiu al său, Nevil, o persoană absolut dezgustătoare, care părea să îmbine caracterul ursuz al lui Philip Jermyn cu aroganța neamului Brightholme, a fugit de acasă cu o dansatoare vulgară, dar a fost iertat la întoarcerea sa în anul următor. Se întoarse la conacul Jermyn ca văduv și tatăl unui băiețel pe nume Alfred, cel care, într-o bună zi, avea să fie tatăl lui Arthur Jermyn.

Amicii povesteau că tocmai această serie de nenorociri a fost ceea care-l făcu pe Sir Robert Jermyn să-și piardă mințile, totuși probabil că a fost nevoie doar de un strop de folclor african care să provoace dezastrul. Bătrânul savant aduna legende despre triburile Onga din apropierea terenului de explorare al bunicului său, sperând într-un fel să găsească o justificare relatărilor incredibile ale lui Sir Wade în privința unei cetăți pierdute, populate de hibrizi stranii. O anumită consistență în ciudatele manuscrise ale strămoșului său sugerau că imaginația țicnitului fusese stimulată de miturile băștinașilor. La 19 octombrie 1852, exploratorul Samuel Seaton trecu pe la conacul Jermyn cu manuscrisul unor observații adunate printre membrii triburilor Onga, crezând că anumite legende despre o cetate cenușie a maimuțelor albe condusă de un zeu alb s-ar putea dovedi valoroase pentru etnolog. În conversația lui probabil că a mai furnizat multe detalii în plus, a căror natură nu va fi niciodată cunoscută, de vreme ce, dintr-odată, se iscară o serie de tragedii îngrozitoare. Când Sir Robert Jermyn ieși din biblioteca sa, lăsă în urma lui

cadavrul exploratorului strangulat și, înainte ca cineva să-l poată împiedica, luă viața celor trei copii ai săi, celor doi care nu fuseseră niciodată văzuți în public și fiului care fugise de acasă. Nevil Jermyn muri apărându-și cu succes propriul băiat, în vârstă de doi ani, care, pare-se, fusese și el inclus în planul criminal și demențial al bătrânului. Sir Robert însuși, după repetate tentative de sinucidere și un refuz încăpățânat de a mai rosti un singur sunet articulat, decedă în urma unui atac de apoplexie în cel de-al doilea an de internare la balamuc.

Sir Alfred Jermyn se trezi baronet înainte de a împlini patru ani, dar gusturile lui nu se potriviră niciodată titlului său nobiliar. La douăzeci de ani se alătură unei trupe de music-hall, iar la treizeci și șase de ani își abandonă soția și copilul pentru a călători cu un circ american itinerant. Sfârșitul lui a fost revoltător. Printre animalele din circul cu care călătorea se găsea și o uriașă gorilă mascul, de culoare mai deschisă decât în mod obișnuit. Era o fiară surprinzător de docilă, care se bucura de o mare popularitate printre circari. Această gorilă îl fascina în mod deosebit pe Alfred Jermyn și, în multe ocazii, cei doi se priveau ochi în ochi timp îndelungat printre gratii. Până la urmă, Jermyn ceru și obținu permisiunea de a dresa animalul, uimind publicul și colegii de circ cu succesul său. Într-o dimineață, pe când se aflau în Chicago, în vreme ce gorila și Alfred Jermyn repetau un meci de box organizat cu multă inteligență, fiara îi dădu o lovitură mai puternică decât de obicei, vătămând atât trupul cât și demnitatea dresorului amator. Despre ceea ce a urmat, membrilor „Celui Mai Mare Spectacol de pe Pământ" nu le place să vorbească. Nu s-au așteptat să-l audă pe Sir

Alfred Jermyn scoțând un urlet ascuțit, inuman, sau să-l vadă apucându-și adversarul greoi cu amândouă mâinile, să-l trântească pe podeaua cuștii și să-l muște feroce de grumazul păros. Gorila a fost luată prin surprindere, dar nu pentru multă vreme, și, înainte ca dresorul ei obișnuit să poată face ceva, trupul care aparținuse cândva unui baronet devenise deja de nerecunoscut.

II

Arthur Jermyn era fiul lui Sir Alfred Jermyn și al unei cântărețe de music-hall, de origine obscură. Când soțul și tatăl și-a părăsit familia, mama a dus copilul la conacul Jermyn, unde nu mai rămăsese nimeni care ar fi putut obiecta împotriva prezenței ei acolo. Nu era total neștiutoare în privința a ceea ce ar trebui să fie condiția nobiliară, și avu grijă ca fiul ei să primească cea mai aleasă educație pe care i-o puteau asigura puținii ei bani. Mijloacele materiale ale familiei rămăseseră, din nefericire, reduse, iar conacul Jermyn ajunsese într-o stare jalnică de dărăpănare, însă tânărul Arthur îndrăgi vechiul edificiu, cu tot ce se afla în el. Nu semăna cu nici un alt Jermyn care trăise vreodată, căci era un poet și un visător. O parte dintre familiile învecinate, cărora le ajunseseră la urechi poveștile legate de nevăzuta soție portugheză a bătrânului Sir Wade Jermyn, declarară că sângele ei latin vorbea în el. Dar majoritatea oamenilor arătă dispreț față de sensibilitatea lui la frumos, atribuind-o mamei sale care, pe vremuri, făcuse carieră în music-hall și care nu se bucura de recunoaștere pe

plan social. Delicatețea poetică a lui Arthur Jermyn era cu atât mai remarcabilă cu cât înfățișarea sa exterioară era de-a dreptul oribilă. Majoritatea celor din neamul Jermyn se caracterizaseră printr-o conformație subtil bizară și respingătoare, dar, în cazul lui Arthur, acest lucru era de-a dreptul izbitor. Este greu de zis cu ce anume aducea el, dar expresia, unghiurile feței sale și lungimea brațelor făceau să-i treacă fiori de repulsie pe cei care-l vedeau pentru prima oară în viața lor.

Tocmai gândirea și caracterul lui Arthur Jermyn compensau aspectul său fizic ingrat. Talentat și cultivat, el și-a adjudecat cele mai înalte onoruri la Oxford și părea să recâștige faima intelectuală de odinioară a familiei sale. Deși atras din fire mai curând spre poezie decât spre știință, el plănui să continue munca strămoșilor săi în domeniul antichităților și etnologiei africane, utilizând cu adevărat minunata dar strania colecție a lui Sir Wade. Mintea sa plină de fantezie îi zbura adesea la civilizația preistorică, în care crezuse atât de mult dementul explorator, punând cap la cap, una după alta, relatările despre tăcutul oraș din junglă menționat în însemnările și paragrafele manuscriselor înaintașului său. Căci nebuloasele fraze referitoare la nebănuita rasă fără nume a hibrizilor din junglă îi dădeau un sentiment bizar de atracție amestecată cu teroare. Specula în privința unei posibile baze empirice ale unei asemenea fabulații, căutând să facă lumină printre datele mai recente adunate de la triburile Onga de străbunicul său și de Samuel Seaton.

În 1911, după decesul mamei sale, Sir Arthur Jermyn se hotărî să-și continue investigațiile până la cele mai mici

detalii. Vânzându-și o parte din proprietate spre a obține banii necesari, el se pregăti pentru o expediție și se îmbarcă pe un vapor cu destinația Congo. Înțelegându-se cu autoritățile belgiene în privința unor călăuze, petrecu un an de zile în ținuturile Onga și Kaliri, descoperind date mai presus de așteptările sale. În rândul populației Kaliri, întâlni un șef de trib mai bătrân, pe nume Mwanu, care deținea, pe lângă o memorie foarte bună, o mare inteligență și un deosebit interes pentru vechile legende. Acest venerabil congolez îi confirmă fiecare relatare auzită de Jermyn, adăugând propria sa versiune referitoare la orașul din piatră al maimuțelor albe, așa cum îi fusese povestită.

Potrivit lui Mwanu, orașul cenușiu și creaturile hibride nu mai existau, căci fuseseră rase de pe fața pământului de războinicii N'bangus, cu mulți ani în urmă. Acest trib, după ce a distrus majoritatea edificiilor și a ucis viețuitoarele, a luat cu el zeița mumificată care fusese ținta războiului lor — zeița albă simiană la care straniile ființe se închinau și despre care tradiția congoleză spunea că era mumia celei care domnise odinioară ca prințesă peste aceste creaturi. Ce fel de viețuitoare mai erau și acele maimuțe albe, Mwanu n-avea habar, însă era convins că ele construiseră cetatea aflată acum în ruină. Jermyn nu putu formula nici o ipoteză, dar din interogările sale susținute obținu o foarte pitorească legendă a zeiței mumificate.

Prințesa simiană, se zicea, devenise consoarta unui mare zeu de rasă albă care venise de la apus. Multă vreme au domnit ei împreună asupra cetății, însă când le veni pe lume un fiu, toți trei plecară. Mai târziu, zeul și prințesa se reîntoarseră, iar

după moartea ei, divinul soț îi mumificase trupul și îl păstrase într-o raclă în incinta unei imense case de piatră, unde era venerată. Apoi plecase de unul singur. De aici încolo, legenda părea să prezinte trei variante. Potrivit uneia, nu s-a mai întâmplat nimic, în afară de faptul că zeița mumificată devenise un simbol al supremației pentru orice trib care ar fi posedat-o. Tocmai din acest motiv războinicii N'bangus au luat-o cu ei. O a doua variantă relatează întoarcerea soțului și moartea lui la picioarele soției sale, care zăcea în raclă. Cea de-a treia se referă la întoarcerea fiului, ajuns la deplina sa maturitate — umană, simiană sau zeiască, după cum este cazul —, totuși neștiutor în privința identității sale. Cu siguranță, negrii plini de fantezie au speculat la maximum orice evenimente care au constituit baza extravagantelor legende.

Cât despre realitatea cetății din junglă descrisă de bătrânul Sir Wade, Arthur Jermyn nici nu se mai îndoia; și nu se miră când, la începutul anului 1912, întâlni în calea lui ce mai rămăsese din ea. Trebuie să fi existat anumite exagerări în privința dimensiunilor sale, deși pietrele care zăceau împrăștiate peste tot dovedeau că nu fusese vorba de vreun sat de negri. Din păcate, nu se mai găsiră nici un fel de sculpturi, iar posibilitățile limitate ale expediției împiedicară întreprinderea unor operațiuni pentru desfundarea unei treceri vizibile ce părea să coboare într-un sistem de cripte menționate de Sir Wade. Maimuțele albe și zeița mumificată au fost subiectul discuțiilor lui Jermyn cu toți șefii triburilor de aborigeni din regiune, însă tocmai unui european i-a fost dat să îmbogățească datele bătrânului Mwanu. Domnul Verhaeren, agent belgian

al unei companii comerciale din Congo, credea nu numai că putea găsi, ba putea chiar obține zeița mumificată, despre care auzise vag. De vreme ce războinicii N'bangus, preaputernicii de odinioară, erau de-acum slugile preaplecate ale regelui Albert, nu era nevoie decât de foarte puțină putere de convingere pentru a-i determina să cedeze îngrozitoarea zeitate, luată cu ei ca pradă de război. Prin urmare, când Jermyn se întoarse cu vaporul în Anglia, nutrea speranțe entuziaste ca în câteva luni să-i parvină neprețuita relicvă etnologică, ce avea să confirme cele mai incredibile descrieri ale stră-stră-străbunicului său — de fapt, cea mai incredibilă din câte îi fusese vreodată lui dat să audă. Țăranii din vecinătatea conacului Jermyn auziseră poate povești și mai incredibile transmise de strămoșii lor care-l ascultaseră pe Sir Wade în jurul meselor de la Capul Cavalerului.

Arthur Jermyn așteptă cu foarte multă răbdare să primească nesperata cutie din partea domnului Verhaeren, studiind între timp cu o conștiinciozitate sporită manuscrisele lăsate de străbunul său alienat mintal. Începu să se simtă strâns legat de Sir Wade și să caute vestigii ale vieții lui personale, atât din Anglia, precum și din expedițiile sale africane. Povestirile orale referitoare la misterioasa și solitara lui nevastă erau nenumărate, dar nu mai rămăsese nici o urmă palpabilă a ședерii sale la conacul Jermyn. Ultimul vlăstar al neamului Jermyn se întrebă ce condiții au provocat sau au permis o asemenea pierdere și decise că maladia psihică a soțului a fost principala cauză. Despre stră-stră-străbunica lui, din câte-și amintea, se zicea că fusese fiica unui negustor

portughez din Africa. Fără îndoială că moștenirea ei și cunoașterea superficială a continentului negru o făcuseră să ia în derâdere trăncăneala lui Sir Wade în sânul căminului lor, fapt pe care un asemenea om n-ar fi fost dispus să-l ierte. Își găsise sfârșitul în Africa, probabil târâtă până acolo de un soț hotărât să-și demonstreze spusele în fața ei. Însă, pe când Jermyn se adâncea în astfel de reflecții, nu-și putu stăpâni un zâmbet la gândul deșertăciunii lor, după un secol și jumătate de la moartea ambilor săi strămoși, atât de ciudați.

În iunie 1913, primi o scrisoare de la domnul Verhaeren, în care era anunțat că zeița mumificată fusese găsită. Constituia, susținea belgianul, un obiect cu totul extraordinar, chiar peste putința unui laic de a-l clasifica. Dacă era uman sau simian, numai un om de știință putea hotărî, iar procesul de deliberare ar fi fost extrem de îngreunat de starea sa precară. Timpul și climatul congolez nu sunt prielnice mumiilor, mai ales când îmbălsămarea lor este atât de diletantă pe cât părea în acest caz. În jurul gâtului creaturii se găsise un lanț de aur de care atârna un medalion gol, ce avea gravate contururi heraldice. Fără îndoială, suvenirul vreunui călător nefericit, capturat de războinicii N'bangus și atârnat la gâtul zeiței în chip de amuletă. Comentând asupra trăsăturilor fizionomice ale mumiei, domnul Verhaeren sugera o comparație fantezistă sau, mai degrabă, își exprima o uimire comică față de felul în care avea să-l surprindă pe corespondentul lui, dar era mult prea interesat de partea științifică încât să o lungească prea tare cu asemenea frivolități. Zeița mumificată, scria el, avea să-i parvină ambalată cum se cuvine, cam la o lună de la primirea scrisorii.

Obiectul ambalat într-o cutie a fost livrat la conacul Jermyn în după-amiaza zilei de 3 august 1913, fiind adus imediat într-o încăpere largă ce adăpostea colecția de specimene africane, așa cum fusese ordonată de Sir Robert și de Arthur. Ce a urmat poate fi cel mai bine pus cap la cap atât din relatările servitorilor, cât și din lucrurile și manuscrisele examinate mai târziu. Dintre diversele variante, aceea a mai vârstnicului Soames, majordomul familiei, este cea mai amplă și mai coerentă. Potrivit acestui om de încredere, Sir Arthur Jermyn i-a scos pe toți din cameră înainte de a deschide cutia, iar sunetul îndepărtat al dălții și ciocanului vădeau că nu întârziase acea operațiune. Nu se auzi nimic o perioadă — cât de lungă Soames n-a putut spune exact. Dar, cu siguranță, a durat mai puțin de un sfert de oră, până când se auzi oribilul urlet, neîndoielnic din gura lui Jermyn. Imediat după aceea, se năpusti afară din cameră, repezindu-se frenetic spre ușa din față a casei, ca și cum ar fi fost urmărit de vreun dușman hidos. Expresia întipărită pe fața lui, un chip odios chiar și atunci când radia seninătate, nu se putea descrie. Când ajunse aproape de ieșire, păru să se gândească la ceva și se întoarse în goană, dispărând într-un târziu pe treptele ce coborau în pivniță. Servitorii erau total năuciți și îl urmăriră din capul scărilor, dar stăpânul lor nu se mai întoarse. Un miros de petrol a fost tot ce urcă din regiunile subterane. După lăsarea întunericului se auzi un zornăit venind dinspre ușa pivniței ce dădea în curte, iar un băiat de la grajduri îl zări pe Arthur Jermyn, lucind din cap până-n picioare de petrol și răspândind puternic duhoarea acelui lichid, furișându-se afară și

făcându-se nevăzut prin mlaștina întunecată ce împresura conacul. Atunci, într-o culme a ororii, toată lumea a fost martora sfârșitului său. O scânteie se aprinse în mlaștină, din care țâșni o flacără și un rug de foc, ce-i mistui carnea omenească, își înălță vâlvătaia la ceruri. Neamul Jermyn se stinsese.

Motivul pentru care rămășițele carbonizate ale lui Arthur Jermyn n-au mai fost culese și îngropate îl constituie ceea ce s-a găsit după aceea, fiind vorba în principal de obiectul din cutie. Zeița mumificată era grețoasă la vedere, scofâlcită și roasă de viermi, dar era în mod clar o maimuță albă împăiată, dintr-o specie necunoscută, mai puțin păroasă decât oricare altă specie cunoscută de naturaliști și infinit mai aproape de umanitate, ba chiar șocant de similară rasei umane. Descrierea ei detaliată ar fi mai curând dezgustătoare, dar trebuie amintite două particularități remarcabile, căci ele se potrivesc într-un mod revoltător cu anumite observații ale lui Sir Wade Jermyn, culese în cursul expedițiilor sale africane, cât și cu legendele congoleze ale zeului de rasă albă și ale prințesei simiene. Cele două particularități în chestiune sunt următoarele: însemnele heraldice de pe medalionul de aur atârnat de gâtul creaturii constituiau chiar blazonul familiei Jermyn, iar sugestia jovială a domnului Verhaeren trimitea la o anumită asemănare a chipului stafidit cu nimeni altul decât sensibilul Arthur Jermyn, stră-stră-strănepot al lui Sir Wade Jermyn și al necunoscutei sale soții, aplicându-se cu o oroare vie, odioasă și împotriva firii. Cei de la Institutul Regal de Antropologie al Marii Britanii și Irlandei arseră obiectul și aruncară medalionul într-un puț, iar unii dintre ei nici nu vrură să admită că Arthur Jermyn a existat vreodată.

Nyarlathotep

Nyarlathotep… haosul târâtor… Eu sunt ultimul… Eu voi spune vidului ascultător…

Nu-mi amintesc limpede când a început, dar s-a întâmplat cu luni în urmă. Tensiunea generală era înspăimântătoare. Unei perioade de frământări politice și sociale i se mai adăuga o teamă stranie, care plutea în aer, față de un pericol fizic hidos. Un pericol ce plana pretutindeni, o asemenea primejdie ce ar putea fi imaginată numai sub apăsarea teribilelor fantasme ale nopții. Îmi aduc aminte că oamenii se plimbau de colo-colo cu chipuri palide și îngrijorate, șoptind avertismente și profeții pe care nimeni nu îndrăznea să le repete în mod conștient sau să recunoască în adâncul sufletului că le-ar fi auzit. Un sentiment de vină monstruoasă se abătuse asupra ținutului și, din adâncul abisurilor dintre stele, suflau curenți reci care-i făceau pe bărbați să se înfioare în locurile întunecate și singuratice. Se simțea o alterare demonică în

succesiunea anotimpurilor — căldura toamnei zăbovea extrem de târziu, și pe fiecare îl încerca senzația că lumea, ba poate chiar întregul Univers, trecuse de sub controlul zeilor sau forțelor cunoscute sub cel al zeilor sau forțelor neștiute.

Și tocmai atunci, Nyarlathotep apăru din Egipt. Cine era el, nu știa nimeni, dar era de viță veche și arăta ca un faraon. Felahii au îngenuncheat când l-au văzut, deși nu puteau spune de ce. El zicea că se trezise la viață din întunecimea a douăzeci și șapte de veacuri și că auzise mesaje din locuri inexistente pe planeta noastră. În ținuturile civilizației intră Nyarlathotep, oacheș, zvelt și sinistru, cumpărând mereu instrumente din sticlă și metal, ca să le combine în unelte și mai stranii. Vorbea mult despre științe, despre electricitate și psihologie, oferind spectacole de o asemenea forță încât își lăsa spectatorii fără grai, deși îi aduceau o faimă nemăsurată. Oamenii se îndemnau unul pe altul să se ducă să-l vadă pe Nyarlathotep și se cutremurau. Unde se ducea, Nyarlathotep alunga odihna, căci liniștea orelor târzii din noapte era spartă de urletele celor treziți din coșmaruri. Niciodată nu mai fuseseră aceste țipete o asemenea problemă de ordin public. Acum înțelepții aproape doreau interzicerea somnului în orele târzii din noapte, pentru ca răcnetele cumplite din orașe să tulbure mai puțin palida lună, licărind plină de milă deasupra apelor verzi ce curgeau pe sub poduri și deasupra bătrânelor clopotnițe năruite pe fundalul unui cer morbid.

Îmi aduc aminte când Nyarlathotep a poposit în orașul meu — marele, vechiul, groaznicul oraș al crimelor nenumărate. Prietenul meu mi-a povestit de el, de fascinația și seducția

magnetică ale revelațiilor sale, iar eu ardeam de nerăbdare să-i explorez și cele din urmă mistere. Amicul meu m-a avertizat că erau mai groaznice și mai impresionante decât cele mai frenetice fantezii ale mele, că ceea ce era aruncat pe un ecran într-o cameră întunecată prevestea lucruri pe care nimeni, în afară de Nyarlathotep, nu îndrăznea să le prorocească și că în scânteile pe care le scuipa se lua de la oameni ceea ce nu se mai luase niciodată, dar care, totuși, se arăta numai ochilor. Am mai auzit pretutindeni că cei care-l întâlniseră pe Nyarlathotep vedeau priveliști pe care alții nu le zăreau.

...Era o toamnă călduroasă când m-am dus în noapte prin mulțimile fremătânde să-l văd pe Nyarlathotep. În bezna înăbușitoare, am urcat interminabilele scări până-n camera îmbâcsită. Proiectate pe un ecran, am zărit forme cu glugi printre ruine și chipuri galbene diabolice din spatele monumentelor prăbușite. Și am văzut lumea luându-se la trântă cu întunericul, cu valurile de distrugere din spațiul primordial, învârtejindu-se, zbătându-se, luptându-se în jurul unui soare care se micșora și se răcea. Apoi scânteile începură să joace în mod uimitor în jurul capetelor spectatorilor, iar părul li se făcu măciucă, în vreme ce umbre mai grotești decât pot eu descrie se iviră și se așezară pe capete. Când eu, care aveam o fire mai rece și mai științifică decât restul, am mormăit un protest tremurat despre „impostură" și „electricitate statică", Nyarlathotep ne-a scos pe toți afară, izgonindu-ne pe scările ametitoare, până-n străzile umede, fierbinți și pustii, cufundate în miez de noapte. Am țipat cât am putut de tare că *nu* mi-era frică, și că niciodată nu mi-ar

putea fi frică; iar ceilalți au țipat cu mine, pentru a-și găsi alinarea. Ne-am jurat unii altora că orașul *era* exact la fel și încă plin de viață. Iar când luminile electrice începură să se stingă, am înjurat compania de mai multe ori și am râs de mutrele bizare pe care le făceam.

Cred că am simțit cu toții ceva coborând din luna verzuie, căci în clipa în care am început să depindem de lumina ei, ne-am aliniat pe nesimțite și fără intenție în formații ciudate și păream să ne cunoaștem destinațiile, deși nu îndrăzneam să ne gândim la ele. La un moment dat ne-am uitat la caldarâm și am descoperit dalele dislocate de iarbă, cu câte o rară șină de metal ruginit în locul pe unde trecuseră tramvaiele. Și, din nou, am văzut un vagon de tramvai, singuratic, fără geamuri, dărăpănat și aproape într-o rână. Când ne-am întors privirile spre orizont, n-am mai putut găsi cel de-al treilea turn de lângă râu și am observat că silueta celui de-al doilea avea vârful sfărâmat. Apoi ne-am separat în coloane înguste, fiecare dintre ele părând să fie atrasă într-o direcție diferită. Una dispăru pe o alee îngustă la stânga, lăsând în urma ei doar ecoul unui vaiet răscolitor. Alta coborî în șir indian printr-o intrare de metrou năpădită de buruieni, scoțând hohote demente de râs. Coloana mea era ademenită către câmpul deschis și curând simțirăm o răcoare ce nu era a toamnei calde, căci pe măsură ce ne îndreptam alene spre mlaștina întunecată, zăririm în jurul nostru licărul demonic al zăpezilor diavolești sub clar de lună. Zăpezi inexplicabile, intacte, adunate într-o singură direcție, unde se întindea un golf cu atât mai întunecat cu cât digurile sale sclipeau mai tare sub

razele lunii. Coloana părea într-adevăr foarte subțire pe măsură ce se târa ca-n vis înspre acel golf. Eu am preferat să rămân în spate, căci despicătura neagră în neaua luminată de razele verzui era înspăimântătoare și am avut impresia că aud reverberațiile unei tânguieli neliniștitoare, în vreme ce tovarășii mei de drum se făceau nevăzuți. Dar puterea mea de a zăbovi era precară. Parcă îndemnat de cei care plecaseră mai înainte, am plutit pe jumătate printre titanicii nămeți, dârdâind cu frica în suflet, înspre vortexul nevăzut al inimaginabilului.

Țipând conștient, delirând mut — cum a fost de fapt, numai zeii de odinioară pot spune. O umbră morbidă, sensibilă, frământându-și mâinile care nu mai sunt mâini și rotindu-se orbește pe lângă îngrozitoarele miezuri de noapte ale creației în putrefacție, cadavre de lumi moarte cu răni care odinioară au fost orașe, vânturi funerare ce mătură stelele palide și le fac să licărească în adâncuri. Dincolo de lumi, stafii vagi ale unor lucruri monstruoase; coloane pe jumătate vizibile de temple nesfințite ce zac pe stânci fără nume dincolo de spațiu și se înalță în goluri ametitoare deasupra sferelor de lumină și întuneric. Și prin acest cimitir respingător al Universului, bătaia înăbușită, înnebunitoare a tobelor se alătură slabei, monotonei tânguiri a blasfematoarelor flaute din văgăuni inimaginabile, lipsite de lumină, de dincolo de Timp; se alătură detestabilelor bătăi și sunete de flaut în care dansează încet, greoi și absurd giganticii, tenebroșii zei supremi — garguiele oarbe, fără voce și fără rațiune, al căror suflet este Nyarlathotep.

Ilustrația din carte

Cei porniți în căutarea groazei colindă prin locuri îndepărtate și stranii. Lor le sunt menite catacombele din Ptolemais[1] și mausoleele sculptate din ținuturile de coșmar. Ei se cațără pe turnurile luminate de razele lunii ale castelelor năruite din valea Rinului și se pogoară poticnindu-se pe treptele năpădite de pânze negre de păianjen de sub ruinele împrăștiate ale uitatelor cetăți din Asia. Își fac sanctuare din codrul plin de taine și din muntele pustiu și zăbovesc în jurul siniștrilor monoliți de pe insule nelocuite. Dar adevăratul deliciu al terifiantului, pentru cel care nu se satură niciodată de fiorii nespusei hidoșenii, se află, mai presus de orice, în străvechile, singuraticele

[1] Oraș de coastă în Cirenaica (astăzi Libia), care își trage numele de la Ptolemeu al Treilea (Evergetul) al Egiptului (247–222 î.H.), cel care a unificat Egiptul cu Cirenaica. Referirea la existența unor catacombe este pur imaginară (n. ed. orig.).

gospodării ale văgăunilor din Noua Anglie. Căci acolo, lugubrele elemente ale puterii, solitudinii, grotescului și ignoranței se îmbină pentru a atinge perfecțiunea în grozăvie.

Cea mai cumplită dintre toate priveliștile o constituie cabanele din lemn nevopsit, aflate departe de cărările bătute, așezate de obicei pe vreo pantă umedă și năpădită de ierburi sau sprijinindu-se de zidul vreunei gigantice stânci ce parcă țâșnește din pământ. De două sute de ani și mai bine dăinuie ele în acele locuri, timp în care au fost acoperite de viță sălbatică și tăinuite de arborii care au crescut și s-au înmulțit. Sunt aproape înecate acum în abundența sălbatică a vegetației, care le-a învăluit ca un lințoliu, adumbrindu-le. Dar ochiurile lor de geam încă se mai holbează înfricoșător, de parcă s-ar uita chiorâș, pradă unei apatii de moarte ce îndepărtează spectrul nebuniei, ștergând din amintire lucrurile de nerostit.

În asemenea locuințe au trăit generații de oameni ciudați, așa cum nu s-au mai pomenit pe lume. Pătrunși de o credință sumbră și fanatică ce i-a îndepărtat de semeni, străbunii lor și-au căutat libertatea în sălbăticie, unde urmașii unei rase de cuceritori au înflorit cu adevărat, liberi de constrângerile celorlalte neamuri. Au decăzut însă în cumplita robie a propriilor fantasme deprimante. Întorcând spatele luminilor civilizației, forța acestor puritani se concentră pe canale singulare. În izolarea lor, în morbida autoreprimare și lupta pentru existență împotriva stihinicei naturi, îi ajunseră tainicele și tenebroasele reminiscențe din profunzimile preistorice ale mohorâtei lor eredități nordice. Spirite practice din necesitate și rigide prin opțiune filosofică, acești oameni

nu păcătuiau frumos. Supuși și ei greșelii ca orice muritor de rând, au fost obligați de codul lor inflexibil să caute tăinuirea mai presus de orice, așa încât ajunseră să folosească din ce în ce mai puțin farmec în ceea ce tăinuiau. Numai casele tăcute, somnoroase, ce se holbează în văgăuni mai pot dezvălui tot ce zace ascuns încă din cele mai vechi timpuri; iar ele nu vorbesc, nefiind dispuse să se scuture de somnolența care le ajută să se cufunde în uitare. S-ar părea că demolarea acestor clădiri ar constitui un act de clemență, căci, probabil, le bântuie coșmarurile.

Înspre un asemenea edificiu măcinat de vreme m-am îndreptat într-o după-amiază de noiembrie a anului 1896, împins de o ploaie torențială ce-ți strecura frigul în oase, astfel încât orice adăpost îi era de preferat. Călătoream de ceva timp printre locuitorii Văii Miskatonic în căutarea unor anumite date genealogice. Din cauza naturii problematice, înșelătoare și îndepărtate a preumblărilor mele, mi s-a părut mai convenabil să mă folosesc de o bicicletă, în ciuda toamnei târzii. Acum mă aflam pe un drum aparent părăsit, pe care îl alesesem ca fiind cel mai scurt până la Arkham, căci fusesem surprins de furtună la mare depărtare de orice oraș și nu găsisem nici un refugiu, în afară de o veche și respingătoare clădire din lemn, care mă privea pieziș cu geamlâcurile ei încețoșate, dintre doi ulmi desfrunziți, la poalele unei coline stâncoase. Deși se afla departe de vechiul drum, casa mi-a lăsat o impresie dezagreabilă încă din primul moment în care am descoperit-o. Clădirile salubre nu se holbează la trecători în felul acela viclean și obsedant, iar în cercetările

mele genealogice am dat peste legende din secolul trecut ce îmi îndreptățeau neîncrederea în locuri de acest fel. Cu toate acestea, forța stihiilor era așa de mare, încât am trecut peste orice scrupul și, fără șovăire, m-am îndreptat spre clădirea de lemn, înaintând spre ușa închisă ce părea, totodată, pe cât de sugestivă, pe atât de tainică.

Mă bazam, oarecum, pe faptul că acea casă era părăsită, cu toate că, pe măsură ce mă apropiam de ea, nu mai eram atât de sigur de asta, căci chiar dacă aleile îi erau într-adevăr năpădite de buruieni, păreau să se păstreze un pic prea bine ca să constituie dovada unui abandon total. De aceea, în loc să încerc ușa, am ciocănit în ea, simțind în același moment o trepidație pe care cu greu mi-o puteam explica. Pe când așteptam pe piatra tare, acoperită de mușchi, ce servea drept prag, am aruncat o privire asupra ferestrelor învecinate și a plăcilor impostei de deasupra mea, remarcând faptul că — deși erau învechite, zăngăneau și erau aproape acoperite de murdărie — nu erau sparte. Clădirea, prin urmare, mai era încă locuită, în ciuda izolării și a înfățișării sale neîngrijite. Totuși ciocăniturile mele nu primiră nici un răspuns, de aceea, după ce le-am repetat, am încercat clanța ruginită și am găsit ușa descuiată. Aceasta dădea într-un mic vestibul, unde tencuiala cădea de pe pereți, iar prin ușă se strecura până la mine un miros slab, dar respingător. Am pătruns înăuntru, ducându-mi bicicleta de ghidon, și am închis ușa în urma mea. Dinainte-mi se înălța o scară îngustă, lângă o ușiță care probabil ducea în pivniță, în timp ce la dreapta și la stânga se aflau ușile închise ale camerelor de la parter.

Rezemându-mi bicicleta de perete, am deschis ușa din stânga și am intrat într-o cămăruță cu tavan jos, luminată slab de două ferestre prăfuite și cu cel mai primitiv și mai sumar mobilier posibil. Părea să fie un fel de sufragerie, căci avea o masă cu mai multe scaune și un cămin imens, deasupra căruia, pe o policioară, ticăia un vechi ceasornic. Nu erau decât câteva cărți și ziare, iar în obscuritatea ce domina locul abia le puteam desluși titlurile. Ce mă interesa era atmosfera omogenă de arhaism, creată de fiecare detaliu vizibil. Descoperisem că majoritatea caselor din regiune erau bogate în relicve, dar aici vechimea era în mod curios desăvârșită, căci în toată încăperea n-am putut găsi un singur obiect care să aparțină cu certitudine unei date ulterioare Revoluției. Să nu fi fost atât de puține mobilele, locul ar fi constituit paradisul unui colecționar.

Pe măsură ce treceam în revistă această odaie stranie, am simțit cum creștea în mine acea aversiune trezită la început de exteriorul sumbru al locuinței. Dar de ce anume mă temeam mai exact, sau ce anume nu-mi plăcea, nu puteam defini deloc. Ceva din întreaga atmosferă părea să amintească de vremurile păgâne, de dezagreabila barbarie și de secrete ce trebuiau de mult uitate. Nu-mi venea să mă așez pe un scaun, așa că m-am plimbat prin încăpere, examinând diversele obiecte pe care le remarcam. Primul lucru ce mi-a trezit curiozitatea a fost o carte de mărime medie, așezată pe masă și având o înfățișare atât de veche, încât m-am mirat că o vedeam în afara unui muzeu sau a unei biblioteci. Era legată în piele, cu garnituri metalice, și se afla într-o stare excelentă de conservare, fiind un volum pe care nu te prea așteptai să-l întâlnești

într-un sălaș atât de mizer. Când am deschis-o la pagina de titlu, uimirea îmi spori, căci se dovedi a fi nimic altceva decât rarisima relatare a lui Pigafetta privind regiunea congoleză, scrisă în latină după notițele marinarului Lopez și tipărită la Frankfurt în 1598[1]. Auzisem adesea despre această lucrare, cu ilustrațiile sale curioase, operă a fraților De Bry, ceea ce mă făcu pentru o clipă să-mi uit temerile, în dorința mea de a întoarce paginile acelui tom pe care-l aveam în față. Gravurile erau într-adevăr interesante, izvorâte numai din închipuire și din descrieri de mântuială, și reprezentând negri cu piele albă și cu trăsături caucaziene. Nici n-aș fi închis prea curând cartea, dacă o întâmplare extrem de banală nu mi-ar fi tulburat nervii sleiți și nu mi-ar fi retrezit senzația de neliniște. Ce mă deranja era doar felul persistent în care volumul tindea să se deschidă singur la Planșa XII, care ilustra în amănunte fioroase o măcelărie a canibalilor Anzique. Mă încercă un oarecare sentiment de rușine față de susceptibilitatea stârnită în mine de un lucru atât de neînsemnat, dar desenul mă tulbură totuși, mai ales când îl puneam în legătură cu câteva pasaje adiacente în care se descria gastronomia triburilor Anzique.

[1] Este vorba de lucrarea lui Filippo Pigafetta (1533–1604), scrisă în limba italiană și intitulată *Relatione del reame di Congo et delle cironvicine contrade* (1591), o relatare a călătoriilor în Congo ale unui marinar, Duarte Lopes. A fost tradusă în limba olandeză în 1596, în limbile engleză și germană în 1597, iar în limba latină de către A.C. Reinius, cu titlul *Regnum Congo*, în 1598. Frecventele referiri la ea în cuprinsul acestei povestiri conțin mai multe inadvertențe (n. ed. orig.).

Mă întorsesem spre un raft alăturat și îi examinam conținutul firav în cărți, între care se număra o Biblie din veacul al XVIII-lea, o ediție a *Călătoriei pelerinului* cam din aceeași perioadă, ilustrată cu xilogravuri grotești și tipărită de autorul de almanahuri Isaiah Thomas, tomul muced al lucrării lui Cotton Mather *Magnalia Christi Americana*, și încă alte câteva volume de o vechime egală, când atenția mi-a fost atrasă de sunetul pașilor din camera de deasupra. La început am fost uimit și deconcertat, luând în seamă lipsa de răspuns la recentele mele ciocănituri în ușă, dar după aceea am tras pe dată concluzia că plimbărețul tocmai se trezise dintr-un somn adânc și am ascultat mai puțin surprins pașii ce făceau scara să scârțâie. Călcătura le era grea, deși păreau în mod ciudat să fie făcuți cu precauție, trăsătură ce-mi displăcea cu atât mai mult, întrucât umbletul era apăsat. Când intrasem în casă, închisesem ușa în urma mea. Acum, după o clipă de tăcere, în care locatarul probabil că-mi inspecta bicicleta din hol, am auzit zgomotul clanței mânuite stângaci și am văzut cum se deschidea iar ușa lambrisată.

În prag stătea o persoană cu o înfățișare atât de bizară, încât numai buna creștere m-a împiedicat să nu-mi exprim nedumerirea cu voce tare. Bătrân, cu barbă albă și în zdrențe, amfitrionul meu etala o ținută și o înfățișare care inspirau în aceeași măsură uimire și respect. Era înalt de peste un metru optzeci și, în ciuda unui aer de bătrânețe și de sărăcie, era încă robust și bine clădit. Fața lui, aproape ascunsă de o barbă lungă ce îi acoperea o mare parte din obraji, părea anormal de rumenă și mai puțin zbârcită decât te-ai fi așteptat, în timp ce pe fruntea înaltă

îi cădea un smoc de păr alb, ușor rărit odată cu trecerea anilor. Ochii lui albaștri, deși puțin injectați, păreau inexplicabil de vii și de strălucitori. Dacă n-ar fi fost aspectul său atât de neîngrijit, bărbatul ar fi putut avea tot atâta distincție pe cât de impresionantă era statura lui. Totuși, acest aspect neîngrijit îl făcea respingător, în ciuda chipului și a siluetei sale. Cu greu puteam să-mi dau seama cu ce era îmbrăcat, căci nu vedeam mai mult decât un maldăr de zdrențe deasupra unei perechi de cizme înalte și grele. Murdăria lui era ceva de nedescris.

Înfățișarea acestui om și teama instinctivă pe care mi-o inspira mă pregătiră sufletește pentru orice manifestare de vrăjmășie, așa încât aproape că mă trecură fiorii de surpriză și mă încercă o senzație de stranie nepotrivire când mă îmbie să mă așez pe un scaun și mi se adresă cu o voce pierită și subțire, pe un ton lingușitor și cu o ospitalitate prefăcută. Vorba lui era foarte bizară, o formă extremă a dialectului yankeu pe care-l crezusem de mult dispărut; și l-am studiat cu atenție în timp ce se așeza în fața mea, ca să lege o conversație cu mine.

— Te-a prins ploaia, așa-i? spuse el în chip de salut. Mare norocire că te-ai găsit prin preajmă și te-a dus mintea să intri aci. Socot că dormeam, altfel te-aș fi auzit — că nu mai sunt așa june cum eram odat', și am trebuință de mult somn acu. Umbli departe? N-am văzut prea mulți oameni pe drumeagu' ăsta de când au scos diligența de Arkham.

I-am răspuns că mă duceam la Arkham și mi-am cerut scuze pentru felul în care i-am violat cu neobrăzare intimitatea, după care el a continuat:

— Bucuros să te văd, tinere domn — nu prea trec multe fețe noi pe-aci, și n-am temeiuri să mă veselesc prea adesea. Aș zice că vii dinspre Bosting, nu? Eu n-am fost pe-acolo nicicând, da' pot să deslușesc un orășean când îl văd — am avut unu' prin op'zeș'patru, dascălu' districtului, da' a plecat dintr-odat' și de-atunci n-am mai auzit de el…

În acest moment, moșul lăsă să-i scape un soi de chicotit și nu mai dădu nici un fel de lămuriri la întrebările mele. Părea să fie într-o bună dispoziție fără margini, pentru cineva caracterizat totuși de acele excentricități care se ghiceau din aspectul său sordid. Mai continuă să flecărească un timp, cu o cordialitate aproape febrilă, când îmi trecu prin minte să-l întreb cum făcuse rost de o carte atât de rară precum lucrarea lui Pigafetta, *Regnum Congo*. Impresia pe care mi-o lăsase acest volum nu se stinsese încă în sinea mea și am simțit o anume nesiguranță când i-am amintit despre el. Dar curiozitatea mi-a înfrânt toate vagile temeri care se tot adunau în mine încă din prima clipă când am zărit casa. Spre ușurarea mea, întrebarea nu i se păru prea dificilă, căci bătrânul îmi răspunse de bunăvoie și volubil:

— Aaa, scrierea aia africană? Mi-a vândut-o prin șai'ș'opt Căpitanu' Ebenezer Holt — ăla de s-a prăpădit în război.

Ceva legat de numele lui Ebenezer Holt mă făcu să ridic o privire scrutătoare. Mai dădusem de el în cercetările mele genealogice, dar în nici unul dintre dosarele de după Revoluție. Mă întrebam dacă gazda mea mă putea ajuta în căutările mele și m-am hotărât să-i cer părerea în această privință ceva mai târziu. El continuă:

— Ebenezer a umblat mulți ani pe-un vas negustoresc, și aduna tot felul de lucruri ciudate din fiecare port. Pe-asta a găsit-o-n Londra, pare-mi-se — îi plăcea grozav să târguiască tot soiu' de lucruri din prăvălii. Am fost odat' acasă la el, sus pe deal, să cumpăr niște cai, și am văzut cartea asta. Mi-au plăcut grozav pozele, așa că mi-a dat-o la schimb. E-o carte poznașă — ia, stai să-mi pun ocherii…

Moșul se scotoci prin zdrențe, scoțând o pereche de ochelari murdari și uimitor de vechi, cu mici lentile octogonale și ramă din oțel. După ce și-i puse la ochi, se întinse după volumul de pe masă și îl răsfoi cu dragoste.

— Ebenezer putea citi oleacă din carte — e-n latinească — da' eu nu. Am pus vreo doi-trei dascăli să-mi spună câte ceva din ea, și pe popa Clark, ăl de se zice că s-a-necat în iaz — da' matale poți să pricepi ceva de-aici?

I-am răspuns că înțelegeam și, la rugămintea lui, i-am tradus un paragraf de la începutul cărții. De-am greșit pe-alocuri, nu era destul de știutor ca să mă corecteze, căci părea încântat ca un copil de versiunea mea în limba engleză. Apropierea lui devenea neplăcută, deși nu vedeam nici o cale de scăpare fără să-l jignesc. Mă amuza pasiunea puerilă a acestui bătrân ignorant pentru ilustrațiile unei cărți pe care nu era capabil s-o citească, și mă întrebam cât de bine se putea descurca în cele câteva volume în limba lui maternă care-i înnobilau camera. Descoperind cât de sărac cu duhul era, mi se risipi o mare parte din teama nedefinită pe care o simțisem până atunci și am surâs, în vreme ce gazda mea continua să trăncănească:

— Tare ciudat mai e cum pozele astea poa' să te pună pe gânduri. Păi, uite de pildă asta, din față. Ai văzut vreodat' așa copaci, cu frunze mari răsucite și-ntoarse-n jos? Și oamenii ăia — nu poa' să fie negrotei, prea sunt zdraveni. Mai degrabă indieni, aș zice, chiar de-s în Africa. Unele fățuri din astea arată ca maimuțele, sau jumate maimuțe, jumate oameni, da' de una ca asta n-am mai auzit... Aici arătă cu degetul o creatură fabuloasă, plăsmuire a artistului, ce s-ar putea descrie ca fiind un soi de dragon cu cap de aligator. Da' acu o să-ți arăt una de le pune la toate capac — aci, în mijloc...

Vocea moșului se îngroșă puțin, iar ochii îi sticliră ceva mai puternic, dar mâinile lui greoaie, deși păreau mai neîndemânatice decât înainte, se potriviră perfect sarcinii. Cartea se deschise singură, aproape cu de la sine putere, ca și când ar fi fost vorba de o consultare frecventă a acelei pagini, la respingătoarea a douăsprezecea planșă, ce ilustra o măcelărie în mijlocul canibalilor Anzique. Sentimentul de neliniște mă cuprinse din nou, deși n-am arătat nimic. Ceea ce era bizar în mod special acolo era faptul că artistul îi făcuse pe africanii lui să semene cu albii, membrele și coapsele ce atârnau de pereții măcelăriei erau groaznice la vedere, iar măcelarul cu toporul său era total obscen. Dar pe cât de mult îmi displăcea mie imaginea, pe atât părea să fie pe placul gazdei mele.

— Ce zici de asta — n-ai mai văzut nicicând așa meșteșug, eh? Când am văzut-o, i-am zis lui Ebenezer: „Ehei, asta-i ceva ce te stârnește și-ți face sângele să-ți fiarbă-n vine!" Când am citit în Scriptură despre prăpădiri — așa cum au

fost răpuși midianiții[1] — mi-am plăsmuit eu asta în gând, da' nu aveam poză. Aci omu' poa' să vadă tot ce-i de văzut — socotesc că-i cu păcat, da' nu ne-am născut și nu trăim cu toții în păcat? Omu' ăla ciopârțit, de câte ori mă uit la el mă ațâță — de tre' să mă tot uit — vezi cum i-a tăiat măcelaru' picioru'? Și-aci pe laviță e capu', cu un braț alături, și brațu' ălălalt pe jos, lângă butuc.

În vreme ce omul continua să mormăie într-un extaz scandalos, expresia feței sale păroase, pe care tronau ochelarii, devenise de nedescris, însă glasul mai degrabă i se îneca decât urca în intensitate. Propriile mele senzații abia dacă pot fi relatate. Toată teroarea pe care o simțisem nelămurit înainte mă copleși și îmi dădeam seama cu câtă infinită intensitate detestam bătrâna și dezgustătoarea creatură aflată atât de aproape de mine. Demența lui, sau cel puțin perversiunea lui, mi se părea ceva indiscutabil. Acum aproape că mai mult șoptea, iar răgușeala îi era mai înfricoșătoare decât un țipăt. Mă apucă tremuratul pe măsură ce-l ascultam.

— Și cum îți ziceam, tare-i ciudat cum te pun pe gânduri pozele. Știi matale, tinere domn, asta de-aci tare mă mai răscolește. După ce-am luat cartea de la Eb, m-am tot uitat la ea, mai cu seamă când îl auzeam dumineca pe popa Clark glăsuind în peruca lui umflată. Odat' am cercat ceva mai poznaș — hei, tinere domn, nu te-nfricoșa — n-am făcut

[1] Grup de triburi nomade, menționat în Vechiul Testament și înrudit cu israeliții, care au populat, probabil, regiunile nord-vestice ale Deșertului Arabiei (n. trad.).

decât să mă uit la poză 'nainte să-mi căsăpesc oile pentru târg — mi-a fost mai drag să le căsăpesc după ce-am văzut poza…

Tonul bătrânului coborî atât de mult, deveni la răstimpuri atât de pierit, încât cuvintele abia i se mai auzeau. Ascultam răpăitul ploii pe ferestrele mohorâte, cu ochiuri mici de geam, atent la bubuitul unui tunet care se apropia, de o putere cu totul neobișnuită pentru vremea de toamnă. Un fulger și o detunătură cumplită zguduiră casa până-n temelii, însă omul șușotea în continuare, părând să nu observe nimic.

— Mi-a fost mai drag să căsăpesc oile, da' nu pe de-a-ntregu' desfătător. Tare-i ciudat cum te potopește *pofta*… Matale ești om cu frica Atotputernicului, tinere, așa că să nu zici la nimenea, da' mă juruiesc că poza porni a-mi da *poftă pentru o hrană pe care nu aveam cum s-o cresc și nici s-o cumpăr* — hei, stai blând, ce te supără? — n-am făcut nimic, doar m-am întrebat cum ar fi dacă aș face-o. Se zice că sângele și oasele din carne-s făcute, și-ți dau viață nouă, așa că m-am socotit dacă n-ar da omului o viață mai lungă și-ncă mai lungă *cu atât mai abitir*…

Dar vorbitorul n-a mai continuat. Nu a fost întrerupt de spaima ce mă încerca, nici de furtuna care se întețea repejor, sub a cărei furie aveam în curând să deschid ochii în solitudinea fumegândă a unor ruine înnegrite, ci de o întâmplare foarte simplă, însă oarecum neobișnuită.

Cartea deschisă era așezată între noi, cu ilustrația holbându-se respingător în sus. În vreme ce moșul șoptea cuvintele

„*cu atât mai abitir*", se auzi ușoara lovitură a unui strop în cădere și ceva mânji paginile îngălbenite de vreme ale tomului. M-am gândit la ploaia care, poate, se scurgea prin acoperiș, numai că ploaia nu-i roșie. Pe măcelăria canibalilor Anzique licărea sugestiv o mică pată purpurie, trezind la viață oroarea gravurii. Bătrânul o văzu și el. Se opri din șoptit chiar înainte ca expresia mea de spaimă să-l oblige. O zări și ridică iute privirea spre podeaua camerei pe care o părăsise cu o oră în urmă. I-am urmărit căutătura și am zărit chiar deasupra noastră, pe tencuiala cojită a străvechiului tavan, o pată uriașă, de formă neregulată, de un stacojiu umed, ce părea să se întindă chiar sub ochii mei. N-am scos nici un sunet și n-am făcut nici o mișcare, doar am închis ochii. O clipă mai târziu, lovi titanicul trăsnet al tuturor trăsnetelor, spulberând acea cabană blestemată ce ascundea secrete de nerostit și aducând uitarea care singură mă salvă din ghearele nebuniei.

Veneticul

Visă nenorociri baronul doar,
Cu oaspeții războinici împreună;
Li se arătară demoni în coșmar
Și viermi ca de sicriu, enormi, viespar.
Keats[1]

Nefericit este cel ale cărui amintiri din copilărie îi aduc numai teamă și tristețe. Fără noroc este cel care privește în urmă la orele lungi petrecute în încăperi vaste și lugubre, cu draperii cafenii, cu șiruri înnebunitoare de tomuri vechi, sau la veghile pline de teamă în dumbrăvile crepusculare în care cresc copaci grotești, gigantici, împovărați de vițele cățărătoare, mișcându-și în tăcere ramurile răsucite ce se înalță în zările înalte. O asemenea năpastă mi-au sortit mie zeii — mie, celui înmărmurit, dezamăgit, sterp și frânt. Cu toate astea, simt o stranie mulțumire și mă agăț cu disperare

[1] Din poemul *Ajunul Sfintei Agnes*, din volumul *Versuri*, traducere de Aurel Covaci, cuvânt-înainte de Edgar Papu, Editura Tineretului, București, 1969 (n. trad.).

de acele amintiri veștede, când gândurile mele amenință pentru o clipă să zboare la *celălalt*.

Nu știu unde m-am născut, decât doar că vechimea castelului se pierdea în negura veacurilor, și era infinit de înfricoșător, plin de pasaje întunecoase și de bolți înalte ce lăsau la vedere doar pânze de păianjen și umbre. Pietrele din coridoarele în ruină păreau mereu hidos de umede și pretutindeni te izbea un iz blestemat, ca al cadavrelor suprapuse ale unor generații dispărute. Lumina nu pătrundea niciodată acolo, așa că uneori obișnuiam să aprind lumânări și să rămân cu ochii pironiți la ele ca să mă destind. Nu găseai nici împrejurimi însorite, de vreme ce groaznicii arbori depășeau și cea mai înaltă turlă accesibilă. Exista un turn negru care se înălța deasupra coroanei copacilor într-un văzduh neștiut, dar se afla parțial în ruină și nu puteai urca în el decât cățărându-te pe zidul gol, piatră cu piatră, lucru aproape imposibil.

Trebuie să fi trăit așa ani de zile în acel loc, dar nu pot măsura timpul scurs. Probabil că anumite ființe s-au îngrijit de nevoile mele, deși nu-mi amintesc prezența vreunei alte persoane în afară de mine însumi, ori a vreunei alte viețuitoare în afară de silențioșii guzgani, lilieci și păianjeni. Cred că cine m-o fi hrănit trebuie să fi avut o vârstă șocantă, de vreme ce prima mea noțiune de persoană în viață era ceva ce semăna în mod parodic cu mine, chiar dacă distorsionat, plin de zbârcituri și la fel de putred ca și castelul însuși. Mie nu mi se părea nimic grotesc în oasele și scheletele ce zăceau risipite prin criptele de piatră, jos de tot, pe la temelii. Asociam

în închipuirea mea aceste lucruri cu evenimentele de zi cu zi și le consideram mai firești decât imaginile în culori ale ființelor pe care le-am găsit în multe dintre tomurile mucegăite. Din asemenea cărți am deprins tot ce știu. Nici un profesor nu mi-a îndrumat pașii și nu-mi amintesc să fi auzit vreodată sunetul unei voci umane în toți acești ani, nici măcar pe-al propriului meu glas. Căci, deși am citit despre vorbire, nu m-am gândit niciodată să încerc să grăiesc cu voce tare. Înfățișarea mea era o chestiune la care iarăși nu mă gândisem, căci nu se găseau oglinzi în castel și mă vedeam, din instinct, ca fiind asemenea chipurilor pline de tinerețe pe care le zărisem desenate și pictate în paginile acelor cărți. Mi-a sărit în ochi tinerețea, tocmai pentru că-mi aminteam atât de puțin.

Afară, peste șanțul putrezit și sub arborii întunecați și muți, mă tolăneam adesea și visam ore în șir la ceea ce citeam în cărți și mă închipuiam cu dor în mijlocul mulțimilor vesele, în lumea însorită ce se întindea dincolo de codrul nesfârșit. O dată am încercat să scap de pădure, dar pe măsură ce mă îndepărtam de castel, umbra se făcea și mai deasă, iar în aer plutea încă mai multă teamă, astfel că am fugit înfrigurat înapoi, ca să nu mă abat din drum și să mă pierd într-un labirint al tăcerilor înnegurate.

Așadar, rămâneam visând în așteptare prin eternele amurguri, deși nu știam ce așteptam. Atunci, în singurătatea obscură, dorul meu de lumină atinse o asemenea ardoare, încât îmi alungă odihna, și am ridicat mâini rugătoare către singurul turn negru, în ruine, care se înălța deasupra pădurii spre un văzduh nebănuit. Și, într-un târziu, m-am hotărât

să-l escaladez, chiar dacă aș fi putut să cad, de vreme ce era mai bine să întrezărești cerul și să mori, decât să trăiești fără măcar a vedea vreodată ziua la față.

În amurgul jilav am urcat pe scările roase de vreme până am ajuns la etajul la care ele se opreau, după care m-am agățat periculos de micile puncte de sprijin care mă duceau în sus. Groaznic și înfricoșător mai era acel cilindru de piatră lipsit de scări și de viață. Negru, în ruină și pustiu, sinistru, cu lilieci speriați, ale căror aripi nu făceau zgomot în fluturarea lor. Dar mai înfiorătoare și mai cumplită era încetineala înaintării mele. Căci oricât mă cățăram mai sus, întunericul nu se destrăma deasupra capului meu și un nou fior mă scutură, pe când mă asalta mucegaiul străvechi și bântuit. M-am cutremurat, întrebându-mă de ce nu mai ieșeam la lumină, și m-aș fi uitat în jos, dar nu îndrăzneam. Mi-am închipuit că noaptea coborâse deodată peste mine și în van căutam pe dibuite cu mâna liberă vreun pervaz de fereastră peste care să-mi arunc un ochi, ca să încerc să evaluez înălțimea la care ajunsesem.

Dintr-odată, după ce m-am târât la nesfârșit, orbește, deasupra acelei cumplite genuni concave și primejdioase, am simțit că mă lovesc cu capul de un lucru tare și mi-am dat seama că trebuie să fi atins acoperișul, sau măcar vreun soi de pardoseală. Prin beznă, mi-am ridicat mâna liberă și am încercat obstacolul, descoperind că era de piatră și că nu-l puteam mișca. Apoi m-am învârtit periculos prin turn, agățându-mă de tot ce-mi putea oferi ca reazem peretele cleios, până când, într-un târziu, obstacolul acela a cedat mâinii

mele cercetătoare și mi-am reînceput urcușul, împingând lespedea sau ușa cu capul, în timp ce mă foloseam de ambele mâini în cumplita mea ascensiune. N-am găsit lumină deasupra și, pe măsură ce mâinile mele se cățărau mai sus, am știut că urcușul meu nu se terminase încă, de vreme ce lespedea era, de fapt, chepengul unei deschizături care dădea într-o suprafață de piatră cu o circumferință mai largă decât partea inferioară a turnului, fără îndoială pardoseala vreunei camere de observație, spațioasă și impunătoare. M-am târât prin ea cu multă grijă, încercând să nu las lespedea grea să cadă la loc, dar am eșuat în acest ultim efort. În timp ce zăceam epuizat pe pardoseala de piatră, am auzit sumbrele ecouri ale prăbușirii ei, dar am sperat că, la nevoie, am să reușesc să o deschid din nou.

Crezându-mă de-acum la o înălțime amețitoare, mult deasupra rămurosului codru, m-am ridicat cu greu de pe pardoseală și am orbecăit în căutarea unor ferestre din cadrul cărora să-mi pot ridica pentru prima oară în viața mea privirile spre cer, ca să văd luna și stelele despre care aflasem din cărți. Dar, de fiecare dată, am rămas dezamăgit, căci tot ce am găsit au fost imense rafturi de marmură, ce păstrau cutii odioase, dreptunghiulare, de o mărime impresionantă. M-am tot gândit și m-am întrebat ce secrete seculare ar fi putut dăinui în acest apartament la înălțime, despărțit de atâtea veacuri de castelul de sub el. Apoi, pe neașteptate, mâinile mele au dibuit o ieșire, unde atârna un portal de piatră, a cărui suprafață aspră fusese cioplită straniu. Am încercat să-l deschid, însă era încuiat. Dar adunându-mi toate puterile, am

învins toate obstacolele și l-am deschis cu greu spre interior. Pe când făceam asta, m-a cuprins cel mai desăvârșit extaz pe care l-am trăit vreodată, căci, sclipind senină prin grilajul de fier forjat și aruncându-și razele peste un scurt pasaj de piatră în trepte ce începeau din pragul abia descoperit, radioasa lună mi se arăta privirii. N-o mai văzusem niciodată, decât în vise și vagi viziuni pe care nu îndrăzneam să le numesc amintiri.

Închipuindu-mi acum că ajunsesem chiar în vârful castelului, am început să urc în goană cele câteva trepte de dincolo de prag, însă deodată luna-și ascunse fața într-un nor, ceea ce m-a făcut să mă împiedic și să-mi găsesc drumul mult mai greu prin întuneric. Bezna era încă foarte adâncă atunci când am ajuns la grilajul pe care l-am încercat cu grijă și l-am găsit descuiat, dar pe care nu l-am deschis, temându-mă să nu mă prăbușesc de la uluitoarea înălțime la care mă urcasem. Apoi luna se ivi din nou.

Cel mai diavolesc dintre toate șocurile este acela care te lovește pe neașteptate și care este grotesc de incredibil. Nimic din tot ce îndurasem mai înainte nu se putea compara, în privința spaimei stârnite în suflet, cu ceea ce se arăta acum ochilor mei, cu toate straniile uimiri ce mi-au trezit acea priveliște, pe atât de simplă, pe cât de stupefiantă. Era doar atât: în locul vederii amețitoare a coroanelor unor arbori zăriți la o înălțime impunătoare, în jur mi se așternea dinainte nimic altceva decât *solul tare*, pe care erau dispersate diverse lespezi de marmură printre care se înălțau coloane, la umbra unei vechi biserici de piatră a cărei clopotniță în ruină licărea slab sub razele lunii.

Pe jumătate inconștient, am deschis grilajul și m-am târât afară, clătinându-mă pe picioare, pe aleea cu pietriș alb care se bifurca. Mintea mea, așa cum era, uluită și năucă, încă mai păstra frenetica năzuință spre lumină, și nici măcar fantastica uimire care mă copleșise nu-mi mai putea sta în cale. Nici n-am știut și nici nu mi-a păsat dacă ceea ce trăiam era un vis nesănătos sau vrajă. Eram hotărât însă să-mi desfăt negreșit privirea cu strălucire și cu veselie. Nu știam cine eram sau ce eram, ori ce puteau să reprezinte împrejurimile în care mă găseam. Deși continuam să înaintez împiedicat, am conștientizat un soi de memorie latentă, înspăimântătoare, care mă făcea să nu merg chiar la întâmplare. Am ieșit pe sub un arc din zona de lespezi și coloane. Am străbătut un câmp deschis. Uneori urmam drumul vizibil, dar alteori îl părăseam în mod straniu ca să traversez cu mersul meu poticnit pajiștile în care doar rarele ruine mai mărturiseau că, odinioară, pe acolo trecuse un drum astăzi uitat. La un moment dat, am traversat înot un râu cu ape repezi, în locul unde zidăria roasă și acoperită de mușchi constituia vestigiul unui pod de multă vreme dispărut.

Trebuie să fi trecut peste două ore până când am ajuns la ceea ce părea să fie țelul călătoriei mele, un vechi castel cu zidurile acoperite de iederă, ascuns de frunzișul des al unui parc împădurit, un loc înnebunitor de familiar și totuși plin de o stranietate care mă lăsa perplex. Am observat că șanțul era plin cu apă și că unele dintre bine cunoscutele turnuri fuseseră demolate, dar, în același timp, se construiseră aripi noi, care-l zăpăceau pe privitor. Ceea ce am constatat însă, cu

interes și cu plăcere, au fost ferestrele deschise, din care se revărsau o lumină minunată și sunetele celui mai exuberant banchet. Îndreptându-mă spre una dintre ele, m-am uitat înăuntru și am zărit o adunare în veșminte pestrițe, petrecând și tăifăsuind vesel. Niciodată nu mai auzisem, din câte mi se părea, grai uman și puteam ghici doar vag ce se spunea. Mi se părea că unele chipuri aveau trăsături ce-mi trezeau amintiri incredibil de vechi, altele-mi erau total străine.

Am pășit acum prin fereastra joasă în camera strălucitor de luminată, trecând, chiar în acea clipă, de la singurul meu moment de speranță în ghearele celei mai negre deznădejdi și conștientizări. Coșmarul avea să nu se lase defel așteptat, căci abia intrasem acolo când, numaidecât, se petrecu una dintre cele mai înspăimântătoare manifestări la care am asistat vreodată. Nici nu sărisem bine pervazul, când întreaga adunare a fost cuprinsă, pe neașteptate, de o frică subită, de o intensitate hidoasă, ce desfigura fiecare chip și evoca cele mai oribile visuri. Urletele ieșeau din aproape fiecare gâtlej. Toată lumea fugea care încotro, iar în vacarmul și panica indescriptibile mai mulți au fost cuprinși de leșin și târâți de tovarășii lor în goana lor nebună. Mulți își acoperiră ochii cu mâinile și se repeziră orbește și stângaci să-și găsească scăparea în fugă, răsturnând mobila și izbindu-se de pereți până să dibuiască una dintre nenumăratele uși.

Strigătele erau răscolitoare. Rămas singur și buimac în apartamentul scăldat într-o lumină orbitoare, ascultând ecourile lor ce se pierdeau în noapte, m-am cutremurat la gândul a ceea ce se putea strecura pe lângă mine pe nevăzute.

La o cercetare superficială, încăperea părea pustie, dar când m-am îndreptat spre unul dintre alcovuri, am avut impresia că simt o prezență acolo, o mișcare ușoară dincolo de pragul cu arcadă aurită ce dădea într-o altă încăpere, oarecum similară cu prima. Pe măsură ce mă apropiam mai mult, am început să percep mai limpede acea prezență și apoi, cu primul și ultimul sunet ce mi-a zburat de pe buze, un vaier odios care mă răscolea tot atât de mult cât și demențiala lui cauză, am zărit-o întreagă, în toată însuflețirea ei înfricoșătoare, pe indescriptibila și abominabila monstruozitate de neconceput care, prin simpla ei apariție, preschimbase o veselă adunare într-o ceată de fugari pradă delirului.

Nici măcar nu pot sugera cum arăta, căci era un amestec din tot ceea ce există pe lumea aceasta mai insalubru, sinistru, odios, anormal și detestabil. Era macabra umbră a putrefacției, a ancestralului și dezolării, năluca viermănoasă și scârnavă a unei revelări cumplite, hâda dezvăluire pe care pământul, în mila lui, ar trebui s-o țină ascunsă în el odată pentru totdeauna. Domnul știe că nu era din lumea aceasta, sau nu mai era de pe acest tărâm. Totuși, în spaima mea, am zărit-o în descărnata și stricata ei înfățișare, o inadmisibilă travestire a chipului uman, ce se uita rânjind, în straiele sale deșirate și mucegăite, lăsându-mă fără grai, făcându-mă și mai mult să mă înfior.

Eram aproape paralizat, dar nu până într-atât încât să nu fac o slabă încercare de a o lua la fugă, care s-a concretizat într-un pas împleticit înapoi ce n-a reușit să mă smulgă din vraja în care monstrul fără nume și fără glas mă prinsese.

Ochii mei, hipnotizați de orbitele sticloase ce mă fixau odios, refuzau să se închidă, deși vederea le era, din fericire, tulbure și nu arătau îngrozitorul obiect decât prin ceață, după primul șoc. Am încercat să ridic o mână ca să acopăr cu ea priveliștea, dar nervii mei erau atât de slăbiți, încât brațul nu mă ascultă întru totul. Strădania mea se dovedi însă de-ajuns ca să mă dezechilibreze, așa încât am făcut mai mulți pași înainte, clătinându-mă pe picioare, ca să nu mă prăbușesc. În momentul acela mi-am dat seama, deodată, agonizând, de *apropierea* acelui stârv, a cărui hidoasă respirație găunoasă am crezut că o aud. Pe jumătate nebun, m-am trezit că eram totuși în stare să întind o mână și să resping fetida arătare care-mi era atât de aproape, când, într-o secundă cataclismică de coșmar cosmic și printr-o diabolică întâmplare, *degetele mele au atins putreda labă întinsă a monstrului de dincolo de arcada aurită.*

N-am țipat, însă toți abominabilii strigoi ce zboară pe aripile vântului nopții urlară în locul meu, căci, în aceeași secundă, îmi tună în minte o avalanșă iute de amintiri ce-mi strecurară moartea în suflet. Mi-am dat seama în acea clipă de toate. Am pătruns în amintire dincolo de înfricoșătorul castel și de copaci, recunoscând edificiul schimbat în care mă aflam acum. Și am recunoscut nelegiuita oroare care stătea în picioare, aruncându-mi priviri piezișe, pe măsură ce-mi retrăgeam degetele înnegrite din ale ei.

Dar în Univers se găsesc atât alinarea cât și amarul, iar balsamul mi l-a dat uitarea. În cumplita spaimă a acelei clipe am uitat ce mă înfricoșa și negrele amintiri s-au pierdut în

haosul imaginilor ca de ecou. Ca prin vis am fugit din acea clădire blestemată și bântuită, alergând iute și fără să fac zgomot, în lumina lunii. Când m-am întors în locul de lângă biserică, plin de bucăți de marmură, și am coborât treptele, n-am mai putut să mișc din loc chepengul de piatră. Dar nu mi-a părut rău, căci uram străvechiul castel cu arborii lui. Acum hoinăresc în tovărășia zeflemitorilor și prietenoșilor strigoi, pe aripile vântului nopții, și mă joc în timpul zilei printre catacombele lui Nefren-Ka, în neștiuta și interzisa Vale Hadoth, de lângă Nil. Știu că lumina nu este făcută pentru mine, în afară de razele lunii ce se revarsă peste mormintele de piatră din Neb, și nici veselia, cu excepția nepomenitelor ospețe date de regina egipteană Nitocris sub Marea Piramidă. Cu toate acestea, în libertatea și în sălbăticia mea întâmpin aproape cu bucurie amărăciunea înstrăinării.

Căci, deși uitarea mi-a adus liniștea, mereu port în suflet conștiința faptului că sunt un venetic, un străin în acest veac și printre cei care încă mai sunt oameni. Am știut acest lucru de când mi-am întins degetele spre oroarea din cadrul acelei mari rame aurite și am atins *o suprafață rece și inflexibilă de sticlă lustruită.*

Dulăul

I

În chinuitele mele timpane răsună neîncetat un coșmar de zumzăituri, bătăi din aripi și un hămăit slab, îndepărtat, ca al unui câine gigantic. Nu este vis, nu este, mă tem, nici măcar demență, căci deja s-au întâmplat prea multe ca să pot avea asemenea îndoieli. St. John este un hoit sfârtecat. Numai eu singur știu de ce, iar cele știute de mine sunt de un atare soi, încât îmi vine să-mi zbor creierii de frică să nu fiu hăcuit în același fel. Jos, coridoare întunecoase, nesfârșite, de fantasme înfricoșătoare absorb cernita, informa Nemesis care mă mână la autodistrugere.

Să ierte Cerul sminteala și morbiditatea care ne-a pus pe amândoi sub semnul unui destin atât de monstruos! Plictisiți de truismele unei lumi prozaice, în care până și bucuriile romanței și aventurii își pierdeau curând savoarea, St. John și cu mine urmaserăm cu entuziasm fiece curent intelectual

și estetic ce promitea să ne alunge urâtul. Enigmele simboliștilor și extazele prerafaeliților, le-am încercat pe toate la timpul lor, dar fiecare nouă stare seca prea repede, pierzându-și noutatea și atractivitatea. Numai sumbra filosofie a decadenților ne mai însufleța, iar pe aceasta o consideram un tur de forță numai sporind treptat profunzimile și caracterul diabolic al scrutărilor noastre. Baudelaire și Huysmans curând nu mai făceau furori, până când nu ne mai rămaseră decât stimulii mai direcți ai experiențelor și peripețiilor personale neobișnuite. Tocmai această nevoie emoțională înspăimântătoare ne-a mânat până la urmă pe acel detestabil curs pe care îl menționez până și astăzi cu rușine și sfială, acea hidoasă extremă a nerușinării umane, dezgustătoarea practică a jefuirii mormintelor.

Nu pot dezvălui detaliile șocantelor noastre expediții, ori cataloga măcar parțial cele mai oribile trofee ce ne decorau muzeul fără nume, organizat de noi în marea clădire din piatră unde locuiam împreună, singuri și fără servitori. Muzeul nostru constituia o blasfemie, un loc inimaginabil, în care, cultivând gustul satanic al unor virtuozi nevropați, creasem un univers al terorii și putrefacției menit să ne trezească simțurile tocite. Era o cameră secretă, aflată mult sub pământ, unde diavoli cu aripi imense, sculptați în bazalt și onix, vărsau din gurile larg căscate și rânjite o stranie lumină verde și portocalie, iar țevi pneumatice ascunse făceau siluetele roșii ale obiectelor funerare să se prindă în caleidoscopice dansuri ale morții, țesându-se unul lângă altul în voluminoase draperii negre. Prin aceste țevi se răspândeau,

după voie, miresmele după care tânjeam cel mai tare: uneori, parfumul palizilor crini sepulcrali, alteori mirosul narcotic al închipuitelor giulgiuri ale defuncților regi orientali, iar câteodată — cum mai tremur când îmi aduc aminte! — îngrozitoarele miesme, care-ți înghețau sângele-n vine, ale unui mormânt descoperit.

De pereții acestei încăperi respingătoare se rezemau carcasele mumiilor antice, alternând cu trupuri parcă însuflețite, atrăgătoare, împăiate la perfecție, mântuite de arta taxidermiei, și cu pietre de mormânt smulse din cele mai vechi cimitire ale lumii. Nișe, ici și colo, conțineau cranii de toate formele și capete conservate în diverse stadii de putrefacție. Acolo s-ar fi putut găsi tigvele chele, putrezite, ale unor faimoși nobili, alături de căpșoarele aurii, proaspete și radioase, ale pruncilor îngropați de curând. Statui și tablouri se aflau acolo, toate ilustrând subiecte odioase, unele executate chiar de St. John și de mine. Un portofoliu închis cu lacăt, legat în piele tăbăcită de om, conținea anumite desene necunoscute, ce nu se puteau numi, despre care se zvonea că Goya le făcuse, dar nu mai avusese îndrăzneala să le și recunoască. Existau instrumente muzicale grețoase, alămuri, corzi și suflători, din care St. John și cu mine scoteam uneori sunete disonante de o aleasă morbiditate și de o hidoșenie „cacodemoniacă". În același timp, într-o mulțime de cabinete din abanos cu incrustații zăcea cea mai incredibilă și inimaginabilă varietate de prăzi smulse mormintelor și colecționate vreodată de nebunia și perversitatea omenească. Despre aceste prăzi, în special, nu trebuie să vorbesc. Slavă

Domnului că am avut curajul să le distrug, cu mult înainte de a mă gândi să mă omor.

Raidurile de jaf în care ne adunam comorile indescriptibile constituiau mereu evenimente artistice memorabile. Nu eram niște jefuitori vulgari, ci lucram numai în anumite condiții, date de starea sufletească, peisaj, împrejurimi, vreme, anotimp și faze ale lunii. Aceste distracții erau pentru noi cea mai aleasă formă de expresie artistică, și acordam detaliilor o grijă tehnică fastidioasă. O oră nepotrivită, un efect de lumină discordant ori vreo manevrare stângace a țărânei umede ar fi distrus aproape complet, în ochii noștri, extaticul fior ce urma exhumării vreunui secret de rău augur al pământului. Afinitatea noastră față de scene romanești și situații picante era intensă și insațiabilă. St. John era întotdeauna liderul și el a fost cel care m-a dus într-un final în acel loc blestemat unde ne-am găsit hâda și inevitabila damnare.

Prin ce fatalitate malignă am fost noi ispitiți într-acel îngrozitor cimitir din Olanda? Cred că au fost sumbrele zvonuri și legende, poveștile despre cineva îngropat acolo în urmă cu cinci veacuri, care fusese el însuși un jefuitor de morminte la timpul său și furase un lucru fermecat dintr-un sepulcru măreț. Îmi aduc aminte de scenă în aceste clipe de sfârșit: palida lună tomnatică deasupra mormintelor, aruncând sinistre umbre alungite, arborii grotești, cu ramuri mohorâte, plecate la pământ, aproape atingând iarba sălbatică și lespezile fărâmate, legiunile nenumărate de lilieci stranii și colosali care zburau sub razele lunii, biserica veche, acoperită de iederă, întinzând un uriaș deget spectral spre cerul livid,

insectele fosforescente care dansau ca flăcările morții sub tisa dintr-un colț îndepărtat, mirosurile mucegaiului, ale vegetației și ale unor lucruri mai puțin explicabile amalgamându-se imperceptibil în vântul nopții, ce le purta dincolo de mlaștinile și mările îndepărtate. Mai rău decât toate era hămăitul slab, profund, al unui gigantic dulău pe care nici nu-l puteam zări, nici localiza cu certitudine. Când acest sunet ajunse la urechile noastre ne cutremurarăm, amintindu-ne de poveștile țăranilor, căci cel pe care-l căutam fusese descoperit cu veacuri în urmă în exact același loc, sfâșiat și sfârtecat de ghearele și dinții unei fiare de nedescris.

Îmi aduc aminte cum ne mai afundam sapele în groapa acestui jefuitor sepulcral și cum ne mai înfioram la tabloul cu noi, mormântul, luna palidă ce ne privea, funestele umbre, arborii grotești, liliecii titanici, biserica de demult, flăcările morții dansând, miasmele grețoase, vântul de noapte tânguindu-se blând și acel ciudat hămăit, auzit în surdină, ce părea să nu vină din nici o direcție, de a cărui existență obiectivă nu prea puteam fi siguri. Apoi am dat peste o materie mai dură decât lutul umed și am zărit o cutie dreptunghiulară, putrezită, pe care se formaseră cruste de minereuri în străfundurile țărânei netulburate. Era incredibil de dură și de groasă, dar atât de veche, încât până la urmă am reușit cu mare trudă s-o deschidem și să ne bucurăm ochii cu ceea ce conținea.

Mult, uimitor de mult, mai rămăsese din acel schelet, în ciuda scurgerii celor cinci sute de ani. Deși fărâmițat în locurile unde mușcaseră colții animalului care-l ucisese, se păstrase surprinzător de bine, și ne-am desfătat privirile cu

craniul de o albeață curată și cu dinții lungi și neclintiți, cu orbitele goale în care odată străluciseră doi ochi cu o frenezie la fel de funebră ca a noastră. În coșciug se mai găsea o amuletă de o formă ciudată și exotică și care, din câte se părea, fusese purtată în jurul gâtului celui ce dormea somnul cel veșnic. Reprezenta silueta bizar stilizată a unui ogar înaripat, ghemuit, sau a unui sfinx cu o figură semicanină, sculptată fin, în stilul Orientului Antic, într-o mică bucată de jad verde. Expresia ce se citea pe trăsăturile sale era respingătoare până la extrem, sugerând în același timp moartea, bestialitatea și satanicul. La bază, avea o inscripție cu litere pe care nici St. John, nici eu nu am reușit să le identificăm, iar pe fund, ca un sigiliu al făurarului său, era gravat un craniu grotesc și impunător.

Imediat ce ne căzură ochii pe această amuletă, am știut că trebuia să fie a noastră, că această comoară singură era logicul zălog dăruit nouă de mormântul vechi de veacuri. Chiar dacă trăsăturile sale ne-ar fi fost nefamiliare tot l-am fi dorit, însă pe măsură ce ne uitam mai atent ne dădeam seama că obiectul nu ne era întru totul străin. Necunoscut le era doar iubitorilor acelei arte și literaturi ce se adresează celor sănătoși la minte, dar noi am recunoscut în el acel lucru la care se făcea aluzie în paginile interzisului *Necronomicon* al arabului smintit Abdul Alhazred, îngrozitorul simbol al sufletelor, specific cultului necrofag din inaccesibilul Leng, în Asia Centrală. Am recunoscut prea bine sinistrele trăsături descrise de către bătrânul demonolog arab, linii, scria el, conturate prin vreo obscură manifestare supranaturală a sufletelor celor care-i tulburau și-i chinuiau pe decedați.

Apucând obiectul din jad verde, am aruncat o ultimă privire spre craniul alb, cu orbite cavernoase, al celui care-l deținuse. Am acoperit groapa cu pământ, așa cum o găsiserăm. În vreme ce ne îndepărtam grăbiți din acel loc sinistru, cu amuleta furată în buzunarul lui St. John, ni s-a părut că vedem cum liliecii coborau toți deodată pe pământul pe care-l răscoliserăm atât de curând, ca și cum ar fi căutat vreo hrană blestemată și nelegiuită. Dar luna tomnatică revărsa o strălucire slabă și ștearsă, strecurându-ne o umbră de îndoială. Așadar, pe când navigam a doua zi spre casă, lăsând în urma noastră coastele Olandei, am avut impresia că auzim acel hămăit slab, îndepărtat, al unui dulău gigantic, undeva în fundal. Însă vântul de toamnă se tânguia ușor, cu tristețe, prin urmare nu puteam fi siguri.

II

La mai puțin de o săptămână de la întoarcerea noastră în Anglia, începură să se petreacă lucruri ciudate. Trăiam ca niște pustnici, fără prieteni, singuri, fără servitori, ocupând câteva dintre camerele bătrânului conac situat într-o mlaștină mohorâtă și pustie, așa încât ușile noastre rareori cunoșteau ciocănitul vreunui vizitator. Acum, totuși, eram tulburați de ceea ce ni se părea a fi zgomotele unor cotrobăieli în noapte, nu numai în jurul ușilor, dar și al ferestrelor, atât al celor de sus, cât și al celor de jos. Odată, ne-am închipuit că un trup mare, opac, a umbrit fereastra bibliotecii când luna

se oglindea în geamul ei, iar altă dată am avut impresia că auzim un zgomot de zbârnâit sau aripi fluturând nu prea departe. De fiecare dată, investigațiile n-au scos nimic la iveală și am început să atribuim aceste întâmplări imaginației, aceleiași imaginații în mod curios tulburate ce încă ne mai prelungea în urechi acel hămăit slab, îndepărtat, pe care avusesem impresia că-l auzim în cimitirul din Olanda. Amuleta de jad se găsea acum într-o nișă din muzeul nostru și, uneori, mai ardeam lumânări straniu parfumate dinaintea ei. Am aflat multe lucruri în *Necronomiconul* lui Alhazred despre proprietățile sale și despre relația sufletelor jefuitorilor de morminte cu obiectele pe care le simboliza; cele citite ne-au tulburat. Apoi veni teroarea.

În noaptea de 24 septembrie 19.., am auzit un ciocănit în ușa camerei mele. Crezând că-i St. John, l-am invitat să intre, dar mi s-a răspuns cu un hohot de râs ascuțit. Nu era nimeni pe coridor. Când l-am sculat pe St. John din somn, mi-a mărturisit că habar n-avea ce se întâmplă și a devenit la fel de îngrijorat ca și mine. Tocmai în acea noapte, slabul, îndepărtatul hămăit de dincolo de mlaștină se dovedi pentru noi o realitate certă și de temut. Patru zile mai târziu, în vreme ce amândoi ne aflam în muzeul ascuns, se auzi o zgârietură discretă, prudentă, în singura ușă ce ducea la scara secretă din bibliotecă. Neliniștea noastră se dublă de-acum, căci pe lângă frica noastră de necunoscut, întotdeauna ne temuserăm că înfiorătoarea noastră colecție ar putea fi descoperită. Stingând toate luminile, ne-am dus la ușă și am deschis-o brusc, simțind un curent inexplicabil de aer și zgomote amestecate

de foșnete, chicoteli și vorbire articulată, ce parcă se îndepărtau. Fie eram demenți, fie visam, ori eram pe deplin conștienți, nu am încercat să ne dăm seama. Am realizat doar, cuprinși de cele mai negre temeri, că aparenta flecăreală ce părea să vină de nicăieri fusese, fără îndoială, *în limba olandeză*.

După aceea am trăit în fascinație și oroare crescânde. Cel mai adesea susțineam teoria conform căreia ne pierdeam amândoi mințile din cauza vieții nefirești pe care o duceam, dar, uneori, ne plăcea mai mult să patetizăm, considerându-ne victime ale vreunei damnări furișe și cumplite. Fenomenele bizare deveniră prea frecvente pentru a le mai ține socoteala. Locuința noastră solitară părea însuflețită de prezența unei ființe maligne, a cărei natură n-o puteam ghici. În fiecare noapte, acel hămăit diavolesc plutea deasupra mlaștinii bătute de vânt, auzindu-se tot mai tare și mai tare. Pe 29 octombrie, am descoperit în lutul moale de sub fereastra bibliotecii un șir de urme de pași, imposibil de descris. Erau la fel de năucitoare ca și cârdurile de lilieci uriași care bântuiau vechiul conac, într-un număr fără precedent și din ce în ce mai mare.

Oroarea a atins apogeul pe 18 noiembrie, când St. John, întorcându-se pe jos acasă, după lăsarea întunericului, de la o gară îndepărtată, a fost atacat de un groaznic animal carnivor și sfâșiat în bucățele. Țipetele sale s-au auzit până acasă și m-am grăbit spre teribila scenă, tocmai la timp ca să mai aud un fâlfâit de aripi și să văd un nor vag și întunecat ce se contura în lumina răsăritului de lună. Amicul meu era pe moarte când am vorbit cu el, și nu-mi putea răspunde coerent la întrebări. Tot ce-a putut face a fost să-mi șoptească:

— Amuleta! Făptura blestemată!...

Apoi își dădu sufletul, o masă inertă de carne sfârtecată. L-am îngropat într-una din grădinile noastre părăginite și am murmurat deasupra rămășițelor sale pământești unul dintre ritualurile diabolice pe care le îndrăgise atâta în timpul vieții. Pe măsură ce pronunțam ultima frază diavolească, am auzit departe în mlaștină acel hămăit slab de dulău gigantic. Luna era sus pe cer, dar nu îndrăzneam s-o privesc. Și, când am observat în mlaștina întunecoasă nebulozitatea unei umbre masive strecurându-se de pe un dâmb pe altul, am închis ochii și m-am aruncat la pământ. Când m-am ridicat tremurând, nemaiștiind cât timp trecuse, am intrat în casă împleticindu-mă și am făcut, zguduit, mai multe plecăciuni în fața amuletei de jad, păstrată cu sfințenie.

Fiindu-mi de-acum frică să mai rămân singur în acel conac bătrân de lângă mlaștină, am plecat a doua zi la Londra, luând cu mine amuleta, după ce am ars și îngropat restul colecției nelegiuite a muzeului. Dar, după trei nopți, am auzit din nou hămăitul și, înainte de a se împlini săptămâna, m-am simțit urmărit de ochi stranii oriunde mă aflam în beznă. Într-o seară, pe când hoinăream pe Digul Victoria, pentru că aveam nevoie să mai ies la aer, am zărit o umbră neagră acoperind unul dintre reflexele felinarelor în apă. O rafală mai puternică decât vântul nopții se porni să sufle și am știut că eu urmam după St. John.

În ziua următoare am împachetat cu grijă amuleta de jad și m-am îmbarcat spre Olanda. Ce îndurare aveam să obțin pentru că înapoiam acel lucru proprietarului său tăcut și

adormit n-aveam idee, dar am simțit că trebuia măcar să încerc orice cale logic posibilă. Ce era acel dulău și de ce mă urmărea, erau întrebări la care nu găsisem încă decât răspunsuri vagi; dar auzisem, pentru prima oară, acel hămăit în vechiul cimitir și fiecare întâmplare ulterioară, inclusiv ultimul cuvânt șoptit de St. John, indicase legătura dintre blestem și furtul amuletei. Astfel, m-am scufundat în cele mai adânci abisuri ale disperării când, la un han din Rotterdam, m-am trezit că hoții mă lipsiseră de singurul mijloc de salvare.

Hămăitul s-a auzit puternic în acea seară, iar în dimineața următoare am citit relatările unei abominabile fapte săvârșite în cel mai rău famat cartier al orașului. Prostimea era terorizată, căci peste un bârlog mizerabil se abătuse o moarte sângeroasă, mai rea decât cea mai mârșavă dintre crimele antecedente din acea vecinătate. Într-un sordid cuib de hoți, o întreagă familie fusese sfâșiată în bucăți de o fiară necunoscută care nu lăsase nici o urmă, iar cei din jur auziseră toată noaptea, dincolo de obișnuita zarvă făcută de glasurile beților, sunetul slab, profund și insistent scos de un dulău gigantic.

Așadar, iată-mă din nou, într-un târziu, în acel cimitir sinistru, unde palida lună de iarnă arunca umbre hâde, iar arborii desfrunziți își plecau ramurile spre iarba veștedă și înghețată. Biserica îmbrăcată în iederă întindea un deget batjocoritor către cerul dușmănos, iar vântul de noapte șuiera maniacal, venind din mlaștini și mări înghețate. Hămăitul se auzea foarte slab acum și încetă cu totul pe măsură ce mă apropiam de vechiul mormânt pe care, odinioară, îl profanasem,

tulburând în drumul meu un cârd nefiresc de mare de lilieci ce, în mod curios, pluteau în jurul lui.

Nu știu de ce m-am mai dus până acolo, doar ca să mă rog sau să bolborosesc justificări și scuze smintite, adresate acelui stârv alb și liniștit care zăcea sub pământ. Însă, indiferent de motivul avut, am început să sap țărâna pe jumătate înghețată cu o disperare ce-mi aparținea numai în parte, căci mai era și a unei imperative voințe din afara mea. Excavarea se făcu mult mai ușor decât m-am așteptat, deși, la un moment dat, ceva ciudat mă opri din treabă, în clipa în care un vultur slab plonjă din cerul rece și începu să ciugulească frenetic în glodul de pe mormânt, până când l-am ucis cu o lovitură de sapă. În cele din urmă, am găsit acea cutie dreptunghiulară, putrezită, și i-am dat la o parte capacul umed și nitros. Acesta este ultimul act rațional pe care l-am mai săvârșit vreodată.

Căci, ghemuit în coșciugul secular, strâns îmbrățișat de un cortegiu coșmaresc de lilieci uriași, viguroși și adormiți, era scheletul pe care prietenul meu și cu mine îl jefuiserăm. Nu mai era curat și placid așa cum îl văzusem noi atunci, ci acoperit de sânge închegat, de fâșii de carne și de fire de păr străine, uitându-se chiorâș la mine cu orbitele fosforescente, arătându-și colții ascuțiți, însângerați, într-un căscat schimonosit, bătându-și parcă joc de inevitabila-mi damnare. Și când din acele fălci rânjinde își luă zborul un hămăit profund, batjocoritor, ca al unui gigantic dulău, și am văzut cum ținea în gheara lui murdară, plină de sânge, pierduta și regăsita lui amuletă din jad verde, am luat-o la goană, urlând ca un idiot, țipetelor mele luându-le repede locul isterice hohote de râs.

Demența călărește pe aripile vântului stelar… gheare și dinți ascuțiți pe veacuri de cadavre… moartea infiltrându-se într-o bacanală a liliecilor din ruinele cufundate în tenebrele nocturne ale templelor subpământene închinate lui Belial… Acum, când hămăitul acelei monstruozități descărnate, fără viață, se aude tot mai tare, iar fâlfâitul și zumzetul furișe ale acelor blestemate aripi palmate mă împresoară tot mai strâns, voi căuta cu revolverul meu uitarea, singurul meu refugiu din calea celor fără nume.

Sărbătoarea

„Efficiunt Daemones, ut quae non sunt, sic tamen quasi sint, conspicienda hominibus exhibeant."

Lactanțiu[1]

Mă aflam departe de casă, prins în mrejele mării de la răsărit. În amurg o auzeam izbindu-se de stânci, dându-mi de știre că se afla chiar peste dealul unde sălciile bătute de vânt se veștejeau pe fundalul unui cer înseninat, pe care se aprindeau primele stele ale serii. Și pentru că moșii mei mă chemaseră în vechiul oraș de dincolo, mergeam înainte prin neaua subțire, care abia se așternuse, de-a lungul drumului solitar ce urca în pantă până în locul unde Aldebaran[2] licărea printre arbori, spre străvechea cetate pe care n-o mai zărisem niciodată, dar la care adesea visasem.

---

[1] „Diavolii lucrează în așa fel, încât lucruri care nu există le par oamenilor ca și cum ar fi reale." Din *Divine Institutiones* (2.15) a teologului antic Lactanțiu (Lucius Caelius Firmianus Lactantius) (c.240–c.320) (n. ed. orig.).

[2] Stea de dimensiuni gigantice din constelația Taurului, numită uneori Alpha Tauri (n. ed. orig.).

Era vremea Yuletidei, pe care lumea o numește Crăciun, deși n-a uitat că este mai veche decât Betlehemul sau Babilonul, decât Memphisul și întreaga omenire. Era vremea Yuletidei, iar eu ajunsesem în sfârșit la străvechea cetate maritimă unde străbunii mei găzduiseră și păstraseră tradiția sărbătorii în timpurile de demult, când ea era interzisă; însă, totodată, le porunciseră urmașilor să o țină o dată la fiecare secol, așa încât amintirea secretelor primordiale să nu se piardă în uitare. Neamul meu era vechi, mai vechi chiar decât epoca la care acest ținut a fost populat cu trei sute de ani mai înainte. Și erau oameni stranii, căci veniseră prin părțile acestea ca un popor întunecat și plin de taine, din meridionalele grădini soporifice de orhidee, vorbind într-un alt grai decât cel pe care aveau să-l deprindă mai târziu de la pescarii cu ochi albaștri. Iar acum se răspândiseră și împărtășeau doar ritualurile de mistere cărora nici o ființă nu le putea pătrunde înțelesul. Eram singurul care se întorcea în acea seară spre vechiul târg de pescari, așa cum cerea legenda, căci numai cei săraci și singuri își mai aduc aminte.

Apoi, dincolo de creasta dealului, am văzut Kingsportul așternându-se înghețat în lumina asfințitului, înzăpezitul Kingsport cu bătrânele lui giruete, cu clopotnițele, cu acoperișurile în două ape și coșurile lor fumegânde, cu cheiurile și podețele lui, sălciile și cimitirele sale, cu nesfârșitele labirinturi de ulițe povârnite, înguste și întortocheate, cu amețitoarea colină centrală, încununată de biserică, de care timpul nu îndrăznise să se atingă, nelimitatele hățișuri de case în stil colonial, îngrămădite ori împrăștiate peste tot, precum cuburile zvârlite în toate părțile de un copil dezordonat. Timpul

plana pe aripile-i sure deasupra frontoanelor și mansardelor albite de neaua iernii. Ferestrele în evantai și cele cu ochiuri de geam se luminau una câte una în frigul înserării, alăturându-se lui Orion și stelelor arhaice. Valurile mării se spărgeau de cheiurile putrede, imemoriala mare, plină de secrete, care-i adusese pe străbuni în timpurile de demult.

La marginea drumului se înălța o culme încă și mai înaltă, sumbră și bătută de vânturi, unde am zărit un loc de îngropăciune ale cărui pietre negre de mormânt se iveau hâde din zăpadă, ca unghiile în putrefacție ale unui gigantic cadavru. Calea nebătută era pustie. Uneori credeam că aud în depărtare un scrâșnet înfricoșător, precum brațul unei spânzurători în bătaia vântului. Patru rude îmi fuseseră spânzurate pentru vrăjitorie în 1692, dar nu știam exact unde. Pe măsură ce cărarea cobora șerpuind pe panta dinspre mare, am căutat să prind cu urechea hărmălaia veselă a unui sat în faptul serii, dar n-am auzit-o. Apoi m-am gândit la anotimp și mi-am zis că acest străvechi neam de puritani trebuie să fi avut obiceiuri de Crăciun aparte și pline de șoaptele rugilor înălțate în fața vetrelor. După aceea n-am mai căutat să aud larma veseliei și nici să dau cu ochii de târgoveți la marginea drumului, ci am ținut pasul, trecând pe lângă tăcutele gospodării luminate slab, cu ziduri fantomatice de piatră, îndreptându-mă spre locurile în care firmele vechilor prăvălii și ale tavernelor marinărești scârțâiau în briza sărată, iar groteștile ciocane de la intrările încadrate de pilaștri luceau de-a lungul pustiilor ulicioare nepietruite, în lumina minusculelor ferestruici cu draperiile trase.

Văzusem hărți ale așezării și știam unde să găsesc locuința celor din neamul meu. Se spunea că sosirea mea trebuie să fi fost cunoscută și urma să fiu întâmpinat bine, căci legenda satului are viață lungă. Așadar, am iuțit pasul prin Back Street spre Circle Court și, traversând zăpada proaspătă, am pășit pe singurul caldarâm din dale întregi de piatră al orașului, spre locul în care Green Lane se termină în spatele primăriei. Vechile hărți încă mai sunt valabile, iar eu n-am avut necazuri, deși cei din Arkham pesemne că m-au mințit când mi-au zis că tramvaiele trec pe aici, de vreme ce n-am zărit nici un cablu deasupra capului. În orice caz, șinele le-ar fi fost ascunse sub zăpadă. Am preferat să merg pe jos, căci târgul albit de nea mi se părea foarte frumos de pe colină, iar acum eram nerăbdător să bat la ușa alor mei, a șaptea casă pe stânga în Green Lane, cu un vechi acoperiș ascuțit și cu un al doilea cat ieșit în afară, clădită toată înainte de 1650.

Apropiindu-mă de casă, am văzut lumină înăuntru și am observat, prin ochiurile de geam în formă de romburi, că trebuie să fi fost păstrată în starea ei de demult. Partea de sus era suspendată deasupra uliței înguste și năpădite de iarbă, aproape atingând caturile superioare ale casei de vizavi, așa încât mai că mă găseam într-un soi de tunel. Pe scundul prag de piatră nu se vedea nici urmă de zăpadă. Nu exista trotuar, însă multe clădiri aveau intrări înălțate, la care se ajungea pe șiruri duble de trepte cu balustradă de fier. Era o priveliște bizară și, pentru că nu mai fusesem nicicând în Noua Anglie, nu mai văzusem una asemenea ei. Deși îmi plăcea, m-aș fi simțit mai încântat dacă aș fi zărit urme de pași în zăpadă și oameni pe străzi, măcar câteva ferestre fără draperii trase.

Când am bătut în ușă cu vechiul ciocan de fier, eram puțin temător. O oarece frică mi se strecurase în suflet, datorită, poate, ciudățeniei trecutului meu, a întunericului nopții și a tăcerii bizare ce domnea în bătrâneasca așezare cu obiceiuri ciudate. Și când ciocănitul meu n-a rămas fără răspuns, m-a cuprins groaza pe de-a-ntregul, pentru că nu auzisem zgomot de pași înainte ca ușa să se deschidă cu un scârțâit. Dar teama mi-a pierit din suflet, căci moșul din prag, în halat și papuci, avea un chip afabil care m-a făcut să mă simt din nou în siguranță. Făcându-mi semn că era mut, a scrijelit un bun venit insolit și arhaic cu stilul, pe o tăbliță din ceară ținută la îndemână.

M-a condus într-o încăpere joasă, cu lumânări, cu grinzi masive la vedere și câteva piese întunecate de mobilier din secolul al XVII-lea. Trecutul era viu acolo, căci nu-i lipsea nici un atribut. Existau un cămin cavernos și o vârtelniță la care depăna în tăcere, în ciuda sărbătorilor de iarnă, șezând cu spatele către mine, o bătrână încovoiată, într-un capot larg și cu o bonetă trasă adânc pe frunte. O umezeală indefinită părea să îmbibe locul și m-am mirat că nu vedeam focul arzând în vatră. Banca, prevăzută cu spătar înalt, era așezată în fața șirului de ferestre cu draperii trase, de la stânga, și părea să fie ocupată, deși nu eram sigur. Nu mi-a plăcut tot ce-am văzut și am simțit că mă încearcă din nou spaima. Această frică sporea de pe urma a ceea ce înainte o alungase, căci, cu cât mă uitam mai atent la figura prietenoasă a bărbatului, cu atât însăși expresia ei plină de solicitudine mă speria mai tare. Ochii nu i se mișcau defel, iar pielea îi era ca de ceară. Într-un târziu,

am ajuns să fiu sigur că nu era deloc fața lui, ci o mască drăcesc de izbutită. Însă mâinile moi, ascunse de mănuși, lucru neobișnuit, scriau conștiincioase pe tăbliță, lămurindu-mă că mai trebuie să aștept până când voi putea fi condus la locul festivităților.

Arătând cu degetul un scaun, o masă și un teanc de cărți, bătrânul ieși acum din încăpere. Când m-am așezat să citesc, am observat că tomurile erau hărtănite și mucede, că printre ele se numărau vechile și terifiantele *Minuni ale științei* de Morryster, cumplitul *Saducismus Triumphatus* al lui Joseph Glanvill, ediție publicată în 1681, scandaloasa *Daemonolatreia* de Remigius, tipărită în 1595 la Lyon, și cel mai groaznic dintre toate, incalificabilul *Necronomicon*, lucrarea arabului smintit Abdul Alhazred, în versiunea interzisă, în limba latină, a lui Olaus Wormius, o carte pe care n-o mai văzusem niciodată, dar despre care auzisem monstruoase zvonuri șoptite. Nimeni nu mă băgă în seamă, însă urechea mea distingea scârțâitul firmelor de afară și sfârâitul vârtelniței la care bătrâna nu mai contenea să depene în tăcere. Am găsit camera, cu cărțile și oamenii dinăuntru, foarte morbidă și neliniștitoare, dar pentru că o veche tradiție a înaintașilor mei mă convocase la aceste festivități stranii, m-am hotărât să mă aștept numai la lucruri bizare. Așadar, am încercat să citesc ceva și, curând, m-am trezit absorbit de un lucru pe care l-am găsit în paginile blestematului *Necronomicon*, un gând și o legendă prea hidoase pentru sănătatea mintală sau starea de luciditate a cuiva. Dar nu mi-a plăcut atunci când am avut impresia că aud închizându-se una dintre ferestrele din fața

băncii, ca și cum ar fi fost deschisă pe furiș. Părea să urmeze unui râcâit care nu mai era cel al vârtelniței la care lucra bătrâna. Nu era mare lucru, totuși, căci femeia depăna foarte concentrată, iar vechiul pendul bătu chiar în acea clipă. După aceea, n-am mai avut senzația că mai erau și alte persoane pe bancă și am citit intens, cutremurându-mă, până când s-a întors moșul încălțat cu cizme și îmbrăcat într-un costum larg, străvechi. Se așeză chiar pe bancă, dar în așa fel încât să nu-l pot vedea. Așteptarea mi-a pus cu siguranță răbdarea la încercare, iar cartea blasfematoare îmi sporea neliniștea de două ori mai mult. Când bătu ora unsprezece, moșul se ridică, merse într-un colț, unde se afla o comodă masivă, sculptată, și scoase de acolo două pelerine cu glugă. Cu una se acoperi el, iar cealaltă o înfășură în jurul babei, care se oprise din depănatul ei monoton. Atunci amândoi se îndreptară către ușă. Femeia abia se târa, iar moșul, după ce luă cu sine tocmai cartea pe care o citeam, îmi făcu semn să-l urmez, în vreme ce-și trăgea gluga peste acea figură sau mască încremenită.

Am ieșit în labirintul întortocheat, ascuns de razele lunii, al ulițelor acelui oraș incredibil de vechi, în vreme ce luminile de la ferestrele cu draperii trase dispăreau una câte una, iar Steaua Câinelui[1] arunca priviri piezișe la ceata de figuri învești mântate în sutane, acoperite de glugi, ce-și îngroșa rândurile în tăcere, de la fiecare prag, formând procesiuni monstruoase, urcând de-a lungul ulițelor, pe lângă firmele

[1] Nume popular pentru Sirius, ce derivă din poziția sa în constelația Canis Major (n. ed. orig.).

scârțâitoare și frontoanele antediluviene, acoperișurile de stuf și ochiurile de geam în formă de romburi. Pe marginea cărăruilor în pantă se înșiruiau casele dărăpănate, suprapunându-se și surpându-se laolaltă, iar noi străbăteam curți deschise și cimitire, prin care făcliile se iveau pe neașteptate, formând halucinante constelații înfricoșătoare.

În mijlocul acestor mulțimi tăcute, mi-am urmat călăuzele fără grai, înghiontit de coate nefiresc de moi, împins de piepturi și stomacuri ce mi se păreau anormal de flasce. Nici măcar o singură dată n-am reușit să întrezăresc vreun chip sau să aud vreo vorbă. Sus, tot mai sus, sinistrele coloane se târau ca melcul, și am remarcat că toți pelerinii înaintau către un singur punct, pe măsură ce se apropiau, roind, de un soi de nucleu al ulițelor părăginite, pe creasta unei coline înalte din inima orașului, unde se ridica o impunătoare biserică albă. O zărisem deja încă din drum, când privisem Kingsportul la lăsarea întunericului, și mă trecuseră fiorii, având impresia că Aldebaran se balansase pentru o clipă pe fantomatica ei clopotniță.

În jurul bisericii se așternea un spațiu pe jumătate ocupat de un cimitir ce trimitea raze spectrale, și pe jumătate de o piață pavată de unde vântul spulberase aproape toată zăpada, împresurată de case extrem de vechi, cu acoperișuri țuguiate și frontoane proeminente. Flăcările morții dansau peste morminte, oferind vederii priveliști cumplite. Dar ce era mai ciudat, nu aruncau nici un fel de umbre. Dincolo de cimitir, unde nu existau case, vedeam creasta dealului și am zărit licărul stelelor deasupra portului, chit că orașul nu se vedea

în întuneric. Numai din când în când se mai agita macabru câte o făclie oribilă printre aleile șerpuitoare, ajungând din urmă cu razele ei hoarda care acum intra, tăcută, în biserică. Am așteptat până când gloata se prelinse toată peste pragul întunecat și până când toți trecătorii răzleți o ajunseră din urmă. Moșul mă trăgea de mânecă, dar eu eram hotărât să intru ultimul. Într-un târziu, am luat-o din loc, în urma sinistrului cuplu de bătrâni. Trecând peste pragul templului bântuit de bezne neștiute, m-am mai întors o dată să mă uit la lumea de afară, în vreme ce strălucirea fosforescentă a cimitirului arunca o aură morbidă pe caldarâmul din vârful colinei, și m-am cutremurat. Căci, deși vântul lăsase în urma lui doar câteva petice de zăpadă pe poteca ce ducea la poarta bisericii, în privirea fugară pe care am aruncat-o înapoi ochii mei tulburi nu reușiră să distingă vreo urmă de picioare care trecuseră pe acolo, nici măcar ale mele.

Biserica era slab luminată de făcliile care pătrunseseră în ea, căci cea mai mare parte a cetei dispăruse deja, grăbindu-se să treacă de-a lungul navei, printre stranele albe și înalte, în direcția chepengului de la criptele ce se căscau oribil chiar dinaintea amvonului, iar acum se topea fără zgomot în incinta lor. I-am urmat pe ceilalți în tăcere, coborând treptele roase de vreme până în cavoul umed și sufocant. Capătul acelui șir sinuos de trecători în noapte îmi făcea greață. Pe măsură ce-i zăream șerpuind într-un venerabil mormânt, mi se păreau încă mai scârboși. După aceea, am constatat că pardoseala criptei avea o deschizătură prin care se scurgea gloata și, într-o clipită, toți coboram pe o scară oribilă, din piatră

neșlefuită. Un șir de trepte înguste, în spirală, umede și răspândind un miros pătrunzător, derulându-se la nesfârșit înspre măruntaiele dealului, pe lângă pereții monotoni din blocuri de piatră, pe care se prelingea umezeala și cărora le cădea tencuiala. Era o coborâre tăcută, tulburătoare, și am observat cu groază, după un timp, că aspectul pereților și al treptelor se schimba, de parcă erau săpate în stâncă masivă. Ceea ce mă tulbura mai mult era că miriadele de pași nu scoteau nici un sunet și nu trezeau nici un ecou. După descinderea care a durat o veșnicie, am zărit câteva treceri sau vizuini dosnice ieșind din adâncuri nebănuite, cufundate în cea mai profundă beznă, comunicând cu puțul plin de mistere nocturne. Curând, ele se înmulțiră excesiv, ca niște nelegiuite catacombe ce răspândeau o amenințare fără nume, iar duhoarea acră a putreziciunii lor deveni pe dată de nesuportat. Am știut că trebuia să fi coborât prin colină și că ne aflam chiar în subteranele orașului Kingsport. M-au cuprins fiorii la gândul că o așezare putea fi atât de veche și de mâncată de viermi, pândită de tenebrele subpământene.

Apoi am văzut licărul cadaveric al unei lumini palide și am auzit insidiosul clipocit al apelor ce nu cunosc lumina soarelui. M-am cutremurat din nou, căci nu-mi plăcea ce-mi rezervase acea noapte și tare aș fi dorit ca nici un străbun să nu mă fi invitat ca să fiu martorul acestui rit primitiv. Pe măsură ce treptele și trecerea se lărgeau, am mai auzit un sunet, tânguirea subțire și zeflemitoare a unui flaut. Deodată, în fața mea se deschiseră priveliștile fără hotar ale unui tărâm subteran, un țărm vast, fungos, luminat de coloana unei

flăcări verzui, infecte, ce izbucnise tocmai atunci, spălat de apele slinoase ale unui râu lat ce curgea din înfricoșătoarele și neașteptatele abisuri ca să se verse în cele mai întunecate golfuri ale oceanului imemorial.

Slăbit și respirând cu greutate, am privit acel imund tărâm al uriașelor ciuperci otrăvitoare, al flăcărilor leproase și al undelor slinoase, ca să constat că ceata cu fețele ascunse-n glugi forma un semicerc în jurul acelui pilastru de flăcări pâlpâitoare. Urma ritul Yule, mai vechi decât specia umană și sortit să dăinuie și după dispariția ei, ritul primordial al solstițiului, al promisiunii primăverii ce urma zăpezilor, ritul focului și al vegetației veșnic verzi, al luminii și al muzicii. Iar în grota stigiană i-am văzut săvârșind ritul și închinându-se la morbidul stâlp de foc, aruncând în râu ierburi vâscoase pe care le smulgeau cu mâinile și care iradiau sclipiri verzui în strălucirea bolnăvicioasă a atmosferei. Am mai văzut ceva amorf, așezat pe vine, departe de lumină, cântând drăcește dintr-un flaut. Pe măsură ce acel ceva sufla în flaut, mi s-a părut că aud fluturări înăbușite în întunericul fetid în care ochii mei nu puteau deslușì nimic. Dar ceea ce mă speria cel mai tare era acea coloană de flăcări, erupând vulcanic din adâncimi insondabile, fără să arunce vreo umbră, așa cum face focul în mod obișnuit, acoperind stânca nitroasă de deasupra cu o coclează otrăvitoare. Căci tot acel clocot nu răspândea nici o căldură, numai vâscozitatea morții și a descompunerii.

Moșul care mă adusese se vânzolea acum, străduindu-se să se apropie cât mai mult de hâda flamă, și făcea gesturi ritualice solemne, adresate adunării așezate în semicerc în fața

lui. La anumite etape ale ceremoniei, ceilalți mai făceau câte o reverență abjectă, mai ales când bătrânul ridica deasupra capului dezgustătorul *Necronomicon* pe care-l luase cu el; iar eu făceam la fel toate plecăciunile, căci fusesem convocat la această sărbătoare după pravilele străbunilor mei. Apoi bătrânul dădu un semnal flautistului ascuns pe jumătate în beznă, care schimbă tonalitatea slabă a melodiei sale cu una ușor mai tare, într-o altă gamă, stârnind prin aceasta ivirea, cu totul neașteptată, a unor arătări de neconceput. La vederea acestei orori, mai că nu m-am prăbușit în glodul acoperit de licheni, pironit de o spaimă ce nu venea din lumea aceasta sau din oricare alta, ci numai din aberantele spații dintre astre.

Din inimaginabila întunecime ce se așternea dincolo de strălucirea cangrenoasă a flăcărilor reci, din străfundurile Tartarului, de unde se revărsa acel straniu râu slinos, veni în salturi ritmice, fără zgomot, pe nesimțite, o herghelie de arătări înaripate, domestice, dresate, hibride, pe care nici un ochi cu vedere sănătoasă nu le-ar putea percepe pe de-a-ntregul și nici o minte întreagă nu și le-ar putea aminti în mod clar. Nu erau nici ciori, nici cârtițe, nici șopârle, nici furnici, nici lilieci-vampiri, nici cadavre omenești în descompunere. Erau ceva ce nici nu trebuie și nici nu pot să-mi reamintesc. Țopăiau șontâcăind înainte, ajutându-se pe jumătate de labele lor palmate și pe jumătate de aripile lor membranoase; și când ajunseră la acea congregație, făpturile înfășurate în pelerine se urcară călare pe ele, pornind una după alta de-a lungul acelui râu tenebros, prin surpături și galerii de groază, unde izvoare otrăvite alimentau înfricoșătoare cascade.

Bătrâna dispăruse deja laolaltă cu restul gloatei, iar moșul rămăsese în urmă, doar pentru că eu refuzasem când mă îndemnase să prind una dintre acele fiare și să mă aburc pe spinarea ei, așa cum făcuseră ceilalți. Am observat, când mă ridicam, clătinându-mă, în picioare, că acel flautist amorf se făcuse nevăzut, însă două dintre jivine așteptau lângă noi cu răbdare. Văzându-mă că dădeam înapoi, bătrânul își scoase stilusul și tăblița, pe care scrise că era adevăratul trimis al strămoșilor mei care fondaseră cultul Yule în acest loc străvechi, că era scris în pravile ca eu să mă întorc și că cele mai tainice mistere abia urmau să fie împlinite. Îmi scrijeli toate acestea cu litere de demult și, întrucât încă mai șovăiam, scoase din pelerina lui largă un inel cu pecete și un ceas de buzunar, ambele cu însemnele heraldice ale familiei mele, ca să-mi facă dovada că nu mințea. Dar erau dovezi odioase, fiindcă eu aflasem, din documente vechi, faptul că acel ceas fusese îngropat cu stră-stră-stră-străbunul meu în 1698.

În acea clipă, moșul își ridică gluga și arătă cu degetul asemănarea trăsăturilor sale cu ale celor de un neam cu mine, dar pe mine mă trecură fiorii, întrucât știam prea bine că acel chip nu era decât o diavolească mască de ceară. Monștrii țopăitori scurmau de-acum nerăbdători printre licheni, iar eu am observat că moșul se arăta aproape la fel de nervos ca și ei. Când una dintre arătări începu să se îndepărteze împleticindu-se, el se întoarse repede s-o oprească, în așa fel încât în brusca lui mișcare dădu la o parte masca de ceară de pe ceva ce ar fi trebuit să-i fie capul. Și atunci, fiindcă mă aflam într-o poziție de coșmar ce îmi tăia calea spre scara de piatră pe care

coborâsem, m-am aruncat în undele slinoase ale râului subteran care curgea, gâlgâind, undeva spre cavernele mării, am sărit în acea sevă putredă a subteranelor orori ale pământului înainte ca demența răcnetelor mele să atragă asupră-mi toate legiunile de strigoi pe care aceste hăuri pestilențiale le putea ascunde.

La spital mi-au spus că fusesem găsit în zori, aproape înghețat, în portul din Kingsport, agățat de stinghia plutitoare pe care providența mi-o scosese în cale ca să-mi salveze viața. Mi-au povestit că o luasem în direcția greșită pe colină, cu o seară în urmă, și căzusem de pe stâncile falezei de la Orange Point, lucru pe care l-au ghicit după urmele găsite în zăpadă. N-am mai avut nimic de spus, pentru că totul era fals. Nu era nimic adevărat din ceea ce vedeam și auzeam prin acea fereastră largă, ce-mi dezvăluia o mare de acoperișuri între care numai unul din cinci era vechi, iar zgomotul tramvaielor și al mașinilor pătrundeau de afară, din străzile de jos. Au insistat că mă aflam în Kingsport, și nu puteam nega acest fapt. Când m-a apucat delirul după ce-am aflat că spitalul era situat în vecinătatea vechiului cimitir de pe Central Hill, m-au transferat la Clinica Sfânta Maria din Arkham, unde mă puteau îngriji mai bine. Mi-a plăcut acolo, întrucât medicii erau deschiși la minte. Ba chiar și-au folosit influența ca să-mi procure o copie ascunsă cu grijă a abjectului *Necronomicon* al lui Alhazred, de la Biblioteca Universității Miskatonic. Mai pomeneau uneori ceva de o „psihoză", și erau cu toții de acord că era mai bine să-mi alung din cuget orice obsesii chinuitoare.

Așadar, m-am apucat să recitesc acel odios capitol și m-am cutremurat de două ori mai tare, dat fiind că, într-adevăr, nu mai era nou pentru mine. Îl mai parcursesem înainte, indiferent ce-ar arăta urmele din zăpadă, și mai bine aș fi dat uitării locul în care îl mai citisem. Nu era nimeni, în orele de veghe, care să-mi reamintească de el, însă visele-mi erau pline de groază din pricina frazelor pe care nu îndrăznesc să le citez aici, cu excepția unui singur paragraf, pe care l-am tălmăcit, pe cât m-am priceput, din latina vulgară în limba engleză:

„Cele mai adânci caverne", scria arabul cu mințile rătăcite, „nu sunt făcute pentru ochi care văd, căci minunile lor sunt ciudate și terifiante. Blestemat fie pământul unde gândurile moarte reînvie sub întrupări stranii și înnoite, umplând cu răutate gândurile ce nu sălășluiesc în nici un cap. Cu înțelepciune grăit-a Ibn Schacabao, că fericit este acel mormânt în care nici un vrăjitor nu zace și fericit acel oraș pe timp de noapte ai cărui magi sunt toți cenușă. Căci există un zvon vechi după care sufletul celui vândut diavolului fuge nu de țărâna în care-i este stârvul îngropat, ci ca să hrănească și să învețe *însuși viermele ce roade carnea*, până când din putrefacție țâșnesc făpturi hâde, iar obscurele creaturi necrofage ale pământului cresc ca să-i tulbure odihna de veci și se umflă monstruos ca să-l năpăstuiască. Gropi mari sunt săpate în ascuns, acolo unde porii pământului ar trebui să le astupe, iar cele ce ar trebui să se târască s-au deprins să umble pe două picioare."

El

L-am zărit într-o noapte de insomnie, pe când umblam disperat să-mi salvez sufletul și idealul. Venirea mea la New York fusese o greșeală, de vreme ce trăsesem nădejde că aveam să găsesc farmecul și inspirația în bogatele labirinturi ale vechilor ulițe ce șerpuiesc la nesfârșit prin fundături, piețe și cheiuri uitate, până la alte fundături, piețe și cheiuri la fel de uitate, dar și în modernele turnuri și foișoare ce se înalță ciclopic pe întunecatul fundal babilonian luminat de cornul lunii în scădere; în schimb, am descoperit doar o senzație de oroare și opresiune care amenința să pună stăpânire pe mine, să mă paralizeze și să mă distrugă.

Dezamăgirea mă copleșise treptat. Sosind pentru prima oară în oraș, l-am zărit în amurg, de pe un pod, înălțându-se maiestuos deasupra apelor, cu incredibilele sale piscuri și piramide ivindu-se delicate ca niște flori din vălurile ceții violete, parcă jucându-se cu norii, flăcărui aurii, sub razele

primelor stele ale serii. Apoi, una câte una, luminile se aprinseră la ferestre, deasupra undelor scânteietoare pe care pluteau felinare legănate, și cornuri grave produceau armonii stranii. Orașul însuși deveni un firmament înstelat de vis, îmbălsămat de muzici de basm. Părea să adune laolaltă minunile din Carcassonne, Samarkand și El Dorado, din toate glorioasele și legendarele cetăți. La scurt timp după aceea, m-am lăsat purtat printre acele alei străvechi, atât de dragi închipuirii mele, căi și pasaje înguste, întortocheate, cu salbe de clădiri din cărămidă roșie, prin care sclipeau ochiuri mici de geam deasupra intrărilor încadrate de pilaștri, în fața cărora dormitau calești aurite și lectici lambrisate. La prima impresie pe care mi-o lăsară toate aceste lucruri îndelung dorite, am crezut că dobândisem cu adevărat acele comori care ar fi scos poetul din mine odată cu trecerea timpului.

Dar succesul și fericirea nu-mi erau sortite. Stridenta lumină a zilei dădea la iveală numai mizeria și alienarea, insalubra proliferare a pietrei acolo unde luna schițase vag magia veche și iubirea. Oamenii care forfoteau prin străduțele ca niște jgheaburi erau străini bondoci, oacheși, cu chipuri asprite și ochi mici, venetici vicleni, lipsiți de vise și de interes față de priveliștile din jurul lor. Niciodată n-ar fi putut avea ceva de împărțit cu bărbatul cu ochi albaștri din vechea stirpe de coloniști, căci acela mai păstra în inima lui dragostea pentru frumoasele pajiști verzi și clopotnițele albe ale satelor din Noua Anglie.

Așadar, în locul poemelor pe care sperasem să mi le inspire, orașul nu-mi dărui decât un vid sufletesc cutremurător

și o amarnică singurătate. Într-un târziu, am priceput adevărul cumplit pe care nimeni nu îndrăznise vreodată să-l mai conceapă înainte, secretul cel mai inviolabil dintre toate, faptul că metropola din piatră și zgomote stridente nu este vreo perpetuare lucidă a vechiului New York, așa cum Londra de acum continuă vechea Londră, iar Parisul, vechiul Paris, ci este, de fapt, defunctă. Cadavrul său rășchirat, îmbălsămat de mântuială, este infectat cu vietăți stranii, care n-avuseseră nimic de-a face cu ea cât încă mai era în viață. În fața acestei revelații n-am mai putut dormi confortabil, deși ceva ce aducea cu o liniște resemnată mi-a revenit în cuget pe măsură ce mi-am format treptat obiceiul de a ocoli străzile în faptul zilei și de a mă aventura pe afară doar noaptea, când întunericul dezvăluie puținul din trecut ce încă mai bântuie spectral împrejurimile, iar vechile praguri albe mai amintesc de siluetele robuste care odinioară le treceau. Cu această manieră de a mă liniști, am reușit chiar să scriu câteva poeme, încă neîndrăznind să mă întorc acasă la ai mei, de teamă să nu par că m-am înapoiat cu capul în piept, ca după un eșec amar.

Apoi, în timpul unei promenade nocturne, l-am întâlnit. S-a întâmplat într-o curte grotescă, tainică, din Greenwich, căci acolo mă stabilisem, în ignoranța mea, auzind că acel loc era refugiul predilect al poeților și artiștilor. Grădinile și casele arhaice, neașteptatele piațete și fundături mă fermecaseră cu adevărat, însă, când am descoperit că poeții și artiștii nu erau decât impostori cu gura mare a căror originalitate se limita doar la farafastâcuri, ducând vieți ce nu făceau decât să discrediteze tot ceea ce înseamnă frumusețe pură, poezie și artă,

am rămas doar din dragoste pentru aceste vestigii. Mi le imaginam așa cum fuseseră ele noi, când Greenwich era doar un sătuc placid, încă neînghițit de metropolă. În primele ore ale dimineții, când toți cheflii se furișau pe la casele lor, obișnuiam să cutreier singur printre meandrele lor criptice și să meditez asupra curioaselor taine înmormântate aici de generații. Aceste lucruri mi-au ținut sufletul în viață și mi-au dăruit câteva dintre acele vise și viziuni după care tânjea poetul din adâncul sufletului meu.

M-a întâlnit întâmplător, pe la ora două, într-o noapte târzie de august, cu cer înnorat, în vreme ce străbăteam o serie de alei separate, la care astăzi se poate ajunge numai prin pasajele umbroase dintre clădiri, dar care odinioară constituiau fragmente ale unei neîntrerupte rețele de ulicioare pitorești. Auzisem unele zvonuri vagi despre existența lor și mi-am dat seama că nu mai puteau figura pe nici una dintre hărțile din ziua de azi, însă faptul că fuseseră uitate m-a făcut să le îndrăgesc și mai tare, așa încât le-am căutat cu o frenezie mai mare ca de obicei. Acum că le găsisem, curiozitatea mi se stârnise iar. Ceva anume din dispunerea lor sugera vag că puține, probabil, mai rămăseseră din nenumăratele ulicioare de altădată, asemenea lor, obscure și ascunse între înaltele ziduri goale și clădirile pustii, dosnice, ori furișându-se fără felinare în spatele pasajelor boltite, nebănuite de hoardele de străini, sau păzite cu strășnicie de artiștii taciturni, a căror trudă nu se săvârșește nici la lumina publicității, nici la cea a zilei.

A intrat în vorbă cu mine neinvitat, remarcându-mi starea de spirit și căutătura, în timp ce studiam anumite intrări

deasupra unor trepte cu balustradă de fier, palida lucire a impostelor bogat ornamentate aruncând o lumină firavă asupra chipului meu. Își ținea în umbră propria figură și purta o pălărie cu boruri largi, care întru câtva se potrivea perfect cu mantia demodată pe care o etala. Dar am simțit o subtilă neliniște încă înainte de a mi se adresa. Silueta lui era foarte subțire, aproape cadaverică, iar vocea îi era extraordinar de blândă și de cavernoasă, deși nu neapărat profundă. Mă observase, zicea el, de mai multe ori în preumblările mele și a dedus că îi semănam în privința slăbiciunii pentru vestigii. Nu cumva mi-ar face plăcere să fiu călăuzit de unul cu o îndelungată experiență în astfel de explorări, deținând cunoștințe mult mai profunde decât ale oricărui nou-venit?

Pe când vorbea, i-am întrezărit fața în fasciculul de raze răspândit de la fereastra solitară a unei mansarde. Avea trăsături nobile, frumoase, chiar dacă îmbătrânite, purtând însemnele unui rafinament și ale unei ascendențe neobișnuite pentru epoca și locul în care ne găseam. Totuși, un anumit aspect al acelei fizionomii mă tulbura aproape la fel de mult pe cât îmi plăcea — poate că tenul îi era prea alb, sau fața era prea inexpresivă, ori prea din cale-afară de străină acelor locuri, ca să mă facă să mă simt în siguranță și în largul meu. Cu toate acestea l-am urmat, căci în acele zile amarnice, faptul că mă aflam în căutarea frumuseții și misterului celor de demult era singurul lucru care-mi mai ținea sufletul în viață, și am socotit că soarta îmi făcea o rară favoare de a întâlni pe cineva cu interese similare, care părea să fi mers mult mai departe în această privință decât mine.

Ceva în noapte îl obliga pe tovarășul meu, înfășurat în mantie, să păstreze tăcerea. Timp de o oră nesfârșită mă conduse înainte, fără vorbe de prisos, făcând doar cele mai scurte comentarii în privința numelor vechi, a datelor și a schimbărilor survenite în timp, călăuzindu-mă în înaintarea mea prin gesturi largi, în vreme ce ne strecuram printre interstiții, străbăteam culoare în vârful picioarelor, ne cățăram pe zidurile de cărămidă și o dată ne-am și târât în coate și în genunchi printr-un pasaj boltit, foarte jos, din piatră, a cărui lungime imensă și meandre chinuitoare sfârșiră prin a-mi șterge din minte orice noțiune de orientare geografică pe care mai reușisem s-o păstrez. Lucrurile pe care le-am văzut erau foarte vechi și magnifice, sau cel puțin așa-mi dădeau impresia în cele câteva raze de lumină prin care le-am zărit, și n-am să uit, cât oi mai trăi, șubredele coloane ionice și pilaștrii scobiți, stâlpii gardurilor din fier cu urne în vârf, ferestrele cu lintouri și cele în formă de evantai, atât de decorative, ce păreau să devină tot mai bizare și mai pitorești pe măsură ce pătrundeam mai adânc în inepuizabilul labirint ieșit din negura vremurilor de odinioară.

În drumul nostru n-am întâlnit pe nimeni și, odată cu trecerea timpului, ferestrele luminate deveniră tot mai rare. Primele felinare pe care le-am întâlnit în cale erau cu petrol și cu un model rombic demodat. Mai târziu am remarcat câteva cu lumânări în ele. Până la urmă, după ce am străbătut o fundătură terifiantă, unde călăuza mea a trebuit să-mi indice drumul, ținându-mă cu mâna lui înmănușată printr-un întuneric să-l tai cu cuțitul, către o poartă de lemn îngustă

dintr-un zid înalt, am ajuns într-o porțiune de alee luminată la fiecare a șaptea casă. Erau felinare din tinichea, incredibil de coloniale, cu vârfuri conice și găuri perforate pe lateral. Această alee urca în pantă, fiind mai abruptă decât credeam că era posibil în această parte a New Yorkului, iar capătul ei de sus era blocat integral de zidul acoperit cu iederă al unei proprietăți private, dincolo de care puteam zări o cupolă palidă și coroanele arborilor conturându-se pe fundalul unui văzduh care cernea o lumină vagă. În acest zid se găsea o mică poartă cu bolta joasă, dintr-un lemn întunecat de stejar, prinsă în ținte, pe care omul se apucă s-o deschidă cu o cheie grea. Conducându-mă înăuntru, el mă călăuzi pe un drum cufundat în bezna cea mai neagră. Am pășit amândoi peste ceea ce părea să fie o potecă așternută cu pietriș și, într-un târziu, am urcat o scară din piatră până la ușa casei, pe care o descuie, făcându-mi loc să intru.

Am intrat împreună și pe dată mă luă cu leșin din pricina unui iz de veșnicie mucedă ce ne ieși în întâmpinare și care trebuie să fi fost rodul insalubrelor veacuri de putrefacție. Gazda mea păru să nu-l ia în seamă și, din curtoazie, am păstrat tăcerea în vreme ce mă conducea în sus, pe o scară în spirală, de-a curmezișul unui coridor și într-o încăpere. L-am auzit încuind ușa în urma noastră, apoi l-am văzut trăgând draperiile ce ascundeau trei ferestre cu ochiuri mici de geam, care abia se întrevedeau pe fundalul cerului brăzdat de fulgere. După aceea se apropie de cămin, scăpără amnarul și aprinse două lumânări așezate într-un candelabru cu douăsprezece brațe și, cu un gest, mă invită la un taifas în surdină.

În această lumină slabă am descoperit că ne aflam într-o bibliotecă spațioasă, bine mobilată și lambrisată, ce data din primul sfert al veacului al XVIII-lea, cu frontoane splendide la uși, o încântătoare cornișă în stil doric și cu o etajeră deasupra căminului, sculptată magnific și terminată într-o volută cu o urnă în vârf. Deasupra rafturilor pline de cărți, la intervale regulate, de-a lungul pereților, atârnau portrete de familie frumos lucrate. Toate căzuseră pradă enigmaticei patine a timpului și vădeau o neîndoielnică asemănare cu bărbatul care acum îmi indică un scaun, lângă o grațioasă masă în stil Chippendale. Înainte de a se așeza în fața mea, gazda se opri o clipă, de parcă s-ar fi jenat de ceva. După aceea, scoțându-și într-un târziu mănușile, pălăria cu boruri largi și mantia, rămase în picioare într-o poziție teatrală, etalându-și costumul din vremuri de altădată, părul strâns în coadă, gulerul încrețit de dantelă, pantalonii bufanți până la genunchi, ciorapii de mătase și pantofii cu paftale, pe care nu-i observasem mai înainte. Lăsându-se alene într-un jilț cu spătarul în formă de liră, el începu să mă fixeze intens cu privirea.

Fără pălărie, părea să aibă o vârstă foarte înaintată, fapt care înainte fusese prea puțin vizibil, și m-am întrebat dacă această marcă, percepută abia acum, a unei longevități unice nu constituia cumva una dintre sursele neliniștii pe care o simțisem inițial la apropierea lui. Când începu să-mi vorbească mai mult, vocea lui blândă, cavernoasă și stăpânită îi tremura destul de des. La răstimpuri întâmpinam mari dificultăți să-l urmăresc, pe măsură ce-l ascultam cu un fior de uimire și o panică pe care mă tot străduiam s-o alung, dar care îmi sporea clipă de clipă.

— Ai în fața dumitale, domnule, începu amfitrionul meu, un om cu obiceiuri foarte excentrice, care nu trebuie să se scuze pentru veșminte în fața unuia cu spiritul și afinitățile dumitale. Meditând la vremi mai bune, nu m-am sfiit să le adopt felul, portul și năravurile, slăbiciune care nu jignește pe nimeni dacă nu vădește ostentație. Am avut marele noroc să păstrez reședința rurală a strămoșilor mei, chiar dacă a fost înghițită de două orașe, mai întâi de Greenwich, ce s-a lățit încoace după 1800, apoi de New York, prin 1830. Au fost mai multe motive pentru care familia mea a vegheat cu îndârjire locul acesta, iar eu n-am neglijat deloc asemenea obligații. Moșierul care s-a așezat aici în 1768 a studiat oarecice arte și a făcut oarecice descoperiri, toate fiind în legătură cu influențele ce sălășluiesc în acest loc și care se vrednicesc în cea mai mare măsură să fie săvârșite cu o strașnică fereală. Unele efecte curioase ale celor arte și căutări voiesc acum să ți le înfățișez, în cea mai mare taină. Și cred că mă pot bizui destul pe judecata mea în privința oamenilor, ca să nu mă-ndoiesc nici de interesul, nici de fidelitatea dumitale.

Se opri, dar mai mult decât să dau afirmativ din cap, n-am putut face. După cum am mai spus, eram speriat și, cu toate acestea, nimic nu-i era mai fatal sufletului meu decât materialistul univers newyorkez în plină zi. Fie că acest om era un excentric inofensiv, fie că era un cunoscător al unor arte periculoase, nu mai aveam de ales, trebuia să-l urmez și să-mi astâmpăr nepotolita sete de minuni cu indiferent ce avea să-mi ofere. Așadar, l-am ascultat mai departe.

— Moșului meu i s-a părut că voința omenească include câteva laturi formidabile, cu o neștiută preponderență, nu numai asupra faptelor unuia singur sau ale mai multora, ci chiar asupra întregii varietăți de forțe și substanțe din natură, cât și a multora dintre elementele și mărimile încă mai obștești decât firea. Îmi permiți să-ți aduc la cunoștință că și-a râs el de lucruri sfinte precum spațiul și timpul și că a găsit utilizări bizare riturilor unor oarecișice piei-roșii metisate, care-și ridicau odinioară corturile chiar pe această colină? Indienii aceia își vărsară năduful când se înălță casa și ne supărară cu grea năpastă când cerură dreptul să revină pe meleagurile noastre în fiece noapte cu lună plină. Ani de zile săriră zidul în fiecare lună, de câte ori aveau putința, și pe furiș săvârșeau oarecișice lucrări. Apoi, în '68, noul boier îi prinse în toiul ritualurilor și înmărmuri în fața celor ce i se perindau dinaintea ochilor. Mai apoi se tocmi cu aceia și le oferi cale liberă pe pământul său, în schimbul dezvăluirii tâlcului ascuns al făcăturilor lor. Află de la aceia că străbunii lor se deprinseseră cu năravul în parte de la strămoșii lor roșii, în parte de la un moș olandez din vremea Statelor Generale. Și dar-ar vărsatu-n el, tare mă tem că boieru' le-a dat niscaiva rom tare prost — voit sau nu — că la o săptămână după ce le află taina, rămase singurul în viață care o cunoștea. Matale, domnule, ești primul străin care află de taina asta, și afurisit să fiu dacă m-aș fi încumetat să mă ating de ele — de puterile alea, adică — dacă nu te-aș fi văzut atât de împătimit de lucruri de mult apuse.

M-am cutremurat pe măsură ce omul devenea mai colocvial, folosindu-se de vorbirea familiară dintr-o epocă de mult apusă. Continuă:

— Dar trebuie să știi, domnule, că ceea ce află boieru' de la sălbaticii ceia corciți se dovedi doar o părticică din învățătura la care ajunse el mai apoi. Nu degeaba fusese el la Oxford, nu degeaba stătuse de vorbă cu un alchimist și zodier bătrân din Paris. În cele din urmă pricepu că întreaga lume nu-i decât un fum al minților noastre, nu cele ale prostimii ci mințile învățaților, care îl trag în piept și îl pufăie afară ca pe cel mai fin tutun de Virginia. Că putem să facem tot ce voim, iar ce nu voim, putem să suflăm din preajma noastră. N-am să zic acu' că astea-s întru totul adevărate, da' sunt îndeajuns cât să ne dea când și când câte o mândră priveliște. Matale, socotesc eu, te-ai desfăta să vezi priveliști mai mândre pentru oarecice ani decât ți-ar da închipuirea matale; așa că, rogu-te, stăpânește-ți temerile la ceea ce am de gând să-ți arăt. Vino la fereastră și nu rosti nimic.

Amfitrionul mă apucă acum de mână și mă trase la una dintre cele două ferestre aflate de-a lungul încăperii urât mirositoare, iar la prima atingere a degetelor lui goale mi se făcu frig. Carnea lui, deși uscată și tare, era ca de gheață, și aproape că m-am chircit, încercând să scap din strânsoarea lui. Dar, gândindu-mă iar la găunoșenia și hidoșenia cotidianului, mi-am luat inima în dinți, pregătindu-mă sufletește pentru tot ceea ce urma să mi se întâmple. Odată ajunși la fereastră, bărbatul trase în lături draperiile de mătase galbenă și îmi direcționă privirea înspre bezna de afară. Preț de o

clipă, n-am zărit decât o miriadă de luminițe dansând departe, departe de tot, în fața mea. Apoi, de parc-ar fi răspuns unei insidioase mișcări a mâinii lui, un fulger scânteie zglobiu peste întreaga privelițe. Acum, înaintea ochilor mei se întindea o mare de frunziș luxuriant, virgin, în locul nenumăratelor acoperișuri la care se aștepta oricine cu mintea întreagă. În dreapta, fluviul Hudson licărea drăcește, iar în depărtare, chiar în fața mea, am văzut sclipirea infectă a unei imense mlaștini cu apă sărată, peste care zbura o constelație de licurici. Fulgerul se stinse și un surâs diabolic lumină chipul de ceară al bătrânului necromant.

— Așa era mai înainte de veacul meu, mai înainte de veacul noului boier. Să mai cercăm o dată, rogu-te!

Mi se făcu rău, încă și mai rău decât răul provocat de odioasa modernitate a acelui oraș blestemat.

— Dumnezeule mare! am șoptit. Poți să ajungi în *orice epocă*?

Și când încuviință cu un semn din cap, dezgolindu-și cioturile înnegrite ce odinioară fuseseră dinți gălbejiți, m-am ținut cu putere de draperii ca să nu cad. Dar mă ajută să-mi găsesc echilibrul cu acea îngrozitoare gheară rece ca gheața și mai făcu o dată insidiosul gest.

Din nou fulgerul țâșni, dar de această dată privelișteа nu-mi mai era cu totul străină. Era Greenwich, acel Greenwich de altădată, cu câte un acoperiș sau șir de case pe ici, pe colo, așa cum îl vedeam acum, totuși cu minunate pajiști și câmpuri verzi, cu petice de verdeață din islazul comunal. Smârcul încă se mai zărea sclipind în zare, iar dincolo de el

am distins în depărtare clopotnițele ce constituiau pe atunci întregul New York: Trinity Church, St. Paul's Chapel, cât și Brick Church ce-și domina suratele. O pâclă subțire de la fumul focurilor de lemne plutea peste întreaga panoramă. Am tras adânc aer în piept, dar nu atât datorită acelei vedenii, cât a posibilităților pe care închipuirea mi le evoca înfricoșată.

— Ai putea, ai îndrăzni *mai mult*? l-am iscodit cu o teamă de care cred că se lăsă și el cuprins pentru o secundă, dar rânjetul diabolic îi reveni.

— *Mai mult*? Ce mi-a fost dat mie să văd te-ar preschimba-ntr-o stană de piatră! Îndărăt, îndărăt — 'nainte, *'nainte*, te uită, prostovan plângaci!

În vreme ce mormăi printre dinți ultimele cuvinte, mai făcu încă o dată gestul, aducând în văzduh un fulger mai orbitor decât oricare dintre cele anterioare. Preț de trei secunde am zărit o priveliște ce avea să-mi bântuie de-a pururi visele de-atunci încolo. Am văzut cerurile viermuind de ciudățenii zburătoare, iar sub ele o metropolă înnegurată, de calvar, cu terase gigantice de piatră, cu piramide înălțându-se blestemând spre lună și lumini diavolești venite de la ferestrele fără număr. Colcăind sinistru pe faleze aeriene, i-am zărit pe locuitorii orașului, cu pielea galbenă, cu ochi oblici, înveșmântați oribil în robe portocalii și roșii, dănțuind demențial în freneticele bătăi ale timpanelor, în zornăitul crotalelor obscene, în tânguirea maniacală a trâmbițelor, ale căror lamentații neîncetate urcau și coborau, ondulându-se ca valurile unui imund ocean de bitum.

Spun că am văzut această privelişte şi am auzit cu urechile sufletului, parcă, blasfematoarea cacofonie ce o însoţea. Era împlinirea înfricoşată a întregii orori pe care acel oraş cadaveric mi-o trezise în suflet şi, uitând de orice îndemn la tăcere, am urlat şi iar am urlat, întrucât mă lăsau nervii, iar zidurile trepidară în jurul meu.

Atunci, în lumina fulgerului muribund, am observat că amfitrionul meu tremura şi el. O spaimă cumplită aproape că şterse de pe figura lui furia ce-i schimonosea trăsăturile, stârnită de ţipetele mele. Se clătină, se agăţă cu toată puterea de draperii, ca şi mine mai înainte, sucindu-şi capul în toate părţile, ca un animal hăituit. Dumnezeu ştie că avea motive, căci, pe măsură ce ecourile răcnetelor mele se stingeau, se auzi un alt zgomot, de o sugestivitate sinistră, încât doar afectivitatea mea amorţită mă mai ajută să-mi păstrez luciditatea şi mintea întreagă. Se auzea scârţâitul uşor şi constant al treptelor de dincolo de uşa zăvorâtă, ca şi cum s-ar fi urcat până la noi o hoardă de indivizi desculţi sau cu încălţări din piele, iar la urmă, precautul, consecventul zăngănit al clanţei de bronz ce licărea în lumina slabă a lumânărilor. Bătrânul se repezi cu ghearele la mine şi mă scuipă prin aerul muced, lătrând cuvinte grele în vreme ce se legăna cu draperia galbenă pe care o ţinea strâns.

— Lună plină — blestemat să fii — câine schelălăitor — i-ai chemat, şi ei au venit după mine! Picioare-n mocasini — strigoi — înghiţi-v-ar iadul, draci roşii, nu eu i-am otrăvit cu rom pe-ai voştri — nu v-am păstrat eu taina mârşavă? — aţi băut pân-aţi crăpat, blestemaţilor, şi-acu l-aţi vinuit pe

boier — plecați de-aici! Dați drumu' la ivărul ăla — n-aveți ce căuta aici…

În acel moment, trei bătăi ușoare și bine calculate făcură să se clatine lambriurile ușii. O spumă albicioasă se adună la gura neliniștitului magician. Spaima lui, transformându-se în cea mai neagră disperare, nu-l împiedică să-și verse din nou furia asupra mea. Clătinându-se, făcu un pas spre masă, de marginea căreia mă țineam să nu cad. Draperiile, pe care încă le strângea în mâna dreaptă, în vreme ce stânga se răschira ca o gheară spre mine, se întinseră și în cele din urmă se desprinseră din înaltele lor galerii, lăsând să se reverse în cameră lumina lunii pline, pe care limpezimea cerului o precedase. Sub razele verzui, flacăra lumânărilor păli, iar încăperea îmi reînnoi impresia de putreziciune cu izul ei fetid, cu lambriurile ei cariate, pardoseala stricată, vatra dărâmată, mobilierul șubrezit și draperiile zdrențuite. La fel mi se păru și bătrânul, fie din același motiv, fie din cauza fricii sau a vehemenței lui. L-am văzut zbârcindu-se și înnegrindu-se pe măsură ce se apropia, clătinându-se și străduindu-se să mă sfâșie cu ghearele lui vulturești. Numai ochii îi mai rămaseră întregi, fulgerându-mă cu o incandescență dilatată, ce creștea în intensitate pe măsură ce chipul i se micșora, carbonizat.

Bătăile se repetau de-acum mai insistent, iar de data aceasta parcă sunau metalic. Arătarea neagră din fața mea ajunsese doar un cap cu ochi, ce încerca neputincios să se rostogolească pe podeaua care se năruia, ca să se apropie de mine, la răstimpuri scuipându-și sleit fierea fără moarte. Lovituri iuți asaltară

lambriurile puturoase din care săreau aşchii şi am zărit lucirea unui tomahawk despicând lemnul ce se frângea. Nu m-am mişcat din loc, nici nu puteam, doar am privit năuc cum uşa se spărgea în bucăţi pentru a face loc unui talaz colosal şi informe de substanţă întunecată ca cerneala, prin care scânteiau ochi cu strălucire haine. Curgea groasă, ca un şuvoi de petrol, măturând din cale câte un putred cloazon, răsturnând câte un scaun pe măsură ce se răspândea prin cameră şi, într-un târziu, se scurse pe sub masă în celălalt colţ al camerei, unde capul înnegrit încă mă mai săgeta cu ochii. Se strânse roată în jurul acelui cap, înghiţindu-l pe de-a-ntregul, iar în clipa următoare începu să se retragă, ducând cu sine invizibila sa povară, fără să se atingă de mine şi scurgându-se din nou afară din cameră peste acel prag lugubru, coborând scările nevăzute, ce scârţâiră ca mai înainte, deşi în ordine inversă.

Atunci, într-un final, pardoseala se prăvăli şi am alunecat în întunecata cameră de dedesubt, încurcându-mă în plasele păianjenilor. De frică, nu mai eram decât pe jumătate conştient. Luna verzuie, strălucind prin geamurile sparte, îmi dezvălui că uşa ce dădea în coridor era pe jumătate deschisă. Pe când mă ridicam de pe pardoseala năpădită de moloz şi mă smulgeam dintre bucăţile plafonului prăbuşit, am zărit trecând pe lângă mine un groaznic torent de negreală, cu zeci de ochi încruntaţi sclipind prin ea. Căuta uşa spre pivniţă şi, când o găsi, dispăru înăuntru. De-acum simţeam că pardoseala acestei camere de jos începe să cedeze la fel ca şi cea de deasupra ei şi, încă o dată, un vacarm asurzitor a fost urmat de căderea pe lângă fereastra dinspre apus a ceva ce trebuie

să fi fost cupola. Acum, eliberat pentru o clipă din dărâmături, m-am repezit prin coridor până la ușa din față. M-am trezit că nu puteam s-o deschid. Am apucat un scaun și am spart un geam, cățărându-mă frenetic deasupra grădinii în paragină, unde razele lunii dansau printre ierburi și buruieni. Zidul era înalt și toate porțile erau zăvorâte, dar, mutând un teanc de cutii într-un colț, am reușit să ajung în vârf și să mă agăț de marea urnă de piatră așezată acolo.

În jurul meu, am remarcat, vlăguit cum eram, zidurile stranii și ferestrele vechilor mansarde. Ulița în pantă pe care venisem nu se vedea nicăieri și puținul pe care-l zăream era acoperit rapid de o ceață care venea dinspre râu, în ciuda strălucirii orbitoare a lunii. Deodată, urna de care eram agățat începu să se clatine, ca și cum i-aș fi inoculat propria-mi amețeală fatală, și, în clipa următoare, trupul mi-a plonjat în abisul necunoscutului.

Cel care m-a găsit a zis că trebuie să mă fi târât de departe, în ciuda oaselor rupte, căci o dâră de sânge se întindea până o pierdeai din vedere. Ploaia șterse curând această legătură cu locul chinurilor mele. Tot ce s-a putut stabili în rapoarte a fost că apărusem dintr-o direcție necunoscută, la intrarea într-o curticică mohorâtă, dincolo de Perry Street.

N-am mai căutat niciodată să mă întorc în acele tenebroase dedaluri, nici să mai arăt cuiva întreg la minte calea până la ele. Cine sau ce era acea vetustă arătare habar n-am, însă, repet, orașul este mort și plin de orori nebănuite. Unde s-a dus *el*, nu știu, dar eu m-am întors acasă, în Noua Anglie, cu pajiștile ei curate, înviorate în faptul serii de brizele înmiresmate ale mării.

Aer rece

Îmi ceri să-ți explic de ce mi-e frică de un curent de aer rece, de ce tremur mai tare ca ceilalți atunci când pătrund într-o încăpere friguroasă, de ce par cuprins de greață și repulsie când răcoarea serii se strecoară prin căldura unei zile blânde de toamnă. Mai sunt unii care spun că reacționez la frig așa cum alții o fac la un miros urât, iar eu sunt ultimul care să resping această părere. Ce voi face este să povestesc cea mai îngrozitoare întâmplare pe care am trăit-o vreodată, și să-ți las libertatea de a judeca dacă îți ofer sau nu o explicație adecvată bizareriei mele.

Este o greșeală să crezi că oroarea este asociată inextricabil cu tenebrele, tăcerea și singurătatea. Eu am descoperit-o în strălucirea soarelui de după-amiază, în sunetul claxoanelor unei metropole și în interiorul populat al unei pensiuni ordinare și sărăcăcioase, cu o proprietăreasă prozaică și doi vlăjgani lângă mine. În primăvara anului 1923 făcusem rost

de o slujbă plictisitoare la culme și fără profit la o revistă din New York. Neavând putința să plătesc vreo chirie exorbitantă, am început să mă mut dintr-o pensiune ieftină în alta, în căutarea unei camere care să îmbine calitățile curățeniei și decenței și ale mobilierului rezistent cu un preț rezonabil. Curând s-a vădit că nu aveam de ales decât între mai multe rele, dar după o vreme am dat de o locuință în West Fourteenth Street care mă dezgusta mai puțin decât altele pe care le încercasem.

Clădirea era un conac din piatră, cu patru etaje, ce data, se pare, de la sfârșitul anilor '40 ai secolului al XIX-lea, garnisit cu lemn și marmură, a cărui splendoare pătată și înnegrită dovedea o decadență din înaltele sfere ale rafinatei opulențe. În camerele largi și foarte înalte, decorate cu tapete imposibile și ornate ridicol cu cornișe din stuc, plutea în aer o mucezeală deprimantă și un miros de mâncăruri exotice. Dar podelele erau curate, lenjeria se schimba destul de regulat, iar apa caldă nici nu se răcea, nici nu se închidea prea repede, așa încât am ajuns s-o consider măcar o locuință suportabilă în care se putea hiberna până când mă trezeam iar la viață. Proprietăreasa, o spanioloaică șleampătă, păroasă, pe nume Herrero, nu mă pisa cu bârfe sau cu reproșuri pentru becul electric care ardea până noaptea târziu în holul din apartamentul meu de la etajul trei, iar vecinii mei erau pe atât de taciturni și de necomunicativi pe cât și-ar dori oricine, în majoritatea lor spanioli puțin mai răsăriți. Numai zarva tramvaielor de jos, din stradă, mă deranja cu adevărat.

Mă aflam acolo de vreo trei săptămâni când s-a petrecut primul incident ciudat. Într-o seară, pe la ora opt, am auzit ceva picurând pe podea și, dintr-odată, mi-am dat seama că, de la o vreme, îmi trecea pe la nas un miros înțepător de amoniac. Căutând cu privirea, am observat că tavanul era ud și din el cădeau stropi, scurgerea provenind dintr-un colț dinspre stradă. Grăbindu-mă să elimin cauza problemei, m-am repezit la subsol s-o anunț pe proprietăreasă, care mă asigură că chestiunea avea să fie rapid rezolvată.

— El doctór Muñoz, strigă ea, urcând în goană scările înaintea mea, …varsat chimical. El e muy bolnav sa se oblojeasca solo — mai bolnav si tot mai bolnav — da' nu vrea ajutor de la nici una persona. E muy raro boala lui — tot timp face baie cu miros ciudat, si nu poate sa fie nervioso sau incalzit. Gospodaria o face solo — camaruț mic al lui e plin cu sticluț si masinarie, si nu mai lucreaz ca doctór. Da' odat a fost doctór mare — papá al meu din Barcelona auzit de el — si tocma ce reparat braț lovit la instalator. Nu iese niciodat, doar pe acoperis, si Esteban, baiat al meu, duce mancare si rufa si medicament si chimical la el. Dios mío, e clorur de amoniu cu care el doctór se păstreaz rece!

Doamna Herrero dispăru în sus pe scări, urcând la etajul patru, iar eu m-am întors în camera mea. Scurgerile de amoniac încetară și pe când curățam lichidul de pe jos și deschideam fereastra să intre aer, am auzit pașii grei ai proprietăresei deasupra mea. Pe doctorul Muñoz nu-l mai auzisem niciodată, în afară de anumite sunete ca ale unui mecanism ce funcționa cu benzină; căci doctorul avea pasul ușor și vătuit.

M-am întrebat o clipă ce suferință stranie ar fi putut avea acest om și dacă refuzul său încăpățânat de a primi ajutor din altă parte nu era cumva rezultatul vreunei excentricități fără temei. În starea unei persoane eminente care cunoaște declinul, am reflectat eu plictisit, există un grad infinit de patos.

Nu l-aș fi cunoscut niciodată personal dacă n-ar fi fost atacul de cord care m-a surprins spre prânz, într-o zi când scriam în camera mea. Medicii mă avertizaseră în legătură cu pericolul acestor crize și mi-am dat seama că n-aveam timp de pierdut. Așadar, amintindu-mi de spusele proprietăresei în privința ajutorului acordat de doctor muncitorului rănit, m-am târât până sus pe scări și am ciocănit ușor la ușa apartamentului de deasupra. Un glas bizar mi-a răspuns într-o engleză cultivată de undeva mai departe, din dreapta, întrebându-mă cum mă cheamă și pentru ce venisem. Odată ce curiozitatea i-a fost satisfăcută, se deschise ușa de lângă cea în care bătusem.

Un curent de aer rece mă întâmpină și, deși ziua era una dintre cele mai toride de la sfârșitul lunii iunie, mă scutură un frison pe când treceam pragul unui apartament încăpător, al cărui decor bogat și rafinat mă surprinse în acest cuib de mizerie și decrepitudine. O canapea extensibilă își juca rolul diurn, iar mobilierul din lemn de mahon, draperiile somptuoase, tablourile vechi și rafturile unei biblioteci ticsite de cărți indicau mai degrabă camera de lucru a unui domn decât un dormitor de pensiune. Abia acum am văzut că încăperea de deasupra mea, acea „camaruț" înțesată de sticle și mașinării

despre care-mi vorbise doamna Herrero, nu constituia decât laboratorul unui doctor, iar locuit era doar spațiosul apartament de alături, ale cărui alcovuri confortabile și baia largă învecinată îi permiteau să-și ascundă toate dulapurile și ustensilele bătătoare la ochi. Doctorul Muñoz, fără îndoială, era un om de viță aleasă, care avea cultură și discernământ.

Silueta din fața mea era scundă, dar frumos proporționată, învești mântată într-un halat oarecum protocolar, dar cu o croială desăvârșită, care-l prindea perfect. Un chip de o distincție aleasă, pe care se citea stăpânirea de sine, nu și aroganța, era încadrat de o barbă stufoasă, de un cenușiu metalic. Un pince-nez de modă veche ascundea ochii mari, întunecați, și se odihnea pe un nas acvilin care conferea un aer maur unei fizionomii altfel predominant celtiberică. Părul des, tuns scurt, dovadă a vizitelor regulate ale unui frizer, se desfăcea într-o cărare elegantă deasupra unei frunți înalte. Întreaga lui înfățișare denota o inteligență ascuțită, noblețe și educație aleasă.

Cu toate acestea, când l-am zărit pe doctorul Muñoz în acel suflu de aer rece, am simțit o repulsie pe care nimic din prezența lui n-o putea justifica. Doar tenul său cu tendințe livide și răceala atingerii ar fi permis un temei fizic pentru senzația care mă încerca în acea clipă, însă până și acele lucruri ar fi trebuit să fie scuzabile la un om a cărui invaliditate era bine cunoscută. Ar mai fi putut să fie și acel frig unic care mă îndepărta de el, căci o astfel de răcoare era anormală într-o zi atât de călduroasă, iar nefirescul trezește mereu aversiunea, neîncrederea și frica.

Dar repulsia cedă curând locul admirației, căci extrema dexteritate a acelui medic straniu se manifestă pe dată, în ciuda răcelii de gheață și a tremurului mâinilor sale ce păreau fără sânge. Îmi sesiză problema dintr-o singură privire și-mi găsi soluția ca un adevărat maestru, în timp ce mă asigura cu vocea lui fără timbru și bizar de cavernoasă, însă cu modulații pline de grație, că el era unul dintre cei mai înverșunați dușmani ai morții, că-și pierduse averea și toți prietenii într-o viață dedicată curioaselor experimente pentru zădărnicirea și anihilarea ei. Părea să aibă aerul unui fanatic binevoitor și continuă să flecărească aproape fără încetare în vreme ce-mi palpa pieptul și combina mai multe substanțe medicamentoase aduse din cealaltă cameră, mai mică, unde-și ținea laboratorul. Evident că găsea compania unui om educat o noutate rarisimă în acest loc ponosit și se apucă să-mi facă mărturisiri cum nu obișnuia cu alții, pe măsură ce-l copleșeau amintirile unor zile mai bune.

Glasul său, chiar dacă suna straniu, măcar izbutea să mă aline, și nici măcar nu puteam să-i percep respirația pe când frazele fluente și rafinate îi ieșeau din gură. Căută să-mi distragă atenția de la situația în care mă aflam vorbindu-mi despre propriile teorii și experimente. Îmi amintesc că m-a consolat plin de tact în privința slăbiciunii inimii mele, insistând asupra forței voinței și conștiinței care depășește puterea vieții organice, așa încât dacă un trup nu se bucură de o constituție de la început sănătoasă și n-a fost îngrijit cum se cuvine, ar putea să-și păstreze un soi de însuflețire nervoasă prin anumite tehnici științifice de sporire a calităților fizice,

în ciuda celor mai grave deteriorări, defecte sau chiar lipsuri în structura organelor specifice. S-ar putea, îmi spuse pe jumătate în glumă, să mă învețe într-o zi cum să trăiesc, sau măcar cum să-mi păstrez un anume tip de existență conștientă, fără inimă deloc! În ceea ce-l privea, era afectat de un complex de maladii ce necesitau cel mai strict regim care includea frigul permanent. Orice creștere substanțială a temperaturii ar fi putut, pe o perioadă prelungită, să-l afecteze în mod fatal. Cu ajutorul unui sistem de absorbție, prin răcirea amoniacului se păstra în locuința sa o temperatură de circa 13 grade Celsius. Pompele pe care le auzisem atât de des în camera mea de jos erau acționate de un motor cu benzină.

După ce-mi revenisem din criză într-un răstimp atât de scurt, am părăsit locul friguros ca discipol al talentatului schimnic, față de care nutream cea mai profundă recunoștință. După aceea l-am vizitat frecvent, încotoșmănat în palton. Îl ascultam, în vreme ce-mi destăinuia din cercetările-i secrete și din rezultatele lor oribile, tremurând ușor, pe când studiam neconvenționalele volume, uluitor de vechi, de pe rafturile bibliotecii sale. În sfârșit eram, îmi rămâne să adaug, aproape vindecat de boala mea, grație tratamentelor sale dibace. Dădea impresia că nu disprețuia incantațiile medievaliștilor, de vreme ce credea că aceste formule criptice ar conține stimuli psihologici prețioși, cu posibile efecte unice asupra substanței unui sistem nervos părăsit de pulsațiile organice ale vieții. M-a mișcat povestea lui despre bătrânul doctor Torres din Valencia. Acesta îi dezvăluise experimentele sale mai vechi în vremea grelei maladii, tratată acum

optsprezece ani, de pe urma căreia rămăsese cu dereglările din prezent. Abia reușise venerabilul practician să-și salveze colegul de breaslă, că imediat căzu el însuși pradă acelui dușman feroce cu care se lupta de atâta timp. Poate că solicitarea fusese prea mare, căci doctorul Muñoz mă lămuri în șoaptă, fără să intre totuși în detalii, că metodele de vindecare fuseseră cu totul extraordinare, implicând scene și procese ce nu erau defel văzute cu ochi buni de către Galenii[1] mai în vârstă și mai conservatori.

Pe măsură ce săptămânile treceau, am observat cu regret cum condiția fizică a noului meu prieten se deteriora încet, dar sigur, așa cum sugerase și doamna Herrero. Aspectul livid al feței sale se accentuă, vocea îi deveni mai cavernoasă și nedefinită, mișcările musculaturii sale își pierdură perfecta coordonare, iar mintea și voința manifestară mai puțină flexibilitate și inițiativă. De această tristă schimbare nu era nicidecum neștiutor. Încetul cu încetul, atât expresia de pe figură, cât și conversația lui începură să trădeze o ironie cumplită, care-mi readuse în cuget ceva din subtila repulsie resimțită la început în prezența lui.

Începu să aibă capricii bizare, cultivându-și o slăbiciune pentru mirodenii exotice și tămâie egipteană, până când camera lui ajunse să miroasă precum cavoul unui faraon din Valea Regilor. În același timp, pretențiile lui la frig crescură

[1] Galen din Pergam (129–c.216), medic, scriitor și filosof grec, care a avut o influență dominantă asupra teoriei și practicii medicale europene până la mijlocul secolului al XVII-lea (n. trad.).

și, cu ajutorul meu, mări cantitatea de amoniac ce-i făcea pompele să-i șuiere prin cameră, le modifică pe acestea din urmă și își alimentă mașinăria de răcire până când reuși să păstreze o temperatură sub cinci grade Celsius, ajungând într-un final până la minus două grade. În camera de baie și în laborator, desigur, nu era chiar atât de rece, ca nu cumva să înghețe apa și să fie împiedicate, astfel, procesele chimice. Chiriașul care-i era vecin se plânse de aerul înghețat ce se strecura prin ușa de legătură, așa încât l-am ajutat să atârne draperii grele pentru a înlătura acest neajuns. Doctorul părea să cadă pradă unui soi de groază sporită, excesivă și morbidă. Vorbea de moarte fără întrerupere, dar râdea cavernos când i se făceau sugestii politicoase la asemenea lucruri precum serviciul funerar.

Până la urmă, deveni o companie deconcertantă, ba chiar sinistră. Totuși, în recunoștința mea pentru felul în care mă vindecase, nu mă lăsa inima să-l abandonez în voia străinilor din jurul lui. Aveam grijă să-i șterg praful din cameră și să-i procur zilnic cele necesare traiului, înfofolit într-o manta groasă pe care o cumpărasem special în acest scop. De asemenea, îi făceam o mare parte din cumpărături și rămâneam uneori uluit la unele dintre substanțele chimice pe care le comanda farmaciștilor și la centrele de aprovizionare a laboratoarelor.

O atmosferă tot mai accentuată și inexplicabilă de panică părea să domnească în apartamentul lui. În întreaga clădire, după cum am mai spus, se simțea un iz muced, dar duhoarea din camera lui era și mai rea, în ciuda tuturor condimentelor

și a tămâiei, a mirosului înțepător de chimicale răspândite de băile pe care le făcea acum aproape tot timpul, insistând că nu are nevoie de ajutorul nimănui. Mi-am închipuit că trebuie să aibă vreo legătură cu afecțiunea lui și m-am cutremurat când m-am gândit mai bine la ce putea fi această maladie a sa. Doamna Herrero își făcu cruce când dădu cu ochii de el și îl lăsă fără rezerve în mâinile mele. Nici fiului ei, Esteban, nu-i mai permise să-i mai facă vreun comision. Când i-am sugerat să apeleze la alți medici, suferindul izbucni într-un asemenea acces de furie, pe cât îi permiteau forțele slăbite ale organismului. Se temea în mod vădit de efectul fizic al emoțiilor violente. Cu toate acestea, voința și energia mai degrabă i se exacerbară decât să-l părăsească, și refuză să se lase imobilizat la pat. Lâncezeala începutului de boală cedă locul fervoarei cu care-și urmărea scopul, așa încât lăsa impresia că sfida fățiș demonul morții, chiar în momentul în care acesta îl lua în stăpânirea lui. Teoretic, nu mai pretindea că mănâncă, așa cum făcea altădată, când mesele lui dădeau bizara senzație a săvârșirii unui ritual. Forța gândirii, singură, mai părea să-l țină pe picioare.

Își făcuse un obicei din a scrie lungi documente de un soi anume, pe care le sigila cu grijă și le completa cu dispoziții ca eu să le transmit după moartea lui anumitor persoane ale căror nume le menționa, acestea fiind în marea lor majoritate literați hinduși, dar între care se număra și un medic francez, faimos cândva, dar despre care astăzi se credea că era decedat, și despre care se șoptiseră lucruri de neconceput. Mai târziu, am ars toate acele hârțoage fără să le livrez la destinație ori

să le deschid. Înfățișarea și vocea lui deveniseră de-a dreptul înspăimântătoare, iar prezența lui aproape insuportabilă. Într-o zi de septembrie, un om care venise să-i repare lampa de pe birou făcu o criză de epilepsie când îl zări pe neașteptate, criză pe care el o tratã cu eficacitate, în vreme ce se ținea prudent departe de vederea aceluia. Bărbatul, destul de ciudat, cunoscuse teroarea Marelui Război fără să fi încercat vreo spaimă atât de cumplită.

Apoi, pe la mijlocul lunii octombrie, se atinse culmea ororilor într-un mod stupefiant de subit. Într-o noapte, în jurul orei unsprezece, se strică pompa mașinii de răcire, așa încât în decurs de trei ore procesul de răcire a amoniacului devenise imposibil. Doctorul Muñoz mă chemă printr-o izbitură în podea și m-am chinuit cu disperare să repar stricăciunea, în vreme ce gazda mea înjura pe un ton șuierător, a cărui găunoșenie lipsită de viață era indescriptibilă. Eforturile mele de diletant, din păcate, se dovediră zadarnice și, când am adus un mecanic dintr-un garaj din vecinătate care lucra toată noaptea, am aflat că nu se putea face nimic până dimineața, când trebuia achiziționat un nou piston. Furia și frica ermitului muribund, luând proporții grotești, părea să-i spulbere ceea ce-i mai rămăsese din fizicul dărâmat și, la un moment dat, un spasm îl făcu să-și izbească palmele de ochi și să se repeadă în camera de baie. Ieși afară bâjbâind, cu fața bandajată strâns, și de-atunci nu i-am mai văzut niciodată ochii.

Frigul din apartament se înmuia de-acum simțitor, iar pe la ora cinci dimineața, doctorul se retrase în baie, cerându-mi să-i furnizez încontinuu toată gheața pe care o puteam procura

de la drogheriile și cofetăriile cu program de noapte. Pe când mă reîntorceam din periplurile mele, uneori descurajatoare, și îmi depuneam prăzile dinaintea ușii închise de la baie, dinăuntru îmi ajungea la urechi un zgomot neîncetat de bălăceală și o voce groasă care croncănea ordinul:

— Mai mult, mai mult!

Într-un final, se iviră zorile unei zile călduroase, iar magazinele se deschiseră unul câte unul. L-am rugat pe Esteban fie să mă ajute cu adusul gheții, în vreme ce eu procuram pistonul de pompă, fie să comande el pistonul, în timp ce eu continuam cu gheața. Însă, instruit de mama lui, refuză hotărât.

Într-un târziu, am plătit o haimana jerpelită, de care mă ciocnisem la colț cu Eighth Avenue, ca să-i furnizeze tot timpul pacientului gheață de la o mică prăvălie unde l-am dus, și mi-am asumat conștiincios sarcina de a găsi pistonul de pompă și de a angaja lucrători competenți care să-l instaleze, sarcină care părea să dureze la nesfârșit. Mă apucă o furie aproape la fel de violentă ca aceea a ermitului când am văzut că orele se iroseau zadarnic și pe nerăsuflate în telefoane, alergături dintr-un loc în altul, de colo-colo, ba cu metroul, ba cu tramvaiele. Pe la amiază, am dat peste un centru de aprovizionare, departe, undeva în centrul orașului, iar în jurul orei unu și jumătate după-amiaza am sosit la pensiunea mea cu toate dispozitivele necesare, însoțit de doi mecanici vânjoși și inteligenți. Făcusem tot ce putusem și speram să nu fie prea târziu.

Cu toate acestea, teroarea cea mai neagră venise înaintea mea. Locuința era complet răvășită și prin larma vocilor speriate am auzit un bărbat rugându-se într-un glas profund, de bas.

Lucruri ieșite din comun se simțeau în aer, iar locatarii le povesteau deasupra rozariilor lor, în timp ce le ajungea la nas duhoarea de dincolo de ușa apartamentului doctorului. Trântorul pe care-l angajasem, din câte se pare, o luase la sănătoasa urlând, înnebunit, nu mult după cea de-a doua livrare de gheață, poate ca rezultat al unui exces de curiozitate. Bineînțeles că nu mai apucase să încuie ușa în urma lui. Totuși, acum era zăvorâtă, probabil pe dinăuntru, de unde nu se auzea nici un zgomot, cu excepția unui soi de picurare groasă și lentă.

Consultându-mă repede cu doamna Herrero și cu lucrătorii, în ciuda fricii pe care o simțeam în adâncul sufletului, am recomandat să fie spartă ușa, dar proprietăreasa găsi o cale să întoarcă cheia dinăuntru cu un dispozitiv făcut din sârmă. Mai înainte, deschisesem ușile tuturor camerelor de pe acel coridor și toate ferestrele până la cele mai de sus. Acum, cu nasurile protejate de batiste, am intrat cu toții, tremurând, în blestemata încăpere de la sud, care scânteia în dogoarea soarelui de după-amiază.

Un soi de dâră întunecată, vâscoasă, ducea de la ușa deschisă a camerei de baie până la cea din hol și de acolo la masa de scris, unde se acumulase o mică băltoacă. Ceva fusese scrijelit acolo cu creionul de o mână oarbă pe o bucată de hârtie mânjită hidos, chiar de ghearele care lăsaseră grăbite în urma lor aceste ultime cuvinte. Apoi, urma se îndrepta spre canapea, unde se sfârșea într-un mod indescriptibil.

Ce era, ori fusese, pe canapea nu pot și nici nu îndrăznesc să înfățișez aici în cuvinte. Dar iată ce am reușit să descifrez,

cu înfiorare, pe acea hârtie mânjită, lipicioasă, înainte să aprind un chibrit și s-o ard până se făcu toată cenușă. Iată ce am deslușit cu spaimă, în vreme ce proprietăreasa și cei doi mecanici dădeau buzna afară înnebuniți de groază, părăsind în goană acel loc de iad ca să-și bâlbâie poveștile incoerente la cea mai apropiată secție de poliție. Cuvintele grețoase păreau aproape incredibile în lumina aurie a soarelui, în zgomotul puternic al automobilelor și al camioanelor ce urca din aglomerata Fourteenth Street, deși recunosc că atunci le-am crezut. Dacă le mai cred și acum, ca să fiu cinstit, nu știu. Există lucruri despre care este mai bine să nu speculezi și tot ce pot spune este că urăsc mirosul de amoniac și simt că mă ia cu leșin la orice curent neobișnuit de aer rece.

„Sfârșitul", scria în acel bilet fetid, „a venit. Nu mai am gheață. Omul s-a uitat și a luat-o la fugă. Se face tot mai cald cu fiecare minut, iar țesuturile nu mai rezistă. Îmi închipui că știi — mă refer la ce ți-am zis despre voința, nervii și trupul conservat după ce organele au încetat să mai funcționeze. Este o teorie bună, dar nu puteam s-o mai țin așa la infinit. A fost o deteriorare graduală pe care n-o prevăzusem. Doctorul Torres a știut, dar șocul l-a ucis. Nu a putut să accepte ce avea de făcut — trebuia să mă ducă într-un loc straniu, întunecat, când mi-a luat în seamă scrisoarea și m-a îngrijit la rândul lui. Iar organele n-ar mai fi funcționat din nou. Trebuia să fie făcut cum am zis eu — prin conservare artificială — *fiindcă, vezi tu, eu murisem atunci, acum optsprezece ani.*"

Chemarea lui Cthulhu

(Manuscris găsit printre hârtiile defunctului Francis Wayland Thurston, din Boston)

În privința unor asemenea forțe sau ființe s-ar mai putea concepe vreo posibilitate de supraviețuire… O supraviețuire dintr-o eră nespus de îndepărtată, când… conștiința se manifesta, poate, în forme și chipuri pierdute de mult, înainte de apariția și evoluția umanității… forme pe care numai poezia și legendele le-au mai captat ca pe o amintire fulgurantă, dându-le numele de zei, monștri, eroi mitici de toate felurile…

Algernon Blackwood[1]

I

OROAREA DIN LUT

Cea mai mare îndurare pe această lume, cred, este neputința minții omenești de a-și corela toate datele. Trăim pe o imperturbabilă insulă de ignoranță, în mijlocul mărilor de

[1] Scriitor britanic (1869–1951), care a avut o influență substanțială asupra lui Lovecraft, acesta din urmă considerând deosebit de stimulativă viziunea cosmică a lui Blackwood. Citatul de mai sus este din *The Centaur* (1911), capitolul 10, lucrare ce cuprinde întreaga esență a filosofiei mistice a lui Blackwood (n. ed. orig.).

întuneric ale Infinitului, și n-am fost meniți să călătorim prea departe. Științele, fiecare trăgând în propria direcție, până acum ne-au dăunat prea puțin, dar, într-o bună zi, alăturarea cunoștințelor disparate ne va deschide în fața ochilor asemenea imagini terifiante ale realității și ale poziției noastre îngrozitoare în Univers, încât ori ne vom pierde mințile grație revelației, ori vom fugi de funesta lumină, refugiindu-ne în pacea și siguranța unui nou ev de obscurantism.

Teozofii au intuit grandoarea înfricoșătoare a ciclului cosmic în care lumea noastră și specia umană constituie doar niște accidente trecătoare. Ei fac aluzie la supraviețuiri a căror ciudățenie ar face să ne înghețe sângele în vine dacă n-ar fi mascate de un optimism afabil. Dar nu prin ei am ajuns să întrezăresc, în mod nepermis, o singură dată în viață, eonii care-mi dau fiori când mă gândesc la ei, simțind că mă cuprinde nebunia de câte ori îi visez. Acea percepție fugară, ca mai toate temutele presimțiri ale adevărului, a scăpărat dintr-o întâmplătoare punere cap la cap a unor lucruri diferite. În acest caz este vorba despre un vechi articol de ziar și despre notițele unui profesor decedat. Sper că nimeni nu va mai călca pe urmele mele. Cu siguranță, dacă voi apuca să mai trăiesc, nu voi mai căuta niciodată să mai adaug vreo verigă unui lanț atât de hâd. Presupun că și profesorul avea de gând să păstreze tăcerea în privința părții pe care o cunoștea, și că și-ar fi distrus însemnările dacă moartea nu l-ar fi răpit subit dintre cei vii.

Am luat cunoștință de această chestiune în iarna lui 1926–1927, odată cu decesul fratelui bunicului meu,

George Gammell Angell, profesor emerit de limbi semitice la Universitatea Brown, din Providence, statul Rhode Island. Profesorul Angell era o autoritate renumită în studiul inscripțiilor vechi, iar directorii marilor muzee îl solicitaseră în repetate rânduri. Așadar, decesul său, care a survenit la vârsta de nouăzeci și doi de ani, a rămas în amintirea multora. Pe plan local, interesul era intensificat și de faptul că murise din cauze necunoscute, după ce coborâse pe mal de la bordul vaporului de Newport. După cum relatează martorii, se prăbușise deodată la pământ, înghiontit de un negru cu aspect de marinar, care ieșise dintr-una din acele bizare curți întunecoase de pe panta abruptă a dealului, o scurtătură de la port până la locuința răposatului în Williams Street. Medicii n-au reușit să descopere nici o rană vizibilă, dar au tras concluzia, după o dezbatere plină de nelămuriri, că vreo ascunsă leziune a inimii, provocată de efortul intens al urcușului pe o pantă foarte înclinată, mai ales la o vârstă atât de înaintată, îi pricinuise decesul. La momentul respectiv, n-am găsit nici un motiv să nu fiu de acord cu punctul oficial de vedere, dar în ultima vreme sunt înclinat să-l pun sub semnul întrebării — ba, poate, chiar mai mult.

Ca moștenitor și executor al fratelui bunicului meu, căci murise văduv și fără copii, eram obligat să arunc o privire peste hârtiile lui, cu o oarecare meticulozitate; și, în acest scop, i-am luat toate dosarele și cutiile la mine acasă, în Boston. O mare parte din materialul ordonat de mine va fi mai târziu publicat de Societatea Americană de Arheologie, însă mai era o cutie pe care am găsit-o extrem de enigmatică și pe

care nu m-am îndurat s-o arăt și unor ochi străini. Fusese închisă cu lacătul și n-am dat de cheie până nu mi-a trecut prin minte să mă uit mai bine la inelul cu chei pe care profesorul îl purtase întotdeauna în buzunarul său. Abia atunci am reușit s-o deschid, dar după aceea am avut impresia că mă confruntam cu un obstacol încă mai greu de trecut. Care putea fi înțelesul bizarului basorelief din lut și al dezlânatului amestec de însemnări și tăieturi din ziare pe care le-am găsit înăuntrul ei? M-am hotărât să caut excentricul sculptor vinovat de faptul că tulburase liniștea sufletească a unui bătrân.

Basorelieful era un dreptunghi necizelat, cu o grosime mai mică de doi centimetri și jumătate și cu o suprafață măsurând aproximativ treisprezece pe cincisprezece centimetri. Se vedea bine că era o lucrare modernă. Cu toate acestea, figurile de pe el nu erau deloc moderne, nici ca atmosferă, nici ca sugestie. Oricât de departe ar merge cubismul și futurismul în fanteziile lor, rareori reproduc acea criptică regularitate ascunsă în scrierea preistorică. Iar cea mai mare parte a acestor desene lăsau impresia puternică a unui fel de scriere, deși memoria mea, în ciuda marii familiarități cu hârtiile și colecțiile unchiului meu, nu reușea deloc să identifice aceste caractere particulare, sau măcar să intuiască cele mai îndepărtate asocieri ale lor.

Deasupra acestor așa-zise hieroglife, se înălța o figurină cu evidente calități plastice, deși execuția impresionistă mă împiedica să-mi fac vreo idee mai clară cu privire la natura acesteia. Părea să fie un soi de monstru, sau simbolul unui monstru, o formă pe care numai o imaginație bolnavă ar

putea-o concepe. Dacă aș zice că închipuirea mea, oarecum extravagantă, ar produce imaginile simultane ale unei caracatițe, unui dragon și unei caricaturi omenești, n-aș fi prea departe de spiritul acelui obiect. Un cap cărnos, cu tentacule, așezat pe un trup grotesc, acoperit de solzi, cu aripi rudimentare. Dar tocmai *profilul de ansamblu* al întregului speria cel mai tare. În spatele figurii se reliefa, vag sugerat, fundalul unei arhitecturi ciclopice.

În afară de un teanc de tăieturi din ziare, însemnările ce însoțeau acea ciudățenie erau scrise foarte recent de mâna profesorului Angell și n-aveau nici o pretenție de stil literar. Ceea ce părea să fie principalul document se intitula: *CULTUL LUI CTHULHU,* în caractere caligrafiate cu multă grijă, pentru a se evita citirea eronată a unui cuvânt atât de nemaiauzit. Manuscrisul era divizat în două părți, prima intitulată: *1925 — Visul și lucrul din timpul somnului domnului H.A. Wilcox, Thomas Street nr. 7, Providence, R.I.,* iar cea de-a doua: *Raportul inspectorului John R. Legrasse, Bienville Street nr. 121, New Orleans, La., Reun. S.A.A. 1908 — Însemnări asupra aceluiași și relatarea profesorului Webb*. Celelalte manuscrise erau toate scurte observații, unele dintre ele înfățișând bizarele vise ale unor diverse persoane, altele fiind citate din cărți sau reviste teozofice (în special din *Atlantis and the Lost Lemuria* a lui W. Scott-Elliot), iar restul, comentarii asupra unor societăți secrete și culte clandestine ce supraviețuiseră din timpuri imemoriale, cu trimiteri la pasaje din tomuri mitologice și antropologice, precum *Creanga de aur* a lui Frazer și *The Witch-Cult in Western Europe* a domnișoarei Murray. Tăieturile

din ziare se refereau în mare la maladii psihice excesive și la anumite izbucniri maniacale sau demențe în masă, în primăvara anului 1925.

Prima jumătate a manuscrisului principal depăna o poveste foarte bizară. Se pare că la 1 martie 1925, un tânăr brunet și zvelt, cu o înfățișare de nevropat și de exaltat, îl vizitase pe profesorul Angell, aducând cu el nemaipomenitul basorelief din lut, care în acel moment era proaspăt și încă umed. Pe cartea lui de vizită se citea numele Henry Anthony Wilcox, iar unchiul meu recunoscu în el pe mezinul unei familii de vază pe care o cunoștea din vedere. Acesta se apucase recent să studieze sculptura la Rhode Island School of Design, locuind singur în clădirea *Fleur-de-Lys*, în apropiere de institut. Wilcox era un tânăr precoce, renumit nu numai pentru geniul său, dar și pentru excentricitatea sa. Încă din copilărie atrăsese atenția cu poveștile stranii și visurile bizare pe care avea obiceiul să le relateze. Se considera „hipersensibil din punct de vedere psihic", dar oamenii cu scaun la cap din vechiul oraș de negustori îl disprețuiau ca fiind un „ciudat". Fără să se amestece prea mult cu cei de-o seamă cu el, se retrăsese treptat din lumea mondenă, iar acum mai era cunoscut doar într-un mic cerc de esteți din alte orașe. Până și Providence Art Club, din dorința aprigă de a-și păstra spiritul conservator, îl considera de-a dreptul incorigibil.

Cu ocazia acelei vizite — se povestea în manuscrisul profesorului — sculptorul a apelat subit la cunoștințele arheologice ale amfitrionului său pentru ca acesta să-l ajute la identificarea hieroglifelor de pe basorelief. Vorbea într-o

manieră visătoare, prețioasă, care dădea impresia de afectare și de sensibilitate perversă, iar unchiul îi răspunse cu o anume duritate, căci evidenta prospețime a sculpturii nu vădea nici o legătură cu arheologia. Riposta tânărului Wilcox, care-l impresionă pe interlocutorul său îndeajuns de tare încât să noteze totul, cuvânt cu cuvânt, iradia un spirit poetic fantastic ce trebuie să-i fi marcat stilul de a conversa și pe care l-am socotit de atunci drept caracteristic numai lui. A zis: „Este nouă, într-adevăr, căci am terminat-o azi-noapte, în timp ce mă visam în cetăți ciudate, iar visele sunt mai vechi decât posomorâtul Tyr, Sfinxul bătut de gânduri, ori grădinile Babilonului."

Și în clipa aceea începu să-și depene povestea încâlcită care, deodată, îi trezi unchiului meu vechi amintiri și un interes intens. Cu o noapte în urmă avusese loc un ușor cutremur, cel mai puternic simțit în ultimii ani în Noua Anglie, iar imaginația lui Wilcox fusese afectată în urma acestui fenomen. Culcându-se, a fost încercat de visul nemaiîntâlnit al unor mari cetăți ciclopice, cu blocuri titanice și monoliți ce se înălțau până la cer. Pe toate se scurgea un fel de mâl verzui și erau bântuite sinistru de o oroare latentă. Hieroglife acopereau zidurile și pilaștrii, iar de undeva de jos venea o voce care nu era voce. La auzul ei, îl încercă o senzație haotică pe care numai fantezia i-o transpunea în sunet, dar pe care încercase s-o redea prin amestecul de vocabule, aproape imposibil de pronunțat, *Cthulhu fhtagn.*

Această harababură verbală a fost cheia amintirilor care-l entuziasmară și-l tulburară pe profesorul Angell. Îl supuse pe

sculptor unei examinări științifice minuțioase și studie cu o intensitate aproape frenetică basorelieful la care tânărul se trezise lucrând, buimac de somn, smuls din visare, înfrigurat și îmbrăcat doar în pijama. Unchiul meu dădu vina pe vârsta lui înaintată, povesti Wilcox ulterior, pentru încetineala cu care recunoscuse atât hieroglifele cât și desenele figurative. Multe dintre întrebările lui îi păreau musafirului său nelalocul lor, mai ales cele care încercau să-l lege pe acesta de rituri și societăți bizare, iar tânărul student nu putu pricepe repetatele promisiuni ale amfitrionului său de a păstra tăcerea în schimbul recunoașterii apartenenței sale la vreuna dintre răspânditele secte mistice și păgâne. Când profesorul Angell se convinse că celălalt era total neștiutor față de orice cult sau sistem esoteric, își copleși oaspetele cu cereri de a-i relata visele pe viitor. Ceea ce se întâmplă în mod regulat, căci, după acest prim interviu, manuscrisul înregistrează vizite zilnice ale tânărului, în cursul cărora el povestea fragmente uluitoare ale imaginilor nocturne, a căror temă centrală era mereu priveliștea îngrozitoare a vreunei pietre ciclopice negre și vâscoase, alături de sunetul unui glas, ori vibrația unei gândiri ieșind din pământ, strigându-și enigmaticele mesaje monotone ce nu se puteau așterne în scris decât într-un mod total incoerent. Cele două grupuri de sunete cel mai des repetate erau redate prin vocabulele: *Cthulhu* și *R'lyeh*.

La data de 23 martie — continua manuscrisul — Wilcox nu mai apăru. Când a fost căutat la el acasă, se află că fusese doborât de un soi necunoscut de febră și ulterior transportat la locuința familiei sale din Waterman Street. Țipase în timpul

nopții, trezind mai mulți artiști, vecini cu el în aceeași clădire. De atunci încolo manifestase alternanțe între inconștiență și delir. Unchiul meu telefonă numaidecât familiei și, din acea clipă, urmări îndeaproape cazul, trecând adesea pe la cabinetul doctorului Tobey din Thayer Street, despre care aflase că-l îngrijea pe bolnav. Imaginația delirantă a tânărului, se pare, stăruia asupra unor lucruri stranii, iar pe medic îl mai treceau fiorii câteodată când se apuca să le relateze. Nu era vorba numai de o reiterare a viselor sale anterioare, dar și de un lucru gigantic care pășea sau se târa încolo și-ncoace. El descrise pe dată acel obiect în întregime, dar anumite cuvinte obsedante, rostite întâmplător, repetate ad litteram de doctorul Tobey, îl convinseră pe profesor că trebuie să fie identic cu monstruozitatea fără nume pe care se străduise s-o redea în sculptura lui lucrată în timpul visului. Referirea la acea arătare, mai adăuga medicul, era invariabil preludiul căderii tânărului în letargie. Era destul de bizar că temperatura lui nu era cu mult mai ridicată decât cea normală, însă întreaga lui stare era, altfel, de așa natură încât sugera mai degrabă febră foarte mare decât alienare mintală.

La data de 2 aprilie, pe la ora trei după-amiaza, orice urmă a maladiei de care suferea Wilcox dispăru pe neașteptate. Se ridică în capul oaselor, uimit să se găsească în casa părintească și neavând habar de ceea ce se întâmplase — în vis sau în realitate — începând cu noaptea de 22 martie. Declarat sănătos de către medicul său, se întoarse la locuința lui în decurs de trei zile, însă nu i-a mai fost de nici un folos profesorului Angell. Toate urmele viselor ciudate i se șterseseră

din cuget odată cu vindecarea sa și, după o săptămână de relatări inutile și irelevante de imagini cu totul banale, unchiul meu nu mai ținu nici o însemnare privitoare la gândurile care-l asaltau în timpul nopții.

Aici se încheia prima parte a manuscrisului, dar trimiterile la anumite observații răzlețe mă puseră pe gânduri, într-o măsură atât de mare, încât numai înveteratul scepticism care reprezentase filosofia mea de viață mai poate explica faptul că am continuat să n-am încredere în artist. Însemnările în cauză erau acele descrieri ale viselor unor persoane diferite, din același interval de timp în care tânărul Wilcox fusese încercat de straniile lui vedenii. Unchiul meu, se pare, instituise rapid o serie extrem de vastă de anchete în rândul mai tuturor prietenilor pe care-și putea permite să-i chestioneze, rugându-i să-i dea rapoarte asupra viselor pe care le aveau noaptea și date privitoare la orice viziuni mai pregnante din trecutul recent. Solicitarea sa avu parte de reacții variate, dar, în orice caz, trebuie să fi obținut mai multe răspunsuri decât s-ar fi putut descurca un om obișnuit fără ajutorul unei secretare. Această originală corespondență nu s-a păstrat, însă notițele lui formau un rezumat complet și chiar relevant. Persoane obișnuite din societate și din comerț — tradiționala „sare a pământului" din Noua Anglie — îi dădură răspunsuri în general negative, deși unele cazuri răzlețe de imagini nocturne tulburi, informe, mai apar pe ici pe colo, mereu între 23 martie și 2 aprilie, răstimpul delirului tânărului Wilcox. Oamenii de știință au fost doar puțin mai afectați, deși patru cazuri de descriere vagă sugerează imagini surprinse în fugă

ale unor peisaje stranii și într-un singur caz se menționează spaima de ceva anormal.

Reacțiile pertinente veniră tocmai din partea artiștilor și poeților, și îmi dau seama ce panică s-ar fi iscat dacă toți acești subiecți ai anchetelor ar fi avut putința să-și compare însemnările. Așa cum stăteau lucrurile, în lipsa scrisorilor lor originale, l-am suspectat puțin pe cercetător că ar fi pus întrebări care sugerau răspunsul, sau de a-și fi redactat în mod inconștient corespondența în lumina concluziilor la care dorea să ajungă. Iată de ce am continuat să cred că Wilcox, cunoscând într-un fel sau altul vechile date pe care le deținea unchiul meu, l-a dus de nas pe bătrânul savant. Aceste reacții din partea unor esteți ilustrau o poveste tulburătoare. Din 28 februarie până pe 2 aprilie, o mare parte dintre ei visaseră lucruri foarte bizare, intensitatea viselor fiind incomensurabil mai pregnantă în cursul perioadei de delir a sculptorului. Peste o pătrime dintre cei care au avut ceva de raportat relatau scene și sunete destul de asemănătoare cu cele descrise de Wilcox, iar unii dintre ei mărturiseau o frică mare față de gigantica arătare fără nume care li se înfățișa ochilor spre sfârșitul acelui interval de timp. Un caz, pe care însemnările îl descriu subliniindu-l, a fost foarte tragic. Subiectul, un renumit arhitect — cu înclinații spre teozofie și ocultism — își pierdu mințile și deveni violent la data îmbolnăvirii tânărului Wilcox, dându-și sufletul după mai multe luni în care urlase încontinuu să fie salvat de nu știu ce trimis al iadului. Dacă unchiul meu ar fi menționat aceste cazuri divulgând numele persoanelor în loc să le dea numere, m-aș fi lansat

într-o tentativă de coroborare și de investigații personale. Însă, în situația de față, n-am reușit decât să dau de urma câtorva. Toate încercările mele confirmau totuși, pe deplin, însemnările profesorului. M-am întrebat adesea dacă toți cei supuși chestionărilor lui s-au simțit la fel de tulburați ca și cei din această categorie. Este un lucru bun că nu vor avea parte de nici o lămurire.

Tăieturile din ziare, așa cum am mai spus, se refereau la cazuri de panică, tulburări maniacale și fapte ieșite din comun, în decursul perioadei mai sus amintite. Profesorul Angell trebuie să fi angajat un întreg personal în acest scop, căci numărul extraselor era imens, iar sursele răspândite pe tot globul. Aici citeai despre o sinucidere nocturnă din Londra, unde un somnambul singuratic sărise pe fereastră, după un urlet sălbatic. Dincolo dădeai peste o scrisoare încâlcită, adresată redactorului unui cotidian din America de Sud, în care un fanatic prezicea un viitor fioros, ca urmare a viziunilor pe care le-a avut. Un raport oficial din California descrie o colonie de teozofi care distribuie în rândul populației robe albe în numele unei „împliniri glorioase" ce nu a mai venit niciodată, în vreme ce persoane particulare din India vorbesc cu precauție de frământări serioase în rândurile populației spre sfârșitul lunii martie. Orgiile voodoo se înmulțesc în Haiti, iar avanposturile din Africa raportează o stare de spirit prevestitoare de rău. Oficialii americani din Filipine găsesc că anumite triburi devin cam supărătoare în aceeași perioadă a anului, iar polițiștii din New York sunt luați cu asalt de levantini isterizați în noaptea de 22 spre 23 martie. În vestul

Irlandei, de asemenea, abundă zvonuri și legende demențiale. Un pictor, pe nume Ardois-Bonnot, atârnă un tablou blasfemator, *Peisaj de vis*, la ediția din 1926 a Salonului de Primăvară de la Paris. Atât de numeroase sunt tulburările înregistrate în azilurile de nebuni, încât numai un miracol trebuie să fi împiedicat breasla medicilor să observe paralelisme stranii și să tragă concluzii derutante. Una peste alta, un bizar amalgam de extrase. În prezent, cu greu mai pot înțelege raționalismul nepăsător care m-a determinat să le dau deoparte. Însă pe atunci eram convins că tânărul Wilcox cunoștea datele mai vechi menționate de profesor.

II

RAPORTUL INSPECTORULUI LEGRASSE

Datele mai vechi — care făcuseră atât de relevante, pentru unchiul meu, visul și basorelieful sculptorului — formau subiectul celei de-a doua părți a lungului său manuscris. Mai demult, se pare, profesorul Angell mai văzuse contururile drăcești ale monstruozității fără nume, se mai chinuise să dezlege necunoscutele hieroglife și îi mai ajunseseră pe la urechi silabele de rău augur ce pot fi pronunțate numai ca *Cthulhu*. Toate acestea într-o conexiune atât de oribilă și de tulburătoare, că nici nu este de mirare faptul că l-a urmărit pe tânărul Wilcox cu solicitările lui repetate pentru informații.

Experiențele anterioare se petrecuseră în 1908, cu șaptesprezece ani mai înainte, când Societatea Americană de

Arheologie își ținea reuniunea anuală în St. Louis. Profesorul Angell, așa cum i se cuvenea unuia cu autoritatea și cunoștințele sale, își pusese amprenta asupra tuturor deliberărilor și era unul dintre cei dintâi asediați de mulțimea de profani, care profitau de adunare pentru a pune întrebări în vederea primirii unor răspunsuri corecte și a prezenta probleme în vederea soluționării lor de către experți.

Liderul acestor diletanți și, în scurtă vreme, principalul subiect de interes al întregii reuniuni era un bărbat cu o înfățișare comună, de vârstă mijlocie, care venise tocmai din New Orleans ca să ceară anumite informații speciale, pe care nu reușise să le obțină de la nici o sursă locală. Numele lui era John Raymond Legrasse și era de profesie inspector de poliție. Adusese cu el motivul vizitei sale, o statuetă grotescă, respingătoare și aparent foarte veche, a cărei origine nu reușea s-o determine. Să nu-și închipuie cineva că pe inspectorul Legrasse îl interesa câtuși de puțin arheologia. Dimpotrivă, dorința lui de a se lumina în această privință era stârnită de considerații pur profesionale. Statueta, idol, fetiș, sau ce-o mai fi fost, fusese găsită cu câteva luni în urmă în mlaștinile împădurite din sudul orașului New Orleans, în cursul unei razii asupra unei pretinse adunări voodoo. Iar riturile legate de ea erau atât de unice și de hidoase, încât polițiștii trebuiră să-și dea seama că nimeriseră în mijlocul unui cult obscur, total necunoscut lor și infinit mai diabolic decât cea mai tenebroasă dintre școlile africane de voodoo. Originea lui, lăsând deoparte poveștile dezlânate și incredibile scoase de la membrii capturați, nu putuse fi descoperită.

Drept urmare, iată de unde venea nevoia firească a polițiștilor de a găsi orice cunoștințe arheologice care i-ar putea ajuta să deslușească rostul înfricoșătorului simbol și prin el să dea de urma izvoarelor acestui cult.

Inspectorul Legrasse nu era pregătit pentru senzația pe care avea s-o stârnească. O singură privire asupra acelei figurine a fost de ajuns să le creeze oamenilor de știință prezenți la reuniune o stare de neliniște plină de tensiune. Nu pierdură nici o clipă, înghesuindu-se în jurul ei și holbându-se la basorelieful care, în desăvârșita lui bizarerie, lăsând impresia unei adevărate vechimi abisale, le trezea în minte, cu atâta forță, imaginile unor priveliști arhaice și tainice. Nici o școală recunoscută de sculptură nu crease un obiect atât de groaznic. Cu toate acestea, veacuri, poate chiar milenii păreau să fi trecut peste suprafața verzuie și întunecată a unei pietre cum nu se mai pomenise alta pe pământ.

Figurina, care, în cele din urmă, trecu încet dintr-o mână într-alta pentru a fi studiată îndeaproape, avea o înălțime cam de optsprezece sau douăzeci de centimetri, vădind o măiestrie artistică de excepție. Reprezenta un monstru cu o vagă asemănare antropoidă, dar cu un cap ca de caracatiță, a cărui față era acoperită toată de tentacule, cu un trup solzos, ca de cauciuc, gheare puternice la picioarele din față și din spate, aripi lungi și înguste la spate. Această creatură, ce părea să emane o răutate de temut și nefirească, avea o anumită corpolență, de parcă ar fi fost umplută cu aer. Stătea pe vine pe un piedestal rectangular, acoperit de caractere indescifrabile. Vârfurile aripilor atingeau marginea din spate a piedestalului,

șezutul ocupa centrul, în vreme ce lungile gheare curbate ale picioarelor dinapoi, îndoite, erau încleștate de marginea din față, coborând către baza piedestalului. Capul cefalopod era aplecat înainte, așa încât extremitățile tentaculelor faciale atingeau dosurile uriașelor labe din față ce strângeau genunchii ridicați ai creaturii. Aspectul întregului ansamblu era anormal de veridic, stârnind o spaimă subtilă, pentru că proveniența lui era total necunoscută. Vechimea lui incalculabilă, înfricoșătoare, era mai presus de orice îndoială. Cu toate acestea, nu părea să aibă nici o legătură cu vreun soi cunoscut de artă care să aparțină primelor civilizații ale omenirii sau oricărei epoci anume. Cu totul deosebit și atipic, însuși materialul din care era cioplit constituia un mister, căci piatra neagră-verzuie, alunecoasă ca o bucată de săpun, cu striațiile și punctișoarele ei aurii sau irizate, nu semăna cu nici una din rocile familiare geologiei sau mineralogiei. Literele de la bază erau la fel de uluitoare și nici un membru prezent, în ciuda faptului că se aflau de față jumătate dintre cei mai mari experți ai lumii în acest domeniu, nu putu detecta nici cea mai îndepărtată înrudire cu vreuna dintre ramurile lingvistice cunoscute. Acestea, la fel ca materialul și obiectul reprezentat, țineau de un ev îngrozitor de îndepărtat și de diferit față de umanitate așa cum o știm astăzi, toate oferind sugestia înfricoșătoare a unor cicluri străvechi și păgâne în care Universul și concepțiile noastre nu-și mai găsesc locul.

Și totuși, pe măsură ce numeroși membri clătinară din cap și își mărturisiră eșecul în fața problemei inspectorului,

se găsi un singur om din adunare pe care-l încercă senzația unei bizare familiarități cu monstruoasa siluetă și cu inscripțiile și care povesti cu o oarecare sfială puținul pe care-l știa. Persoana în cauză era William Channing Webb, acum decedat, profesor de antropologie la Universitatea Princeton și un eminent explorator. Profesorul Webb se angajase, cu patruzeci și opt de ani în urmă, într-un tur al Groenlandei și Islandei, în căutarea anumitor inscripții runice pe care nu reușise să le descopere. În vreme ce se afla în nordul coastei de vest a Groenlandei, a întâlnit un trib izolat sau cult de eschimoși degenerați, a căror religie, o formă curioasă de satanism, îl îngrozise prin deliberata ei sete de sânge și caracterul respingător. Era o credință de care ceilalți eschimoși știau prea puțin, cutremurându-se de fiecare dată când aminteau de ea, zicând că se pierdea în negura vremurilor, datând dinainte de facerea lumii. Pe lângă rituri de nedescris și sacrificii umane, mai existau și anumite ritualuri ereditare care se adresau unui demon suprem, sau *tornasuk*. Privitor la idol, profesorul Webb copiase fonetic, cu foarte mare grijă, incantația unui bătrân *angekok*[1] sau preot-mag, notând sunetele prin litere romane pe cât de bine a putut. Dar de o importanță

[1] În religia eschimoșilor este de fapt vorba de *angakok*, sau de vrăjitor, mijlocitorul între *inua,* sau forțele supranaturale, și oameni, posedând un har special, de *angakoonek* — starea de „a fi un *angakok*" — la care a ajuns cu ajutorul spiritelor de pază, numite *tornat*, care, la rândul lor, sunt guvernate de *tornarsuk*, zeitatea sau demonul suprem ce domnește peste toate. Autorul a preluat informația din *Encyclopaedia Britannica*, ediția a noua, și a făcut unele greșeli de ortografie (n. ed. orig.).

crucială era fetișul pe care acest cult îl venera și în jurul căruia dansau când aurora se arcuia în văzduh, peste ghețari. Era, declară profesorul, un basorelief necizelat din piatră, constând dintr-o figurină hidoasă și câteva înscrisuri criptice. Pe cât își putea da seama, avea o vagă asemănare în caracteristicile esențiale cu obiectul bestial care acum stătea dinaintea distinsei adunări.

Această informație, primită cu o mare surpriză și uimire de către cei de față, se dovedi de două ori mai interesantă pentru inspectorul Legrasse, care imediat se apucă să-l asalteze pe profesor cu întrebări. Având în vedere că-și notase la rândul său descrierea exactă a unui ritual incantatoriu al adoratorilor din mlaștină arestați de oamenii lui, îl rugă pe profesor să reproducă din memorie, pe cât putea mai bine, silabele notate pe când se afla în mijlocul eschimoșilor sataniști. După aceea, urmă o comparare exhaustivă a detaliilor și o clipă de tăcere cu adevărat înspăimântată, când atât detectivul, cât și savantul se puseră de acord asupra ipoteticei identități a frazei comune celor două ritualuri diavolești, situate unul față de celălalt la o distanță ca de la cer la pământ. Ceea ce, în esență, exprimau incantațiile atât ale magilor eschimoși cât și ale preoților din mlaștinile Louisianei închinate idolilor lor similari era ceva de genul acesta — despărțirile între cuvinte fiind ghicite prin tradiționalele pauze în rostire, când sunt incantate cu voce tare:

Ph'nglui mglw'nafh Cthulhu R'lyeh wgah'nagl fhtagn.

Legrasse avea un mic avantaj față de profesorul Webb, căci mai mulți dintre deținuții lui metiși îi repetaseră ceea ce

știau de la sectanții mai vechi că ar însemna acele cuvinte. Acest text, așa cum este menționat mai jos, însemna ceva de genul:

În casa lui din R'lyeh, adormitul Cthulhu așteaptă visând.

Iar acum, ca răspuns la o solicitare imperioasă din partea tuturora, inspectorul Legrasse făcu o relatare pe cât posibil de completă asupra experienței personale cu idolatrii din mlaștină. Din câte mi-am putut da seama, unchiul meu atribuise o profundă semnificație acestei mărturii. Avea savoarea celor mai fantastice vise ale autorilor de mituri și ale teozofilor, dezvăluind până la ce grad uluitor ajunsese imaginația cosmică în rândul acelor metiși și paria față de ce s-ar fi putut aștepta de la ei.

La 1 noiembrie 1907, la poliția din New Orleans veni o vehementă plângere din partea locuitorilor lagunei și mlaștinii din sudul statului. Crescătorii de vite din acel ținut, majoritatea urmași primitivi, dar de bună-credință, ai primilor coloniști, erau victimele unei mari terori provocate de un lucru necunoscut care se abătuse asupra lor în timpul nopții. Era voodoo, pe cât părea, dar de un tip mai înfricoșător decât întâlniseră vreodată, iar o parte dintre femeile și copiii lor dispăruseră de când funestele bătăi de tobe începuseră să răsune fără încetare departe, în codrul bântuit de tenebre, unde nu se aventura nici un locuitor. Se auzeau strigăte nesănătoase și urlete animalice, incantații ce-ți înghețau sângele în vine, și se zărea jocul flăcărilor drăcești. Înfricoșatul mesager mai adăugă că oamenii deja nu mai puteau răbda.

Așadar, o echipă de douăzeci de polițiști, care se înghesuiră în două trăsuri și un automobil, o porni spre seară, cu

purtătorul de cuvânt al crescătorilor de vite, tremurând ca varga, drept călăuză. La capătul unui drum practicabil se dădură jos din vehicule și se răspândiră care încotro, în tăcere, prin înfricoșătorii codri de chiparoși, unde lumina zilei nu pătrundea niciodată. Rădăcinile hâde și noduroasele tillandsii îi împresurau din toate părțile. La răstimpuri, o grămadă de bolovani clisoși sau un fragment de zid părăginit sporeau prin izul lor de locuire morbidă deprimarea creată de fiecare copac contorsionat și fiece colonie de ciuperci. Într-un târziu, așezarea crescătorilor de vite, o învălmășeală mizeră de colibe, apăru în raza vederii lor. Localnicii, isterizați, ieșiră ca să se înghesuie în jurul grupului care-și aprindea felinarele. Bătaia înăbușită a tobelor se auzea de-acum slab, la distanță, în fața lor, împreună cu câte un țipăt strident, înspăimântător, ce venea la intervale neregulate, când vântul își schimba direcția. Totodată, o licărire roșiatică părea să se întrezărească printre tufișurile pale de dincolo de nesfârșitele căi ale întunecimii pădurii. Temându-se până și să mai fie lăsați singuri, fiecare dintre speriații crescători de vite refuză categoric să înainteze cu un pas spre locul nelegiuitului cult, așa încât inspectorul Legrasse și cei nouăsprezece colegi ai lui își continuară drumul, fără călăuză, către întunecatele arcade ale unei orori pe care nici unul dintre ei n-o mai întâlnise vreodată.

Regiunea în care polițiștii pătrundeau acum era una care, prin tradiție, avea o reputație funestă, fiind total necunoscută și nebătută de cea mai mare parte a albilor. Legendele povesteau că exista un lac tainic, ce nu fusese zărit nicicând de

ochii muritorilor, în care trăia o creatură albă, de forma unui polip cu ochi scânteietori, iar crescătorii de vite șopteau că diavoli cu aripi de liliac își luau zborul din cavernele de sub pământ ca să i se închine la miezul nopții. Mai ziceau că se afla acolo încă dinainte de D'Iberville[1], de La Salle[2], de indieni, chiar și de sălbăticiunile și păsările pădurii. Era o încarnare a coșmarului. Dacă-l vedeai, mureai. Le aducea oamenilor vise cumplite, așa încât acestora le era de ajuns ca să se ferească. Orgia voodoo de-acum avea loc, într-adevăr, la marginea acestei zone odioase, dar localizarea era și așa sinistră. Din această cauză, poate, însuși locul de desfășurare a ritualului îi speriase pe crescătorii de vite chiar mai mult decât răscolitoarele sunete și incidente.

Numai o minte de poet sau de nebun ar putea reda cu justețe zgomotele auzite de oamenii lui Legrasse, pe măsură ce se afundau prin mlaștina neagră, înaintând în direcția sclipirii roșiatice și a bătăilor de tobe în surdină.

Există emisii vocale specifice oamenilor și emisii vocale specifice fiarelor, însă este îngrozitor să auzi asemenea emisii de la surse care ar trebui să producă sunete de un alt soi. Aici, turbarea animalică și desfrâul orgiastic atingeau culmi drăcești prin urletele și zbieretele în extaz ce reverberau prin

[1] Pierre Le Moyne, Sieur d'Iberville (1661–1706), explorator franco-canadian care a cercetat gurile fluviului Mississippi, construind câteva forturi în sudul Louisianei de astăzi (n. red.).

[2] René Robert Cavelier, Sieur de La Salle (1643–1687), explorator francez care a străbătut tot bazinul fluviului Mississippi până în Golful Mexic (n. red.).

codrii noptatici, ca un uragan sinistru, pornit din golfurile iadului. La răstimpuri, țipetele încetau, făcând loc unui cor de voci groase bine organizat, care se lansa într-o incantație melodioasă a acelei odioase sintagme ritualice:

Ph'nglui mglw'nafh Cthulhu R'lyeh wgah'nagl fhtagn.

Apoi, bărbații, ajungând într-un loc unde arborii erau mai rari, se treziră dintr-odată chiar în fața spectacolului. Patru dintre ei se traseră îndărăt, unul leșină și doi țipară cutremurându-se, fiind acoperiți, din fericire, de toată acea smintită cacofonie a orgiei. Legrasse îl stropi pe față cu apă din mlaștină pe cel leșinat și rămaseră cu toții în picioare, tremurând ca varga și aproape hipnotizați de oroare.

Într-un luminiș al mlaștinii se afla o insulă de iarbă, măsurând aproape un pogon, fără copaci și destul de uscată. În acest loc sărea și se învârtea o hoardă indescriptibilă de descreierați pe care numai penelul unui Sime[1] ori al unui Angarola[2] i-ar putea reda în culori. Despuiați de haine, aceste corcituri umane zbierau, răcneau și se contorsionau în jurul unui monstruos foc în aer liber, în formă de cerc, în centrul căruia, întrezărit printre crăpăturile răzlețe ale perdelei de flăcări, se ridica un uriaș monolit de granit, înalt de vreo doi metri și jumătate. În vârful lui, total nepotrivită prin micimea ei, se afla abominabila statuetă. Într-un cerc larg de zece spânzurători ridicate la intervale regulate în jurul monolitului

[1] Sidney H. Sime (1867–1941), pictor și ilustrator de carte britanic (n. red.).

[2] Anthony Angarola (1893–1929), pictor american (n. red.).

înconjurat de flăcări, atârnau, cu capul în jos, trupurile bizar vătămate ale celor care dispăruseră din rândul crescătorilor de vite. În interiorul acestui cerc, idolatrii jucau și urlau, direcția generală a mișcării în masă fiind de la stânga la dreapta, ca o neîncetată bacanală, prinsă între cercul spânzuraților și cel al flăcărilor.

S-ar fi putut să fie vorba doar de o pură închipuire, ori de vreo iluzie acustică datorată ecourilor, însă unul dintre polițiști, un hispanic sensibil, avu impresia că aude replici antifonice la ritual, dintr-un loc îndepărtat și pierdut în întuneric, în adâncimea acelei păduri ce stârnise spaime și legende din vremuri imemoriale. Pe omul acesta, Joseph D. Galvez, aveam să-l întâlnesc mai târziu și să-l chestionez. S-a dovedit că avea o imaginație derutant de bogată. Într-adevăr, merse atât de departe încât să facă aluzie la bătaia ușoară a unor aripi gigantice, la sclipirea a doi ochi aprinși și la silueta masivă a unei vietăți albicioase printre cei mai îndepărtați arbori, dar presupun că auzise prea multe superstiții de-ale localnicilor.

De fapt, momentul de perplexitate al polițiștilor ținu destul de puțin. Datoria venea mai înainte de toate și, deși se învălmășeau acolo aproape o sută de sectanți corciți, ei recurseră la armele lor de foc și se aruncară hotărâți în zgomotoasa vâltoare. Preț de cinci minute, haosul și hărmălaia ce rezultară au fost de nedescris. Se dădură lovituri crâncene, se trase cu gloanțe și câțiva reușiră să scape. Dar, într-un târziu, Legrasse putu să numere vreo patruzeci și șapte de arestați morocănoși, pe care-i sili să se îmbrace în grabă și să se

alinieze între două rânduri de polițiști. Cinci dintre sectanți zăceau fără viață și încă doi, răniți grav, erau purtați pe tărgi improvizate de către tovarășii lor prizonieri. Statueta de pe monolit, bineînțeles, a fost dată jos cu grijă și luată de Legrasse.

Anchetați la sediu după un drum extrem de încordat și de obositor, toți prizonierii se dovediră a fi bărbați croiți dintr-un aluat foarte grosolan, hibrid și cu tendințe psihopatologice. Majoritatea erau marinari, dintre care câțiva negri și mulatri, restul fiind amerindieni sau portughezi din insulele Capului Verde, ceea ce conferea o aparență de voodoo unui cult etherogen. Dar chiar înainte de a fi supuși numeroaselor interogatorii, devenise limpede că era vorba de ceva mai adânc și mai vechi decât fetișismul negrilor. Decăzute și ignorante cum erau, acele creaturi susțineau cu o surprinzătoare consecvență ideea centrală a credinței lor odioase.

Îi venerau, din câte mărturiseau ei, pe Marii Strămoși care trăiseră cu veacuri înainte de apariția omului pe pământ și care se pogorâseră din cer în lumea care se afla abia la început. Marii Strămoși erau de mult plecați, sub pământ și sub mare, dar trupurile lor adormite își dezvăluiseră secretele în visele primilor oameni, care inițiară un cult ce nu mai căzu niciodată în uitare. Despre cultul lor era vorba, iar prizonierii repetară că existase dintotdeauna și avea să dăinuie mereu, ascuns în pustiuri îndepărtate și locuri întunecate, pretutindeni în lume, până când va sosi timpul ca marele preot Cthulhu să se trezească în casa lui cufundată în beznă din marea cetate R'lyeh de sub ape și să readucă pământul sub sceptrul lui. Într-o bună zi avea să-și strige chemarea,

când stelele îi vor fi favorabile, iar cultul tainic va sta la pândă ca să-i redea libertatea.

Până atunci nu se putea dezvălui mai mult. Era o taină pe care nici o tortură nu le-o putea smulge. Specia umană nu era singura de pe pământ care avea conștiință, căci din tenebre ieșeau năluci care se arătau numai celor cu credință. Dar nu acestea erau Marii Străvechi. Nici un om nu-i văzuse vreodată. Idolul sculptat era marele Cthulhu, dar nimeni n-avea idee dacă și ceilalți arătau întocmai ca el. Nimeni nu mai putea desluși vechile înscrisuri, dar anumite lucruri se aflaseră din gură în gură. Nu incantația ritualică era secretul, acela nu era niciodată rostit cu voce tare, numai împărtășit în șoaptă. Incantația însemna doar atât: *În casa lui din R'lyeh, adormitul Cthulhu așteaptă visând.*

Numai doi dintre prizonieri au fost considerați destul de sănătoși la minte pentru a fi condamnați la spânzurătoare, iar ceilalți au fost internați în diverse așezăminte. Toți negară că luaseră parte la crimele ritualice, ba declarară că asasinatele fuseseră comise de Înaripații Negri care veniseră la ei din locul lor străvechi de adunare, în acel codru bântuit. Însă de la nici unul dintre acei sectanți nu se obținu vreo relatare coerentă. Ceea ce reuși poliția să afle a fost mărturia unui metis covârșit de ani, pe nume Castro, care pretindea că navigase spre porturi stranii și stătuse de vorbă cu căpeteniile nemuritoare ale cultului în munții Chinei.

Bătrânul Castro își amintea fragmente din hidoasa legendă ce făcea să pălească speculațiile teozofilor, lăsând impresia că omul și Universul cunoscut erau într-adevăr

trecătoare și de dată recentă. Trecuseră mii de miliarde de ani de când pământul era stăpânit de alte Entități, iar Ele își avuseseră marile lor orașe. Vestigiile Lor — zicea el că-i relataseră chinezii nemuritori — aveau înfățișarea unor stânci enorme și se mai puteau întâlni pe insulele din Pacific. Toate adormiseră cu nenumărate veacuri în urmă, cu mult înainte de nașterea omului, dar existau arte care Le puteau trezi iar la viață atunci când stelele își reluau pozițiile cuvenite în ciclul Eternității. Într-adevăr, Ele veniseră din alte constelații și Își aduseseră cu Ele efigiile.

Acești Mari Strămoși, continuă Castro, nu erau alcătuiți din sânge și carne. Aveau formă — așa cum dovedea icoana Lor nepământeană —, numai că forma Lor nu era gravată în materie. Când stelele Le erau favorabile, puteau trece dintr-o lume într-alta prin cer, dar când Le erau potrivnice, intrau în neființă. Dar deși părăseau tărâmul vieții, nu mureau niciodată cu adevărat. Toți zăceau în case de piatră, în marea Lor cetate R'lyeh, păstrată prin vrăjile atotputernicului Cthulhu, în așteptarea unei glorioase învieri, când stelele și Pământul se vor mai alinia încă o dată în favoarea Lor. Însă în acea clipă va trebui să existe o forță din afară care să Le elibereze trupurile. Vrăjile care-I ocroteau și Îi păstrau neatinși Îi împiedicau să facă primul pas. Nu Le rămânea decât să zacă treji în întuneric și să cugete, în vreme ce nenumărate milenii se scurgeau pe lângă Ei. Știau tot ce se întâmplă în Univers, dar modul Lor de comunicare era transmiterea gândurilor. Chiar și în acel moment vorbeau din mormintele Lor. Când, după infinități de haos, primii oameni își făcură

apariția în lume, Marii Străvechi le vorbiră celor mai sensibili dintre ei, modelându-le visele, căci numai așa putea să fie percepută limba Lor de mințile carnale ale mamiferelor.

Apoi, șopti Castro, acei oameni străvechi inițiară cultul în jurul micilor idoli ce le fuseseră arătați de către Marii Străvechi și care fuseseră aduși în ere imemoriale din constelații îndepărtate. Acel cult avea să dăinuie mereu, până când stelele își vor regăsi poziția potrivită, iar preoții de taină Îl vor ridica pe marele Cthulhu din mormântul Lui, ca să-Și reînvie supușii și să-Și reinstituie domnia pe Pământ. Ceasul acela va fi ușor de recunoscut, căci omenirea va deveni, asemenea Marilor Străvechi, liberă și feroce, trecând de pragul binelui și al răului, lepădându-se de legi și de moravuri. Toți oamenii vor striga și vor vărsa sânge, benchetuind veseli. După aceea, Marii Străvechi eliberați îi vor învăța noi căi de a urla și de a vărsa sânge, de a benchetui și de a petrece. Întregul pământ va arde într-un holocaust al extazului și libertății absolute. Până atunci, cultul, prin ritualuri cuvenite, trebuia să păstreze vie amintirea acelor căi străvechi și să prefigureze profeția întoarcerii la ele.

În trecutul mai îndepărtat, cei aleși stătuseră la sfat în vis cu Marii Străvechi înmormântați, dar apoi ceva se întâmplase. Marea cetate de piatră R'lyeh, cu monoliții și sepulcrele sale, se scufundă în valuri, iar adâncimile oceanului, păstrând întreg un mister fundamental prin care nici măcar gândul nu poate pătrunde, puseseră capăt întâlnirilor spectrale. Dar amintirea a fost mereu păstrată, iar marii preoți ziceau că cetatea se va ridica din nou atunci când stelele își

vor relua locurile potrivite. Apoi, spiritele negre ale pământului vor ieși la suprafață, mucede și întunecate, pline de vechile zvonuri culese de prin cavernele de sub uitate funduri de mări. Dar despre ei, bătrânul Castro nu îndrăzni să divulge mai multe. Se grăbi să se învăluie în tăcere și nici un mijloc de convingere și nici o viclenie nu putură să-l facă să vorbească mai mult. Nici măcar *dimensiunea* Marilor Strămoși nu mai vru s-o indice. Cât despre cult, mai adăugă doar că, din câte credea el, focarul său este situat în neumblatele deșerturi ale Arabiei, unde Irem, cetatea pilaștrilor[1], visează în taină, intangibilă. Nu se înrudea cu europeanul cult al vrăjitoarelor și, teoretic, era total necunoscut în afara cercului său de inițiați. Nu exista nici o aluzie privitoare la el în nici o carte, deși chinezii nemuritori ziceau că ar exista referiri cu dublu înțeles în *Necronomiconul* arabului smintit Abdul Alhazred, pe care inițiații le-ar putea interpreta după cum doresc, mai ales foarte controversatul distih:

Nu-i mort ce poate zace o veșnicie,
Și cu eonii stranii și moartea ar pieri pe vecie.

Legrasse, profund tulburat și cuprins de o mare uimire, căutase în zadar izvoarele istorice ale cultului. Castro, din câte se părea, nu minți defel când îi atrăsese atenția că era

[1] Localitate reală în Arabia, dar referința lui Lorecraft este Coranul, unde se spune că Irem, „cetatea pilaștrilor", după anihilarea locuitorilor ei, nu se arată decât în rare ocazii ochilor acelor drumeți pe care Allah din cer îi găsește pe placul Lui. Pentru ceilalți muritori de rând rămâne pe de-a-ntregul invizibilă (n. ed. orig.).

învăluit în taină. Specialiștii de la Universitatea Tulane nu au fost în stare să aducă lumină nici asupra cultului, nici asupra imaginii, iar acum detectivul se înfățișase celor mai înalte autorități din țară și nu aflase nimic mai mult, în afara relatării despre Groenlanda a profesorului Webb.

Raportul lui Legrasse stârni un interes extraordinar în rândul acelei adunări, așa cum era coroborat de statuetă, interes ce își găsi un ecou în corespondența ulterioară a celor care participaseră la reuniune, chiar dacă în publicațiile oficiale ale societății nu apar decât menționări rarisime. Prudența este grija de căpătâi a celor obișnuiți să aibă de-a face, uneori, cu șarlatania și impostura. Legrasse împrumută figurina profesorului Webb pentru o perioadă, dar la moartea celui din urmă i-a fost înapoiată și rămase în posesia lui. La el am văzut-o, cu puțin timp în urmă. Într-adevăr, este un lucru groaznic și, indubitabil, similar cu sculptura lucrată în vis de tânărul Wilcox.

Că pe unchiul meu îl tulbură povestea sculptorului nu mă mai mira, căci ce gânduri trebuie să i se fi trezit, după ce aflase tot ce știa Legrasse despre cult, la auzul mărturiei unui tânăr sensibil care nu numai că *visase* figurina, împreună cu hieroglifele sculpturii găsite în mlaștină și de pe tableta diabolică din Groenlanda, dar întâlnise în *visul său* cel puțin trei dintre vocabulele formulei rostite cam la fel de către eschimoșii sataniști și corciții din Louisiana? Faptul că profesorul Angell demarase imediat o cercetare cât mai amănunțită cu putință era cum nu se poate mai firesc. Deși, personal, îl bănuiam pe tânărul Wilcox că auzise despre acel cult într-un mod indirect și că inventase o serie de vise pentru a amplifica

și a păstra misterul pe socoteala unchiului meu. Descrierile unor vise și tăieturile din ziare adunate de profesor constituiau, cu siguranță, dovezi puternice în sprijinul lui, însă raționalitatea gândirii mele și extravaganța subiectului mă făcură să adopt ceea ce credeam a fi cele mai rezonabile concluzii. Așadar, după ce am studiat încă o dată manuscrisul în întregime și am corelat însemnările cu caracter teozofic și antropologic cu descrierea cultului oferită de Legrasse, m-am dus în Providence să-l caut pe sculptor ca să-l acuz, după cum credeam că i se cuvine, pentru felul nerușinat în care profitase de un om în vârstă și erudit.

Wilcox încă mai locuia singur în clădirea *Fleur-de-Lys* de pe Thomas Street, o imitație victoriană oribilă a arhitecturii bretone din secolul al XVII-lea, care-și etalează fațada ornată cu stucaturi în mijlocul minunatelor conace coloniale de pe vechea colină, la umbra celei mai rafinate clopotnițe în stil georgian din America. L-am găsit la lucru în apartamentul său și am recunoscut pe dată, din piesele împrăștiate peste tot, că geniul îi era, într-adevăr, profund și autentic. Se va auzi despre el în viitor, din câte cred, ca despre unul dintre cei mai mari decadenți, căci a cristalizat în lut și, într-o bună zi, va oglindi în marmură acele coșmaruri și fantezii pe care Arthur Machen[1] le evocă în proză, iar Clark Ashton Smith[2] le zugrăvește în versuri și pe pânză.

[1] Arthur Machen (1863–1947), scriitor galez de ficțiune fantasy și horror (n. red.).

[2] Clark Ashton Smith (1893–1961), poet, sculptor, pictor și autor de povestiri SF și horror, bun prieten cu Lovecraft (n. red.).

Smead, plăpând, cu o ținută oarecum neîngrijită, răspunse cu încetineală ciocăniturii mele și mă întrebă ce doream, fără să se ridice. Când i-am spus cine sunt, arătă un oarecare interes, căci unchiul meu îi trezise curiozitatea prin faptul că-l iscodise în privința viselor lui, deși nu-i explicase niciodată motivul investigației sale. Nu i-am oferit nici o lămurire în acest sens, ci am căutat cu oarecare viclenie să-l trag de limbă. M-am convins curând de sinceritatea lui totală, de vreme ce vorbea de visele lui într-o manieră ce nu te putea induce în eroare. Aceste vise și urmele lăsate de ele în subconștient îi influențaseră arta în profunzime. Îmi arătă o statuie morbidă ale cărei contururi mă făcură să tremur în fața macabrei sale forțe de sugestie. Nu-și amintea să fi văzut vreodată originalul acelui lucru decât în basorelieful din vis, dar forma ieșise singură, orbește, din mâinile lui. Reprezenta, fără îndoială, uriașa siluetă despre care aiurase în delirul său. Că n-avea habar deloc de cult, în afară de ceea ce îl lăsase să înțeleagă persistenta chestionare a unchiului meu, mă lămuri curând. Din nou, mi-am bătut capul să-mi dau seama pe ce cale fusese posibil să-și facă acele impresii atât de bizare. Vorbea despre visele lui într-un chip straniu, poetic, făcându-mă să văd cu o intensitate îngrozitoare umeda cetate ciclopică din piatră verzuie, pe care se scurgea nămolul — a cărei *geometrie*, adăugă el curios, *friza imposibilul* — și să-mi răsune în urechi, înspăimântător de previzibil, neîncetatul strigăt, pe jumătate telepatic, venit de sub pământ: *Cthulhu fhtagn, Chtulhu fhtagn.* Aceste cuvinte făcuseră parte integrantă din temutul ritual care povestea despre veghea din visul adormitului Cthulhu, în cripta lui

de piatră din R'lyeh, și mă impresionară profund, în ciuda gândirii mele raționale. Wilcox, eram sigur, auzise de cult în vreun fel sau altul, și curând uitase de el, luându-se cu nenumăratele lui lecturi și închipuiri nu mai puțin bizare. Mai târziu, datorită caracterului său tulburător, strecurându-se în subconștientul lui, găsise calea de a se exprima în vise, în basorelief și în groaznica statuie pe care o contemplam în acel moment, așa încât impostura cu care-l îmbrobodise pe unchiul meu fusese foarte inocentă. Tânărul era de un soi — totodată ușor afectat și puțin cam prost-crescut — de care nu m-aș fi putut atașa nicicând. Dar eram destul de dispus de-acum să-i recunosc atât geniul, cât și onestitatea. M-am despărțit de el în termeni amicali și i-am dorit tot succesul pe care-l promitea talentul lui.

Chestiunea cultului continua să mă fascineze. Uneori visam cu ochii deschiși la faima personală pe care aveam s-o dobândesc prin cercetările efectuate în privința originilor și implicațiilor sale. M-am dus în New Orleans, am discutat cu Legrasse și cu alții care luaseră parte la razia de odinioară, am văzut cu ochii mei înfricoșătoarea figurină, ba chiar i-am chestionat pe câți mai rămăseseră în viață dintre arestații corciți. Din păcate, bătrânul Castro murise. Ceea ce aflam acum la prima mână, deși, în realitate, nu era decât o confirmare detaliată a celor așternute pe hârtie de către unchiul meu, îmi reînnoi interesul, căci mi se părea sigur faptul că mă aflam pe urmele unei religii secrete și foarte vechi, a cărei descoperire avea să facă din mine un antropolog de marcă. Atitudinea mea rămânea încă una absolut materialistă, *așa*

cum îmi doresc să fi rămas, ignorând cu o perversitate aproape inexplicabilă coincidența dintre însemnările și tăieturile din ziare referitoare la vise, adunate de profesorul Angell. Începusem însă să bănuiesc un lucru, a cărui *certitudine* mă tem că o am acum, anume că unchiul meu nu decedase defel din cauze naturale. Se prăbușise pe ulicioara îngustă a unei pante ce urca de la vechiul chei mișunând de corcituri venetice, după ce fusese îmbrâncit cu nepăsare de către un marinar de culoare. Nu uitam de sângele amestecat și de îndeletnicirea de marinari a inițiaților din Louisiana, și nu m-ar fi mirat să aflu despre metode secrete și ace otrăvite, la fel de vechi și de nemiloase ca și cripticele ritualuri și credințe. Legrasse și oamenii lui, este adevărat, fuseseră cruțați; dar în Norvegia, un anume marinar care văzuse multe este acum mort. Nu cumva cercetările mai aprofundate ale unchiului meu, după ce obținuse datele de la sculptor, ajunseseră la urechile unor instanțe sinistre? Cred că profesorul Angell a murit pentru că știa prea multe, ori, poate, era pe cale să afle prea multe. Dacă și pe mine mă așteaptă ce-a pățit el rămâne de văzut, căci de-acum știu destule.

III

NEBUNIA DE PE MARE

Dacă cerul ar dori vreodată să-mi facă un hatâr, atunci acela ar fi să șteargă urma oricăror consecințe rezultate dintr-o pură întâmplare ce mi-a pus sub ochi o anumită coală

răzlețită de ziar, întinsă pe un raft. Nu-i vorba de ceva întâlnit în mod firesc în peregrinările mele zilnice, căci era un număr vechi dintr-un periodic australian, *Sydney Bulletin*, din data de 18 aprilie 1925. Scăpase din vedere până și personalului care, la vremea apariției acelui număr, culegea cu aviditate materiale în sprijinul cercetării unchiului meu.

O lăsasem mai moale cu investigațiile mele asupra a ceea ce profesorul Angell numise „cultul lui Cthulhu" și vizitam un amic cultivat din Paterson, New Jersey, custodele unui muzeu local și un mineralog de marcă. Cercetând, într-o zi, exponatele de rezervă, stivuite unele peste altele pe rafturile dintr-o cameră din spate a muzeului, îmi căzură ochii pe ilustrația ciudată a uneia dintre paginile ziarelor vechi întinse sub fragmentele de roci. Era numărul din *Sydney Bulletin* despre care am vorbit, căci prietenul meu avea legături în toată lumea, iar poza reprezenta parțial o figurină din piatră aproape identică cu cea găsită de Legrasse în mlaștină.

Scoțând înfrigurat pagina de ziar de sub prețioasele exponate, am citit articolul foarte atent, deși dezamăgit de faptul că nu era mai lung. Ce sugera, totuși, avea o relevanță crucială pentru căutările mele stagnante și l-am decupat cu grijă, pentru că aveam de gând să acționez imediat. În el se puteau citi următoarele:

EPAVĂ MISTERIOASĂ GĂSITĂ PE MARE

Vigilant *sosește cu iaht înarmat din Noua Zeelandă,*
în stare deplorabilă, tras la remorcă.

Un supraviețuitor și un bărbat mort la bord.
Povestea unei bătălii disperate și a mai multor
pierderi de vieți pe mare.
Marinarul rămas în viață refuză să dea
amănunte despre o experiență ciudată.
Idol bizar descoperit în posesia lui. Urmează anchetă.

Cargobotul *Vigilant*, de la Morrison Co., a sosit azi-dimineață din Valparaiso la docul său din Portul Darling, în remorcă cu iahtul cu aburi *Alert*, de la Dunedin, Noua Zeelandă, avariat în urma bătăliilor, dar înarmat până-n dinți, care fusese văzut la data de 12 aprilie, la 34°21′ latitudine sudică și 152°7′ longitudine vestică, având la bord un supraviețuitor și o persoană decedată.

Vigilant a părăsit Valparaiso la 25 martie și la 2 aprilie a fost deviat considerabil spre sud de pe ruta sa de o furtună deosebit de puternică și de valuri monstruos de înalte. La 12 aprilie, epava a intrat în raza sa. Deși părea abandonată, la bordul ei s-au găsit un supraviețuitor într-o stare de semidelir și un bărbat care, în mod evident, decedase de mai bine de o săptămână. Cel rămas în viață strângea în brațe un idol oribil de piatră, de origine necunoscută, de vreo treizeci de centimetri în înălțime, despre a cărui natură autoritățile de la Universitatea din Sydney, de la Royal Society of New South Wales și de la Muzeul Australian din College Street își declară într-un singur glas totala neștiință și despre care supraviețuitorul susține că l-a găsit în cabina iahtului, pe un mic altar sculptat, cu o formă obișnuită.

Acest bărbat, după ce și-a venit în simțire, a relatat istoria extrem de ciudată a unor fapte de piraterie și vărsări de sânge. Se numește Gustaf Johansen și este un norvegian destul de inteligent. A deținut funcția de locotenent pe goeleta cu două catarge *Emma,* din Auckland, care a pornit spre Callao la 20 februarie, cu un echipaj format din unsprezece oameni. *Emma*, zice el, fusese întârziată și abătută foarte mult spre sud de pe traseul ei de marea furtună de la 1 martie, iar la data de 22 a aceleiași luni, la 49°51′ latitudine sudică și 128°34′ longitudine vestică, s-a ciocnit de *Alert*, condusă de o echipă bizară și belicoasă alcătuită din Kanakas[1] și metiși. Ordonându-i-se categoric să se întoarcă din drum, căpitanul Collins refuză; atunci ciudatul echipaj deschise focul fără cruțare și fără nici o avertizare prealabilă asupra goeletei, cu bateria deosebit de grea a unor tunuri de bronz ce făceau parte din echipamentul navei. Marinarii de pe *Emma* ripostară, povestește supraviețuitorul. Deși goeleta începea să se scufunde din cauza loviturilor primite sub apă, oamenii reușiră să o așeze în poziție de-a lungul navei inamice pe care o abordară, luptând corp la corp cu sălbaticul echipaj de pe puntea iahtului. Fură siliți să-i omoare pe toți și, în ciuda numărului puțin mai mare al adversarilor, reușiră destul de ușor din cauza modului acestora de a se lupta, disperat și dezgustător, însă destul de neîndemânatic.

Trei dintre cei de pe *Emma*, între care căpitanul Collins și secundul Green, își pierdură viața în luptă, iar restul de

[1] Mai corect kanak, numele nativilor melanezieni din insula Noua Caledonie (n. ed. orig.).

opt care mai erau în viață, sub comanda locotenentului Johansen, trecură la explorarea iahtului capturat, continuând să înainteze în direcția lor inițială, pentru a vedea dacă existase vreun motiv pentru a primi ordinul de întoarcere. În ziua următoare, se pare, acostară pe o mică insulă, deși, din câte se știe, nu există nici una în acea regiune a oceanului. Șase dintre oameni își găsiră moartea pe țărm, cu toate că Johansen este ciudat de reticent în legătură cu această parte a povestirii sale și nu vorbește decât de prăbușirea lor într-un abis stâncos. Mai târziu, se pare, el și un tovarăș de-al lui au urcat înapoi pe iaht și au încercat să părăsească locul, dar furtuna din 2 aprilie i-a împiedicat. Din acel moment până la salvarea lui din data de 12 a aceleiași luni, omul nu-și mai amintește decât foarte puțin. Nici măcar nu-și mai aduce aminte când a decedat tovarășul său, William Briden. Moartea lui Briden nu pare să fi survenit din vreo cauză cunoscută și probabil că a fost rezultatul emoțiilor prea puternice ori al furtunii. Raporturile transmise prin cablu de la Dunedin relatează că *Alert* era bine cunoscut acolo ca un vas comercial ce făcea curse regulate pe insule, având o reputație proastă de-a lungul întregii coaste. Aparținea unui cerc bizar de metiși, ale căror frecvente întruniri și incursiuni nocturne în pădure stârneau multă curiozitate, și ieșise grăbit în larg imediat după furtuna și cutremurele de pământ de la 1 martie. Corespondentul nostru din Auckland ne informează că *Emma* și echipajul său se bucurau de o excelentă reputație, iar Johansen este descris ca un om integru și de valoare. Amiralitatea va deschide o anchetă asupra întregii chestiuni

începând de mâine, în cursul căreia nu se va precupeți nici un efort pentru a-l determina pe norvegian să vorbească mai liber decât a făcut-o până acum.

Asta era tot, împreună cu fotografia acelei figurine de coșmar, dar ce volbură de gânduri stârnise în mintea mea! Aici erau noi comori de date asupra cultului lui Cthulhu, alături de probe ce arătau că avea legături stranii atât pe mare, cât și pe uscat. Ce motiv l-a determinat pe corcitul echipaj să ordone întoarcerea goeletei *Emma* în vreme ce navigau cu odiosul lor idol? Care era acea insulă necunoscută la țărmul căreia și-au găsit moartea șase oameni din echipajul *Emmei* și față de care Johansen păstra secretul? Ce scosese la lumină ancheta amiralității și ce se știa despre funestul cult în Dunedin? Și, cel mai năucitor dintre toate, ce profundă și mai mult decât firească înlănțuire a datelor era aceea care dădea la iveală o semnificație malefică și de-acum incontestabilă a variatelor turnuri luate de evenimentele notate cu atâta grijă de unchiul meu?

La 1 martie — 28 februarie potrivit liniei internaționale de delimitare a datei pe glob — se produseseră furtuna și cutremurul. Din Dunedin, *Alert*, cu echipajul său gălăgios, o pornea ca săgeata pe mare, ca și cum ar fi răspuns unei chemări, iar la celălalt capăt al lumii, poeții și artiștii începeau să vadă în visele lor o cetate ciclopică proaspăt ieșită din mare, în vreme ce un tânăr sculptor modela în somn forma temutului Cthulhu. La 23 martie, echipajul de pe *Emma* debarca pe o insulă necunoscută, lăsând acolo șase cadavre.

La aceeași dată, visele celor cu fire sensibilă atingeau culmi de intensitate, înnegurate de spaima urmăririi de către un monstru infam, în timp ce un arhitect își pierdea mințile și un sculptor cădea deodată pradă delirului! Și cum rămâne cu furtuna din 2 aprilie, dată la care dispărură toate visele cu privire la cetatea ieșită din mare, iar Wilcox își revenea nevătămat din acea febră stranie? Cum rămâne cu acele aluzii ale bătrânului Castro la Marii Strămoși veniți din alte galaxii, cufundați acum în somn, și despre viitoarea lor împărăție, cu secta celor credincioși Lor și cu *stăpânirea Lor asupra viselor noastre*? Oare ajunsesem eu să bâjbâi pe marginea ororilor cosmice aflate dincolo de puterea umană de îndurare? Dacă așa era, trebuie să fie vorba numai de orori ale închipuirii, căci, într-un fel sau altul, data de 2 aprilie pusese capăt oricărui monstruos pericol ce-și începuse asaltul asupra sufletului omenesc.

În acea seară, după o zi întreagă de telegrame grăbite și de pregătiri, mi-am luat rămas-bun de la amicul meu și m-am suit într-un tren spre San Francisco. În mai puțin de o lună, eram în Dunedin, unde am descoperit, însă, că se știa prea puțin despre inițiații dubioasei secte care zăboviseră prin vechile taverne marinărești. Pegra de la țărm era mult prea obișnuită pentru a merita vreo menționare specială, deși circulau unele zvonuri vagi despre o expediție înspre interiorul uscatului pe care o întreprinseseră acei mulatri, în cursul cărora se auziseră slabe bătăi de tobă și se observaseră flăcări roșiatice pe colinele din depărtare. În Auckland am aflat că Johansen se întorsese *cu părul lui blond albit tot* după ce fusese

supus unui interogatoriu superficial și neconcludent la Sydney. Apoi își vânduse casa din West Street și plecase, însoțit de soție, spre căminul părintesc din Oslo. Despre tulburătoarea lui experiență nu povestise amicilor lui mai mult decât declarase dinaintea oficialităților din Amiralitate și tot ce-au putut face pentru mine a fost să-mi dea adresa lui din Oslo.

După aceea, m-am dus la Sydney și am stat zadarnic de vorbă cu marinari și membri ai tribunalului maritim. Am văzut iahtul *Alert*, acum vândut și utilizat în scopuri comerciale, la Circular Quay din Golful Sydney, dar n-am aflat nimic din înfățișarea lui obișnuită. Figurina ghemuită cu cap de sepie, trup de dragon, aripi solzoase și piedestal acoperit de hieroglife era păstrată în muzeul din Hyde Park. Am studiat-o îndelung și foarte atent. Mi-a lăsat impresia unui obiect lucrat cu abjectă desăvârșire, dintr-un material de o bizarerie nepământeană, pe care o mai observasem și la exemplarul mai mic al lui Legrasse. Pentru geologi, mi-a mărturisit custodele, constituia o monstruoasă enigmă. Aceștia se jurau că în lume nu exista o asemenea rocă. Apoi mi-am adus aminte, cu un fior, de ceea ce-i spusese bătrânul Castro lui Legrasse despre Marii Străvechi primordiali, anume că „veniseră de pe alte stele și-și aduseseră Efigiile cu Ei".

Cutremurat în sinea mea de o revelație cum nu mai cunoscusem niciodată în viața mea, m-am hotărât să-i fac o vizită ofițerului Johansen, la Oslo. Navigând spre Londra, m-am reîmbarcat imediat spre capitala Norvegiei. Într-o zi de toamnă, am coborât pe cheiurile dichisite la umbra

abruptei coline Egeberg. Am descoperit că locuința lui Johansen se afla în Vechiul Oraș al regelui Harald Hardrada, care păstrase viu numele „Oslo" în decursul tuturor veacurilor în care partea mai extinsă a localității purtase pseudonimul „Christiania". Am făcut un drum scurt într-un taxi și am ciocănit la ușa unei clădiri vechi, curate însă, cu fațadă din ghips. Inima bătea să-mi spargă pieptul. O femeie cu chip întristat și veșmânt îndoliat îmi deschise și mă anunță într-o engleză poticnită, spre marea mea dezamăgire, că Gustaf Johansen nu se mai număra printre cei vii.

Nu mai apucase multe zile după întoarcerea sa, îmi povesti soția lui, căci întâmplările de pe mare din 1925 îl covârșiseră. Nu-i destăinuise nici ei mai mult decât o făcuse în public, dar lăsase un lung manuscris — cu „probleme tehnice", din câte zicea el — scris în limba engleză, evident pentru a o feri pe ea de pericolul unei lecturi accidentale. În cursul unei plimbări pe îngusta alee de lângă docul Gothenburg[1], a fost doborât de un teanc de ziare aruncat de la o fereastră de pod. Doi marinari din Indiile de Est îl ajutară pe dată să se ridice în picioare, dar își dădu duhul înainte ca ambulanța să ajungă până la el. Medicii nu găsiră nici o cauză precisă pentru decesul său, pe care-l puseră pe seama unor probleme de inimă și a unei constituții slăbite.

Am simțit atunci cum mă cuprinde o teroare cumplită, o groază ce nu mă va mai părăsi până când nu-mi voi găsi și eu

[1] Mai curând, Göteborg, principalul port maritim al Norvegiei, la aproximativ 130 de kilometri sud-est de Oslo (n. ed. orig.).

odihna, în mod „accidental" sau altfel. Convingând-o pe văduvă că aveam destulă legătură cu „problemele tehnice" ale răposatului ei soț încât să pot pretinde cu îndreptățire manuscrisul lui, am luat documentul cu mine și am început să-l citesc în vaporul spre Londra. Era un text simplu, scris dezlânat — strădania unui marinar naiv de a așterne pe hârtie un jurnal *post-factum* — în care se lupta să-și amintească zi de zi acel ultim și cumplit voiaj. Nu sunt în stare să-l transcriu cuvânt cu cuvânt, în toată redundanța și neclaritatea lui, dar am să-i redau esența, îndeajuns încât să arăt de ce sunetul valurilor, spărgându-se de pereții vasului, deveni pentru mine atât de insuportabil, încât mi-am înfundat urechile cu vată.

Johansen, slavă Domnului, nu știa chiar tot, deși a văzut cu ochii lui cetatea și Arătarea, dar eu nu voi mai putea să dorm liniștit când mă gândesc la ororile ce ne pândesc neîncetat dincolo de ființă, în timp și în spațiu, la acele blasfemii păgâne venite din constelații străvechi care visează pe fundul mării, cunoscute și adorate de un cult de coșmar, ai cărui inițiați abia așteaptă să le dea drumul prin lume, în clipa în care un alt cutremur le va ridica din nou din adâncul mărilor monstruoasa lor cetate din piatră.

Periplul lui Johansen începuse întocmi cum raportase el în fața Amiralității. *Emma,* navigând în balast, părăsise Aucklandul la 20 februarie și înfruntase întreaga forță a acelei furtuni cauzate de cutremur, care trebuie să fi scos din străfundurile mării ororile ce vizitară visele atâtor oameni. Din nou sub control, nava înainta destul de mult când îi tăie calea *Alert,* la

22 martie, și mi-am dat seama de regretul ofițerului când așternuse pe hârtie bombardarea și scufundarea ei. Despre oacheșii sectanți de pe *Alert* vorbește cu foarte mare groază. Erau atât de abominabili, încât stârpirea lor îi păruse aproape o datorie, iar Johansen arată o uimire ingenuă față de acuzația de cruzime adusă echipajului său în decursul anchetei judiciare. Apoi, înaintând pe valuri, sub comanda lui, mânați de curiozitatea stârnită de iahtul lor capturat, marinarii zăriră un mare pilastru de piatră ieșind din mare, iar la 47°9′ latitudine sudică și 126°43′ longitudine vestică, întâlniră o faleză pe care se înălțau clădiri ciclopice, acoperite cu un amestec de mâl, nămol și alge, întruparea supremei terori pe pământ — nici mai mult, nici mai puțin decât cadaverica cetate de coșmar R'lyeh, clădită cu nenumărate ere în urmă, cu mult înainte de istoria omenirii, de către siluetele imense și odioase care se pogorâseră din galaxiile îndepărtate. Acolo zăcea marele Cthulhu, cu hoardele lui, ascuns în criptele verzui și vâscoase, transmițându-și în sfârșit, după cicluri pierdute în negura vremurilor, gândurile ce răspândeau spaima în visele celor sensibili și îi chemau imperios pe „drept-credincioși" să vină în pelerinajul eliberării și al restaurării domniei sale. La toate acestea, Johansen nu se așteptase, dar Dumnezeu știe că, în curând, avea să vadă destule!

Presupun că, de fapt, ieșise din valuri o singură creastă de munte, hidoasa citadelă încununată de monolitul unde era îngropat marele Cthulhu. Când mă gândesc la *tot* ce se clocește în acel mormânt, îmi vine să-mi pun pe dată capăt zilelor. Johansen și oamenii lui se înspăimântară la vederea

măreției cosmice a acestui Babilon înnămolit al unor demoni străvechi, și trebuie să fi ghicit și singuri că nu aparținea în nici un fel acestei planete. Groaza lor față de dimensiunile incredibile ale blocurilor de piatră verzuie, față de înălțimea ametitoare a marelui monolit gravat, față de asemănarea stupefiantă a colosalelor statui și basoreliefuri cu bizara figurină descoperită pe altarul de la bordul vasului *Alert*, apare tulburător de intensă în fiecare rând al descrierii speriatului ofițer.

Fără să știe nimic despre futurism, Johansen ajungea la ceva care aducea foarte mult cu acest curent de gândire atunci când povestea despre oraș; căci, în loc să descrie vreo structură arhitectonică sau clădire obișnuită, el se limitează numai la impresii vagi de unghiuri vaste și suprafețe de piatră, mult prea mari ca să aparțină vreunei construcții de pe acest pământ, și la spurcate figurine și hieroglife oribile. Am să amintesc aici digresiunea lui despre *unghiuri*, căci trimite la ceva ce zisese Wilcox în privința cumplitelor sale vise, anume că *geometria* așezării ca de vis pe care o zărise era imposibilă, neeuclidiană, sugerând sfere și dimensiuni necunoscute nouă. Iată că un marinar fără carte simțise același lucru în timp ce îmbrățișa cu privirea înfricoșătoarea realitate.

Johansen și oamenii lui puseră piciorul pe un mal povârnit și noroios al acestui monstruos Acropole. Se cățărară alunecând pe titanicele blocuri nămoloase, ce nu puteau constitui o scară pentru muritori. Însuși soarele de pe cer părea distorsionat când era privit prin miasmele polarizante ce ieșeau din toată acea perversiune încă mustind de apa mării.

Un amestec de pericol și suspans se furișa pândind din acele unghiuri de neconceput ale pietrelor cioplite, unde la a doua privire vedeai concavitate, după ce la prima nu zăreai decât convexitate.

Groaza puse stăpânire pe exploratori, înainte să zărească și altceva în afară de piatră, de nămol și de alge. Fiecare dintre ei ar fi dorit s-o ia la fugă, dacă n-ar fi fost teama de a fi disprețuit de ceilalți, și căutară mai mult în silă — și în van, după cum se dovedi — vreun suvenir pe care să-l ia cu ei acasă.

Rodriguez, portughezul, a fost cel care se cățără pe monolit și le strigă celorlalți ce găsise. Îl urmară și ei. Se uitară plini de curiozitate la imensa poartă sculptată cu de-acum bine cunoscutul basorelief al dragonului-sepie. Era, din câte scria Johansen, ca o ușă mare de hambar. Cu toții presupuseră că era vorba de o intrare, din cauza pragului ornat, a pridvorului și a usciorilor, deși nu se putură decide dacă era culcată, ca un chepeng, sau era oblică, precum o ușă de pivniță. Așa cum ar fi spus Wilcox, geometria așezării friza imposibilul. Nu puteai fi sigur dacă marea și pământul erau orizontale, și de aici poziția relativă a oricărui lucru din jur părea fantasmagoric de variabilă.

Briden împinse piatra din mai multe locuri fără nici un rezultat. Apoi Donovan își plimbă delicat degetele de-a lungul marginii ei, apăsând în fiecare punct în parte. El se cățără la nesfârșit de-a lungul grotescului monument în piatră — s-ar putea numi cățărare dacă arhitectura nu era cumva pe orizontală — iar oamenii se întrebară cum de putea exista în

Univers o poartă atât de imensă. După aceea, foarte ușor și încet, la un colț, uriașul panou începu să se deschidă în interior. Observară că se ținea în cumpănă. Donovan alunecă sau se propulsă cumva în jos, sau în lungimea usciorului, după care se reîntoarse la camarazii lui. Toată lumea urmări din priviri ciudata deschidere a monstruosului portal sculptat. În strania fantezie de distorsiuni prismatice, acesta se mișca pe diagonală, într-un chip cu totul ieșit din comun, așa încât părea să încalce toate legile materiei și ale perspectivei.

Deschizătura se căsca într-o beznă de catran, aproape materială. Acea întunecime era, într-adevăr, o *trăsătură benefică*, pentru că ascundea vederii acele părți ale pereților interiori între care firesc ar fi fost să pătrundă lumina, și țâșni din deschizătură ca un fum din temnița ei pierdută-n negura veacurilor, acoperind vizibil soarele, pe măsură ce se înălța în văzduhul încovoiat și parcă zbârcit, fluturându-și aripile membranoase. Duhoarea slobozită de noile hăuri deschise era insuportabilă și, într-un târziu, lui Hawkins, cel cu urechile ciulite, i se păru că aude un clipocit ce venea de jos. Toată lumea asculta în tăcere, pe când Arătarea Se înfățișă îmbăloșată privirilor, strecurându-se pe dibuite, în imensitatea Sa gelatinoasă și verzuie, peste pragul cufundat în întuneric în aerul infectat de afară al acelei otrăvite cetăți a demenței.

Mâna bietului Johansen abia putea să mai așternă toate aceste lucruri pe hârtie. Dintre cei șase care nu mai ajunseră niciodată la navă, doi, crede el, s-au stins de groază în acea clipă blestemată. Arătarea nu se poate descrie — nu există cuvinte pentru asemenea abisuri de nebunie atavică și isterică,

pentru asemenea contradicții enigmatice în întreaga materie, în forțele naturii și în ordinea cosmică. Un munte pășea sau se poticnea. Dumnezeule mare! Nici nu era de mirare că la celălalt capăt al lumii un mare arhitect își pierdea mințile, iar bietul Wilcox delira cuprins de febră în acel moment de telepatie! Modelul idolilor sculptați în piatră, progenitura verde și cleioasă a stelelor, se trezise ca să-și ceară dreptul. Astrele își reluaseră pozițiile favorabile ei. Acolo unde o congregație străveche eșuase în planurile ei, o mână de marinari ignoranți reușiseră dintr-o întâmplare. După miliarde de ani, marele Cthulhu era liber din nou, cu un chef nemăsurat de desfrâu.

Trei oameni dispărură în ghearele flasce, înainte ca cineva să facă vreo mișcare. Dumnezeu să-i odihnească în pace, dacă există așa ceva în Univers! Erau Donovan, Guerrera și Ångstrom. Parker alunecă, în vreme ce ceilalți trei se afundau cu înfrigurare în nemărginitele întinderi de rocă verzuie, grăbindu-se să ajungă la vas, iar Johansen se jură că s-a trezit absorbit într-un unghi al acelor clădiri care n-ar fi trebuit să se afle acolo, un unghi care era ascuțit, dar avea toate caracteristicile unuia obtuz. Așa încât numai Briden și Johansen ajunseră la barcă și vâsliră disperați către *Alert*, în vreme ce monstruozitatea înaltă cât un munte bătea din aripi, plonjând de pe stâncile vâscoase și șovăia bălăcindu-se la marginea apei.

Aburul din motoare nu coborâse cu totul, în ciuda debarcării tuturor marinarilor la mal, și nu le trebuiră decât câteva clipe de pregătiri intense și de curse în sus și în jos de la cârmă

la motoare și înapoi pentru a face ca *Alert* să pornească cu toate pânzele în vânt. Lent, în mijlocul distorsionatelor orori ale acelor indescriptibile priveliști, începu să spintece funestele unde, în vreme ce de pe zidăria acelui țărm sepulcral ce nu aparținea pământului, gigantica Arătare venită din alte constelații bolborosea și saliva ca Polifem blestemând corabia în care fugea Odiseu. Apoi, mai îndrăzneț decât ciclopii din legende, marele Cthulhu se afundă soios în apă și începu să-i urmărească, iscând gigantice valuri ce le loveau vasul cu o forță de magnitudine cosmică. Briden se uită înapoi și își pierdu mințile, râzând strident, și continuă să hohotească la răstimpuri, până când își găsi moartea într-o noapte, în cabina lui, în vreme ce Johansen rătăcea în delir.

Dar ofițerul nu cedase încă. Știind că Arătarea ar fi putut cu siguranță să-i ajungă din urmă până când presiunea aburului se ridica îndeajuns pentru ca motoarele să funcționeze din plin, făcu o alegere disperată. Lăsând motoarele la viteză maximă, se repezi pe punte cu iuțeala fulgerului și învârti cârma în sens contrar. Se iscă o vâltoare uriașă și înspumată în oceanul puturos și, pe măsură ce presiunea creștea și tot creștea, bravul norvegian își îndreptă nava înspre monstrul gelatinos pornit în urmărirea lui, ce se ridica deasupra spumei murdare precum pupa unui galion drăcesc. Odiosul cap de sepie, cu tentaculele zvârcolindu-i-se, ajunse până aproape de bompresul trainicului iaht, însă Johansen gonea înainte cu toată forța. Se iscă o plesnire ca de bășică spartă, o împroșcare mocirloasă ca despicarea unui pește-lună, o duhoare ca dintr-o mie de morminte deschise și un zgomot

pe care condeiul se abține să-l mai descrie în cuvinte. Preț de o clipă, vasul a fost învăluit de un nor verzui, orbitor și coroziv, după care nu mai rămase decât un clocot otrăvitor la pupa, unde — Dumnezeule mare! — fărâmele împrăștiate ale acelei progenituri fără nume se *reîmbinau* în oribila lor formă inițială, în vreme ce distanța dintre ea și *Alert* creștea cu fiecare secundă, pe măsură ce iahtul prindea viteză, cu motoarele la putere maximă.

Asta a fost tot. După aceea Johansen se gândi mult la idol în cabină și făcu rost de câte ceva de-ale gurii pentru sine și pentru maniacul de lângă el care râdea întruna. După prima lansare îndrăzneață la apă, nu mai avu inima să țină cârma în mână, căci șocul îl mai înmuiase. Apoi veni furtuna din 2 aprilie și luciditatea lui se înnegură. Există o senzație de descindere spectrală prin vârtejurile lichide ale Infinitului, de raiduri ametitoare prin universuri rotitoare pe coada unei comete, de isterice scufundări din străfundurile iadului în lună și din lună înapoi în hăurile infernului, toate acestea prinzând viață grație unui cor de hohote homerice ale străbunilor zei histrionici și ale zeflemitorilor draci verzui cu aripi de liliac din Tartar.

Din acel vis se trezi în clipa salvării — *Vigilant*, tribunalul Amiralității, străzile din Dunedin și îndelungatul voiaj înapoi spre casă, către bătrânul conac de lângă Egeberg. Nu putea să povestească nimic — lumea o să-l creadă nebun. Avea să pună pe hârtie tot ce știa, însă soția lui nici nu trebuia să bănuiască măcar ceva. Moartea avea să-i fie alinare dacă îi putea șterge fără urmă amintirile.

Asta conținea documentul pe care l-am citit și pe care acum l-am așezat în cutia de tablă, lângă basorelief și hârtiile profesorului Angell. Împreună cu ele va fi păstrată și consemnarea mea — această probă a sănătății mele mintale, care sintetizează ceea ce sper să nu mai fie pus cap la cap vreodată. Am privit tot ceea ce Universul are mai oribil și până și cerul primăverii și florile verii vor constitui pentru mine de-a pururi otrăvuri. Dar nu prea cred că voi mai avea zile. Cum s-a dus unchiul meu, cum s-a dus și bietul Johansen, așa mă voi duce și eu. Știu prea mult, iar cultul încă mai există.

Și Cthulhu mai există, presupun, adăpostit din nou în acel abis stâncos care l-a oblăduit din vremea în care soarele abia se năștea. Cetatea sa blestemată s-a scufundat încă o dată în mare, căci *Vigilant* a plutit peste acea întindere după furtuna din aprilie. Însă preoții săi pământeni încă răcnesc, se prind în joc și varsă sânge în jurul unor monoliți ce poartă idoli în vârf, prin locuri singuratice. Cred că-n clipa scufundării se afla deja la adăpostul hăului său tenebros, altfel lumea întreagă ar urla, cuprinsă de groază. Cine știe ce ne mai așteaptă? Ce s-a ridicat la suprafață se poate scufunda iar, și ce e scufundat se poate ridica din nou la suprafață. Hidoșenia stă la pândă și visează în adâncuri, iar putreziciunea se întinde peste trecătoarele orașe ale oamenilor. Va veni o vreme… dar nu trebuie și nu pot să mă mai gândesc! Aș dori să vă rog doar atât — în cazul în care nu voi supraviețui acestui manuscris, executorii mei testamentari să aibă prudența să nu-l lase să mai fie citit de nimeni altcineva.

Culoarea din afara spațiului

La vest de Arkham, dealurile se înalță sălbatice, iar văile sunt acoperite de codri adânci ce n-au cunoscut tăișul securii. Prin viroage înguste și întunecate, copacii se povârnesc în răsuciri fantastice, iar pârâiașele subțiri se strecoară fără să iasă vreodată la lumina soarelui. Pe pantele mai line se găsesc gospodării vechi, din piatră, cu colibe chircite, acoperite de mușchi, închizând pe vecie în ele tainele bătrânei Noii Anglii, la adăpostul marilor stânci. Dar toate acestea sunt pustii acum, iar pe acoperișurile joase, olandeze, se prăbușesc coșurile largi și marginile lor acoperite de olane atârnă periculos sub ele.

Vechii locuitori au plecat de mult, iar străinilor nu le place să locuiască acolo. Au încercat canadieni de limbă franceză, italieni, polonezi, care au plecat precum au venit, nu atât din cauza a ceea ce se poate vedea, auzi, sau atinge, ci datorită unei năluci. Locul dăunează închipuirilor și nu

aduce vise odihnitoare pe timp de noapte. Acest lucru trebuie să-i țină pe venetici departe, căci bătrânul Ammi Pierce nu le-a vorbit niciodată despre ce-și amintește din zilele stranii. Ammi, a cărui minte nu mai este de ani de zile tocmai întreagă, este singurul rămas pe aceste meleaguri care să-și mai aducă aminte de zilele stranii. Și îndrăznește s-o facă, deoarece casa lui este atât de aproape de câmpurile deschise și de cărările bătute din jurul orașului Arkham.

Era odată o potecă ce traversa colinele și văile, care trecea drept pe unde se întinde acum bărăganul pârjolit, însă lumea n-o mai folosește. S-a construit un drum nou, șerpuind departe, spre sud. Urmele celui vechi încă se mai găsesc printre buruienile sălbăticiei reînstăpânite, iar unele dintre ele vor mai dăinui, fără îndoială, chiar și după ce jumătate dintre vâlcele vor fi înghițite de apele noului lac de acumulare. Apoi, codrii întunecați vor fi tăiați, iar bărăganul pârjolit va fi scufundat adânc sub undele albastre pe a căror suprafață se va oglindi cerul, clipocind în lumina soarelui. Iar secretele zilelor stranii vor fi îngropate pentru vecie, aidoma tainicelor comori ale bătrânului ocean și aidoma tuturor misterelor de la începuturile lumii.

Când am bătut acele văi și coline pentru a supraveghea munca la noul lac de acumulare, mi s-a spus că locul era malefic. Mi-au zis același lucru și în Arkham. Dat fiind că este un oraș vechi, plin de legende vrăjitorești, am crezut că funestul trebuie să fie ceva despre care bunicii au tot șoptit de veacuri la urechile nepoților. Numele de „bărăgan pârjolit" mi se părea foarte ciudat și teatral. M-am întrebat cum

intrase în folclorul unor puritani. Apoi am văzut cu propriii mei ochi umbra acelei încurcături de viroage și povârnișuri de la apus. Am încetat să-mi mai pun alte întrebări în afara celor privitoare la misterul încă mai bătrân ascuns în el. Era dimineață când l-am văzut prima oară, însă umbra sălășluiește mereu prin părțile acelea. Arborii au crescut prea groși, iar trunchiurile lor erau prea mari pentru orice pădure sănătoasă din Noua Anglie. Domnea o tăcere mult prea grea pe cărările umbrite dintre ei, iar solul era prea înmuiat de mușchiul umed și de straturile de putregai, peste care trecuseră ani fără număr.

În spațiile deschise, mai ales de-a lungul vechii poteci, se găseau mici gospodării așezate pe coasta dealurilor. Uneori, toate clădirile mai stăteau în picioare, alteori, numai una sau două, iar în unele cazuri nu mai rămăsese din ele decât un horn singuratic sau o pivniță care se astupa repede. Buruieni și mărăcini se găseau din abundență, iar jivinele se furișau, foșnind, prin iarbă. Un aer de neastâmpăr și de apăsare învăluia totul, o notă de ireal și de grotesc, ca și cum vreun element crucial de perspectivă sau de *chiaroscuro* se așezase anapoda. Nu mă mai mira că străinii nu doriseră să rămână, căci nu era o regiune unde să poți dormi liniștit noaptea. Aducea prea mult cu un peisaj de Salvator Rosa, semăna prea tare cu o gravură interzisă dintr-o poveste gotică de groază.

Însă până și această priveliște nu era chiar atât de îngrozitoare în comparație cu bărăganul pârjolit. Mi-am dat seama — din momentul în care îmi căzu sub ochi, pe fundul unei văi largi — că nici o altă denumire nu se putea potrivi mai bine

unui asemenea lucru, și nimic nu putea să fie într-atât pe măsura numelui său, de parcă poetul[1] ar fi plăsmuit acea sintagmă după ce tocmai întâlnise acest colț de lume. Trebuie să fie, gândeam eu în timp ce-l priveam, efectul vreunui incendiu. Dar de ce n-a mai crescut nimic pe aria acestor cinci pogoane de pustiu cenușiu ce se întindea sub cerul liber ca un petic uriaș, mâncat de acizi, în mijlocul codrilor și al câmpurilor roditoare? Se așternea, în mare parte, la nord de vechea potecă, dar intra puțin și în partea cealaltă. Mă cuprinse o bizară repulsie față de perspectiva apropierii, lucru pe care l-am făcut într-un târziu numai pentru că treburile mele mă mânau să trec pe acolo și prin împrejurimi. Nu se găsea nici un soi de vegetație pe acea întindere largă, ci numai un strat cenușiu, fin, de pulbere sau de cenușă, ce nu părea să fi fost vreodată spulberată în bătaia vântului. În preajma lui, arborii erau bolnavi și piperniciți, multe cioturi uscate se ridicau sau zăceau putrezind la margine. Trecând în grabă pe acolo, am zărit în dreapta cărămizile și pietrele împrăștiate ale unui vechi horn și ale unei pivnițe, în apropiere de gura neagră, căscată, a unui puț părăsit, ai cărui vapori stătuți se prindeau în jocuri bizare cu razele soarelui. Până și întunecoasa pădure întinsă ce urca pe coama dealului și dincolo de el părea mai îmbietoare, așa încât nu m-au mai mirat șoaptele speriate ale celor din Arkham. Nu mai exista nici o altă locuință sau ruină prin vecinătate, chiar și în zilele de altădată

[1] De fapt, au fost doi poeți care au folosit această sintagmă — în original, *blasted heath*. Unul a fost Shakespeare, în tragedia *Macbeth*, iar celălalt, Milton, în *Paradisul pierdut* (n. ed. orig.).

locul trebuie să fi fost izolat și îndepărtat. Iar în lumina asfințitului, temându-mă să rămân peste noapte în acel spațiu de rău augur, m-am întors înapoi în oraș, ocolind pe drumul șerpuitor de la sud. Mă încerca o vagă dorință ca norii să se adune, căci mi se strecurase în suflet o ciudată sfială față de adâncimile hăurilor cerești de deasupra.

Seara, i-am iscodit pe bătrânii din Arkham în legătură cu bărăganul pârjolit și ce se înțelegea prin sintagma „zilele straniі" pe care atâția le murmurau evaziv. N-am putut obține, totuși, răspunsuri credibile, cu excepția faptului că misterul era de dată mult mai recentă decât mă așteptam. Nu era defel o chestiune ce ținea de vechile legende, ci un fenomen ivit în timpul vieții interlocutorilor mei. Se petrecuse prin anii '80. O familie dispăruse ori fusese omorâtă. Cei care relatau nu erau prea exacți și, pentru că îmi tot repetau să nu iau aminte la aiuritele povești ale bătrânului Ammi Pierce, l-am căutat în dimineața următoare, auzind că trăia singur în vechea colibă șubredă, unde copacii încep să se îndesească. Era un loc înspăimântător de arhaic și începuse să răspândească mirosul ușor fetid al locuințelor care au dăinuit prea multă vreme. Numai după nenumărate ciocănituri în ușă l-am putut urni pe moșneag. Când a apărut în prag, cu pași târșâiți, mi-am dat seama că nu era deloc bucuros să mă vadă. Nu era chiar atât de plăpând pe cât mă așteptasem, însă ochii lui priveau în jos într-un fel curios, iar îmbrăcămintea neîngrijită și barba albă îl făceau să pară foarte bătrân și obosit. Neștiind cum putea fi cel mai bine îmboldit să-și depene poveștile, am pretins că venisem într-o chestiune de afaceri, i-am vorbit

despre sarcina mea de supraveghere, punându-i întrebări vagi în legătură cu ținutul. Era mult mai inteligent și mai cultivat decât crezusem la început și, până să mă trezesc eu, se prinse despre ce era vorba, la fel ca oricare alt om cu care stătusem de vorbă în Arkham. Nu era ca alți țărani pe care îi cunoscusem prin părțile unde avea să fie lacul de acumulare. De la el n-am auzit proteste pentru hectarele de codru vechi și de gospodării care aveau să dispară sub ape, deși poate că s-ar fi plâns și el dacă locuința lui nu s-ar fi aflat dincolo de hotarele viitorului lac. El nu arătă decât ușurare în fața sumbrului destin al umbritelor văi pe care le cutreierase toată viața. Stăteau mai bine sub ape acum, de la zilele stranii încoace. Și cu această introducere, glasul său răgușit pieri, în vreme ce trupul i se apleca în față, iar degetul arătător de la mâna lui dreaptă se ridică tremurător și impresionant.

Abia atunci am început să-l aud povestind. Pe măsură ce vocea îi hârâia în șoaptă, urmând firul dezlânat al amintirilor sale, mă mai scutura din când în când câte un fior, în ciuda zilei de vară. Adesea trebuia să-l întorc pe vorbitor din digresiunile sale, să pun cap la cap opiniile științifice pe care le repeta ca un papagal — scoțându-le din vagile amintiri lăsate de discuțiile unor profesori — sau să astup golurile povestirii când nu mai avea nici logică, nici continuitate. Când isprăvi, nu mă mai mira că îi lipsea o doagă, ori că lumea din Arkham nu discuta prea mult despre bărăganul pârjolit. M-am grăbit să mă întorc la hotel până-n amurg, nedorind să apuc să văd aprinzându-se stelele pe cerul nopții, iar a doua zi m-am întors la Boston ca să-mi dau demisia. Nu

mă mai puteam întoarce iar în întunecosul haos de codri bătrâni și povârnișuri, ori să mai văd a doua oară acel cenușiu bărăgan pârjolit, unde puțul cel negru se căsca adânc lângă pietrele și cărămizile prăvălite. Lacul de acumulare avea să fie terminat cât de curând și toate acele taine vechi aveau să fie îngropate odată pentru totdeauna sub ape. Dar nici măcar atunci nu cred că-mi va plăcea să străbat acel ținut pe timpul nopții, în nici un caz la ora când sinistrele astre se văd pe cerul liber. Nimeni și nimic nu mă va putea convinge să beau noua apă a orașului Arkham.

Totul a început, zicea bătrânul Ammi, cu meteoritul. Înainte de asta nu se mai iviseră nici un fel de legende macabre de la vânătoarea de vrăjitoare încoace, ba chiar și la acea epocă acești codri nu erau temuți nici pe jumătate față de micuța insulă din Miskatonic unde diavolul își ținea curtea lângă un curios altar de piatră, mai vechi decât indienii. Acestea nu erau păduri bântuite, iar fantasticul lor crepuscul nu trezise nicicând groaza înainte de zilele stranii. După aceea veniseră norul alb pe la amiază, șirul de explozii în aer și coloana de fum din valea ce se întindea departe în pădure. În faptul nopții, întregul Arkham auzi uriașul bolovan căzând din cer și afundându-se în pământ lângă puțul gospodăriei lui Nahum Gardner. Aceea fusese casa din locul în care avea să fie bărăganul pârjolit — clădirea albă, curată ca un pahar de cristal, a lui Nahum Gardner, în mijlocul grădinilor și livezilor sale roditoare.

Nahum venise la oraș să le vorbească celor de acolo despre piatră și trecuse, în drumul său, pe la casa lui Ammi

Pierce. Pe atunci, Ammi avea patruzeci de ani. Toate lucrurile ieșite din comun i se întipăriră foarte bine în minte. El și soția lui plecară însoțiți de trei profesori de la Universitatea Miskatonic, care se grăbiră, în dimineața următoare, să vadă cu ochii lor bizarul vizitator din spațiul interstelar, ineditul fenomen, mirându-se de ce Nahum spusese cu o zi înainte că era atât de mare. Se micșorase, îi lămurise fermierul, arătând cu degetul movila mare, cafenie, de deasupra șanțului din pământ și iarba carbonizată de lângă buza vechiului puț, în curtea din față, dar savanții îi răspunseră că pietrele nu se micșorează. Continua să fie la fel de fierbinte, iar Nahum preciză că licărise ușor în timpul nopții. Profesorii o încercară cu un ciocan și găsiră că era neobișnuit de moale. Era, într-adevăr, atât de moale, încât aproape că părea din plastic, și mai mult scobiră decât ciobiră un eșantion pe care să-l ia cu ei pentru experimente ulterioare. Îl purtară într-o veche vadră pe care o luară din bucătăria lui Nahum, căci până și bucățica aceea nu se răcea defel. Pe drumul de întoarcere, ei se opriră acasă la Ammi ca să se odihnească și îi părură îngânduraţi când doamna Pierce le atrase atenția că mostra se micșora tot mai tare, arzând fundul căldării. Într-adevăr, nu era prea mare, dar poate că luaseră mai puțin decât crezuseră.

În ziua următoare (toate acestea se petreceau în iunie ’82), profesorii veniră iar în grup, extrem de tulburați. Când se opriră la Ammi, îi povestiră ce manifestări ieșite din comun avusese mostra și cum dispăruse cu totul când au pus-o într-un pahar din sticlă. Paharul se evaporase și el, iar savanții

discutară despre ciudata afinitate a rocii pentru silicon. Se comportase de-a dreptul incredibil în acel laborator foarte bine dotat, fără să aibă nici o reacție și fără să elibereze gaze la încălzirea ei pe un foc de cărbuni, luând valori absolut negative în perla de borax și dovedindu-se curând total nevolatilă la orice temperatură posibilă, chiar și la aceea a suflantei pentru gaz detonant. Pe o nicovală se arătă teribil de maleabilă, iar la întuneric luminozitatea sa era foarte pregnantă. Refuzând cu obstinație să se răcească, provocă o mare tulburare în întregul colegiu. Iar când, expusă la temperaturi înalte dinaintea unui spectroscop, propagă fascicule de raze de culori necunoscute spectrului știut, se întețiră și mai mult discuțiile despre elemente noi, proprietăți optice bizare și alte lucruri de care oamenii de știință nedumeriți sunt obișnuiți să vorbească atunci când dau de fenomene ieșite din comun.

Fierbinte cum era, au combinat-o într-un creuzet cu toți reactivii necesari. Apa n-a avut nici un efect. Acidul clorhidric, la fel. Acidul nitric, ba chiar și apa tare, au scos numai un sfârâit și s-au împrăștiat în formă de stropi pe suprafața toridei sale invulnerabilități. Ammi întâmpina dificultăți ca să-și amintească toate aceste chestiuni, dar recunoscu unii solvenți pe care eu i-am menționat în ordinea obișnuită a utilizării lor. Au mai fost amoniacul și soda caustică, alcoolul și eterul, grețoasa disulfură de carbon și o duzină de alți agenți chimici, însă, deși greutatea i se micșora tot mai mult odată cu trecerea timpului, iar fragmentul lăsa impresia de ușoară răcire, nu se observă nici o schimbare în solvenți care

să arate că-i atacaseră substanța într-un fel sau altul. Era un metal totuși, fără îndoială. Era magnetică și, după imersiunea sa în solvenți acizi, păru să prezinte ușoare urme din structurile Widmannstätten găsite în fierul meteoritic. Când răcirea deveni considerabilă, experimentele continuară în sticlă. Tocmai într-un asemenea pahar de laborator lăsară toate fărâmele care mai rămăseseră din mostra inițială în decursul lucrărilor de laborator. În dimineața următoare, atât pilitura cât și paharul dispăruseră fără urmă. Numai o pată de arsură mai marca locul de pe raftul de lemn unde stătuseră.

Toate acestea i le povestiră profesorii lui Ammi când se opriră din nou la el acasă, și încă o dată Ammi îi însoți ca să mai vadă mesagerul din piatră venit din alte constelații, deși de această dată soția lui nu mai veni cu el. De-acum se micșorase cu siguranță, și până și riguroșii profesori nu se mai putură îndoi de adevărul a ceea ce vedeau cu propriii ochi. De jur împrejurul cafeniului bulgăre de lângă puț care se tot micșora, era spațiu gol, în afară de locul în care țărâna acoperise groapa. De unde măsurase peste doi metri în lățime cu o zi înainte, acum abia dacă mai ajungea la un metru și jumătate. Mai era încă fierbinte, iar savanții îi studiară curioși suprafața, în timp ce mai detașau o altă mostră, însă mai mare, cu dalta și ciocanul. De data aceasta scobiră mai adânc. Pe când desprindeau noul eșantion, observară că miezul acelui obiect nu era tocmai omogen.

Dezveliseră ceea ce părea a fi suprafața unei bile colorate, afundate în acea substanță. Culoarea, ce aducea cu unele dintre fasciculele straniului spectru al meteoritului, era aproape

indescriptibilă și doar prin analogie puteau s-o numească până la urmă „culoare". Textura îi era lucioasă, iar la atingere promitea să fie atât casabilă, cât și goală pe dinăuntru. Unul dintre profesori îi dădu o lovitură de ciocan abilă, iar bila se sparse cu un mic pocnet nervos. Nu ieși nimic din ea și dispăru fără urmă odată ce a fost străpunsă. Rămase doar un spațiu gol, rotund, de vreo opt centimetri lățime, și toți crezură că probabil aveau să mai găsească și altele pe măsură ce substanța care le acoperea avea să se disipeze.

Toate ipotezele erau inutile. Așadar, după o încercare zadarnică de a descoperi alte bile prin perforare, cercetătorii plecară iar cu noul lor eșantion — care, în condiții de laborator, se dovedi la fel de uimitor ca și predecesorul său. Pe lângă faptul că avea aproape consistența plasticului, se caracteriza printr-o temperatură ridicată, magnetism și o ușoară luminozitate, se răcea puțin sub acțiunea acizilor tari, poseda un spectru necunoscut, se evapora la aer și ataca silicații cu rezultatul unei distrugeri reciproce, nu prezenta nici un fel de trăsături prin care să poată fi identificat ca element al tabelului periodic al lui Mendeleev, iar la sfârșitul experimentelor, specialiștii de la universitate au fost obligați să recunoască faptul că nu-i găseau locul. Nu semăna cu nimic de pe Pământ, fiind doar un crâmpei din marele spațiu cosmic, înzestrat cu proprietăți și supunându-se unor legi din afara spațiului terestru.

În acea noapte se porni o furtună năprasnică, iar când profesorii se duseră iar la Nahum, în ziua următoare, avură o dezamăgire cumplită. Roca, fiind magnetică, trebuie să fi

avut vreo proprietate electrică neobișnuită, căci „atrăsese fulgerele", după cum spunea Nahum, cu o stăruință unică. De șase ori într-o singură oră văzu fermierul cum fulgerul lovea în făgașul aflat în curtea din față, iar când furtuna trecu, nu mai rămase nimic în afara unei gropi neregulate de lângă buza puțului, pe jumătate umplută cu bulgării de țărână care se prăbușiseră în ea. Săpatul nu avu nici un succes, iar oamenii de știință nu făcură decât să constate dispariția totală a rocii. Eșecul era absolut, așa încât nu le mai rămânea decât să se întoarcă în laborator și să testeze iar eșantionul evanescent, păstrat cu grijă în plumb. Acel fragment rezistă o săptămână, la capătul căreia nu aflară, însă, nimic nou. Când se disipă și el, nu lăsă în urma lui nici un reziduu. Cu timpul, profesorii începură să nu mai fie așa de siguri că, într-adevăr, avuseseră privilegiul să vadă cu propriii ochi acel vestigiu criptic al insondabilelor abisuri din afara spațiului terestru, acel singuratic și nemaipomenit mesaj trimis din alte lumi, de pe alte tărâmuri, alcătuite dintr-o materie, din forțe și entități total diferite.

Cum era și firesc, ziarele din Arkham au scris mult despre incident, date fiind toate garanțiile oferite în privința lui de către universitari. Trimiseră reporteri să stea de vorbă cu Nahum Gardner și familia lui. Cel puțin un cotidian din Boston își trimise și el un scrib, iar Nahum deveni rapid un fel de celebritate locală. Era o persoană uscățivă, agreabilă, în jur de cincizeci de ani, care locuia cu soția și cei trei băieți în plăcuta gospodărie din vale. El și Ammi își făceau adesea vizite, la fel ca și nevestele lor, iar moșul, după atâția ani,

n-avea decât cuvinte de laudă pentru amicul lui de odinioară. Dădea impresia că se mândrea puțin cu atenția pe care o atrăsese proprietatea sa, vorbind adesea despre meteorit în săptămânile care urmară. Lunile iulie și august ale acelui an au fost toride, iar Nahum trudi din greu cosindu-și pășunea de zece pogoane, dincolo de Gârla lui Chapman. Hodorogind, căruța lui lăsa urme adânci pe umbritele cărări dintre câmpuri. Munca îl obosi mai mult decât în alți ani, iar el avu senzația că vârsta începea să-și spună cuvântul.

Apoi veni vremea rodului și a recoltei. Perele și merele se pârguiră încet. Nahum jura că livezile lui erau mai bogate ca niciodată. Fructele atingeau dimensiuni colosale și căpătau un luciu ieșit din comun. Creșteau într-o asemenea abundență, încât au comandat coșuri de rezervă pentru a strânge viitoarea recoltă. Dar culesul aduse o deziluzie amară, căci din tot acel minunat alai de splendide poame, nici măcar una singură nu era comestibilă. În aroma fină a perelor și merelor se furișase un tainic gust amar și scârbos, încât până și cele mai mici îmbucături stârneau o greață de lungă durată. La fel se întâmplă cu pepenii și cu roșiile, iar Nahum înțelese cu tristețe că întreaga lui recoltă era compromisă. Făcând iute în sinea lui asocierea evenimentelor, Nahum trase concluzia că meteoritul îi otrăvise glia. Slavă Domnului că majoritatea celorlalte recolte erau pe lotul din deal, de-a lungul potecii!

Iarna veni repede și se făcu foarte frig. Ammi îl văzu pe Nahum mai rar ca de obicei și observă că începuse să arate din ce în ce mai îngrijorat. La fel ca restul familiei lui, nu

mai scotea o vorbă. Nu se mai duceau regulat la biserică, nu mai luau parte la diversele evenimente sociale din sat. Nu se putu găsi nici o cauză acestei timidități ori melancolii care pusese stăpânire pe ei, deși întreaga lor gospodărie vădea uneori sărăcirea, lăsând impresia unei vagi neliniști. Nahum însuși oferi cea mai desăvârșită expresie a acestei angoase, când mărturisi că îl tulburau anumite urme de pași pe zăpadă. Erau obișnuitele alergături iernatice ale veveriților roșii, iepurilor albi și ale vulpilor, dar îngânduratul fermier susținu că observase ceva nu prea în regulă în privința naturii și a ordinii lor. Nu intra niciodată în amănunte, dar părea să creadă că nu erau atât de caracteristice pe cât trebuiau să fie anatomiei veveriților, iepurilor și vulpilor. Ammi ascultă fără interes aceste discuții, până într-o seară când trecu pe lângă casa lui Nahum în sania sa, în drumul de întoarcere de la Cotloanele lui Clark. Se întâmpla să fie o noapte cu lună. Un iepure traversă în goană drumul, iar salturile lui erau mai lungi decât se așteptară atât Ammi, cât și calul lui, care era cât pe ce s-o ia la galop, când Ammi îl opri cu o smucitură hotărâtă din frâie. După aceea, Ammi acordă mai multă atenție relatărilor lui Nahum, întrebându-se de ce câinii de pe gospodăria familiei Gardner păreau atât de temători și de agitați în fiecare dimineață. Aproape că-și pierduseră obiceiul să latre.

Prin februarie, băieții lui McGregor, de pe Dealul Pajiștii, erau pe afară împușcând marmote. Nu departe de proprietatea Gardner capturară un specimen foarte bizar. Proporțiile trupului său păreau ușor alterate într-un mod straniu, indescriptibil, în vreme ce pe fizionomie i se întipărise o

expresie pe care nimeni n-o mai remarcase vreodată la o marmotă. Băieții s-au speriat cu adevărat și au aruncat imediat mortăciunea, așa încât numai povestirile lor grotești despre ea mai ajunseră la urechile satului. Dar ezitările cailor în apropierea gospodăriei lui Nahum deveniseră de-acum bine cunoscute. Se puneau deja temeliile unui întreg ciclu de legende povestite pe șoptite.

Lumea se jura că zăpada se topea mai repede la Nahum decât oriunde în altă parte. La începutul lunii martie, avu loc o dezbatere fascinantă în magazinul universal al lui Potter din Cotloanele lui Clark. Stephen Rice trecuse cu căruța pe lângă gospodăria lui Gardner în dimineața aceea și observase că ghioceii[1] răsăriseră din pământ la marginea pădurii de peste drum. Nu mai văzuse în viața lui ghiocei de mărimea aceea, cu bizare culori ce nu puteau fi redate în cuvinte. Aveau forme monstruoase, iar calul său fornăi, stârnit de un miros pe care Stephen îl considera absolut fără precedent. În acea după-amiază, mai multe persoane trecură pe acolo să vadă cu ochii lor acele mlădițe anormale și toți au fost de acord că plantele de asemenea soi n-ar trebui să înmugurească niciodată într-o natură sănătoasă. Au fost readuse în discuție fructele denaturate din toamna trecută și se zvoni că era otravă în pământul lui Nahum. Desigur, toate erau din cauza meteoritului și, aducându-și aminte cât de

[1] De fapt, nu este vorba de ghiocei, ci de o altă plantă, care răsare tot primăvara, întâlnită în zonele mlăștinoase ale Americii de Nord. Se numește *Symplocarpus foetidus*, din familia Araceaelor, și răspândește un miros urât, ca de sconcs (n. trad.).

ciudată li se păruse acea rocă celor de la universitate, mai mulți fermieri se sfătuiră cu ei în acea privință.

Într-o bună zi, savanții îi făcură o nouă vizită lui Nahum; dar, neavând nici o înțelegere față de folclor și de povești macabre, se arătară foarte conservatori în deducțiile lor. Plantele erau cu siguranță bizare, însă orice varietate de ghiocel era mai mult sau mai puțin bizară în formă, miros și culoare. Probabil că vreun element mineral din acea piatră se infiltrase în sol, care în curând avea să fie spălat de ploi. Cât despre urmele pe zăpadă și sperietura cailor, bineînțeles că era vorba de simple zvonuri de la țară, cărora un asemenea fenomen, precum acel meteorit, oricum le-ar fi dat cu siguranță naștere. Oamenii serioși n-aveau ce să facă în fața flecărelilor, căci țăranii superstițioși vor zice și vor crede absolut orice. Astfel încât, pe toată perioada zilelor stranii, profesorii se ținură deoparte, păstrând distanța cu dispreț. Numai unul dintre ei, când i s-au înmânat două fiole de praf spre analiză, în decursul unei anchete de poliție, după un an și jumătate de la aceste întâmplări, își mai aduse aminte că bizara culoare a ghioceilor semăna foarte tare cu cea a nefireștilor fascicule de lumină emise de fragmentul din meteorit în spectroscopul colegiului și cu fărâmicioasa bilă descoperită în interiorul rocii căzute din hăurile cerului. Eșantioanele din această nouă investigație iradiară, la început, aceleași fascicule ciudate, deși ulterior își pierdură acea proprietate.

Copacii înmuguriră prematur în jurul gospodăriei lui Nahum, iar în timpul nopții își clătinau funest ramurile în bătaia vântului. Fiul lui cel mijlociu, Thaddeus, un flăcău de

cincisprezece ani, se jura că ramurile se clătinau chiar și fără vânt. Dar nici măcar flecarii nu-i dădură crezare. Cu toate acestea, era mai presus de orice îndoială că neliniștea plutea în aer. Întreaga familie Gardner luase obiceiul să asculte pe furiș, deși nu căuta să audă nici un sunet pe care să-l poată defini în mod conștient. Ascultarea lor era, mai degrabă, rezultatul unor clipe în care conștiința părea să le fie pe jumătate adormită. Din păcate, asemenea momente deveneau tot mai frecvente de la o săptămână la alta, până când se răspândi în tot satul vestea că „ceva era putred în neamul lui Nahum". Când ochii-șoricelului răsări de timpuriu, dădu la iveală o altă culoare curioasă, nu chiar ca aceea a ghioceilor, dar în mod clar similară și la fel de necunoscută oricui o întâlnea. Nahum aduse câteva lăstare la Arkham și le arătă unui redactor de la *Gazette*, însă acel corifeu nu făcu decât să scrie un articol umoristic despre ele, în care ridiculiza politicos cumplitele spaime prin care treceau țăranii. Nahum făcuse greșeala să-i dezvăluie unui orășean indiferent felul în care se comporta maiestuosul fluture Camberweell față de acele specimene de ochii-șoricelului.

Aprilie aduse cu sine un soi de nebunie oamenilor de la țară și drumul de lângă proprietatea lui Nahum începu să fie folosit tot mai rar, până la abandonarea lui totală, și asta din cauza vegetației. Toți pomii din livezi înfloriră în culori bizare, iar prin solul pietros al curții și pășunii adiacente scoaseră capul la soare lăstare curioase, pe care numai un botanist le-ar fi putut asocia cu flora proprie regiunii. Nici un fel de culori pământene nu se mai puteau zări primprejur,

cu excepția ierbii și a frunzelor verzi, ci pretutindeni se găseau numai prismaticele și lunecoasele nuanțe ale vreunei culori primare, subiacente, ce nu-și afla locul în rândul cunoscutelor tente terestre. Cerceii-doamnei înfloreau ca o sinistră amenințare, iar macii canadieni își deschideau corolele cu insolență, în toată perversiunea lor cromatică. Lui Ammi și familiei Gardner li se păru că multe dintre culori aveau o familiaritate obsesivă și deciseră că le reaminteau de una dintre nuanțele bilei casante din meteor. Nahum lucră cu plugul, își însămânță pășunea de zece pogoane și lotul său de pe deal, dar nu mai puse nimic în pământul din jurul casei. Știa că ar fi fost în van, și spera că ciudatele răsaduri de vară vor suge toată otrava din sol. Era pregătit de-acum pentru orice eventualitate și se împăcase cu sentimentul că ceva de lângă el aștepta să fie auzit. Faptul că vecinii îi ocoleau casa îl afecta cu siguranță, dar încă și mai mult pe soția lui. Băieții o duceau mult mai bine, mergând la școală în fiecare zi, dar nu puteau să nu se sperie de bârfe. Thaddeus, un tânăr extrem de sensibil, suferea cel mai tare.

Prin luna mai se iviră insectele, iar gospodăria lui Nahum deveni un coșmar de bâzâituri și de fojgăieli. Majoritatea creaturilor păreau să nu fie tocmai obișnuite în privința înfățișării și a mișcărilor lor, iar obiceiurile lor nocturne contraziceau tot ce se cunoscuse mai înainte despre ele. Familia Gardner începu să facă de pază noaptea — uitându-se în toate direcțiile la întâmplare, în așteptarea a ceva… nu știau nici ei ce. Abia atunci îi dădură dreptate lui Thaddeus în legătură cu arborii. Doamna Gardner a fost următoarea care

observă de la fereastră, pe când stătea de strajă, cum ramurile umflate ale unui arțar se legănau pe fundalul unui cer cu lună. Crengile se mișcau fără îndoială, deși nu era nici o boare de vânt. Trebuie să fi fost seva. Ciudățenia se ivea de-acum în tot ce creștea. Cu toate acestea, nici unul dintre membrii familiei lui Nahum nu făcu următoarea descoperire. Obișnuința îi amorțise, iar ceea ce nu putură ei sesiza a fost întrezărit de un timid negustor de mobilă din Bolton, care trecu într-o seară pe lângă gospodăria lor, neavând habar de legendele locului. Ce povesti el în Arkham apăru într-un scurt paragraf din *Gazette*. Din acele rânduri aflară de pățania lui, pentru prima dată, atât Nahum, cât și ceilalți săteni. Noaptea fusese întunecoasă, iar luminile de la brișcă erau slabe, dar în jurul unei ferme din vale, despre care toată lumea deduse, din relatare, că trebuie să fi fost cea a lui Nahum, bezna era mai puțin deasă. O luminozitate ușoară, deși distinctă, părea să iradieze din întreaga vegetație, din iarbă, din frunze, din muguri, pe când, la un moment dat, un crâmpei separat de fosforescență lăsa impresia că se furișa în curtea de lângă hambar.

Iarba păruse până atunci să fi fost neatinsă, iar vacile păsteau libere pe lotul de lângă casă, dar spre sfârșitul lunii mai, laptele începu să aibă un gust stricat. Apoi, Nahum își mână vacile la deal, după care nu mai avură probleme. La puțin timp după aceea, schimbările din iarbă și din frunze ieșiră la vedere. Întreaga verdeață se făcea cenușie și căpăta o proprietate unică de friabilitate. Ammi rămăsese de-acum singura persoană care mai vizita acele locuri, însă din ce în

ce mai rar. Când se termină anul școlar, cei din familia Gardner se treziră că erau teoretic izolați de lume. Uneori îl lăsau pe Ammi să le facă târguielile în oraș. Se șubrezeau într-un fel curios, atât din punct de vedere fizic, cât și psihic. Nimeni nu se mai miră când se auzi prin jur că doamna Gardner își pierduse mințile.

Se întâmplă în luna iunie, pe când se împlinea un an de la căderea meteoritului, iar biata femeie începuse să zbiere despre lucruri din aer pe care ea nu le putea descrie. În delirul ei nu rosti nici un singur substantiv, numai verbe și pronume. Lucrurile se mișcau, se schimbau și fâlfâiau, iar timpanele îi erau izbite de impulsuri care nu se puteau numi chiar „sunete". Ceva i se luase — ea fusese privată de ceva — ceva se agăța strâns de ea, ce n-ar fi trebuit să existe — cineva trebuia să facă ceva să-l țină deoparte — nimic nu stătea locului noaptea — pereții și ferestrele se mișcau. Nahum n-o internă în azilul ținutului, ci o lăsă să umble liberă prin casă, atâta vreme cât nu-și făcea rău nici sieși și nu vătăma nici pe alții. Nu luă nici un fel de măsuri, nici măcar când i se schimbă fizionomia. Dar când băieților începu să le fie frică de ea, iar Thaddeus aproape leșină când o văzu cum se strâmba la el, se hotărî s-o țină încuiată în pod. În iulie, ea deja nu mai vorbea și se târa în patru labe. Înainte de sfârșitul lunii, Nahum avu nebunesca impresie că se făcuse ușor luminoasă în întuneric, după cum vedea limpede că era cazul cu întreaga vegetație din împrejurimi.

Nu cu mult timp înainte de asta, caii o luaseră razna. Ceva îi tulburase în timpul nopții. Nechezatul și loviturile

din boxe fuseseră teribile. Părea că nimic nu se putea face, teoretic, pentru a-i potoli, iar când Nahum deschise ușa de la grajd, ei țâșniră afară ca niște cerbi sperioși din pădure. Îi luă o săptămână ca să dea de urma tuturor patru, iar când îi găsi, se dovediră imposibil de stăpânit. Parcă o doagă le plesnise în creier și unul câte unul trebuiră împușcați, spre binele lor. Nahum împrumută un cal de la Ammi ca să-și care fânul, dar descoperi că animalul nu se încumeta să se apropie de hambar. Se sperie, se împotrivi, necheză și, până la urmă, nu mai putu să facă nimic cu el, decât să-l mâne până-n curte, în vreme ce oamenii își folosiră propriii mușchi ca să poată trage destul de aproape de fânar căruța grea, pentru a o descărca mai lesne. Și în tot acest timp vegetația căpăta o tentă cenușie și se făcea fărâmicioasă. Până și florile, ale căror culori fuseseră până atunci atât de bizare, deveneau cenușii, iar fructele se coapseră cenușii, pitice și fără aromă. Ochiul-boului și splinuța dădură muguri cenușii informi, iar trandafirii, cârciumăresele și nalbele din curtea din față arătau atât de oribil, încât băiatul cel mare al lui Nahum, Zenas, le tăie. Insectele, care luaseră proporții bizare, pieriră toate cam în aceeași perioadă, până și albinele, care-și părăsiseră stupii și fugiseră în codri.

Prin septembrie, întreaga vegetație se prefăcu iute într-un colb cenușiu, și Nahum se temu că pomii aveau să i se usuce de tot înainte ca otrava să iasă din pământ. Soția lui avea crize în care scotea țipete îngrozitoare, iar el și băieții se aflau într-o stare permanentă de tensiune nervoasă. Acum ei îi ocoleau pe oameni, iar când școala își redeschise porțile,

băieții nu se mai duseră. Dar Ammi a fost cel care, într-una dintre rarele sale vizite, își dădu primul seama că apa din fântână nu mai era bună de băut. Avea un gust rău, care nu era nici tocmai fetid, nici chiar sărat, și Ammi își sfătui prietenul să sape un alt puț, pe un teren mai ridicat, de unde să ia apă, până când solul se va curăța din nou. Nahum îi ignoră totuși avertismentul, căci în acel moment era covârșit de alte necazuri bizare și dezagreabile ce-i împietreau inima. El și fiii lui continuau să folosească rezerva spurcată de apă, pe care o dădeau pe gât în mod mecanic și apatic, la fel cum își mâncau mesele sărăcăcioase și gătite prost și cum își duceau la bun sfârșit treburile gospodăriei, pline de monotonie și fără să le mai producă nici o mulțumire, în zilele deșarte ale vieții lor. Ceva ce aducea a resemnare indiferentă se simțea la ei toți, ca și cum ar fi pășit pe jumătate într-o altă lume, între șirurile unor gărzi fără nume, îndreptându-se către un sfârșit odios, previzibil și cert.

Thaddeus își pierdu mințile în septembrie, după ce făcu o vizită până la puț. Se dusese cu o găleată și se întorsese înapoi cu mâna goală, scoțând zbierete și agitându-și brațele în aer, căzând la răstimpuri într-un soi de chicotit sau de șușoteală despre „culorile mișcătoare din adâncuri". Doi smintiți într-o singură familie era deja prea mult, însă Nahum a fost foarte brav în această privință. El îl lăsă pe Thaddeus liber vreo săptămână, până când băiatul începu să se împiedice și să se rănească, apoi îl închise și pe el într-o încăpere din pod, pe același coridor unde se afla zăvorâtă mama lui. Felul în care urlau unul la altul prin ușile lor închise era îngrozitor, mai

ales pentru micul Merwin, care-și închipuia că își vorbeau într-un idiom înspăimântător, nepământean. Imaginația mezinului se dezvolta într-un ritm sinistru, iar neliniștea lui se accentuă după ce fusese izolat de fratele lui închis în pod, cel mai bun prieten al său de joacă.

Aproape în același timp, începu mortalitatea în rândul animalelor. Orătăniile se făcură cenușii și își dădură duhul foarte repede, iar carnea lor se vădi uscată și urât mirositoare la tăiere. Porcii se făcură din cale-afară de grași, apoi începură, deodată, să treacă prin niște schimbări hidoase, pe care nimeni nu le putu explica. Și carnea lor se dovedi, fără îndoială, necomestibilă, iar Nahum ajunse la capătul răbdării. Nici un veterinar din sat nu s-ar fi încumetat să se apropie de casa lui, iar cel din Arkham își exprimă deschis nedumerirea. Porcii începură să se facă cenușii, sfărâmându-se în bucăți înainte ca moartea să îi ia în stăpânire, iar ochii și râturile lor se deformară într-un fel bizar. Era cu totul inexplicabil, căci nu se hrăniseră niciodată cu vegetația atinsă. Apoi ceva lovi vacile. Anumite zone, ba, câteodată, chiar întregul lor trup se zbârcea sau se comprima într-un chip cu totul neobișnuit, iar prăbușirile sau dezintegrările atroce erau frecvente. În ultimele stadii — moartea survenind întotdeauna — vitele deveneau cenușii și casante, asemenea porcilor. Nici nu putea fi vorba de intoxicare, căci toate acele cazuri se manifestaseră într-un grajd încuiat și izolat. Nici un fel de mușcătură a vreunor prădători nu purtase virusul, căci ce viețuitoare ale pământului mai trecuseră vreodată prin ziduri? Nu mai rămânea decât boala pe căi naturale — totuși,

ce maladie putea avea asemenea efecte depășea cu mult puterea omenească de înțelegere. Când veni sorocul strângerii recoltei, nici un animal nu mai rămăsese în viață în gospodărie, căci vitele și păsările se prăpădiseră, iar câinii fugiseră. Aceștia, trei la număr, se făcuseră nevăzuți într-o noapte și nu se mai auzi nimic de ei. Cele cinci pisici părăsiseră locul mai dinainte, dar dispariția lor nu prea a fost remarcată, de vreme ce nu mai existau, pare-se, șoareci, și numai doamna Gardner mai purtase grija grațioaselor feline.

Pe data de 19 octombrie, Nahum intră cu pași nesiguri în locuința lui Ammi, aducând știri sinistre. Moartea îl răpise pe bietul Thaddeus în camera lui din pod. Decesul survenise într-un mod ce nu se putea povesti. Nahum săpase un mormânt în locul împrejmuit din spatele gospodăriei și îngropase acolo ceea ce găsise. Nu putea să fie vorba de vreo cauză exterioară, căci ferestruica zăbrelită și zăvorul de la ușă erau intacte, dar aducea foarte mult cu ceea se observase în grajd. Ammi și soția lui îl consolară pe vecinul lor, împietrit de durere, pe cât putură mai bine, însă îi trecură fiorii. Se părea că o soartă cruntă lovise familia Gardner și tot ce atingeau ei. Însăși prezența unui membru al ei în casa lui Ammi părea să iradieze respirația unor regiuni nepământene. Ammi îl conduse pe Nahum acasă, mai mult în silă, și făcu tot ce putu ca să potolească scâncetele isterice ale micuțului Merwin. Zenas n-avea nevoie să fie calmat. În ultima vreme, ajunsese să nu mai facă altceva decât să se holbeze în gol și să asculte de spusele tatălui său, iar Ammi se gândi că avea parte de o soartă mai îndurătoare. Din când în când, țipetele lui

Merwin primeau replici slabe din pod. Drept răspuns la o privire iscoditoare aruncată de amicul său, Nahum îl lămuri că soția lui se simțea tot mai slăbită. Când se lăsă noaptea, Ammi reuși să scape de acolo, căci nici măcar prietenia nu-l mai putea face să rămână în acel loc când lumina estompată a vegetației începea să se întrevadă, iar copacii își clătinau crengile în absența oricărei pale de vânt. Ammi avea chiar noroc că nu fusese înzestrat cu o imaginație mai bogată. Chiar și așa cum stăteau lucrurile, reușea să-și păstreze de cele mai multe ori uzul rațiunii. Să fi fost el în stare să facă asociații și să reflecteze asupra tuturor acelor semne din jurul lui, în mod inevitabil ar fi ajuns să-și piardă mințile. În lumina amurgului, se grăbi spre casă, în vreme ce îi mai răsunau încă în urechi zbieretele femeii demente și ale copilului speriat.

Trei zile mai târziu, Nahum se târî până-n bucătăria lui Ammi la primele ore ale dimineții și, în absența gazdei sale, îi relată, bâlbâindu-se, doamnei Pierce, ce asculta cuprinsă de groază, o nouă istorie disperată. De data aceasta era vorba de micuțul Merwin. Dispăruse. Ieșise târziu în noapte cu un felinar și cu o găleată ca să ia apă, dar nu se mai întorsese. De mai multe zile se pierdea cu firea și nu mai știa ce-i cu el. Răcnea la toate. Atunci se auzise un țipăt ascuțit în curte, dar înainte ca tatăl să ajungă la ușă, băiatul se făcuse nevăzut. Nu se zărea nici o sclipire de lumină din felinarul pe care îl luase și nici urmă de copil. La momentul respectiv, Nahum crezu că atât felinarul, cât și găleata dispăruseră, dar când se crăpă de ziuă iar omul se întorcea epuizat din căutările lui

prin codri și pe câmpii ce duraseră toată noaptea, descoperi câteva lucruri foarte curioase lângă puț. Găsi o bucată de fier zdrobită și oarecum topită, care cu siguranță trebuie să fi constituit felinarul, alături de o găleată îndoită și cu cercuri răsucite din fier în jurul ei, ambele pe jumătate contopite, care păreau să fie rămășițele unei ciuturi. Asta era tot. Nahum nu mai știa ce să creadă, doamna Pierce era total nedumerită, iar Ammi, când ajunse acasă și auzi pățania, nu mai știu ce să-i spună. Merwin dispăruse și n-avea nici un rost să mai anunțe pe nimeni din preajmă, căci sătenii, oricum, ocoleau cu toții familia Gardner. În van, de asemenea, să-i vestească pe locuitorii orașului Arkham, care făceau haz de toate. Se dusese Thad, și acum și Mernie. Ceva se furișa tot mai aproape, așteptând să fie văzut, auzit, simțit. Nahum era și el pe ducă, însă dorea ca Ammi să-i ia în grijă pe soția lui și pe Zenas, dacă-i supraviețuiau. Probabil că toate acestea erau o pedeapsă de vreun fel, deși el nu ghicea pentru care păcat, de vreme ce întotdeauna umblase numai pe Calea Domnului, pe cât se știa.

Mai bine de două săptămâni Ammi nu-l mai văzu deloc pe Nahum. Atunci, îngrijorându-se pentru ce s-ar fi putut petrece, își învinse spaimele și îi făcu o vizită lui Gardner. Nici o dâră de fum nu ieșea din marele coș. Pentru o clipă, oaspetele se temu de tot ce putea fi mai rău. Aspectul întregii ferme era răscolitor — iarbă și frunze cenușii, uscate, împrăștiate pe jos, vița se prăvălea, pulverizându-se, de pe bătrânele ziduri și frontoane, iar falnicii copaci desfrunziți își întindeau crengile ca niște gheare spre cerul sur de noiembrie,

cu o rea-voință studiată, pe care Ammi o presimțea că venise dintr-o subtilă schimbare în înclinația ramurilor. Și totuși Nahum mai trăia. Era slăbit, zăcea pe o canapea în bucătăria cu tavan scund, dar lăsa impresia că era perfect lucid și apt de a-i da sarcini ușoare lui Zenas. În încăpere domnea un frig cumplit și, văzând că Ammi tremura, amfitrionul zbieră cu o voce spartă la fiul lui să mai aducă lemne. De lemne era o nevoie amarnică, într-adevăr, de vreme ce vatra adâncă era stinsă și goală, un văl de funingine ridicându-se în suflarea vântului rece care cobora pe horn. Nahum îl întrebă pe dată dacă surplusul de lemne îl făcea să se simtă mai confortabil și abia atunci Ammi își dădu seama ce se întâmplase. Și cea mai tare doagă crăpase în final, iar nefericitul cuget al țăranului devenise imun la alte dureri.

Interesându-se cu mult tact, Ammi nu reuși să capete nici o informație clară în privința dispariției lui Zenas.

— În puț… trăiește-n puț…!

Era tot ce putea scoate de la smintitul tată. Apoi, în mintea musafirului fulgeră un gând subit la soția cu mințile rătăcite, ceea ce-l făcu să schimbe subiectul întrebărilor sale.

— Nabby? Cum, da' uite-o aci! îi răspunse surprins bietul Nahum, iar Ammi înțelese curând că trebuia să caute de unul singur.

Lăsându-l în bucătărie pe inofensivul dement care bălmăjea pierdut, luă cheile din cuiul lor de lângă ușă și urcă până-n pod pe scările ce scârțâiau. Acolo sus era un aer foarte îmbâcsit și urât mirositor. Nu se auzea nici un zgomot din

nici o direcție. Dintre cele patru uși la vedere, numai una era închisă cu cheia, iar în broasca acesteia încercă mai multe chei. A treia se dovedi a fi cea potrivită și, după o oarecare bâjbâială, Ammi dădu de perete ușa albă și scundă.

Era chiar întuneric înăuntru, căci fereastra era mică și pe jumătate umbrită de gratiile din lemn nelustruit. Ammi nu zări nimic pe podeaua din scânduri late. Duhoarea era de nesuportat și, înainte de a merge mai departe, trebui să se retragă în altă cameră și să revină cu plămânii umpluți de un aer respirabil. Când pătrunse totuși, observă ceva întunecos într-un colț, și când deslușì ce era acel lucru începu să țipe. În vreme ce urla din rărunchi, avu senzația că un nor trecător acoperi fereastra, iar o secundă mai târziu se simți în bătaia unor curenți odioși de aburi. Culori stranii îi jucară în fața ochilor. Și de nu l-ar fi înlemnit o oroare palpabilă, s-ar fi gândit la bila din meteor pe care ciocanul savanților o sfărâmase și la denaturata verdeață ce răsărise primăvara din țărână. Dar în starea în care era, nu se gândi decât la monstruozitatea de neconceput ce se afla în fața lui și care, din câte se vedea cu claritate, împărtășea soarta nemiloasă a tânărului Thaddeus și a animalelor de curte. Dar culmea acestei orori era faptul că, foarte lent, deși perceptibil, continua să se miște, pe măsură ce se fărâmița.

Ammi nu voise să-mi mai dea alte detalii privitoare la această scenă, însă forma din colț nu mai reapare în relatarea sa ca un obiect mișcător. Există lucruri despre care nu se poate vorbi, iar ceea ce este săvârșit din omenie este, uneori, judecat în felul cel mai crud de justiție. Am presupus că nici

un lucru mișcător n-a fost lăsat în camera din pod, iar dacă s-ar fi lăsat ceva capabil de mișcare acolo, asta ar fi constituit o faptă atât de monstruoasă, încât orice ființă cu voință liberă ar fi fost condamnată la chinurile veșnice. Numai un țăran nesimțitor n-ar fi leșinat și nu și-ar fi pierdut mințile în fața atâtor grozăvii, însă Ammi păși lucid peste acel prag scund și zăvorî în urma lui acea blestemată taină. Acum avea de lucru cu Nahum, care trebuia hrănit, îngrijit și mutat într-un loc unde se putea veghea asupra lui.

Pornind să coboare treptele întunecate, auzi mai jos o bufnitură. Ba chiar i se păru că aude un țipăt brusc înăbușit. Își aduse aminte cu înfrigurare de aburii reci și umezi ce-l izbiseră în sinistra cameră de sus. Ce entitate trezise oare cu țipetele și cu vânzoleala lui prin casă? Oprit în loc de o teamă vagă, încă îi mai treceau pe la urechi unele zgomote de jos. Neîndoielnic, ceva greu era târât și se deslușea un șuierat odios, ca al unei aspirații insalubre și funeste. Cu un simț asociativ ascuțit într-o măsură delirantă, se gândi fără să vrea la ceea ce zărise în pod. Dumnezeule mare! În ce tainică lume de coșmar dăduse el buzna? Nu mai îndrăzni să se miște nici înainte, nici înapoi, ci rămase în picioare, tremurând, la cotul scufundat în beznă al scării înguste. Până și cel mai neînsemnat amănunt al scenei i se întipări în creier, parcă marcat cu fierul roșu. Zgomotele, sentimentul unei așteptări înspăimântate, întunericul, treptele abrupte și strâmte și — Iisuse preamilostive!... — palida, dar inconfundabila luminozitate a întregii lemnării, a treptelor, a marginilor, a șipcilor expuse, precum și a grinzilor!

Atunci, calul lui Ammi, de afară, izbucni într-un nechezat frenetic, urmat îndată de un zăngănit, semn că o luase la sănătoasa. În următoarea secundă, dobitocul și brișca dispăruseră fără urmă, lăsându-l pe țăranul înfricoșat pe scările întunecoase, pradă celor mai negre presimțiri. Dar asta nu era tot. Se mai auzi un zgomot de afară. Un soi de pleoscăit — apă — trebuie să se fi petrecut ceva în puț. Își lăsase calul, Hero, nepriponit, lângă fântână. O roată de la brișcă trebuie să se fi frecat de marginea ei și să se fi lovit de o piatră. Iar palida fosforescență încă mai licărea în toată acea îngrozitoare lemnărie de demult. Dumnezeule! Cât de veche era casa aceea! Construită în cea mai mare parte înainte de 1670, iar acoperișul olandez nu mai târziu de 1730.

Se auzea acum o ușoară zgârietură pe podeaua de la parter, iar Ammi strânse spasmodic în mână un ciomag greu pe care-l găsise în pod și-l luase cu el cu un scop anume. Liniștindu-se încetișor, coborî și ultimele trepte și păși cu îndrăzneală în bucătărie. Dar nici nu intră bine, când observă că Nahum nu se mai afla unde-l lăsase. Îi ieșise în întâmpinare și încă mai trăia oarecum. Dacă se târâse pe jos sau fusese tras de o forță exterioară, Ammi nu putea spune, dar moartea se cuibărise în prietenul său de odinioară. Totul se întâmplase în ultima jumătate de oră, dar prăbușirea, colorarea în cenușiu și dezintegrarea se aflau deja într-un stadiu foarte avansat. Trupul îi devenise oribil de friabil și coji uscate se desprindeau și cădeau de pe el. Ammi nu se încumetă să-l atingă, ci doar să se uite cu groază la schimonosita parodie care, cândva, fusese un chip de om.

— Ce-a fost, Nahum, ce-a fost? șopti el, iar buzele celuilalt, umflate și crăpate, abia izbutiră să rostească într-un târziu un răspuns hârâit:

— Nimic… nimic… culoarea… arde… rece și udă… da' arde… trăit în puț… am văzut-o… un fel de fum… ca și florile de astă-primăvară… puțu' lucește noaptea… Thad, și Mernie, și Zenas… tot ce era viu… supt viața din toată făptura… în piatra ceia… tre' să se fi ivit odat' cu piatra… a otrăvit tot locu'… nu'ș ce vrea… lucru' ăla rotund ce oamenii de la universitate l-au scos din piatră… l-au sfărâmat… avea aceeași culoare… chiar așa, ca și florile și verzitura… tre' să fi fost mai multe… semințe… crescură… le-am văzut ultima oara săptămâna asta… tre' să fi intrat tare-n Zenas… așa un băiat mare, plin de viață!… îți biruie mintea, apoi te ia pe tine… te arde tot… în apa din puț… ai avut dreptate atunci… apă rea… Zenas nu s-a mai întors niciodat' de la puț… n-ai scăpare… te trage… știi că vine ceva, da'-i tot în zadar… Am mai văzut-o câteodat' de când mi-l luă pe Zenas… Ce-i cu Nabby, Ammi?… Capu' nu mi-e bun… nici nu mai știu cât a trecut de când nu i-am mai dus d-ale gurii… O s-o ia și pe dânsa dacă nu suntem cu grijă… încă-i o culoare… câteodat', pe-nserat, obrazu' dânsei ia acea culoare… arde și suge… vine dintr-un loc unde lucrurile or sta altfel decât aci… unu' din profesori a zis așa… avea dreptate… păzea, Ammi, o să facă și mai și…. suge viața din tine…

Și asta a fost tot. Cel care grăise nu mai putea vorbi, întrucât se scobise complet. Ammi acoperi cu o față de masă

în pătrățele roșii rămășițele lui Nahum Gardner și ieși, clătinându-se, pe ușa din spate, în câmp liber. Urcă panta până la pășunea de zece pogoane și se întoarse acasă, împleticindu-se, pe drumul de la nord și prin păduri. Nu putu să treacă pe lângă acel puț din apropierea căruia îi fugise calul. Îi mai aruncase o ultimă privire de la fereastră și văzuse că nici o piatră nu-i lipsea din buză. Atunci brișca lui nu dislocase până la urmă nimic în mersul ei clătinat — pleoscăitul era altceva — ceva ce se aruncase în puț după ce terminase și cu bietul Nahum…

Când Ammi sosi acasă la el, calul și brișca îl așteptau deja, neliniștindu-i soția din cale-afară. Potolind-o fără alte explicații, o porni îndată spre Arkham și anunță autoritățile că familia Gardner nu mai exista. Nu oferi nici un detaliu, doar relată pe scurt decesele lui Nahum și Nabby, moartea lui Thaddeus fiind deja cunoscută. Mai menționă că aceeași maladie stranie care ucisese animalele gospodăriei părea să fi lovit și oamenii. Nu uită să declare dispariția lui Merwin și a lui Zenas. Ammi a fost supus unor interogatorii îndelungate la secția de poliție și, într-un târziu, obligat să însoțească trei agenți de poliție la gospodăria familiei Gardner, împreună cu coronerul, medicul legist și cu veterinarul care tratase dobitoacele acum defuncte. Se duse cu moartea în suflet, căci după-amiaza lăsa locul înserării și se temea să-l prindă noaptea în acel loc blestemat, dar îl consola oarecum faptul că se aflau atâția oameni cu el.

Cei șase o porniră la drum într-o trăsură ușoară, înaltă, în urma briștii lui Ammi, și ajunseră la gospodăria lovită de

pestă în jurul orei patru. Obișnuiți cum erau agenții cu experiențe înfiorătoare, nimeni nu rămase, totuși, de piatră la ceea ce se găsea în pod și sub fața de masă cu pătrățele roșii de pe podeaua de la parter. Întregul aspect al fermei în cenușia ei părăsire stârnea destulă groază, dar cele două obiecte care se fărâmițau erau dincolo de orice limită. Nimeni nu se putea uita la ele prea mult. Până și medicul legist recunoscu că avea prea puțin de examinat. Se mai puteau analiza unele eșantioane, desigur, așadar încercă să le obțină, iar aici se cade să spunem că în laboratorul universității, unde au fost aduse într-un târziu cele două flacoane de praf, avu loc un enigmatic deznodământ. La spectroscop, ambele mostre emiseră un spectru necunoscut, în care multe dintre fasciculele uluitoare erau exact la fel cu cele pe care straniul meteorit le produsese în anul precedent. Proprietatea de a radia acest spectru dispăru în decurs de o lună. După aceea, praful nu mai avea ca ingrediente principale decât fosfați alcalini și carbonați.

Ammi nu le-ar mai fi dezvăluit oamenilor nimic despre puț dacă s-ar fi gândit că ei aveau să întreprindă ceva în acele locuri. Se apropia ceasul amurgului, iar el se grăbea să plece de acolo. Dar nu se putu abține să nu arunce un ochi neliniștit la curbura lată de piatră a marginii lui. Când un detectiv îl luă la întrebări, mărturisi că Nahum se temea de ceva dinăuntru într-o asemenea măsură, încât nici măcar nu îndrăznise să se gândească să-i caute acolo pe Merwin și Zenas. După aceea, nimic nu-i mai abătu de la golirea și explorarea pe dată a acelui puț, așa încât Ammi trebui să

aștepte tremurând, în vreme ce, vadră după vadră, apa râncedă a fost drenată și împrăștiată pe noroiul de afară. Oamenii se ținură de nas cu dezgust în fața duhorii răspândite de acel lichid și, spre sfârșit, își ținură respirația din cauza mizeriilor fetide pe care le scoteau la suprafață. Treaba nu dură atât de mult pe cât se temuseră ei, de vreme ce nivelul de apă în fântână fusese neobișnuit de scăzut. Nu-i nevoie să fim prea preciși în legătură cu ceea ce găsiră. Merwin și Zenas se aflau amândoi acolo, deși rămășițele lor erau mai mult scheletice. Mai erau acolo și stârvurile unui cerb de talie mică și al unui câine mare, cam în aceeași stare, precum și un număr de oase ale unor animale mai mici. Nămolul și sedimentele de la fund păreau inexplicabil de poroase și pline de bășici, iar un om care afundase, sprijinindu-se în mâini, un băț lung descoperi că putea să-l scufunde la orice adâncime în mâlul de la fundul puțului fără să dea peste nimic tare.

De-acum se lăsa amurgul și au fost aduse felinare din casă. Când se văzu că nimic nou nu se mai scotea din fântână, toată lumea se adăposti în locuință și se adunară la sfat în vechea cameră de zi, în vreme ce razele intermitente ale unui corn spectral de lună se fugăreau stins peste pustiirea cenușie de afară. Oamenii se arătară sincer nedumeriți de întregul caz și nu găsiră nici un element comun prin care să lege straniile stări ale vegetației, necunoscuta maladie a dobitoacelor și a oamenilor, de inexplicabilele decese ale lui Merwin și Zenas în puțul infectat. Auziseră ce se spunea îndeobște prin sat, este adevărat, dar nu puteau să conceapă că se petrecuse ceva ce sfida legile naturii. Era mai presus de orice îndoială

că meteoritul otrăvise solul, însă boala de care muriseră oamenii și animalele, fără să mănânce nimic din ce crescuse în acel sol, era o altă problemă. Să fi fost de vină apa din puț? Foarte probabil. Ar fi fost o idee bună să-i studieze compoziția. Dar ce demență bizară i-ar fi putut face pe amândoi băieții să se arunce în fântână? Faptele lor semănau atât de mult — iar fragmentele prelevate din ei arătau că amândoi fuseseră doborâți de moartea fărâmițării cenușii. De ce totul în jur era atât de cenușiu și de casant?

Primul a fost coronerul, așezat lângă fereastra ce da înspre curte, care observă licărul din jurul fântânii. Noaptea căzuse peste întregul ținut. Totul, de jur împrejur, părea să iradieze o ușoară lumină ce nu era a razelor de lună. Această nouă strălucire era însă ceva pe deplin conturat și limpede, lăsând impresia că ieșea din gaura cea neagră, ca o rază atenuată a unui proiector, aruncând reflecții palide în băltoacele care se formaseră când fusese golită fântâna. Ammi tresări violent, căci această stranie rază a oribilei miasme îi era mult prea familiară. Mai văzuse acea culoare înainte. Îi era frică chiar și să se gândească la ce ar putea să însemne. O mai văzuse acum două veri, în urâcioasa bilă fărâmicioasă din meteorit, în nesănătoasa vegetație a primăverii trecute, ba chiar i se păruse, preț de o clipă, că o văzuse în dimineața aceea în umbra micuței ferestre zăbrelite a acelei groaznice camere din pod, unde se petrecuseră lucruri de nespus. Scăpărase acolo o secundă, odată ce îl izbise un curent de aburi reci și umezi — apoi bietul Nahum fusese cotropit de ceva de culoarea aceea. Așa mărturisise el cu limbă de moarte — spusese că era la

fel ca bila și ca plantele. După aceea, urmase fuga calului din curte și pleoscăitul în fântâna care acum emitea în noapte o rază palidă și insidioasă, de aceeași nuanță drăcească.

Ca dovadă a faptului că Ammi își păstrase mintea întreagă sunt întrebările pe care și le-a pus în acea clipă tensionată în legătură cu un aspect științific în esență. Nu putu decât să se mire de percepția avută în legătură cu un abur văzut pe fugă pe fundalul unui cer de dimineață zărit printr-o ferestruică, aceeași cu cea a unei evaporări nocturne văzută ca o ceață fosforescentă pe fundalul priveliștii pârjolite și cufundate în întuneric. Nu era normal — era împotriva firii — și îi trecură prin minte acele ultime cuvinte, atât de cumplite, ale năpăstuitului său prieten: „Vine dintr-un loc unde lucrurile or sta altfel decât aci… unu' din profesori a zis așa…"

Toți cei trei cai de afară, priponiți de o pereche de puieți tineri de lângă drum, nechezau acum și loveau frenetic din copite. Vizitiul trăsurii se repezi la ușă ca să facă ceva, dar Ammi își lăsă mâna tremurândă pe umărul lui:

– Nu te du afar', îl sfătui el în șoaptă. E mai mult decât știm pân-acu'. Nahum a zis că ceva trăia-n puț, ceva care-ți sugea viața. Mai zicea că tre' să fie ceva ce a crescut dintr-un gogoloi ca cel pe care-l văzurăm în bolovanu' ce căzu din cer acu' un an, prin luna lu' cireșar. Suge și arde, cum a zis el, și nu-i decât un nor de culoare care acu' strălucește p-afar', de-abia poți să-l deslușești și nu știi a spune ce-ar fi. Nahum socotea că se hrănește cu tot ce-i viu și se-ntărește pe zi ce trece. A mai zis că l-a văzut săptămâna din urmă. Tre' să fie ceva venit de departe, din cer, așa cum au zis anu' trecut

oamenii de la universitate de meteoritu' ăla. Cum e făcut și cum merge nu-i ca nimica din toată firea lu' Dumnezeu. E ceva de dincolo.

Așadar, bărbații se opriră nehotărâți, pe măsură ce lumina din puț creștea în intensitate, iar caii priponiți nu mai conteneau cu loviturile de copite și cu nechezatul tot mai strident. Era cu adevărat un moment cumplit, de teroare, în acea locuință veche și blestemată: patru ființe monstruoase, două din casă și două din puț, așteptând în șopronul cu lemne din spate, și acea scânteiere necunoscută și diabolică, izvorând din adâncimile mocirloase din față. Ammi îi cam retezase elanul vizitiului, uitând cât de nevătămat ieșise el însuși după ce aburii colorați îl izbiseră în camera din pod, dar poate că era la fel de bine așa cum acționase. Nimeni nu va ști vreodată ce pândea afară în acea noapte și, deși blasfemia de dincolo de spațiul terestru nu afectase până acum nici o ființă umană cu capul pe umeri, nu se putea ghici ce-ar fi putut face în ultimul moment, cu forța ei aparent sporită și cu semnele speciale ale cursului pe care avea curând să-l ia, sub cerul luminat de lună și brăzdat de nori.

Deodată, unul dintre detectivii de la fereastră scoase un icnet scurt și ascuțit. Ceilalți își întoarseră privirile spre el și apoi se uitară și ei în sus, în punctul în care îi rămăseseră fixați ochii. Nu mai era nevoie de cuvinte. Ceea ce se auzise în bârfele din sat nu mai era un fapt controversat. Tocmai datorită acelui lucru, pe care orice om din grup îl admise mai târziu în șoaptă, zilele stranii nu sunt niciodată subiect de discuție în Arkham. Este necesar să începem prin a spune că

nu sufla nici un fel de vânt la acea oră din noapte. O rafală începu să bată nu mult după aceea, dar în acel moment nu era nici măcar o adiere. Nici vârfurile uscate ale brâncuțelor cenușii și pârjolite, nici ciucurii de la acoperișul trăsurii rămase în curte nu se mișcau. Cu toate acestea, în toiul acelei liniști tensionate, nefirești, ramurile înalte, goale ale arborilor din curte se mișcau. Se zbăteau morbid și spasmodic, deschizându-se ca ghearele, într-o demență epileptică și convulsivă, pe fundalul norilor tiviți de razele lunii, zgâriind neputincioase aerul otrăvit, de parcă ar fi fost smucite de vreo forță nepământeană și imaterială legată de subteranele orori, zvârcolindu-se și luptându-se sub rădăcinile negre.

Toată lumea din casă își ținu mai multe secunde respirația. Apoi un nor mai întunecat acoperi luna, iar siluetele ramurilor rapace dispărură pentru un moment. Toți se porniră să scoată țipete înăbușite de spaimă, dar răgușite de emoție, răsunând aproape identic din orice gâtlej. Căci teroarea nu trecuse odată cu umbrele crengilor. Într-o secundă înfiorătoare, într-o beznă și mai neagră, privitorii zăriră fremătând în coroanele înalte ale copacilor mii de luminițe palide și funeste, aprinse în vârful fiecărei ramuri, la fel ca scânteile din focul Sfântului Elmo, patronul marinarilor, ori ca limbile de foc ce s-au pogorât pe capetele apostolilor de Rusalii. Era o constelație monstruoasă de punctișoare luminoase sinistre, ca un furnicar de licurici hrăniți din cadavre prinzându-se într-o sarabandă drăcească deasupra unei mlaștini blestemate, iar culoarea lor era exact aceeași intruziune fără nume pe care Ammi se învățase să o recunoască cu

spaima în suflet. În tot acest timp, licărirea fosforescenței care ieșea din puț devenea tot mai strălucitoare, trezind în cugetele celor adunați laolaltă un sentiment de damnare și de anomalie care depășea de departe orice plăsmuire a minții omenești. Deja nici nu mai *strălucea*, pur și simplu *se revărsa*. Pe măsură ce torentul inform de culoare nepământeană ieșea din fântână, părea să plutească direct către cer.

Veterinarul se cutremură și se duse la ușa din față pentru a-i propti o bară grea din lemn, ca s-o blocheze. Ammi tremura la fel de tare și a fost silit să indice cu gesturi smucite luminozitatea crescândă a copacilor, pentru că nu-și mai putea controla vocea. Nechezatul cailor și loviturile lor din copite deveniră de-a dreptul înspăimântătoare, dar nici unul din grupul adăpostit în vechea casă nu s-ar fi aventurat până afară pentru nimic în lume. Pe măsură ce strălucirea arborilor sporea de la o clipă la alta, ramurile lor în continuă mișcare se înălțau tot mai mult pe verticală. Buza puțului scânteia de-acum, iar un agent de poliție perplex arătă cu degetul la câteva șoproane și stupi de albine ce se aflau lângă zidul de piatră de la vest. Și ele începuseră să sclipească, deși vehiculele priponite ale musafirilor păreau până acum neatinse. Apoi se iscă o zarvă și un tropăit pe drum și, când Ammi stinse lampa ca să poată vedea mai bine, își dădură seama că armăsarii suri de la atelajul lor rupseseră puieții de care fuseseră priponiți și o luaseră la goană cu trăsură cu tot.

Șocul le dezlegă limbile și se schimbară șoapte jenate:

— Se răspândește în tot ce-a fost organic pe aici, mormăi medicul legist.

Nimeni nu-i răspunse, însă cel care încercase să sondeze adâncimea puțului oferi un indiciu, și anume că bățul lui lung trebuie să fi stârnit ceva intangibil.

— A fost groaznic, mai adăugă el. Nu dădeam de nici un fund. Numai de nămol și de bășici. Ceva-mi dădea sentimentul că se furișa pe dedesubt.

Calul lui Ammi încă mai lovea din copite și zbiera asurzitor afară, în drum, acoperind aproape total murmurul pierit al stăpânului său, pe când își rostea reflecțiile dezlânate:

— A venit din piatra aia… a crescut acolo jos… doboară toată suflarea… se hrănește din viețuitoare, din carnea și duhu' lor… Thad și cu Mernie, Zenas și cu Nabby… Nahum a fost ultimu'… Toți au băut apă… S-a învârtoșat în ei… a venit de dincolo, unde lucrurile nu-s ca aci… acu' se duce acas'…

În acel moment, pe măsură ce coloana de văpaie a culorii necunoscute scăpără dintr-odată mai puternic și începu să urzească fantastice forme iluzorii pe care fiecare spectator le descrise mai târziu diferit, bietul Hero scoase un asemenea sunet, cum nici un om nu mai auzise vreodată de la un cal. Fiecare dintre cei care se aflau în acea cameră joasă își acoperi urechile, iar Ammi se întoarse de la fereastră cuprins de groază și de greață. Cuvintele nu mai sunt de-ajuns — când Ammi se uită iar afară, nefericitul animal zăcea fără viață pe pământul luminat de razele lunii, între hulubele crăpate ale briștii sale. A fost ultima imagine a lui Hero până a doua zi, când îl îngropară. Dar în acea clipă nu era timp de jelit, căci, aproape instantaneu, un detectiv le atrase atenția asupra unui lucru

teribil care se petrecea chiar în încăperea unde se aflau ei. Prin bezna cea mai neagră, cum lampa era stinsă, se zărea clar o palidă fosforescență care începuse să se întrevadă prin toată camera. Licărea pe podeaua cu scânduri late și pe bucata de covor zdrențuit, pâlpâind de-a lungul tocurilor de la ferestrele cu ochiuri mici de geam. Luneca în sus și în jos pe stâlpii de susținere, lucind în jurul etajerei și al consolei, infectând până și ușile, împreună cu mobilierul. În fiecare minut se întărea, pentru ca, în final, să fie foarte limpede că oricine se mai afla în viață și într-o stare de sănătate perfectă trebuia să părăsească acea casă.

Ammi îi conduse la ușa din spate și le arătă poteca ce șerpuia printre câmpuri, spre pășunea de zece pogoane. Pășiră, împiedicându-se, ca-ntr-un vis, fără să îndrăznească să se mai uite înapoi, până când se îndepărtară bine, urcând pe deal. Se bucurară să găsească acea potecă, fiindcă n-ar fi putut s-o ia pe drumul din față și să treacă pe lângă puț. Era destul de rău și așa că trebuiau să treacă pe lângă șoproanele și grajdul ce sclipeau în noapte, pe lângă acei pomi fructiferi scânteind prin livezi, scoțându-și în lumină cioturile și contururile drăcești. Dar — slavă Cerului! — ramurile lor nu-i atinseră, așa cum erau, răsucite în sus. Luna intră într-o perdea de nori foarte negri, pe când treceau podețul rustic de la Gârla lui Chapman, iar de acolo nimeriră, orbecăind, luncile deschise.

Când se uitară înapoi la valea în fundul căreia se afla îndepărtata gospodărie a familiei Gardner, zăriră o priveliște înfricoșătoare. Întreaga fermă strălucea, răspândind acel spectru al culorii necunoscute, infestând copaci, clădiri, până și

verdeața care nu fusese încă prefăcută în acea fatală pulbere cenușie. Crengile arborilor erau toate ridicate spre cer, cu vârfurile aprinse de acele flăcări odioase. Scânteieri jucăușe se infiltrau prin crestele acoperișurilor de la casă, de la grajd și de la șoproane. Era o scenă demnă de viziunea unui Fuseli[1]. Peste tot se înstăpânise acel dezmăț al luminozității amorfe, al nepământeanului curcubeu fără dimensiuni, propagat de criptica otravă din puț, clocotind, vălurindu-se, scânteind, arcuindu-se malign în cromatismul ei cosmic și inefabil.

Atunci, pe neașteptate, hidosul fenomen se înălță ca o săgeată pe verticală, spre cer, ca o rachetă sau ca un meteorit, nelăsând nici o urmă și făcându-se nevăzut printr-o gaură ciudat de uniformă în perdeaua de nori. Nu le mai lăsă timp oamenilor să icnească sau să strige. Nici unul dintre privitori nu avea să poată uita acea priveliște, iar Ammi contemplă îndelung stelele din constelația Lebăda, cu Deneb scânteind deasupra celorlalte, acolo unde culoarea necunoscută se topise în Calea-Lactee. Dar privirea lui fusese într-o clipită întoarsă spre pământ de către trosnetul din vale. Nu fusese decât atât, zgomotul lemnului crăpat, nu vreo explozie, așa cum mulți din grup susținură că auziseră. Totuși, rezultatul a fost identic, căci într-o secundă de frenezie caleidoscopică, de la ferma blestemată izbucni o erupție cataclismică, sclipitoare, de scântei și de materii nepământene, arzându-le ochii celor care o priveau și aruncând în zenit un torent vulcanic de fragmente atât de fantastic colorate, ce nu și-ar găsi nici un loc în universul nostru

[1] Henry Fuseli (Johann Heinrich Füssli), 1741–1825, pictor și critic de artă britanic de origine elvețiană (n. red.).

cunoscut. Acestea urmară, dispărând în aburi, marea morbiditate care le-o luase înainte, iar în secunda următoare nu se mai zăriră nici ele. În spate și pe vale se așternu întunericul, însă oamenii nu se încumetară încă să se întoarcă. De jur împrejur se întețea un vânt ce părea să se pogoare din cernita, înghețata suflare a spațiului interstelar. Șuiera și urla, biciuind câmpiile și denaturații codri, într-o frenezie cosmică dementă. Curând, grupul de oameni care tremurau ca varga își dădu seama că n-avea nici un rost să mai aștepte până când luna ar fi dezvăluit ce mai rămăsese din gospodăria lui Nahum.

Prea speriați ca să se mai gândească măcar la teorii, cei șapte oameni înfiorați se târâră până-n Arkham pe drumul de la nord. Ammi era într-o stare mai gravă decât însoțitorii săi și îi imploră să-l conducă până acasă la el, să intre înăuntru însoțit de ei și să-l lase în bucătăria lui, în loc să se îndrepte direct spre oraș. Nu voia să străbată de unul singur pădurile învăluite-n bezna nopții și biciuite de vânt până găsea drumul principal care-l ducea la el acasă. Căci suportase un șoc suplimentar de care ceilalți fuseseră cruțați și era copleșit, pentru totdeauna, de o frică disperată, pe care nu mai îndrăzni s-o amintească în numeroșii ani ce se scurseseră de-atunci. În vreme ce restul privitorilor ajunși pe creasta acelei coline bătute de furtuni își continuară cu indiferență drumul, Ammi mai aruncă o ultimă privire peste umăr, preț de o clipă, la acea umbrită vale a pustiirii care, nu de mult, îi găzduise prietenul năpăstuit de stele. Din acel punct îndepărtat, lovit de catastrofă, văzu ceva ce se ridica ușor, numai ca să se afunde iar în locul din care marea oroare fără formă zburase în cer

ca o săgeată. Era doar o culoare — dar nu ca oricare alta din cer sau de pe pământ. Și pentru că Ammi o recunoscu, știu că această ultimă slabă rămășiță avea să mai subziste în adâncimea puțului. De atunci, nu și-a mai revenit niciodată pe de-a-ntregul.

Ammi nu s-ar mai apropia nicicum de locul acela. S-a scurs peste o jumătate de veac de când s-a întâmplat dezastrul, dar el n-a mai trecut pe acolo niciodată și se va bucura când apele noului lac de acumulare îl vor acoperi în întregime. Și eu mă voi bucura, căci nu mi-a plăcut defel chipul în care lumina soarelui își schimba culoarea în jurul gurii acelui puț abandonat în timp ce treceam pe lângă el. Sper ca apa să fie foarte adâncă — chiar și așa, nu voi bea niciodată din ea. Nu cred că voi mai vizita vreodată împrejurimile orașului Arkham după toate acestea. Trei dintre cei care fuseseră cu Ammi s-au întors în dimineața următoare ca să vadă ruinele la lumina zilei, dar nici măcar n-au dat peste ruine adevărate, numai peste cărămizile hornului, pietrele pivniței, ceva deșeuri minerale și metalice pe ici, pe colo, și marginea acelui puț de neînchipuit. În afară de calul mort al lui Ammi, pe care l-au luat de acolo și l-au îngropat, de brișca ce i-a fost înapoiată la scurt timp după aceea, toată suflarea dispăruse. Mai rămăseseră cinci hectare cumplite de deșert cenușiu, și nici că a mai crescut ceva pe ele până astăzi. Se așternsub cerul liber ca o pată uriașă, mâncată de acizi, în mijlocul câmpurilor și al pădurilor, iar cei câțiva care au mai avut curajul să-i arunce deșertului o privire, în ciuda tuturor istorisirilor din sat, i-au zis „bărăganul pârjolit".

Poveștile care circulă prin sat sunt bizare. Ar putea fi încă și mai stranii dacă oamenii de la oraș, împreună cu chimiștii de la colegiu, și-ar da interesul să supună analizei apa din acel puț abandonat, ori pulberea cenușie pe care nici o rafală pare să n-o mai poată împrăștia vreodată. Și botaniștii ar trebui să studieze flora atinsă de la marginile acelui loc, căci ar putea să găsească o explicație zvonului din sat, după care pesta s-ar extinde încetul cu încetul, poate cu câțiva centimetri pe an. Oamenii spun că tenta ierburilor învecinate nu este chiar normală primăvara, iar sălbăticiunile mai lasă urme ciudate în neaua diafană a iernii. Zăpada nu pare niciodată că se așterne prea masiv în bărăganul pârjolit, ca în alte părți. Caii — puținii care au mai rămas în epoca motorizării — devin agitați în această vale a tăcerii, iar vânătorii nu-și mai pot stăpâni câinii dacă se apropie prea mult de peticul de praf cenușiu.

Mai spun că influențele psihice sunt, de asemenea, foarte nefaste. Pe mulți i-a lovit strechea în anii care au urmat după tragedia lui Nahum și nu au mai fost în stare de nimic. Apoi, cei mai tari dintre ei au părăsit definitiv regiunea. Numai străinii au mai încercat să locuiască în bătrânele gospodării țărănești căzute în ruină. Cu toate acestea, nu au putut rămâne. Te și întrebi, uneori, la ce percepție subtilă i-au dus tradițiile lor bizare de magie transmisă pe șoptite. Se plâng de visele din timpul nopții, care îi sperie cumplit în acel ținut grotesc. Cu siguranță că-i de ajuns o singură privire asupra acestui tărâm tenebros ca să stârnească imaginația morbidă. Nici un drumeț n-a mai scăpat vreodată de sentimentul de stranietate pe care i l-au trezit aceste viroage adânci, iar artiștii se cutremură în

timp ce pictează codrii deși, al căror mister ține în aceeași măsură de spirit ca și de vedere. Eu însumi sunt curios în privința senzației pe care am încercat-o în lunga mea plimbare, înainte ca Ammi să-mi spună povestea lui. Când soarele era la asfințit, aveam vaga dorință să se adune norii, căci un fel de teamă curioasă față de adâncile hăuri cerești de deasupra capului mi se strecurase în suflet.

Nu-mi cereți părerea. Nu știu — asta-i tot. N-am mai găsit pe nimeni altcineva, în afară de Ammi, căruia să-i mai pun întrebări. Căci cei din Arkham nu vor să vorbească despre zilele stranii, iar toți cei trei profesori care au văzut meteoritul și bila lui colorată au murit. Au mai fost și alte bile — să fiți siguri de asta! Una trebuie să fi scăpat și să se fi hrănit singură și, probabil, a mai fost una întârziată. Fără îndoială că încă se mai află în fundul puțului — știu sigur că ceva nu era în ordine cu lumina soarelui așa cum am zărit-o deasupra marginii lui infectate. Țăranii spun că pesta mai smulge câțiva centimetri de pământ în fiecare an. Poate, prin urmare, să fie vorba de un soi de creștere organică sau de hrănire chiar și în prezent. Dar indiferent ce demon ar ieși acolo din găoacea lui, ceva trebuie să-l împiedice, căci altfel s-ar răspândi la iuțeală. Să se fi prins în rădăcinile acelor arbori care-și înalță spre cer ramurile ca niște gheare? Una dintre legendele care circulă acum prin Arkham se referă la stejari robuști ce strălucesc și-și mișcă noaptea crengile așa cum nu ar trebui s-o facă.

Dar care este adevărul, numai Dumnezeu știe. În termeni materialiști, presupun că lucrul pe care Ammi l-a descris s-ar putea numi un gaz, dar un astfel de gaz care să asculte de alte

legi decât cele ale cosmosului nostru. Acesta nu este rodul unor lumi și al unor sori vizibili la telescoapele și în plăcile fotografice ale observatoarelor noastre. Aceea n-a fost suflare din cerurile ale căror mișcări și dimensiuni astronomii noștri le măsoară, ci din cele pe care le socot prea vaste pentru a fi măsurabile. N-a fost decât o culoare din afara spațiului — un mesager înfricoșător de pe tărâmurile fără formă ale infinității de dincolo de Natură, așa cum ne este ea cunoscută, iar noi am rămâne înmărmuriți numai la gândul existenței unor asemenea orizonturi cu întunecatele lor hăuri extracosmice, pe care ni le-ar deschide dinaintea ochilor noștri febrili.

Mă îndoiesc foarte tare că Ammi m-ar fi mințit cu bună știință și nici nu cred că istorisirea lui ar fi doar o sminteală, așa cum cei de la oraș mă avertizaseră în prealabil. Meteoritul acela a adus ceva îngrozitor în colinele și văile de acolo, iar acel ceva îngrozitor — deși nu-mi dau seama în ce măsură — mai dăinuie încă. O să mă bucur să văd apele venind. Între timp, sper să nu i se întâmple nimic rău lui Ammi. A văzut atât de multe în legătură cu acel lucru, a cărui înrâurire era atât de insidioasă! De ce n-a fost niciodată în stare să se mute de acolo? Cât de precis și-a amintit ultimele cuvinte ale lui Nahum: „N-ai scăpare… te trage… știi că vine ceva, da'-i tot în zadar…" Ammi este un bătrân așa de cumsecade! Când echipa de la lacul de acumulare se va apuca de lucru, trebuie să-i scriu inginerului-șef să aibă mare grijă de el. M-ar îndurera să-l știu la fel ca și cenușia, contorsionata, friabila monstruozitate care-mi bântuie tot mai mult visele, tulburându-mi somnul.

Cel care șușotea în întuneric

I

Luați bine aminte că, la urma urmei, n-am văzut nici o imagine de groază. A spune că vreun șoc mental a stat la baza reacțiilor mele — ultima picătură ce mă făcu s-o iau la goană, noaptea, într-un automobil care nu-mi aparținea, din izolata gospodărie a lui Akeley și din sălbaticele coline boltite ale statului Vermont — înseamnă a ignora cele mai elementare date ale experienței mele. În pofida măsurii profunde în care m-am implicat în schimbul de informații și de speculații cu Henry Akeley, a lucrurilor pe care le-am văzut și le-am auzit, a intensității impresiilor produse asupra mea de toate acestea, nu pot dovedi nici acum dacă am avut sau nu dreptate în oribila mea concluzie. Căci, până la urmă, dispariția lui Akeley nu înseamnă nimic. Oamenii au găsit totul la locul lui în locuința sa, în ciuda unor urme de gloanțe pe zidurile exterioare și pe pereții dinăuntru. Ca și cum ar fi ieșit, fără griji, la o plimbare pe dealuri și nu s-a mai întors.

Nici măcar n-a existat vreun semn că s-ar fi aflat vreun oaspete pe acolo, ori că acele odioase mașini și acei cilindri ar mai fi fost depozitați în camera de lucru. Faptul că acele coline verzi împădurite și clipocitul neîntrerupt al pâraielor — în mijlocul cărora s-a născut și a fost crescut — stârneau în el o spaimă de moarte nu spune iarăși nimic, căci sunt mii de oameni pe care îi chinuie anxietăți la fel de morbide. Mai degrabă, excentricitatea ar putea explica relativ lesne actele și temerile sale stranii, de care n-a scăpat niciodată.

Întreaga poveste a început, pentru mine, cu istoricele inundații din Vermont, de pe 3 noiembrie 1927. Eram pe atunci, ca și acum, asistent universitar de literatură la Universitatea Miskatonic din Arkham, Massachusetts, și un entuziast folclorist amator din Noua Anglie. La puțin timp după inundații, printre diversele reportaje despre greutățile, suferințele și acțiunile de salvare organizate care umpleau paginile presei, s-au mai ivit și câteva anecdote bizare în legătură cu anumite lucruri găsite plutind pe undele umflate ale unora dintre râuri, așa încât mulți dintre amicii mei se lansară în discuții extravagante și m-au solicitat să dau explicații, pe cât eram în stare, privitoare la acel subiect. M-am simțit flatat să mi se ia atât de în serios strădaniile în domeniul folclorului și am făcut tot ce-am putut ca să minimalizez zvonurile vagi, neliniștitoare, ce păreau atât de limpede să fie rodul vechilor superstiții țărănești. M-a amuzat să întâlnesc mai multe persoane cultivate care insistau asupra faptului că nu se putea ca în spatele acelor zvonuri să nu existe vreun fenomen ascuns, denaturat de ele.

Poveștile care mi s-au adus în acest fel la cunoștință mi-au parvenit în majoritatea lor prin tăieturi din ziare, deși una dintre ele a avut o sursă orală și mi-a fost repetată de un prieten de-al meu dintr-o scrisoare a mamei lui din Hardwick, Vermont. Tipul de fenomen descris era, în esență, același în toate circumstanțele, deși se părea că ar fi vorba de trei cazuri separate — unul legat de râul Winooski, lângă Montpelier, un altul, de râul West în Windham County, dincolo de Newfane, iar cel de-al treilea, centrându-se în Passumpsic, Caledonia County, mai sus de Lyndonville. Sigur că multe dintre mărturiile disparate menționau alte locuri, dar, în ultimă analiză, toate păreau să le confirme pe acestea trei. În fiecare caz în parte, oamenii de la țară au relatat că văzuseră unul sau mai multe obiecte bizare și alarmante în apele umflate care se prăvăleau de pe colinele rareori străbătute. Exista o tendință răspândită de a lega aceste viziuni de un ciclu primitiv, aproape uitat, de legende șoptite de străbuni, reactualizate cu acel prilej.

Ce credeau oamenii că văd erau forme organice, fără să aibă însă nimic în comun cu toate viețuitoarele cunoscute de ei până atunci. În mod firesc, erau multe trupuri umane duse la vale de curenți în acea tragică perioadă, dar cei care descriau acele forme stranii păreau convinși că nu erau defel omenești, în ciuda unor asemănări superficiale ca mărime și contur. Nici nu puteau să facă parte, mai adăugau martorii, din vreo specie de animale caracteristică ținutului Vermont. Erau de culoare roz, măsurând cam un metru și jumătate în lungime, cu trupuri de crustacee, cu perechi de aripioare mari de pește, ori cu aripi membranate și cu mai multe membre

articulate, cu un soi de elipsă răsucită, acoperită cu miriade de antene foarte scurte, acolo unde în mod normal s-ar fi aflat un cap. Era chiar remarcabil cât de mult tindeau să coincidă relatările din diferite surse, deși acest aspect era explicat oarecum de faptul că vechile legende cunoscute la timpul respectiv în tot ținutul deluros ofereau un tablou viu și morbid care ar fi putut stârni fantezia tuturor celor implicați. Concluzia mea a fost că asemenea mărturii — în toate cazurile aparținând unor pădureni simpli și naivi — erau confuzii create de întrezărirea cadavrelor umane și ale animalelor domestice sfârâmate și umflate de șuvoaiele dezlănțuite ale curenților. Aceste iluzii optice permiseseră unor tradiții folclorice pe jumătate uitate să atribuie calități fantastice acestor obiecte demne de milă.

Folclorul mai vechi, deși vag, evaziv și, în mare parte, uitat de generația de astăzi, avea un caracter unic și reflecta, în mod evident, influența poveștilor indiene încă și mai de demult. Le cunoșteam destul de bine, chiar dacă nu mai fusesem niciodată în Vermont, grație monografiei extrem de rare a lui Eli Davenport, care cuprinde material obținut pe cale orală înainte de anul 1839, de la oamenii mai bătrâni din acest stat. Materialul acesta coincidea perfect cu cele auzite de mine personal de la țăranii mai în vârstă din munții statului New Hampshire. Ca să nu mai lungesc vorba, el făcea aluzie la o rasă tainică de ființe monstruoase care ar bântui undeva, pe colinele mai îndepărtate, ascunse prin codrii deși ce acoperă cele mai înalte creste și prin văile umbrite unde pâraiele curg lenețe din izvoare neștiute. Aceste făpturi puteau

fi foarte rar întrezărite, dar dovezi ale prezenței lor fuseseră raportate de către cei care se aventuraseră mai departe decât de obicei, pe pantele anumitor munți sau în anumite trecători adânci și abrupte, ocolite până și de lupi.

Se găsiseră urme stranii de pași, ori de gheare, prin noroiul de pe malurile pâraielor și prin porțiunile de teren arid, și bizare cercuri de bolovani, în jurul cărora iarba fusese smulsă, ce nu păreau să fie rodul capriciilor naturii. Mai erau, totodată, anumite peșteri de o adâncime greu de bănuit pe coastele dealurilor, ale căror guri fuseseră blocate cu lespezi, într-o manieră chiar deloc accidentală, cu o mulțime de urme bizare în jurul lor, care plecau de la ele și se întorceau la ele, dacă se putea, într-adevăr, estima corect direcția lor. Iar cele mai groaznice erau lucrurile pe care aventurierii le zăriseră, foarte rar, în obscuritatea celor mai îndepărtate văi și în adâncimea pădurilor ce se întindeau perpendicular, dincolo de colinele îndeobște frecventate de oameni.

Ar fi fost mai lesne dacă șirul acestor relatări nu s-ar fi potrivit atât de bine. Așa cum stăteau lucrurile, aproape toate zvonurile aveau mai multe puncte în comun, susținând că acele creaturi erau un soi de crabi uriași, de un roșu aprins, cu mai multe perechi de picioare și cu două aripi gigantice, ca de lilieci, la spate. Uneori mergeau pe toate picioarele lor, alteori numai pe perechea dinapoi, folosindu-se de celelalte pentru a căra obiecte mari de o natură nedefinită. La un moment dat au fost zărite pe când un detașament numeros de-al lor mărșăluia de-a lungul unui curs de apă puțin adânc, printr-un ținut împădurit, într-o formație evident

disciplinată, în rânduri de câte trei. Altă dată, un asemenea specimen a fost văzut zburând — lansându-se de pe creasta unui deal golaș, izolat, în faptul nopții și dispărând în văzduh, după ce imensele lui aripi fluturânde se profilaseră o secundă pe discul lunii pline.

În mare, aceste făpturi se mulțumeau să lase omenirea în pace, deși mai erau uneori învinuite pentru dispariția vreunor nesăbuiți — mai ales din rândul celor care-și construiau casele prea aproape de anumite văi sau prea sus pe anumite culmi. Multe așezări ajunseră să fie considerate nesigure din punctul de vedere al locuirii lor, o asemenea reputație proastă persistând multă vreme după ce cauza i se pierdea în uitare. Oamenii își înălțau înfiorați privirile spre câte o râpă de munte de prin vecinătatea lor, chiar dacă nu-și mai aminteau câți localnici se pierduseră și câte gospodării fuseseră transformate în cenușă pe povârnișurile mai joase ale acelor santinele verzi și încruntate.

Dar, în timp ce, potrivit legendelor mai vechi, creaturile nu păreau să le facă rău decât celor care le încălcau teritoriul, relatările de mai târziu descriu curiozitatea lor față de oameni și încercările lor de a institui avanposturi secrete în lumea noastră. Circulau povești despre urme ciudate de gheare zărite dimineața în jurul ferestrelor vreunei gospodării și de dispariții sporadice în regiuni din afara zonelor bântuite cu certitudine. De altfel, se mai vorbea de glasuri bâzâitoare ce imitau vorbirea umană, surprinzându-i cu ofertele lor pe drumeții singuratici de pe poteci sau drumuri de căruțe în inima codrilor, de copii terorizați de lucruri văzute sau

auzite de ei, în regiuni unde pădurea virgină se întinde până în pragurile ușilor lor. Ultimele tipuri de legende — tocmai acelea care preced declinul superstiției și evitarea unui contact strâns cu locurile temute — fac referire la pustnici sau la fermieri îndepărtați care, într-o anumită etapă a vieții lor, par să fi suferit o transformare mentală dezgustătoare. Ocoliți de vecini, se vorbește în șoaptă despre ei că s-ar fi vândut straniilor arătări. Într-unul dintre districtele de la nord-est, pe la 1800, pare-se, devenise o modă să-i acuzi pe schimnicii excentrici și nepopulari c-ar fi aliați sau reprezentanți ai acelor creaturi respingătoare.

Cât privește ceea ce erau acele făpturi, explicațiile variază, firește. Apelativul prin care toți se refereau la ele era „Aceia" sau „Marii Strămoși", deși mai erau și alți termeni, cu o utilizare locală și temporară. Probabil că puhoiul de coloniști puritani îi socotiseră, fără menajamente, apropiați diavolului și făcuseră din ei o bază de speculații teologice înspăimântate. Cei care aveau în zestrea lor etnică legende celtice, mai ales elementele scoțiano-irlandeze din New Hampshire, împreună cu rudele lor care se așezaseră în Vermont, încurajate de împroprietăririle coloniale ale guvernatorului Wentworth, îi legau în mod vag de zânele rele și de „omuleții" mlaștinilor și colinelor, protejându-se cu crâmpeie de incantații transmise pe cale orală, de-a lungul mai multor generații. Însă dintre toți, indienii aveau cele mai fantastice teorii. Chiar dacă variantele difereau de la un trib la altul, exista un consens pronunțat privind credința în anumite trăsături particulare vitale. De pildă, toată lumea era de acord că aceste creaturi veneau de pe altă planetă.

Miturile tribului Pennacook, cele mai consistente și mai pitorești, ziceau că „Înaripații" veneau de pe Ursa-Mare, din cer, și aveau mine pe dealurile noastre terestre, de unde scoteau un soi de rocă pe care n-o puteau găsi pe nici o altă planetă. Nu trăiau aici, mai povesteau miturile, ci doar menținеau anumite avanposturi, de unde zburau înapoi cu imense încărcături de piatră spre propria constelație din nord. Îi vătămau numai pe acei pământeni care se apropiau prea tare de ei sau îndrăzneau să-i spioneze. Animalele îi ocoleau cu o ură instinctivă, nu fiindcă erau vânate. Înaripații nu se puteau hrăni cu viețuitoarele de pe Pământ, ci își aduceau propria hrană din cer. Era rău dacă te apropiai de ei. Uneori, tinerii vânători care se aventurau prea departe pe dealurile lor nu se mai întorceau niciodată. Nu era bine nici să le asculți șoaptele în timpul nopții, prin pădure. Aveau glasuri ca de viespe și încercau să imite vocile umane. Știau graiurile tuturora, pe ale triburilor Pennacook, Huron, ale Celor Cinci Națiuni[1] — însă nu păreau să aibă nevoie de unul propriu. Discutau prin capetele lor, care-și schimbau culoarea în diverse nuanțe, fiecare însemnând un lucru diferit.

Toate aceste legende, desigur, atât ale albilor, cât și ale indienilor, se pierduseră în decursul secolului al XIX-lea, cu excepția unor răbufniri atavice foarte rare. Cei din Vermont își statorniciră obiceiurile. Odată căile de comunicație și

[1] Este vorba de Confederația sau Liga Irocheză, din care, la început, au făcut parte cinci triburi de indieni: Seneca, Onandaga, Oneida, Cayuga și Mohawk. Ulterior, li s-a mai adăugat o „națiune", tribul Tuscarora (n. trad.).

așezările lor stabilite potrivit unui plan anume, de neclintit, își uitară treptat spaimele și angoasele care-i determinaseră să-l adopte, până într-atât încât nici nu mai știură să fi avut vreodată asemenea neliniști. Cei mai mulți dintre ei știau doar că anumite regiuni deluroase erau considerate ca total nesănătoase, neprofitabile, aducătoare de ghinion dacă te stabileai acolo și, prin urmare, era mai înțelept să te ții cât mai departe de ele spre binele tău. Cu timpul, făgașul comerțului și al economiei se permanentiză în locurile cu reputație bună, iar colinele bântuite rămaseră pustii, mai curând din întâmplare decât cu intenție. În afară de câteva rare sperieturi printre localnici, numai bunicile care mai credeau în minuni și nonagenarii nostalgici mai șopteau ceva despre făpturile care sălășluiau pe acele coline. Până și ei recunoșteau că nu prea aveau de ce să se mai teamă de acele creaturi, odată ce se obișnuiseră cu prezența caselor și a așezărilor, acum că oamenii le lăsaseră în pace teritoriul pe care singure și-l aleseseră.

Toate acestea le-am aflat din lecturile mele și din anumite povești populare culese de prin New Hampshire. Așadar, când începură să se ivească zvonurile legate de inundații, mi-am dat seama ușor de unde izvorâseră ele. Mi-am bătut foarte mult capul să le explic argumentul meu amicilor și m-am amuzat când mai mulți cârcotași au continuat să insiste asupra grăuntelui posibil de adevăr conținut în asemenea istorioare. Astfel de persoane au încercat să sublinieze faptul că legendele mai vechi aveau o persistență și o uniformitate remarcabilă, iar colinele din Vermont fiind, teoretic, neexplorate, nu era înțelept să fii dogmatic față de ceea ce s-ar

putea să le locuiască. Nici nu i-am putut reduce la tăcere când i-am asigurat că toate acele mituri aveau același prototip bine cunoscut umanității în cea mai mare parte a ei, fiind conturate de faze primitive ale imaginației omenești, care întotdeauna producea același tip de năzăriri.

N-avea nici un rost să demonstrez în fața acestor interlocutori că legendele din Vermont nu difereau în esență de acele mituri universale despre personificarea forțelor naturii ce populau universul antic cu fauni, driade și satiri, amintind de acei *kallikantzari*[1] din folclorul Greciei moderne și oferind un temei sălbaticilor galezi și irlandezi pentru aluziile lor sumbre la unele teribile rase ascunse, bizare și mărunte de troglodiți și scormonitori în adâncurile pământului. Era în van, de asemenea, să mai pomenesc de credința încă mult mai asemănătoare a triburilor montane din Nepal în temuții *Mi-Go*, sau „abominabilii oameni ai zăpezilor", ce se furișează sinistru printre vârfurile ghețarilor și ale stâncilor de pe crestele himalaiene. Când le-am expus aceste probe, adversarii le-au întors împotriva mea, pretinzând că aceste mituri străvechi trebuie să aibă o anumită istoricitate contemporană, din care s-ar deduce existența reală a vreunei rase terestre mai vechi, care a preferat să se ascundă după apariția omului și instaurarea supremației sale asupra întregului pământ, supraviețuind probabil într-un număr redus până în timpurile moderne, dacă nu până-n prezent.

[1] Goblini, spirite rătăcitoare, adesea răutăcioase, caracteristice folclorului occidental (n. trad.).

Cu cât râdeam mai mult la asemenea teorii, cu atât mai categoric le susțineau amicii mei. Mai trebuie să adaug că, chiar și fără tezaurul de legende populare, știrile recente erau prea limpezi, consecvente, detaliate și scrise într-un stil prea prozaic pentru a fi total ignorate. Doi sau trei extremiști fanatici au mers atât de departe încât să indice posibile semnificații în vechile legende ale indienilor care să confere tainicelor făpturi o origine nepământeană, citând din extravagantele cărți ale lui Charles Fort[1], în care se susține că Pământul a fost adesea vizitat de călători de pe alte lumi și din spațiul cosmic. Majoritatea preopinenților mei erau totuși doar niște romantici care se tot străduiau să transfere în viața reală poveștile fantastice cu insinuanții „omuleți" atât de populari grație magnificei proze fantastice a lui Arthur Machen.

II

Așa cum era firesc în astfel de circumstanțe, această dezbatere picantă ajunse să fie publicată sub formă de scrisori în paginile ziarului *Arkham Advertiser*, unele dintre ele fiind preluate de presa acelor regiuni din Vermont de unde proveneau știrile referitoare la inundații. *Rutland Daily Herald* oferi o jumătate de pagină de extrase din acele scrisori, față/verso,

[1] Charles Hoy Fort (1874–1932), scriitor american, cercetător al unor diferite fenomene anormale (n. red.).

în vreme ce *Brattleboro Daily Reformer* retipări în întregime unul dintre lungile mele sumare istorice și mitologice, cu unele comentarii suplimentare, care-mi susțineau și-mi elogiau concluziile sceptice, în îngrijita rubrică semnată „The Pendrifter". Până-n primăvara anului 1928 ajunsesem o figură aproape notorie în Vermont, lăsând deoparte faptul că nu pusesem niciodată piciorul în acel stat. Apoi, veni provocatoarea corespondență din partea lui Henry Akeley, care mă impresionă atât de profund și care mă aduse, pentru prima și ultima oară, pe fascinantele meleaguri de râpe verzi împădurite și de pâraie ce murmurau prin păduri.

Cea mai mare parte a lucrurilor pe care le știu acum despre Henry Wentworth Akeley au fost acumulate din corespondența cu vecinii lui și cu unicul său fiu din California, după experiența pe care am trăit-o în singuratica lui gospodărie. A fost, din câte am descoperit, ultimul reprezentant pe plaiul său natal al unei lungi spițe de juriști, administratori și agricultori, foarte stimați pe plan local. Totuși, odată cu el, familia aceea se îndepărtă din punct de vedere intelectual de la chestiunile practice la cele pur teoretice, dat fiind că fusese un student eminent în matematici, astronomie, biologie, antropologie și folclor la Universitatea din Vermont. Nu mai auzisem de el înainte și nici nu-mi oferi multe detalii autobiografice în corespondența sa, însă, de la bun început, am priceput că era un om de caracter, cultivat, inteligent, chiar dacă era un solitar nu prea ieșit prin lume.

În ciuda incredibilelor fenomene naturale pe care le susținea, nu m-am putut abține să nu-l iau mai în serios decât

pe oricare dintre cei care se opuneau părerilor mele. Căci, pe de-o parte, trăia în proximitatea acelor manifestări vizibile și palpabile asupra cărora făcea speculații atât de grotești; iar pe de altă parte, era uimitor de dispus să-și lase concluziile sub semnul întrebării, ca un adevărat om de știință. N-avea preferințe personale pe care să le avanseze, lăsându-se mereu călăuzit de ceea ce credea că erau fapte concrete. Sigur că la început am considerat că greșea, dar măcar îi acordam creditul că greșea în mod inteligent. Nicicând n-am căutat a-i convinge pe unii dintre prietenii lui să-i atribuie ideile și frica față de izolatele coline acoperite cu verdeață alienării mintale. Mi-am dat seama că era un om de valoare și că relatările sale trebuie să fi fost efectul vreunor circumstanțe bizare ce meritau să fie cercetate, oricât de puțin ar fi avut de-a face cu cauzele fanteziste pe care el le stabilea. Ceva mai târziu, am primit de la el anumite dovezi materiale care plasau chestiunea pe o bază oarecum diferită și uimitor de bizară.

Nu pot decât să transcriu în întregime, pe cât îmi este posibil, lunga epistolă în care Akeley se prezenta, și care a format un reper atât de important în propria mea evoluție intelectuală. Nu se mai află în posesia mea, dar aproape fiecare cuvânt al mesajului său prevestitor de rele mi-a rămas adânc întipărit în memorie. Încă o dată, îmi afirm încrederea în sănătatea mintală a celui care l-a scris. Iată textul — un text care mi-a parvenit în chinuita scriitură arhaică a unuia care, în mod evident, nu prea ieșise în lume în cursul letargicei sale vieți de savant.

R.F.D. #2
Townshend, Windham Co.,
Vermont
5 mai 1928

Albert N. Wilmarth, Esq.,
Saltonstall Street, 118
Arkham, Mass.

Dragul meu domn,

Am citit cu mare interes retipărirea scrisorii dumitale în *Brattleboro Daily Reformer* (numărul din 23 aprilie '28), referitoare la recentele istorii ale straniilor corpuri care au fost văzute plutind pe apele pârâielor noastre umflate în toamna trecută, ca și la curiosul folclor pe care-l confirmă atât de bine. Este ușor de înțeles de ce, nefiind de prin partea locului, ai adoptat poziția aceasta, cu care este de acord chiar și „Pendrifter". Aceasta este atitudinea adoptată în general de persoanele cultivate atât din Vermont, cât și din alte părți. A fost chiar propria-mi poziție în tinerețe (acum am 57 de ani), înainte ca studiile mele, atât cele de ordin general, cât și cele asupra cărții lui Davenport, să mă îndemne la unele explorări pe colinele din împrejurimi neumblate în mod obișnuit.

Ciudatele povești străvechi pe care le auzisem deseori de la fermierii mai în vârstă și mai ignoranți m-au orientat spre asemenea cercetări, dar astăzi îmi doresc să fi lăsat totul baltă. Aș putea mărturisi, cu toată modestia, că domeniul antropologiei și folclorului nu-mi este deloc

străin. M-am aplecat mult asupra lui în anii de colegiu și îmi sunt familiari majoritatea clasicilor în materie, ca Tylor, Lubbock, Frazer, Quatrefages, Murray, Osborn, Keith, Boule, G. Elliot Smith și alții. Nu-i o noutate pentru mine că legendele despre unele rase ascunse sunt la fel de vechi ca și omenirea. Ți-am citit scrisorile republicate și pe cele care te contrazic, în paginile ziarului *Rutland Daily Herald*, și cred că știu în ce punct a ajuns controversa dumitale în momentul de față.

Ce doresc să spun acum este că adversarii dumitale sunt mai aproape de adevăr decât dumneata, chiar dacă toate argumentele par să fie de partea dumitale. Au mai multă dreptate decât își închipuie ei înșiși. Sigur că da, ei doar teoretizează și n-au de unde ști ceea ce știu eu. Dac-aș cunoaște la fel de puțin problema ca ei, nu m-aș simți îndreptățit să le împărtășesc punctul de vedere. Aș fi cu totul de partea dumitale.

Vezi cât de greu îmi este să intru în subiect, probabil pentru că îmi este groază să fac acest pas, dar corolarul problemei este că *dispun de anumite probe în legătură cu faptul că, în pădurile de pe colinele înalte, pe care nimeni nu se încumetă să urce, trăiesc, într-adevăr, ființe monstruoase.* Eu n-am văzut nici una dintre ele plutind pe undele râurilor, așa cum s-a relatat, *dar am văzut ceva asemănător* în circumstanțe pe care mi-e groază să le reproduc. Am văzut urme de pași, iar în ultima vreme le-am văzut mai aproape de casa mea decât aș vrea să admit. Locuiesc pe vechea proprietate Akeley, la sud de satul Townshend, pe panta Muntelui Întunecat. Și am auzit glasuri prin codri, în anumite locuri, pe care nici măcar n-am să-ncerc să le descriu în scris.

Într-un anume loc le-am auzit atât de des, încât am luat cu mine un fonograf, la care aveam atașat un dictafon și un cilindru de ceară blanc. Am să-ncerc să fac în așa fel încât să auzi și dumneata înregistrarea mea. Le-am pus-o la aparat câtorva dintre bătrânii din vecinătate, iar una dintre voci i-a speriat incredibil de tare, din cauza asemănării sale cu un anumit glas (acel bâzâit din păduri pe care-l menționează Davenport) despre care auziseră de la bunicile lor, iar ele îl mai și imitaseră pentru ei. Știu cum îl consideră majoritatea oamenilor pe unul care zice că „aude voci" — dar înainte de a trage orice concluzie, ascultă numai această înregistrare și iscodește-i pe unii dintre pădurarii mai vârstnici ce cred despre ea. Dacă poți să-i găsești o explicație normală, foarte bine; dar trebuie să existe ceva în spatele ei. *Ex nihilo nihil fit*[1], după cum prea bine știi.

Acum, motivul pentru care-ți scriu nu este să încep o discuție în contradictoriu cu dumneata, ci să-ți ofer unele informații pe care cred că cineva de formația dumitale le-ar găsi extrem de interesante. *Acest mesaj este confidențial. În public, sunt de partea dumitale*, căci am dedus din anumite lucruri că nu este bine ca lumea să afle prea multe despre aceste chestiuni. Propriile mele studii sunt efectuate în particular și nici nu mi-ar trece prin cap să atrag atenția altora și să-i determin să viziteze locurile explorate de mine. Este adevărat, cumplit de adevărat, *că există creaturi neomenești care ne urmăresc la tot pasul*, cu spioni infiltrați în rândul nostru,

[1] „Nimic nu iese din nimic", renumit proverb latin, o postulare a principiului conform căruia materia nu poate fi nici creată, nici distrusă (n. ed. orig.).

culegând date pentru ei. De la un nenorocit care, dacă o fi fost sănătos la minte (așa cum și cred că era), *a fost unul dintre spionii lor*, am scos o mare parte dintre indiciile legate de această problemă. Ulterior s-a sinucis, dar am motive să cred că acum mai sunt și alții.

Făpturile vin de pe o altă planetă, fiind capabile să trăiască în spațiul interstelar și să se deplaseze prin el în zbor, purtate de aripi puternice care pot să opună rezistență eterului, dar sunt prea rudimentare ca să le fie de vreun folos în incursiunile lor pe planeta noastră. Am să-ți spun mai multe despre asta mai târziu, dacă nu mă vei socoti de îndată un smintit. Ele vin aici să scoată metale din minele care coboară mult în măruntaiele dealurilor *și eu cred că știu de unde vin*. Nu ne vor face nimic dacă le lăsăm în pace, dar nimeni nu poate spune ce se va întâmpla dacă vom deveni prea curioși față de ele. Sigur că o mare armată de oameni le-ar putea șterge colonia minieră de pe fața pământului, lucru de care se tem și ele. Dar dacă s-ar întâmpla așa, ar veni mai multe *de afară*, în număr nelimitat. Ar putea cu ușurință să cucerească Pământul, dar n-au încercat până acum fiindcă n-au avut de ce. Mai degrabă vor să lase lucrurile așa cum sunt, ca să nu-și bată capul.

Socot că intenționează să scape de mine pentru că știu prea multe. Există o piatră mare, neagră, cu hieroglife necunoscute, pe jumătate tocite, pe care am descoperit-o în pădurile de pe Round Hill, la est de locul în care se află minele. După ce am luat-o cu mine acasă, totul s-a schimbat. Dacă ele ar bănui că știu prea multe, fie m-ar ucide, *fie m-ar lua de pe Pământ și m-ar duce în locul din care vin ele*. Le

place, câteodată, să mai ia cu ele oameni învățați, ca să se informeze asupra stării lucrurilor din lumea noastră.

Ceea ce mă aduce la cel de-al doilea motiv pentru care mă adresez dumitale, și anume ca să te îndemn să reduci la tăcere actuala dezbatere și să renunți la publicitate. *Lumea trebuie ținută departe de aceste coline* și, în acest scop, curiozitatea oamenilor nu trebuie stârnită și mai mult. Dumnezeu știe că și așa sunt destui care-și riscă pielea, constructori și agenți imobiliari care invadează Vermontul cu hoarde de vilegiaturiști, umplând locurile sălbatice și dealurile cu bungalow-uri ieftine.

M-ar bucura să comunicăm mai departe și mă voi strădui să-ți trimit înregistrarea fonografică și piatra neagră (care este atât de tocită, încât din fotografii nici nu se distinge prea clar) prin curier expres, dacă dorești. Am zis că „mă voi strădui", pentru că acele creaturi au un fel al lor de a trage sforile pe aici. Există un tip dubios, pe nume Brown, la o fermă de lângă sat, care cred că este spionul lor. Încet-încet, ele încearcă să mă izoleze de restul lumii noastre, fiindcă știu prea multe despre universul lor.

Au cel mai uimitor mod de a afla ce fac. S-ar putea să nici nu primești scrisoarea asta. Cred că va trebui să părăsesc aceste locuri și să mă duc să locuiesc la fiul meu în San Diego, California, dacă lucrurile se agravează, dar nu-mi este deloc ușor să renunț la casa în care m-am născut și unde cei din familia mea au trăit timp de șase generații. De asemenea, nu prea m-aș încumeta s-o vând cuiva, acum că *făpturile* au observat-o. Parcă s-ar strădui să recupereze piatra neagră și să distrugă înregistrarea fonografică, dar

nu le voi lăsa, pe cât mă vor ține puterile. Câinii mei lupi le împiedică mereu să se apropie, căci, deocamdată, sunt foarte puține și se descurcă greu. După cum am mai zis, aripile lor nu le ajută prea mult în zborurile scurte pe Pământ. Sunt pe cale să descifrez hieroglifele de pe rocă — într-o manieră îngrozitor de trudnică — iar cu erudiția dumitale în materie de folclor ai avea putința să găsești verigile lipsă, ca să-mi vii în ajutor. Presupun că știi totul despre înfricoșătoarele mituri ce antedatează apariției omului pe Pământ, ciclurile Yog-Sothoth și Cthulhu, la care se face aluzie în *Necronomicon*. Am avut o dată acces la un exemplar și aud că dumneata ai avea la dispoziție unul în biblioteca universității, unde este păstrat sub lacăt.

Ca să închei, domnule Wilmarth, consider că, prin intermediul studiilor noastre, ne putem fi unul altuia de foarte mare folos. Nu doresc să te pun în nici un pericol și presupun că ar trebui să te avertizez asupra faptului că posesia pietrei și a înregistrării îți va primejdui într-o oarecare măsură siguranța, dar sper să fii de acord că merită să-ți asumi orice riscuri de dragul cunoașterii. Voi veni cu mașina până la Newfane sau Brattleboro ca să-ți trimit orice vei accepta să-ți expediez, căci oficiile de curierat de acolo sunt mai de încredere. Trebuie să-ți spun că în prezent trăiesc singur, de vreme ce nu mai pot angaja oameni care să-mi fie de ajutor în gospodărie. Nu vor să rămână din cauza ființelor care încearcă să se apropie de casă pe timpul nopții și care îi fac pe câini să latre încontinuu. Mă bucur că nu m-am amestecat atât de mult ca acum în această afacere atunci când soția mea mai trăia, căci ar fi scos-o din minți.

Sper că nu te-am deranjat prea mult, că te vei hotărî să iei legătura cu mine și că nu vei arunca această scrisoare la coșul de gunoi, socotind-o delirul unui nebun.

Al dumitale,
HENRY W. AKELEY

P.S. Acuma scot câteva copii suplimentare ale unor fotografii făcute de mine, care, din câte cred, vor contribui la confirmarea unui număr de aspecte pe care le-am atins în aceste rânduri. Bătrânii cred că sunt monstruos de adevărate. Ți le voi trimite foarte curând, dacă te interesează. H.W.A.

Mi-ar fi greu să descriu ce sentimente mi-a trezit la prima lectură acest straniu document. După toate regulile obișnuite, ar fi trebuit să râd mai tare de asemenea extravaganțe decât de teoriile mult mai rezonabile care mai înainte mă amuzaseră. Totuși, ceva din tonul scrisorii mă făcu s-o privesc cu o seriozitate paradoxală. Nu că aș fi crezut vreo clipă în rasa ascunsă, venită de pe alte stele, despre care vorbea corespondentul meu, însă, după unele îndoieli preliminare, aveam certitudinea bizară că era sincer și în toate facultățile lui mintale, că se confruntase cu un fenomen real, deși unic și anormal, pe care nu și-l putea explica decât în această manieră fantezistă. Nu putea să fie cum credea el, cugetam eu, deși, pe de altă parte, merita cu prisosință să fie supus investigațiilor. Ceva anume părea să-l tulbure și să-l neliniștească din cale-afară pe acest om, dar era greu să crezi că-i lipsea cauza. Era atât de concret și de logic din anumite

puncte de vedere și, la urma urmei, povestea lui se potrivea atât de bine cu unele dintre vechile mituri, până și cu cele mai năstrușnice dintre legendele indienilor, încât te lăsa perplex.

Faptul că într-adevăr auzise voci stranii pe dealuri și chiar găsise roca neagră de care vorbea era foarte posibil, în ciuda inferențelor sale ieșite din comun, probabil sugerate de pretinsul spion al ființelor nepământene, care, mai târziu, își luase singur viața. Îmi era lesne să deduc că insul cu pricina trebuie să fi fost total dement, dar că, foarte posibil, avusese o anumită doză de logică perversă, neomenească, prin care reușise să-l convingă pe naivul Akeley, pregătit deja să creadă asemenea lucruri prin studiile sale de folclor. Cât despre evenimentele ulterioare — și neputința lui de a-și păstra angajații — se pare că vecinii mai umili ai lui Akeley ar fi la fel de convinși ca și el că gospodăria i-ar fi asediată noaptea de ființe supranaturale. Iar câinii de obicei latră.

Apoi, mai era chestiunea înregistrării fonografice, despre care nu puteam să nu-l cred că o obținuse așa cum mi-a povestit. Trebuia să însemne ceva, fie că era vorba de sunete de animale care dădeau iluzia graiului omenesc, fie de glasurile vreunor declasați, ascunși prin păduri, care bântuie noaptea gospodăriile țărănești, ajunși într-un stadiu nu prea departe de cele mai neevoluate regnuri animale. De aici, gândurile îmi zburară la piatra neagră acoperită de hieroglife și la speculațiile legate de semnificațiile lor. Și, iarăși, cum rămânea cu fotografiile pe care Akeley zicea că avea de gând să mi le trimită, care le făcuseră bătrânilor o impresie atât de convingătoare și de înspăimântătoare?

Pe măsură ce reciteam scrisul de mână chinuit simțeam mai acut ca niciodată că oponenții mei creduli s-ar putea să aibă mai multă dreptate decât îmi închipuisem. Până la urmă, probabil că există unii proscriși ciudați, suferind poate de vreo diformitate ereditară, ascunși prin colinele acelea neumblate, dar nici vorbă să fie posibilă existența unei asemenea rase de monștri zămisliți pe alte stele, așa cum se zice în popor. Și dacă lucrurile ar sta așa, atunci prezența acelor corpuri aparent nepământești pe apele umflate ale pâraielor n-ar fi cu totul incredibilă. Era prea mult să presupui că atât vechile legende, cât și relatările mai recente aveau la baza lor ceva real? Dar chiar în clipa în care mi se nășteau în minte asemenea îndoieli, mă copleși rușinea că o asemenea bizarerie fantasmagorică precum trăsnita scrisoare a lui Henry Akeley mi le insuflase.

În final, i-am răspuns, adoptând un ton de interes amical și solicitându-i noi amănunte. Răspunsul lui îmi veni foarte repede și conținea, conform promisiunii sale, un număr de instantanee ale unor scene și obiecte ce-i ilustrau spusele. Uitându-mă pe aceste poze pe când le scoteam din plic, mă încercă o senzație curioasă de frică, de parcă m-aș fi apropiat de anumite lucruri interzise, căci, în ciuda unei neclarități a multora dintre ele, aveau o forță de sugestie blestemată, intensificată de faptul că erau fotografii nefalsificate, reflectări optice a ceea ce portretizau, produsul unui proces de transmitere impersonal, imparțial, infailibil și absolut corect.

Cu cât le priveam mai mult, cu atât pricepeam că seriozitatea cu care îl apreciasem pe Akeley și povestea lui fusese pe deplin justificată. Cu certitudine, anumite fotografii aduceau

probe concludente asupra faptului că pe colinele din Vermont se petrecea ceva cu totul în afara cunoașterii noastre. Lucrul cel mai respingător dintre toate era urma de picior — o imagine luată acolo unde soarele strălucea pe o porțiune de noroi, undeva pe un platou pustiu. Nu era vreun fals ordinar, mi-am dat seama dintr-o singură privire, căci pietricelele și firele de iarbă vizibile în câmpul optic ofereau un indiciu evident în ceea ce privește scara fenomenului și nu lăsau nici o posibilitate vreunei duble expuneri înșelătoare. Am numit lucrul acela „urmă de picior", dar poate că „urmă de clești" ar fi un termen mai potrivit. Chiar și acum mi-ar fi greu să-l descriu. Nu pot decât să spun că aducea în mod hidos cu o urmă de rac și că exista o oarecare ambiguitate în legătură cu direcția sa. Nu era nici foarte adâncă, nici foarte proaspătă, dar părea să fie de mărimea medie a unui picior de bărbat. Din față, perechile de clești cu zimți de ferăstrău se proiectau în direcții opuse, nefiind deloc clar cum funcționau, dacă într-adevăr acel organ nu servea decât la locomoție.

O altă fotografie, evident cu expunere îndelungată, luată într-un loc cu umbră deasă, arăta gura unei peșteri din pădure, astupată cu o lespede de o rotunjime regulată. Pe pământul gol din fața ei se putea discerne o rețea strânsă de urme bizare, iar când am studiat-o cu o lupă, am avut certitudinea neliniștitoare a faptului că urmele aduceau cu cea din cealaltă poză. Un al treilea instantaneu arăta un cerc, parcă făcut de druizi, de blocuri de piatră verticale, în vârful unui deal nelocuit. În jurul cripticului cerc, iarba era foarte bătătorită și ruptă, deși nu puteam distinge nici un fel de urme, nici măcar cu lupa.

Extrema izolare a acelui loc ieșea în evidență din mulțimea fără număr a munților neumblați care formau fundalul și se întindeau până-n orizontul învăluit în neguri.

Dar dacă cea mai tulburătoare dintre toate imaginile era cea a urmei de picior, cea mai bizar sugestivă era cea a marii pietre negre găsită în codrii din Round Hill. Akeley o fotografiase chiar pe masa lui de lucru, căci puteam zări teancul de cărți și un bust al lui Milton în spate. Obiectul, așa cum ar putea ghici oricine, fusese fotografiat pe verticală, ilustrând o suprafață curbată oarecum neregulată, între treizeci și șaizeci de centimetri. Însă a descrie cât de cât acea suprafață, sau forma întregului în general, este aproape o sfidare la adresa puterii de expresie a cuvintelor. Ce principii geometrice nepământene îi ghidaseră șlefuirea, dat fiind că era vorba cu siguranță de o tăiere artificială, nu izbuteam nici măcar să ghicesc, și nicicând nu-mi mai fusese dat să văd ceva care să mă izbească prin alteritatea sa de netăgăduit față de lumea noastră. Cât despre hieroglifele de pe suprafața ei, puteam deslușI foarte puține, dar una sau două pe care totuși le-am descifrat mai degrabă m-au șocat. Desigur, s-ar putea să fie un fals, căci și alții, nu numai eu, citiseră monstruosul și detestatul *Necronomicon* al arabului smintit Abdul Alhazred. Cu toate acestea, am simțit fiori pe șira spinării când am identificat anumite ideograme pe care studiul mă învățase să le leg de cele mai blasfematoare și mai cumplite zvonuri despre unele lucruri caracterizate de un soi de semiexistență aberantă înainte ca Pământul și celelalte lumi ale sistemului solar să se fi format.

Dintre cele cinci fotografii care mai rămăseseră, trei erau cadrele unei mlaștini și ale vârfului unei coline, unde păreau să se observe urme ale unor ființe nepământene, ascunse și sinistre. O alta era imortalizarea unei urme ciudate, foarte aproape de casa lui Akeley. Despre aceasta el povestea că o fotografiase în dimineața de după o noapte în care câinii lătraseră mai violent decât de obicei. Era foarte neclară și nu se puteau trage nici un fel de concluzii precise din ea, însă părea drăcesc de similară cu cealaltă urmă de clești fotografiată pe platoul pustiu. În ultima poză se vedea chiar gospodăria lui Akeley, o casă albă, curată, cu două etaje și un pod, veche de peste un secol, cu o peluză îngrijită și o alee pavată cu lespezi din piatră, până la ușa sculptată cu gust, în stil georgian. Erau mai mulți câini-lupi pe peluză, așezați lângă un bărbat cu un chip plăcut, încadrat de o barbă sură, tunsă îngrijit, pe care l-am luat drept Akeley însuși — propriul său fotograf, din câte ar lăsa să se înțeleagă becul conectat la cameră din mâna lui dreaptă.

Lăsând fotografiile deoparte, am trecut la scrisoarea stufoasă, scrisă înghesuit. În următoarele trei ore, m-am scufundat în abisul unei groaze de nedescris. De unde Akeley nu dăduse mai înainte decât o schiță sumară, acum intra în cele mai mici detalii, prezentând lungi transcrieri ale cuvintelor auzite de el în pădure noaptea, minuțioase descrieri ale monstruoaselor forme rozalii, pândite prin crângurile de pe dealuri în lumina asfințitului, și așternând pe hârtie o concepție cosmică înspăimântătoare, rezultată din aplicarea unei profunde și vaste erudiții asupra nesfârșitelor mărturisiri de odinioară

ale spionului dement care se sinucisese. Mă confruntam cu denumiri și termeni întâlniți în alte contexte și în cele mai hidoase dintre înlănțuiri: Yuggoth, Marele Cthulhu, Tsathoggua, Yog-Sothoth, R'lyeh, Nyarlathotep, Azathoth, Hastur, Yian, Leng, Lacul lui Hali, Bethmoora, Semnul Galben, L'mur-Kathulos, Bran și Magnum Innominandum. Eram silit să cobor în timp, cu nenumărați eoni în urmă, și să străbat dimensiunile de neconceput ale lumilor unei entități străvechi, de dincolo, la care smintitul autor al *Necronomiconului* făcea aluziile cele mai vagi. Mi se povestea de hăurile vieții primordiale și de curenții care se scurseseră din ea, iar în final, de micuțul pârâiaș ce țâșnise dintr-un asemenea curent și care se împletise cu destinele propriei noastre planete.

Mi se învârtea capul. Dacă mai înainte încercasem să găsesc o explicație rațională pentru aceste lucruri, acum începeam să cred în cele mai supranaturale și mai incredibile minuni. Mulțimea de probe cruciale era diabolic de vastă și de copleșitoare, iar atitudinea rece, științifică, a lui Akeley — mult prea departe de orice speculații fanatice, isterice, sau măcar extravagante — avu un efect imens asupra gândirii și judecății mele. Când am lăsat din mână înfricoșătoarea scrisoare, eram capabil să înțeleg spaimele prin care trebuia el să treacă. Eram gata să fac tot ce-mi stătea în putere ca să-i țin pe oameni departe de acele dealuri sălbatice și bântuite. Chiar și acum, când trecerea timpului mi-a mai tocit impresiile și mi-a strecurat o umbră de îndoială asupra propriei experiențe și a oribilelor mele suspiciuni, există elemente în epistola lui Akeley pe care nu le-aș cita și nici măcar n-aș îndrăzni să le

parafrazez în scris. Mă bucură faptul că nu mai am scrisoarea, înregistrările și fotografiile și aș dori, din motive pe care le voi clarifica în curând, ca noua planetă de dincolo de Neptun să nu fi fost nicicând descoperită.

Odată cu citirea acelei scrisori, dezbaterea mea publică legată de calvarul din Vermont încetă pentru totdeauna. Contraargumentele avansate de oponenții mei rămaseră fără răspuns sau amânate cu promisiuni. În cele din urmă, controversa se pierdu treptat în uitare. În ultima parte a lunii mai și în decursul lunii iunie m-am aflat într-o corespondență constantă cu Akeley, deși, câteodată, se mai rătăcea câte o scrisoare, așa încât eram obligați să rescriem anumite pasaje și să facem o muncă trudnică de copiere. Ce încercam noi să întreprindem, în mare, era să ne comparăm observațiile în chestiuni referitoare la obscure cunoștințe mitologice, ca să ajungem la o corelare mai limpede a ororilor din Vermont cu corpul general al legendelor din epocile primitive ale omenirii.

În primul rând, am hotărât că, teoretic, aceste morbidități și drăcescul cult himalaian al lui *Mi-Go* erau unul și același coșmar încarnat. Mai erau și unele ipoteze zoologice captivante, pentru care m-aș fi adresat profesorului Dexter de la universitatea mea, să nu fi fost ordinul imperativ al lui Akeley de a nu mai divulga nimic nimănui. Dacă par să încalc acum acea poruncă, o fac numai pentru că, în această etapă, sunt de părere că o avertizare privitoare la acele coline îndepărtate din Vermont, precum și la acele piscuri himalaiene pe care exploratorii îndrăzneți sunt tot mai hotărâți să le urce ar fi mai eficace pentru siguranța publică decât tăcerea.

Un obiectiv concret pe care-l urmăream era descifrarea hieroglifelor de pe acea infamă rocă neagră, ceea ce ne-ar fi putut pune la dispoziție secrete atât de adânci și de năucitoare cum niciodată nu le mai fusese dat oamenilor să afle.

III

Spre sfârșitul lunii iunie, am primit înregistrarea fonografică — expediată cu vaporul din Brattleboro, de vreme ce Akeley nu dorea să se încreadă în calea ferată de la nord. Începuse să fie chinuit de obsesia că era spionat, obsesie sporită și de pierderea unora dintre scrisorile noastre, și vorbea mereu despre actele insidioase ale anumitor indivizi pe care îi credea uneltele și agenții ființelor ascunse. Cel mai tare îl suspecta pe posacul fermier Walter Brown, care locuia singur într-o clădire dărăpănată pe un deal, la marginea codrilor adânci. Acesta fusese văzut adesea învârtindu-se prin Brattleboro, Bellows Falls, Newfane și South Londonderry fără nici un motiv aparent. Glasul lui Brown, era convins Akeley, se număra printre cele auzite de el cu un anumit prilej într-o conversație îngrozitoare. Ba mai găsise și o urmă de picior, sau de clești, lângă casa lui Brown, ceea ce ar putea avea cea mai cumplită semnificație. Urma se aflase ciudat de aproape de unele urme lăsate de țăran, și îndreptate către ele.

Așadar, înregistrarea îmi era trimisă cu vaporul din Brattleboro, spre care Akeley se îndreptase în Fordul lui, de-a lungul singuraticelor drumuri lăturalnice ale statului

Vermont. Mărturisea, într-un bilet atașat, că începea să se teamă de acele șosele și că nu s-ar mai duce acum nici până-n Townshend pentru provizii, decât numai la lumina zilei. Nu merita, tot repeta el, să știi prea multe, doar în cazul în care te aflai foarte departe de acele coline tăcute și enigmatice. Avea să se mute cât de curând în California, în casa fiului său, deși îi era greu să părăsească un loc de care se legau atâtea amintiri de familie și obiceiuri ancestrale.

Înainte de a încerca să ascult înregistrarea la aparatul împrumutat de la administrația universității, m-am mai uitat o dată cu multă grijă peste toate explicațiile oferite de Akeley în paginile numeroaselor sale scrisori. Această înregistrare, zicea el, a fost făcută în jurul orei unu noaptea, la data de 1 mai 1915, lângă intrarea blocată a unei peșteri, unde panta vestică, împădurită, a Muntelui Întunecat se înalță din Smârcul lui Lee. Locul fusese mereu bântuit de voci stranii, acesta fiind motivul pentru care și-a adus fonograful, dictafonul și un cilindru pentru înregistrare, în așteptarea unor rezultate. Din experiențele sale anterioare, învățase că ajunul datei de 1 mai, hidoasa noapte în care are loc sabatul vrăjitoarelor, conform tainicei legende europene, avea, probabil, să fie mai rodnică decât orice altă perioadă a anului. Și n-a fost dezamăgit. Era demn de luat în seamă, totuși, faptul că nu avea să mai audă niciodată glasuri în acele împrejurimi.

Spre deosebire de majoritatea glasurilor auzite în păduri, caracterul acestei înregistrări era cvasiritualic și includea o voce omenească pe care Akeley nu fusese în stare s-o identifice. Nu-i aparținea lui Brown, însă părea a fi a unui om mult mai cultivat.

Cel de-al doilea glas, totuși, era adevăratul actor principal al întregii manifestări, căci el era acel blestemat *bâzâit*, total neomenesc, în ciuda cuvintelor pe care le articula într-o engleză corectă din punct de vedere gramatical și cu un accent academic.

Fonograful și dictafonul la care se făcuse înregistrarea nu lucraseră la fel de bine, ba chiar întâmpinaseră cele mai mari obstacole din cauza sunetului slab și înăbușit al ritualului care fusese auzit de departe, așa încât discursurile înregistrate erau extrem de fragmentare. Akeley îmi dăduse o transcriere a ceea ce credea el că s-ar fi spus acolo și am aruncat încă o dată o privire asupra ei, în vreme ce pregăteam aparatul ca să-i dau drumul. Textul era mai degrabă misterios decât detestabil, deși cunoașterea sursei sale și a manierei de culegere a datelor îi conferea toată oroarea ce ar putea fi descrisă în cuvinte. Am să-l prezint aici în întregime, pe cât mi-l aduc aminte — și sunt pe deplin încredințat că îl știu pe dinafară, nu numai din citirea transcrierii, dar și din ascultarea înregistrării de mai multe ori. Nu este un lucru care s-ar putea uita cu ușurință!

(ZGOMOTE NEDESLUȘITE)

(O VOCE UMANĂ CULTIVATĂ, DE BĂRBAT)

…este Stăpânul Pădurilor, până și al… iar darurile oamenilor din Leng… așadar, din fântânile nopții până-n abisurile spațiului și din abisurile spațiului până-n fântânile nopții, veșnică pomenire Marelui Cthulhu, lui Tsathoggua și Celui Care Nu Trebuie Numit. Veșnică pomenire și belșug Caprei Negre a Pădurilor. Ia! Shub-Niggurath! Capra cu O Mie de Iezi!

(O IMITAȚIE BÂZÂITĂ A VORBIRII OMENEȘTI)
Ia! Shub-Niggurath! Capra Neagră a Pădurilor cu O Mie de Iezi!

(VOCE UMANĂ)
Și așa a ajuns să se spună că Stăpânul Pădurilor, fiind… șapte și nouă, în jos pe treptele de onix… (tri)buturi Lui din Hău, Azathoth, El prin care ne-ați învățat minu(ni)… pe aripile nopții dincolo de spațiu, dincolo de… spre Acela căruia Yuggoth îi este mezin, rotindu-se singur prin eterul negru la marginea…

(GLAZ BÂZÂIT)
…du-te-n mijlocul oamenilor și găsește făgașuri printre ei, de care El în Hău ar putea să știe. Lui Nyarlathotep, Atotputernicul Mesager, trebuie să-i spunem totul. Iar El va lua chip de om, va purta mască de ceară și strai care ascunde, va pogorî din lumea celor Șapte Sori să-și râdă de…

(VOCE UMANĂ)
…(Nyar)lathotep, Marele Mesager, aducătorul bucuriei stranii către Yuggoth prin vid, Tatăl Celor Un Milion de Favoriți, Iscoadă printre…
(DISCURS ÎNTRERUPT DE SFÂRȘITUL ÎNREGISTRĂRII)

Așa sunau cuvintele pe care aveam să le ascult când am pornit fonograful. Mă încercă o umbră de spaimă și de repulsie când am apăsat brațul aparatului și am auzit preliminarul pârâit al acului de safir. Am fost bucuros că primele

cuvinte răzlețe, auzite slab, erau rostite de o voce umană, un glas blând, cultivat, cu un vag accent bostonian, din câte-mi lăsa impresia, și care, cu siguranță, nu aparținea nici unui localnic de pe colinele din Vermont. Pe măsură ce ascultam chinuitoarea înregistrare care abia se auzea, mi se părea că găsesc discursul identic cu cel redactat cu grijă de Akeley, în transcrierea sa. La fonograf se scanda, în acel blând glas cu accent bostonian: *Ia! Shub-Niggurath! Capra cu O Mie de Iezi!*

După aceea am auzit și cealaltă voce. Chiar și în această clipă mă mai cutremur, după atâta timp, când mă gândesc cum m-a răscolit, deși eram pregătit de relatările lui Akeley. Cei cărora le-am descris de atunci înregistrarea susțin că nu găsesc nimic aici decât cea mai ieftină impostură sau demență. *S-o fi auzit ei cu urechile lor*, ori să fi citit voluminoasa corespondență a lui Akeley (mai ales cea de-a doua scrisoare, enciclopedică și înspăimântătoare), știu c-ar fi gândit altfel. La urma urmei, este mare păcat că m-am supus orbește amicului meu de condei și că n-am pus înregistrarea și altora, după cum este o mare tragedie că s-au pierdut toate scrisorile lui. Pentru mine, înarmat cu impresiile culese din ascultarea acelor sunete și cu ceea ce știam până atunci, glasul acela era ceva monstruos. Urma la iuțeală vocea umană dându-i replica ritualică, dar în fantezia mea era un ecou morbid, venind în zbor din neînchipuitele abisuri ale iadurilor inimaginabile. Au trecut mai mult de doi ani de când am ascultat ultima oară acel blestemat cilindru, dar, în momentul de față, ca-n orice clipă, îmi mai răsună încă în

urechi acel bâzâit slab, funest, așa cum l-am auzit pentru prima oară.

Ia! Shub-Niggurath! Capra Neagră a Pădurilor cu O Mie de Iezi! Însă, deși aud permanent acel glas, n-am fost în stare până acum să-l analizez destul de bine încât să-i fac o descriere elocventă. Era ca zumzetul unei insecte uriașe, odioase, adaptat cu acribie la vorbirea articulată a unor specii străine, și am certitudinea că organele care-l produceau nu aduceau nici pe departe cu aparatul vocal al omului și nici cu cele ale altor mamifere. Erau calități singulare ale timbrului, registrului și modulațiilor care plasau întregul fenomen pe de-a-ntregul în afara sferei umane și terestre. Prima dată când l-am auzit m-a înmărmurit și am ascultat restul înregistrării într-un soi de buimăceală distrată. Când se auzi fragmentul mai lung al bâzâitului, am simțit o acutizare a senzației de infinitate sinistră care mă izbise în cursul pasajului mai scurt de dinainte. La sfârșit, înregistrarea se întrerupea brusc, în timpul unui discurs neobișnuit de coerent al vocii umane cu accent bostonian, însă eu am rămas încremenit în scaun, într-o stare de stupefacție, multă vreme după ce aparatul se oprise automat.

Nu mai trebuie să adaug că am ascultat tulburătoarea înregistrare de nenumărate ori și că m-am străduit din toate puterile să o analizez și să o comentez, comparându-mi observațiile cu cele ale lui Akeley. Ar fi atât inutil, cât și neliniștitor să repet aici toate concluziile noastre, dar voi aminti doar că am căzut amândoi de acord asupra faptului că obținusem un indiciu în privința sursei unora dintre cele mai respingătoare obiceiuri primitive din străvechile religii ezoterice ale omenirii.

Ni se părea la fel de clar că existau alianțe preistorice și complicate ale creaturilor ascunse, care veneau din spațiul cosmic, cu anumiți exponenți ai speciei umane. Cât de extinse erau aceste alianțe și cum s-ar putea compara starea lor actuală cu cea din trecutul mai îndepărtat, nu aveam nici cea mai vagă idee; cu toate acestea, în cel mai bun caz era loc destul pentru nesfârșite speculații înfricoșate. Se pare c-ar exista o legătură cumplită, din timpuri imemoriale, în mai multe etape definite, între oameni și infinitatea fără nume. Blasfemiile care-și făceau apariția pe Pământ, din câte s-ar înțelege, proveneau de pe obscura planetă Yuggoth, situată la marginea sistemului solar, însă aceasta nu constituia decât populatul avanpost al unei înspăimântătoare rase interstelare, a cărei ultimă sursă trebuia să se afle dincolo până și de einsteinianul continuum spațiu-timp sau de Universul cunoscut.

Între timp, continuam să discutăm despre piatra neagră și cel mai bun mod de a o aduce la Arkham. Akeley socotea că era total imprudent să mă duc să-l vizitez pe terenul cercetărilor sale de coșmar. Dintr-un motiv sau altul, îi era frică să lase acel obiect în grija oricărui mijloc de transport obișnuit. Hotărârea lui finală a fost să străbată ținutul până la Bellows Falls și s-o expedieze pe ruta Boston–Maine, via Keene, Winchendon și Fitchburg, chiar dacă asta ar însemna să șofeze de-a lungul unor șosele care traversau dealurile împădurite, mai singuratice și mai lăturalnice decât autostrada principală către Brattleboro. El zicea că atunci când trimisese înregistrarea fonografică observase un bărbat în preajma oficiului de mesagerie de acolo, ale cărui acțiuni și căutătură fuseseră în măsură

să-l neliniștească. Omul păruse foarte dornic să discute cu funcționarii și se urcase în trenul în care se afla înregistrarea. Akeley mărturisea că tot timpul dusese grija ei, până când a auzit de la mine că o primisem cu bine.

În dimineața de miercuri 18 iulie, am primit o telegramă de la Bellows Falls, în care Akeley mă anunța că îmi expedia piatra neagră în colet expres prin serviciul B & M[1], cu trenul numărul 5508, care pleca din Bellows Falls la 12:15 p.m., ora locală, și urma să sosească în Gara de Nord din Boston la 4:12 după-amiaza. Trebuia, din câte calculasem eu, să ajungă la Arkham cel mai devreme a doua zi la prânz. Așadar, am rămas toată dimineața de joi acasă, ca să preiau pachetul. Dar ceasul amiezii veni și trecu fără să-mi aducă nimic, iar când am telefonat la mesagerie, am fost informat că nu sosise nici un pachet pentru mine. Următoarea mea măsură, luată pe fondul unei alarme crescânde, a fost să dau un telefon interurban la biroul de mesagerie de la Gara de Nord din Boston și n-am fost prea surprins când am aflat că pachetul adresat mie nu apăruse. Trenul numărul 5508 intrase în gară cu o întârziere de numai 35 de minute, în ziua precedentă, fără să conțină vreun colet cu adresa mea. Agentul îmi promise, totuși, să inițieze o anchetă și mi-am terminat ziua trimițându-i lui Akeley o telegramă în care-i prezentam pe scurt întreaga situație.

[1] Calea Ferată *Boston & Maine*, înregistrată ca persoană juridică în 1835. Inițial era destinată să ofere servicii feroviare între Boston și Portland, din Maine. Au existat într-adevăr linii derivate la Rowley și Ipswich (n. trad.).

Cu o promptitudine vrednică de toată lauda, în după-amiaza următoare sosi un raport din partea biroului de mesagerie din Boston, în care se arăta că agentul telefonase imediat ce aflase cum stăteau lucrurile. Se pare că funcționarul feroviar de la mesagerie responsabil pentru trenul numărul 5508 reușise să-și amintească un incident ce s-ar putea să aibă într-adevăr de-a face cu pierderea mea, fiind vorba de o discuție avută cu un bărbat slab, cu păr cânepiu și cu o înfățișare de țăran, care vorbea cu un glas ciudat, pe când trenul aștepta în gară la Keene, în New Hampshire, la câteva minute după 1:00, ora locală.

Omul, zicea el, era foarte interesat de o cutie grea pe care pretindea că o așteaptă, dar care nu se afla nici în tren și nici nu fusese trecută în registrele companiei. Se prezentase cu numele de Stanley Adams, cu o voce hârâită, groasă și atât de bizară, încât îi provocase funcționarului o stare anormală de somnolență și amețeală în timp ce-l asculta vorbind. Funcționarul nu-și mai amintea exact cum se terminase conversația, ci doar că se trezise brusc, tresărind, când trenul se pusese în mișcare. Agentul din Boston mai adăugă că acest funcționar era un tânăr de o neîndoielnică sinceritate și credibilitate, cu un dosar bun și de multă vreme angajat în companie.

În aceeași seară, m-am dus la Boston ca să-l chestionez personal pe funcționar, după ce-i aflasem numele și adresa de la oficiu. Era un tip sincer, simpatic, dar am priceput că nu mai putea adăuga nimic la relatarea inițială. În mod curios, nici nu prea era sigur că l-ar mai putea recunoaște pe ciudatul solicitant. Înțelegând că nu mai avea ce să-mi spună,

m-am întors la Arkham și n-am mai dormit până dimineața, scriind scrisori lui Akeley, serviciului de mesagerie expresă, secției de poliție și funcționarului de la gara din Keene. Intuiam că omul cu voce bizară, care avusese o influență atât de ciudată asupra funcționarului, trebuie să fi jucat un rol crucial în funesta chestiune. Am sperat că angajații gării din Keene și înregistrările oficiului telegrafic ar putea să-mi dezvăluie ceva privitor la el, la demersurile lui, la locul și la data la care le-a făcut.

Trebuie să admit, totuși, că toate investigațiile mele se dovediră zadarnice. Omul cu voce stranie fusese, într-adevăr, observat prin jurul gării din Keene în după-amiaza zilei de 18 iulie, iar un vagabond avea impresia că l-ar fi văzut cu un pachet greu, dar era o figură cu totul necunoscută, nemaifiind zărit pe acolo până atunci și nici de atunci încoace. Nu trecuse pe la oficiul telegrafic și nici nu primise până atunci vreun mesaj de care să se afle, nici nu ajunsese vreun alt mesaj la oficiu care să poată fi socotit pe drept o mențiune a prezenței pietrei negre în trenul cu numărul 5508. Cum era și firesc, Akeley mi se alătură în efectuarea acestor investigații, ba chiar făcu personal un drum până la Keene, ca să-i descoasă pe oamenii din jurul gării; dar atitudinea lui asupra chestiunii era mai fatalistă decât a mea. Părea să considere pierderea pachetului o împlinire de rău augur și periculoasă a tendințelor ce se manifestau inevitabil și nu-și mai punea nici o speranță în regăsirea lui. El vorbea de neîndoielnicele puteri telepatice și hipnotice ale creaturilor de pe dealuri și ale agenților lor, iar într-o scrisoare dădea de înțeles

că nu mai credea că piatra se mai afla pe planeta noastră. Cât despre mine, mă înfuriasem pe drept cuvânt, intuind că pierdusem șansa de a afla lucruri profunde și uimitoare din străvechile și tocitele hieroglife. Pățania mi-ar fi otrăvit cugetul dacă n-ar fi sosit imediat următoarele scrisori din partea lui Akeley, dezvăluindu-mi o nouă fază a întregii probleme detestabile a colinelor din Vermont, care imediat îmi solicită întreaga atenție.

IV

Ființele necunoscute — îmi mărturisea Akeley într-un scris tot mai tremurător, care-mi stârnea mila — începuseră să-l împresoare din ce în ce mai hotărâte. Lătrăturile nocturne ale câinilor, ori de câte ori luna era în descreștere sau se ascundea după nori, erau de-acum sinistre, și existaseră tentative de a-l molesta pe drumurile singuratice, străbătute de nevoie în timpul zilei. Pe data de 2 august, în timp ce se îndrepta spre sat în automobilul său, găsise un trunchi de copac barându-i calea într-un punct în care șoseaua trecea printr-o pădure deasă, în vreme ce lătrăturile turbate ale celor doi câini pe care-i luase cu el trădau prea limpede prezența acelor creaturi, pândindu-l prin preajmă. Ce s-ar fi întâmplat dacă n-ar fi fost câinii cu el, nu îndrăznea nici măcar să se gândească, însă nu se mai încumeta de-acum să mai iasă fără doi patrupezi din haita lui puternică și devotată. Alte experiențe rutiere s-au mai petrecut pe 5 și pe 6 august.

Prima dată, un glonț îi zgârie capota mașinii, iar a doua oară, lătrăturile câinilor îl înștiințară de prezențele macabre din pădure.

La data de 15 ale lunii am primit o scrisoare neliniștită care mă tulbură foarte mult și care mă făcu să doresc ca Akeley să-și lase deoparte reticențele de solitar și să cheme în ajutorul său justiția. Se petrecuseră lucruri înfiorătoare în noaptea dintre 12 și 13 august. Gloanțe zburaseră în jurul gospodăriei, iar trei dintre cei doisprezece câini vânjoși fuseseră găsiți morți a doua zi dimineață. Erau miriade de urme de clești pe alee, printre care și urmele omenești ale lui Walter Brown. Akeley începuse să telefoneze la Brattleboro ca să-și comande mai mulți câini, însă conexiunea se întrerupse înainte de a avea vreo șansă să zică ceva. Mai târziu, făcu un drum până acolo în mașina lui și află că lucrătorii de la telefoane descoperiseră principalul cablu telefonic aproape tăiat, într-un punct care trecea prin colinele nelocuite, la nord de Newfane. Dar acum se pregătea s-o pornească înapoi spre casă cu patru noi câini și cu mai multe lăzi de muniție pentru pușca lui cu repetiție, cu care vâna animale de talie mare. Scrisoarea fusese trimisă de la oficiul poștal din Brattleboro și am primit-o fără întârziere.

De data aceasta, atitudinea mea față de întreaga chestiune se schimbă cu repeziciune dintr-o poziție științifică într-una alarmant de personală. Începusem să mă tem pentru Akeley, singur în gospodăria lui îndepărtată, și mi se făcuse pe jumătate frică și pentru mine, datorită de-acum directei mele legături cu strania problemă a colinelor din Vermont.

Treaba *se agrava* într-un asemenea hal! Avea să mă cuprindă și să mă copleșească și pe mine? Răspunzându-i la scrisoare, l-am îndemnat să solicite ajutor și i-am propus să întreprind eu ceva dacă el nu lua nici o măsură. I-am vorbit de eventualitatea de a-l vizita în Vermont, în pofida voinței lui, ca să-l ajut să explice dinaintea autorităților situația în care se găsea. În schimb, am primit doar o telegramă din Bellows Falls în care-mi scria:

> APRECIEZ POZIȚIA DUMITALE DAR NU POT FACE NIMIC. NU ÎNTREPRINDE CEVA NICI DUMNEATA. S-AR PUTEA SĂ NE DĂUNEZE AMÂNDURORA. AȘTEAPTĂ EXPLICAȚII.
>
> HENRY AKELY

Dar afacerea lua treptat amploare. După ce i-am răspuns la telegramă, am primit un bilet de la Akeley, cu un scris tremurat, în care mă înștiința, spre marea mea uimire, nu numai că nu trimisese el telegrama, însă nici nu primise ultima scrisoare de la mine la care telegrama părea să răspundă. Investigațiile grăbite pe care le efectuă la Bellows Falls scoaseră la iveală faptul că mesajul fusese trimis de un bărbat dubios, cu păr cânepiu, cu o voce groasă, hârâită, deși mai mult de atât nu mai putu afla. Funcționarul îi arătă textul original, așa cum fusese mâzgălit cu creionul de expeditor, însă scrierea de mână îi era total necunoscută. Sărea în ochi faptul că semnătura conținea o greșeală de ortografie, fiind omis cel de-al

doilea „e" din numele său de familie. Anumite ipoteze erau inevitabile, dar, în toiul crizei reale, nu pierdu vremea cu dezvoltarea lor.

Îmi relată despre moartea mai multor câini și despre achiziționarea altora, de schimbul de focuri ce devenise tipic fiecărei nopți fără lună. Urmele lui Brown și ale cel puțin încă uneia, dacă nu chiar două perechi de încălțări bărbătești se găseau de-acum regulat printre urmele de clești de pe potecă, precum și în spatele casei. Era, după cum recunoscu chiar Akeley, o treabă destul de urâtă. Foarte curând avea să fie silit, probabil, să se mute la fiul său în California, fie că reușea sau nu să-și vândă vechea locuință. Dar nu era ușor să părăsească singurul loc în care se simțea cu adevărat acasă. Trebuia să facă un efort să mai reziste puțin, poate izbutea să-i gonească pe intruși, mai ales dacă renunța pe față să mai încerce să le afle secretele.

Scriindu-i îndată lui Akeley, mi-am exprimat din nou intenția de a-l ajuta și de a-l vizita, ca să-l secondez în fața autorităților pentru a le convinge de pericolul cumplit în care se afla. În răspunsul său, îmi lăsă impresia că se opunea mai puțin acestui plan decât m-ar fi făcut să cred atitudinea lui din trecut, însă îmi atrase atenția că i-ar plăcea să mă mai țină puțin la distanță, atât cât să-și pună lucrurile în ordine și să se împace cu ideea că urma să-și părăsească locul natal la care ținea aproape ca un nebun. Vecinii se uitau chiorâș la speculațiile și cercetările lui și ar fi fost mai bine dacă s-ar fi retras discret, fără să stârnească vreun tărăboi prin sat și să trezească îndoieli asupra sănătății sale mintale. Îi ajunsese

până peste cap, mărturisea el, însă dorea să plece pe cât de demn i-ar fi fost cu putință.

Această scrisoare mi-a parvenit la data de 27 august. Am scris și expediat un răspuns la ea, pe cât mai încurajator posibil. Se pare că a avut efect, căci, de astă dată, Akeley a avut mai puține temeri de raportat când mi-a confirmat primirea biletului meu. Nu era totuși nici prea optimist, și își exprima convingerea că numai luna plină le tăiase avântul creaturilor în ultima vreme. Spera să nu vină prea multe nopți înnorate și se referea vag la eventualitatea de a se muta într-o pensiune la Brattleboro când luna intra în fazele ei de descreștere. Din nou i-am trimis câteva încurajări, însă la data de 5 septembrie îmi veni o altă scrisoare care, evident, se intersectase cu a mea prin poștă, iar celei din urmă nu-i mai puteam răspunde cu tot atâta speranță. Dată fiind importanța ei, cred că este mai bine s-o redau mai jos în întregime, pe cât pot mai precis, așa cum mi s-a întipărit în memorie scrisul ei tremurat. În mare, cuprindea următoarele rânduri:

Luni

Dragă Wilmarth,

Mai curând un deznădăjduit P.S. la ultima mea scrisoare. Azi-noapte au fost niște nori groși, deși n-a plouat, și n-a răzbătut nici măcar o rază de lună. Lucrurile au fost destul de grave și cred că sfârșitul e pe aproape, în ciuda tuturor speranțelor noastre. După miezul nopții, ceva a aterizat pe acoperișul casei. Toți câinii s-au repezit să vadă

ce era. I-am auzit cum mușcau și sfâșiau ceva. Apoi, unul dintre ei reuși să ajungă pe acoperiș, sărind de pe copertina joasă. Se dădu acolo sus o luptă teribilă și am auzit un înfricoșător *bâzâit* pe care n-am să-l uit câte zile oi mai trăi. După aceea se răspândi o duhoare insuportabilă. În același timp, gloanțele pătrunseră prin fereastră și aproape că mă atinseră. Cred că primele rânduri ale creaturilor de pe deal s-au apropiat de casă atunci când câinii s-au divizat din cauza chestiei de pe acoperiș. Ce-a fost acolo sus încă n-am aflat, dar mă tem că arătările învață să-și folosească mai bine aripile prin spațiul terestru. Am stins lumina și am folosit ferestrele pe post de creneluri. Am tras din toate ungherele casei cu pușca, destul de sus ca să nu-mi nimeresc câinii, ceea ce a părut să pună capăt asaltului, dar dimineața am găsit băltoace mari de sânge în curte, lângă alte băltoace de un lichid verzui, lipicios, ce răspândeau cel mai infect miros din câte mi-au ajuns la nas vreodată. M-am cățărat pe acoperiș și am găsit și mai mult lichid lipicios acolo sus. Cinci dintre câini au fost uciși. Mă tem că am nimerit unul țintind prea jos, căci era împușcat în spate. Acum repar obloanele sparte de gloanțe și mă duc la Brattleboro după alți câini. Bănuiesc că cei de la canisă mă cred dement. Am să-ți trimit încă un bilet, mai târziu. Presupun că voi fi gata să mă mut într-o săptămână sau două, deși gândul aproape mă omoară.

În mare grabă, al dumitale,
AKELEY

Dar nu a fost singura scrisoare de la Akeley care se intersectă cu a mea. În dimineața următoare, pe data de 6 septembrie,

mai veni una. De data aceasta era o mângâlitură delirantă, care mă slei cu totul și mă lăsă fără cuvinte, neștiind ce să mai fac. Iarăși, mai bine aș cita textul, pe cât de fidel îmi permite memoria:

Marți

Norii nu s-au risipit, deci iarăși o noapte fără lună… și, oricum, este în descreștere. Aș electrifica toată casa și mi-aș pune reflectoare dacă n-aș ști că ar tăia firele la fel de repede pe cât le-aș repara.

Cred că am ajuns să-mi pierd mințile. Se prea poate ca tot ce ți-am scris până acum să nu fie decât un vis ori o halucinație de nebun. Era destul de grav și înainte, dar de data aceasta s-a umplut paharul. *Mi-au vorbit azi-noapte*, în acel blestemat glas bâzâit, și mi-au zis lucruri *pe care nu îndrăznesc să le repet față de dumneata.* I-am auzit clar printre lătrăturile câinilor și, la un moment dat, când au fost acoperiți, *i-a ajutat o voce umană.* Nu te amesteca, Wilmarth, este mai rău decât ți-ai fi putut sau mi-aș fi putut imagina. *Acum nu mai vor să mă lase să plec în California, vor să mă ia de viu, sau ceea ce mai poate însemna „viu" din punct de vedere teoretic și conceptual*, nu numai pe Yuggoth, ci și mai departe, dincolo de galaxie *și, dacă-i posibil, dincolo de ultima margine curbată a spațiului.* Le-am spus că nu voi merge unde vor ei, *sau în felul îngrozitor în care-mi propun să mă ducă,* dar mă tem că-i în zadar. Locuința mea este atât de izolată încât ar putea să pătrundă oricând, zi sau noapte. Încă șase câini uciși și le-am simțit prezența de-a lungul tuturor porțiunilor împădurite ale drumului pe care am condus astăzi, până la Brattleboro.

> Am făcut o greșeală când ți-am trimis acea înregistrare fonografică și piatra neagră. Mai bine ai distruge înregistrarea înainte să fie prea târziu. Am să-ți mai trimit câteva rânduri mâine, dacă mai sunt pe aici. Ce bine mi-ar prinde să-mi aduc cărțile și lucrurile în Brattleboro și să trag în oraș la o pensiune! Aș fugi și aș lăsa totul în urma mea dac-aș putea, însă ceva în cugetul meu mă ține pe loc. Pot să mă mai strecor până la Brattleboro, unde ar trebui să mă simt mai în siguranță, dar și acolo mă simt la fel de prizonier ca și acasă. Și mi se pare evident că n-aș putea ajunge prea departe, nici dacă aș încerca să las totul baltă. Este oribil… nu te amesteca în așa ceva.
>
> Al dumitale,
> AKELEY

N-am închis ochii toată noaptea după ce am primit teribilul bilet, și eram complet nelămurit în ceea ce privește bruma de sănătate mintală care-i mai rămăsese lui Akeley. Biletul părea scris de un nebun, deși stilul — în lumina întregii noastre corespondențe din trecut — avea o macabră forță de convingere. N-am încercat să-i răspund, gândindu-mă că era mai bine să aștept până când Akeley ar fi avut destul timp să-mi trimită o replică la ultima mea depeșă. Un asemenea răspuns sosi, într-adevăr, în ziua următoare, deși noile informații conținute în el puneau în umbră toate celelalte aspecte indicate de scrisoarea la care părea să răspundă. Iată ceea ce-mi amintesc din textul mâzgălit și plin de pete de cerneală, cum fusese scris în graba mare, în decursul unui proces frenetic de compunere:

Miercuri

W…,

Am primit scrisoarea dumitale, dar nu mai are nici un rost să mai discutăm. M-am resemnat pe deplin. Mă întreb dacă mi-a mai rămas vreo brumă de voință ca să mă mai lupt cu ei. Nu mai am scăpare nici dacă aș mai vrea să renunț la tot și să fug. Tot mă vor prinde.

Mi-a venit o scrisoare ieri de la ei… Poștașul mi-a adus-o în timp ce mă aflam la Brattleboro. Bătută la mașină și expediată din Bellows Falls. Mi se aduce la cunoștință ce vor să facă ei cu mine… nu pot să repet. Ai grijă de dumneata! Distruge înregistrarea. Nopțile noroase își continuă șirul neîntrerupt, iar luna se face tot mai mică. Mi-aș dori să mă încumet să cer ajutor — asta mi-ar întări voința — dar oricine ar îndrăzni să vină până la mine m-ar face nebun, nu m-ar crede decât în cazul în care mi s-ar întâmpla să am la îndemână vreo dovadă. Nu pot să-mi permit să le cer oamenilor să vină fără nici un motiv… n-am ținut cu nimeni legătura de ani de zile.

Dar nu ți-am povestit încă ce-a fost mai rău, Wilmarth. Ține-te bine când citești aceste rânduri, căci îți vor produce un șoc. Îți spun adevărul, totuși. Chestia este că *am văzut și am atins una dintre ființe, sau o parte a uneia dintre ele.* Doamne, omule, dar este groaznic! Era moartă, bineînțeles. Unul dintre câini a răpus-o, iar eu am găsit-o lângă cușca lor azi-dimineață. Am încercat s-o păstrez în șopronul cu lemne ca să le-o arăt oamenilor, să se convingă — văzând-o cu propriii ochi — de toate astea, dar s-a evaporat cu totul în

câteva ore. Nimic n-a mai rămas din ea. Știi, toate creaturile alea din râuri au fost văzute numai în prima dimineață de după inundații. Și iată culmea răului. Am încercat s-o fotografiez pentru tine, dar când am developat filmul *nu se mai vedea nimic altceva în afară de șopron.* Din ce putea să fie făcută ființa aia? Am văzut-o și am pipăit-o și toate lasă urme. Cu siguranță era făcută din materie… dar ce fel de materie? Forma ei nu poate fi descrisă. Era un crustaceu uriaș, cu o mulțime de cercuri cărnoase, așezate piramidal, sau din noduri de substanță groasă, ca de frânghie, acoperite cu tentacule acolo unde ar trebui să se afle capul. Lichidul ăla verzui și lipicios este sângele sau seva lor. Numărul lor pe Pământ crește cu fiecare minut.

Walter Brown a dispărut… n-a mai fost văzut învârtindu-se prin cotloanele sale obișnuite din satele vecine. Trebuie să-l fi nimerit cu vreun glonț, dar se pare că arătările nu-și lasă niciodată în urmă morții și răniții.

M-am dus în oraș în după-masa asta fără nici un fel de incidente, însă mă tem că ei încep să se retragă, pentru că s-au asigurat în privința mea. Îți aștern aceste rânduri la poșta din Brattleboro. S-ar putea ca ăsta să fie un rămas-bun… dacă așa-i, atunci scrie-i băiatului meu, George Goodenough Akeley, pe adresa următoare: Pleasant Street nr. 176, San Diego, California, *dar nu veni aici*. Ia legătura cu el dacă nu mai primești nici o veste de la mine timp de o săptămână și urmărește noutățile din ziare.

Îmi voi juca ultimele două cărți, dacă mi-a mai rămas vreun pic de voință. Mai întâi voi încerca să le otrăvesc pe ființe cu gaz. Am substanțele chimice potrivite și am confecționat

măști pentru mine și pentru câini. Dacă nici așa nu merge, am să-i spun șerifului. N-au decât să mă închidă într-un ospiciu dacă vor, oricum va fi mai bine decât ce au de gând să-mi facă *celelalte creaturi*. Poate voi izbuti să le atrag atenția asupra urmelor din jurul casei. Sunt șterse, dar le găsesc în fiecare dimineață. Să presupunem, totuși, că poliția ar declara că le-am falsificat în vreun fel sau altul, căci toată lumea mă crede smintit.

Trebuie să încerc să conving un polițist să stea de veghe noaptea pe aici și să vadă cu ochii lui… deși creaturile ar putea foarte bine să afle despre asta și să se țină deoparte în noaptea respectivă. Îmi taie firele ori de câte ori încerc să telefonez noaptea… instalatorii sunt de părere că este foarte ciudat și s-ar putea să depună mărturie pentru mine, dacă nu cumva își închipuie că mi le tai singur. N-am mai încercat de o săptămână să chem pe cineva să mi le repare.

Aș putea să-i aduc pe unii dintre vecinii mei mai ignoranți să depună mărturie pentru mine despre realitatea ororilor, dar toată lumea râde de ce zic ei și, oricum, mă ocolesc de atâta amar de vreme, încât au pierdut firul evenimentelor. Nu-i mai poți aduce pe țăranii ăia scăpătați să parcurgă o milă până la mine acasă, pentru nimic în lume. Poștașul aude ce spun ei și face glume pe seama mea… Dumnezeule! Măcar de-aș avea puterea să-i spun cât de adevărat este totul! Am să încerc să-i atrag atenția asupra urmelor, însă vine numai după-amiaza, la ceasul când, de obicei, ele nu se mai disting. Dac-aș izbuti să păstrez una, așezând o cutie sau o cratiță peste ea, cu siguranță ar crede că este un fals sau o glumă.

Ce bine era să nu fi ajuns ca un sihastru, căci lumea nu mai trece pe la mine așa cum făcea înainte. Nu m-am încumetat niciodată să arăt nimănui, în afara celor ignoranți, piatra neagră sau pozele, ori înregistrarea. Alții ar spune că am falsificat totul și n-ar face decât să se amuze. Și totuși, aș încerca să arăt instantaneele. Ele reflectă clar acele urme de clești, chiar dacă ființele care le-au făcut nu pot fi imortalizate de obiectivul camerei. Ce păcat că n-a mai văzut nimeni altcineva *chestia* aia azi-dimineață, înainte să dispară!

Dar nu mai știu și nici nu-mi mai pasă. După toate prin câte am trecut, un ospiciu este un loc la fel de bun sub soare ca oricare altul. Doctorii m-ar putea ajuta să mă hotărăsc să plec odată de acasă, ceea ce m-ar salva.

Scrie-i fiului meu, George, dacă nu mai primești de la mine nici un fel de vești cât de curând. Rămâi cu bine, distruge înregistrarea și nu te mai amesteca în treaba asta.

Al dumitale,
AKELEY

Epistola lui mă aruncă în ghearele celei mai negre terori. Nu mai știam nici cum să-i răspund. Am mâzgălit doar câteva sfaturi și încurajări incoerente pe care i le-am trimis într-o recomandată. Îmi amintesc că-l îndemnam pe Akeley să se mute imediat la Brattleboro și să se pună sub protecția autorităților, adăugând că aveam să vin și eu în acel oraș cu înregistrarea fonografică, pentru a-l ajuta să convingă tribunalul de sănătatea lui mintală. Mai era încă vreme, cred că

i-am mai scris, să dăm alarma generală asupra întregii chestiuni. Se va observa că, în acest moment de tensiune, credeam orbește în tot ceea ce pretindea corespondentul meu, deși îmi închipuiam că eșecul lui de a fotografia cadavrul monstrului nu se datora vreunui capriciu al Naturii, ci vreunei greșeli proprii datorate stării lui de profundă tulburare.

V

Apoi, intersectându-se cu biletul meu incoerent și ajungând în mâinile mele sâmbătă după-amiază, la data de 8 septembrie, veni acea scrisoare ciudat de împăcată și de diferită, bătută îngrijit la o mașină nou-nouță. Epistola aceea stranie, de liniștire, constituind, totodată, o invitație, trebuie să fi marcat în chip pregnant o schimbare crucială în calvarul de pe acele coline singuratice. Din nou, am s-o redau din memorie, căutând, din motive speciale, să-i păstrez savoarea stilului pe cât de mult am să pot. A fost trimisă prin poștă din Bellows Falls, iar semnătura a fost bătută la mașină, la fel ca și conținutul scrisorii, așa cum dactilografiază adesea începătorii. Textul, totuși, avea o acurateță mult prea minunată ca să fie opera vreunui novice și am tras concluzia că Akeley trebuie să mai fi folosit cândva, într-o perioadă anterioară, poate în anii săi de colegiu, vreo mașină de scris. A spune că scrisoarea m-a făcut să mă simt ușurat ar fi destul de corect, deși în spatele ușurării mele subzista o oarecare neliniște. Dacă Akeley avusese mintea întreagă în intervalul

său de teroare, mai era sănătos la minte în atitudinea sa din prezent? Iar „raportul ameliorat" menționat anume… ce voia să însemne? Întreaga problemă implica un revers atât de diametral opus întregii poziții de mai înainte a corespondentului meu! Dar iată esența textului, transcrisă de mine cu grijă, din memoria cu care mă mândresc:

Townshend, Vermont,
Joi, 6 septembrie 1928

Dragul meu Wilmarth,

Îmi face o imensă plăcere să te liniștesc în privința prostiilor pe care ți le-am tot scris. Spun „prostii", deși prin această sintagmă mă refer mai degrabă la atitudinea mea speriată și mai puțin la descrierile anumitor fenomene, destul de reale și de importante. Greșeala mea a constat în adoptarea unei atitudini anormale față de ele.

Am mai menționat, cred, faptul că bizarii mei musafiri începuseră să intre în relații cu mine într-o tentativă de dialog. Noaptea trecută, acest schimb de replici a fost unul real. Ca răspuns la anumite semnale, i-am dat voie unui mesager al celor de afară să intre în casă, unui semen de-al nostru, mă grăbesc să adaug. Mi-a zis o mulțime de lucruri pe care nici dumneata, nici eu, nu le bănuiam măcar, arătându-mi clar cât de total greșit judecam și interpretam țelul Celor de Dincolo în menținerea coloniei lor secrete pe această planetă.

Se pare că legendele funeste despre ceea ce au ei de oferit oamenilor și ce ar dori în legătură cu Pământul sunt pe

deplin rezultatul unei înțelegeri greșite, bazate pe ignoranță, în privința discursului lor alegoric — conturat, bineînțeles, de niveluri culturale și obiceiuri de gândire total diferite de tot ce știm. Propriile mele ipoteze, recunosc de bunăvoie, au fost la fel de aberante ca și elucubrațiile oricăror țărani analfabeți și indieni sălbatici. Ceea ce socoteam eu că este morbid, rușinos și infam este în realitate copleșitor, subtil, ba chiar *glorios*, estimările mele anterioare nefiind decât o manifestare a eternei tendințe a omului de a detesta și a se teme de ceea ce-i este *complet diferit*.

Acum regret pierderile provocate în rândul acestor ființe nepământești și incredibile, în cursul încăierărilor noastre nocturne. Măcar de-aș fi consimțit să discut cu ele în pace și în mod rațional de la bun început! Însă ele nu-mi poartă pică, emoțiile lor fiind organizate foarte diferit de ale noastre. Este neșansa lor de a-și fi găsit prin Vermont drept agenți umani niște specimene inferioare, cum ar fi răposatul Walter Brown, de pildă. El m-a întors împotriva lor, într-o foarte mare măsură. De fapt, nimeni nu știe ca ele să fi vătămat alți oameni, în schimb au fost adesea tratate în mod crud și nedrept de semenii noștri, care le-au spionat. Există un cult strict secret al bestiilor umane, iar un om de erudiția dumitale mistică mă va înțelege când le voi pune în legătură cu Hastur și cu Semnul Galben. Acești oameni și-au luat misiunea de a le da de urmă și a le vătăma în numele unor forțe monstruoase din alte dimensiuni. Împotriva acestor agresori ai lor, nu împotriva masei de oameni normali, sunt îndreptate măsurile drastice de precauție ale Celor de Dincolo. Întâmplător, am aflat că multe

dintre scrisorile noastre pierdute au fost furate, nu de Cei de Dincolo, ci de emisarii acestui cult malefic.

Tot ceea ce doresc Cei de Dincolo de la specia umană este conviețuirea în pace, fără molestări, și o cooperare intelectuală sporită. Ultimul factor amintit aici este imperios necesar acum, când invențiile și mecanismele noastre ne lărgesc câmpul de cunoaștere și spațiul de mișcare, lipsindu-i treptat pe Cei de Dincolo de posibilitatea de a-și păstra *în secret* necesarele lor avanposturi pe planeta noastră. Ființele nepământești doresc să cunoască omenirea mai îndeaproape și ca o seamă de exponenți ai omenirii în filosofie și științe să afle de existența lor. Cu un asemenea schimb de experiență, toate pericolele vor dispărea și se va instaura un *modus vivendi* mulțumitor. Însăși ideea de a *înrobi* sau *degrada* specia umană este ridicolă.

Ca un început al unui asemenea raport ameliorat, Cei de Dincolo m-au ales pe mine, cum era și firesc, ca interpret principal al lor pe Pământ, întrucât cunoștințele mele în ceea ce-i privește sunt deja substanțiale. Multe mi s-au dezvăluit noaptea trecută, fiind vorba de fapte a căror natură uimitoare este deschizătoare de noi drumuri în cunoaștere. Încă mai multe îmi vor fi comunicate în viitor, atât în scris, cât și pe cale orală. Nu mă vor convoca deocamdată să fac vreo excursie *dincolo*, deși, probabil, *îmi voi dori* așa ceva mai târziu, fiind nevoie de mijloace speciale și de pregătirea mea pentru transcenderea a tot ceea ce până acum ne-am obișnuit să privim drept experiență umană. Casa mea nu va mai fi asediată de-acum încolo. Totul s-a reîntors la normal, iar câinii nu vor mai avea cu ce să-și omoare timpul. În

locul terorii, mi s-a oferit o cunoaștere bogată și perspectiva unei aventuri intelectuale pe care puțini muritori ca mine le-au împărtășit vreodată.

Ființele de Dincolo posedă, poate, cel mai minunat organism dinăuntrul sau din afara continuumului spațiu-timp. Ele aparțin unei rase răspândite în întregul cosmos, față de care toate celelalte forme de viață nu sunt decât variante degenerate. Aparțin mai curând regnului vegetal decât celui animal, dacă aceste concepte se mai pot aplica tipului de materie din care sunt compuse, și au o structură oarecum fungiformă, deși prezența unei substanțe asemănătoare clorofilei și un sistem de nutriție unic le diferențiază de toate ciupercile cormofite. Într-adevăr, fenotipul lor este compus dintr-o formă de materie total necunoscută galaxiei noastre, cu electroni care au o rată a vibrațiilor complet diferită. Iată de ce ființele nu pot fi fotografiate de filmele și de plăcile fotografice *obișnuite* în Universul nostru cunoscut, chiar dacă le putem vedea cu ochii. Având toate cunoștințele necesare, totuși, un bun chimist ar putea inventa o emulsie fotografică în stare să le fixeze pe peliculă.

Genul lor este unic în abilitatea sa de a traversa vidul interstelar lipsit de căldură și de aer, păstrându-și întreagă forma corporală, iar unele dintre speciile lui nu pot s-o facă fără instrumente mecanice sau anumite permutări chirurgicale ciudate. Numai câteva specii sunt înzestrate cu aripile rezistente la eter, caracteristice varietății din Vermont. Cele care locuiesc în anumite piscuri de munți îndepărtați din Lumea Veche au fost aduse pe Pământ pe alte căi. Similaritățile lor exterioare cu regnul animal și cu tipul de

structură pe care-l socotim material țin mai mult de o evoluție în paralel decât de o rudenie apropiată. Volumul materiei lor cenușii îl depășește pe al oricărei forme de viață existente în prezent, deși rasele înaripate, precum cea din ținutul nostru deluros, nu sunt nici pe departe cele mai dezvoltate. Telepatia este modul lor obișnuit de comunicare, chiar dacă mai prezintă unele organe vocale rudimentare. Acestea, după o operație ușoară (căci chirurgia este un domeniu incredibil de banal și de avansat pentru ei), ar putea reproduce cu aproximație graiul unor tipuri de organisme care încă mai folosesc vorbirea articulată.

Principalul lor adăpost, cel mai apropiat de noi, este o planetă încă nedescoperită de oameni și lipsită aproape total de lumină, aflată chiar la marginea sistemului nostru solar, dincolo de Neptun, și fiind a noua planetă ca distanță față de Soare. Este, așa cum am dedus și noi, tărâmul la care se referă numele mistic de „Yuggoth" în anumite scrieri străvechi și prohibite. În curând, un puternic curent psihic va fi focalizat de acolo asupra lumii noastre, într-un efort de facilitare a raportului mental. Nu m-aș mira defel dacă astronomii vor deveni suficient de sensibili la acest curent psihic pentru a descoperi planeta Yuggoth, la dorința Celor de Dincolo. Principalul sediu al acestor ființe este localizat în abisuri straniu organizate, dincolo de tot ce ne-am putea imagina noi, oamenii. Sfera spațiu-timp pe care o recunoaștem ca totalitate a cosmosului este doar un atom într-o adevărată infinitate care le aparține. *Și, într-un final, un crâmpei din infinitatea aceasta, pe cât o va putea pătrunde un creier omenesc, mi se va deschide dinainte-mi, așa cum s-a*

întâmplat cu peste cincizeci de alți semeni, de la începutul istoriei omenirii și până acum.

Probabil că la început ți se va părea că delirez, Wilmarth, dar cu timpul vei ajunge să apreciezi norocul extraordinar care a dat peste mine. Aș dori să-ți ofer și dumitale ceva din șansa mea. În această ordine de idei, trebuie să-ți dezvălui o mie de lucruri pe care hârtia nu le mai poate cuprinde. Te-am avertizat, în trecut, să nu vii să mă vezi. Acum că mă aflu în cea mai deplină siguranță, mi-ar face plăcere să-mi retractez acel avertisment și să te invit la mine.

Nu poți să te repezi într-o mică excursie până aici, înainte să se deschidă universitatea? Aș fi din cale-afară de încântat dac-ai putea. Adu cu tine înregistrarea fonografică și toate scrisorile mele ca date de referință — vom avea nevoie de ele pentru a pune cap la cap întreaga istorie fascinantă. N-ar fi rău să iei la tine și pozele, întrucât mi se pare că am rătăcit negativele și propriile-mi fotografii în toată agitația din ultima vreme. Dar ce abundență de fapte mai am de adăugat la tot acest material insuficient — *și ce fantastic dispozitiv am la îndemână pentru suplimentarea adăugirilor mele!*

Nu ezita. Nu mai sunt spionat de-acum și nu vei da peste nimic anormal sau nefiresc. Vino, doar, și lasă-mă să te iau cu mașina din gară de la Brattleboro. Pregătește-te să rămâi cât de mult ai să poți. Așteaptă-te la multe seri în care vom discuta despre lucruri dincolo de puterea omenească de înțelegere. Nu mai spune nimănui, desigur, căci această treabă nu trebuie să mai ajungă la urechile vulgului.

Serviciul feroviar de la Brattleboro nu este rău. Poți obține un mers al trenurilor din Boston. Ia B & M până la Greenfield, apoi schimbi trenul pentru puținul care a mai rămas din drum. Îți propun să iei unul care pleacă la ora convenabilă de 4:10 după-masa — ora locală — din Boston. Acesta te va lăsa la Greenfield la 7:35, de unde un alt tren pleacă la 9:19, ajungând la Brattleboro la 10:01. Acesta este programul în zilele lucrătoare. Anunță-mi ora și data la care vei sosi, ca să te pot aștepta cu mașina la gară.

Iartă această scrisoare bătută la mașină, dar mâinile au ajuns să-mi tremure prea rău în ultima vreme ca să mai pot scrie, și nu mă mai simt în stare să fac față unor scrisori atât de lungi. Ieri am găsit în Brattleboro această mașină de scris Corona, nou-nouță, Pare chiar foarte bună.

Aștept un cuvânt de la dumneata și, în speranța că te voi vedea în curând, cu înregistrarea fonografică și cu scrisorile mele — și să nu uiți de poze —

Al dumitale, așteptându-te nerăbdător,
HENRY W. AKELEY

Domnului Albert N. Wilmarth,
Universitatea Miskatonic,
Arkham, Mass.

Complexitatea simțămintelor mele la citirea, recitirea și analizarea acestei scrisori bizare și neașteptate nu poate fi descrisă cu precizie. Am mai spus că mă făcuse să mă simt ușurat și, în același timp, neliniștit, dar aceste cuvinte nu

exprimă decât vag nuanțele diverselor și copleșitoarelor sentimente trezite în subconștientul meu, printre care se numărau atât ușurarea, cât și neliniștea. Mai întâi de toate, textul se plasa la un antipod atât de discrepant față de întregul lanț de orori care-l precedase — schimbarea de ton de la cea mai cumplită teroare la automulțumirea senină și chiar până la jubilație era așa de imprevizibilă, de fulgerătoare, de totală! Nu puteam crede că o singură zi putea altera atât de profund perspectiva psihologică a cuiva care așternuse pe hârtie delirantul jurnal de miercuri, indiferent de revelațiile liniștitoare pe care le-ar fi putut aduce. În anumite momente, senzația unor iluzii ce se băteau cap în cap mă făcea să mă întreb dacă toată această dramă relatată de la distanță, în care se încleștau forțe fantastice, nu era cumva vreun vis zămislit în mintea mea. Pe urmă, gândul îmi zbură la înregistrarea fonografică și mă cuprinse o uimire și mai adâncă.

Scrisoarea nu părea defel să fie ceva la care te-ai fi putut aștepta! Pe măsură ce-mi analizam impresiile, am observat că existau două aspecte distincte. În primul rând, presupunând că Akeley fusese în deplinătatea facultăților sale mintale mai înainte și mai era și acum, schimbarea indicată de situație ca atare era foarte rapidă și de neconceput. Iar a doua, diferența de manieră, de atitudine și de limbaj a corespondentului meu depășea orice limită a normalității și a previzibilului. Întreaga lui personalitate părea să fi suferit o mutație insidioasă, atât de profundă, încât cu greu se puteau reconcilia cele două aspecte ale sale cu premisa că amândouă dovedeau în mod egal sănătatea mintală a omului. Alegerea

cuvintelor, ortografia, toate acestea erau schimbate în mod subtil. Și, cu sensibilitatea mea academică în privința stilului narativ, am putut trasa divergențe profunde în cele mai obișnuite reacții și cadențe. Desigur, cataclismul sau revelația emoțională ce putea produce o răsturnare atât de radicală trebuia să fi fost cu adevărat extremă! Cu toate acestea, dintr-un alt punct de vedere, scrisoarea părea chiar să-l caracterizeze pe Akeley — aceeași veche pasiune pentru Infinit, aceeași veche sete de cunoaștere. Am respins din prima clipă ideea că ar fi vorba de vreun fals sau de vreo substituire funestă. Oare nu tocmai invitația cuprinsă în rândurile ei — îndemnul de a proba eu însumi adevărul epistolei — îi dovedea autenticitatea?

N-am mai dormit în noaptea de sâmbătă, ci am rămas de veghe, gândindu-mă la ascunzișurile și minunile din spatele scrisorii primite. Mintea mea, epuizată de succesiunea rapidă a monstruoaselor evenimente cărora fusese obligată să le facă față în ultimele patru luni, digera acest nou material, uluitor, într-un ciclu de îndoieli și de acceptări ce repetară majoritatea pașilor făcuți în experiențele anterioare. Cu mult înainte de venirea zorilor, o curiozitate arzătoare începu să ia locul perplexității și neliniștii de la început. Sănătos la minte sau nu, metamorfozat ori pur și simplu ușurat, Akeley ar fi putut prea bine să treacă printr-o reconsiderare radicală a propriei optici în cursul cercetărilor sale riscante, care să fi diminuat pericolul, fie el real sau închipuit, și să-i deschidă drumuri noi și amețitoare de cunoaștere cosmică și supraumană. Propriul avânt de a mă aventura în necunoscut se aprinse în

mine, asemenea lui, și m-am simțit atins de morbul sfărâmării barierelor. A înlătura înnebunitoarele și obositoarele limitări în spațiu și timp, cadrul îngust al legilor naturale, a intra în legătură cu imensitatea lumilor *de Dincolo*, a te apropia de obscurele și abisalele taine ale Infinitului și ale transcendentalului, sigur că pentru așa ceva merita să-ți riști viața, sufletul, sănătatea! Iar Akeley zisese că nu mai exista nici o primejdie, mă invitase să-l vizitez, în loc să mă avertizeze ca nu cumva să mă apropii de acele locuri, ca mai înainte. Mă înfioră gândul la ceea ce ar fi putut avea acum să-mi povestească. Ideea de a ședea în singuratica gospodărie, asediată nu cu mult timp în urmă, alături de un om care discutase cu emisari adevărați din alte lumi nepământene exercita asupra mea o fascinație aproape paralizantă. Să stau la taclale acolo, având alături îngrozitoarea înregistrare și teancul de scrisori în care Akeley își prezentase sumar concluziile anterioare!

Așadar, duminică, spre prânz, i-am telegrafiat lui Akeley că aveam să sosesc în Brattleboro miercurea următoare, în data de 12 septembrie, dacă îi convenea și lui. Numai într-o singură privință m-am abătut de la sugestiile lui, și anume în cea a alegerii trenului. Sincer vorbind, nu prea îmi surâdea să ajung pe timp de noapte în acea regiune bântuită din Vermont. Prin urmare, în loc să plec cu trenul pe care mi-l alesese el, am telefonat la gară și am făcut un alt aranjament: să mă scol devreme, ca să prind trenul de ora 8:07 dimineața (ora locală) spre Boston, iar apoi pe cel de 9:25 spre Greenfield, unde urma să ajung la 12:22, pe la prânz. Acesta putea fi schimbat la țanc cu un alt tren care sosea în Brattleboro la

1:08 după-amiaza, o oră mult mai confortabilă decât 10:01 seara pentru a mă întâlni cu Akeley și a străbate în automobilul său colinele compacte și misterioase.

Am menționat această opțiune în telegrama mea și m-am bucurat să aflu, în răspunsul ce-mi parveni spre seară, că primisem consimțământul viitorului meu amfitrion. Telegrama lui suna așa:

> ARANJAMENT MULȚUMITOR. NE VOM ÎNTÂLNI LA TRENUL DE 1:08 MIERCURI. NU UITA ÎNREGISTRAREA, SCRISORILE ȘI POZELE. PĂSTREAZĂ TĂCEREA ASUPRA DESTINAȚIEI. AȘTEAPTĂ-TE LA MARI REVELAȚII.
>
> AKELEY

Primirea acestui mesaj ca răspuns direct la cel trimis de mine lui — trebuie să-i fi fost adus la cunoștință, fără discuție, de la postul telegrafic din Townshend de curierul oficial sau de serviciul telefonic reinstalat — alungă din subconștientul meu orice îndoială pe care o mai păstram în legătură cu autorul acelei scrisori năucitoare. Ușurarea mea a fost mare. Într-adevăr, a fost mai mare decât aș fi crezut la momentul respectiv, de vreme ce toate suspiciunile mele rămaseră îngropate adânc în cugetul meu. Dar am avut parte de un somn profund și îndelungat în noaptea aceea, iar în următoarele două zile m-am ocupat, entuziasmat, de pregătirile pentru călătorie.

VI

Miercuri am plecat la drum, așa cum era stabilit, purtând cu mine o valiză plină cu strictul necesar și cu date științifice, printre care hidoasa înregistrare fonografică, pozele, împreună cu întregul dosar al corespondenței cu Akeley. Așa cum mi se ceruse, nu destăinuisem nimănui încotro mă îndreptam, înțelegând că această chestiune necesită cea mai deplină confidențialitate, chiar și în lumina noilor răsturnări favorabile de situație. Gândul la contactul mental real cu entitățile nepământene era îndeajuns de năucitor pentru gândirea mea, deja antrenată în asemenea fenomene și oarecum pregătită pentru ceea ce avea să urmeze. Așa stând lucrurile, ce s-ar putea crede despre efectul lor asupra marilor mase de ignoranți? N-am habar dacă spaima sau spiritul de aventură prevala în sinea mea, pe când schimbam trenul la Boston și o porneam pe lungul drum spre apus, părăsind locurile familiare mie și intrând pe meleaguri care-mi erau străine: Waltham, Concord, Ayer, Fitchburg, Gardner, Athol…

Trenul meu sosi la Greenfield cu șapte minute întârziere, dar expresul în care trebuia să mă transfer și care urma să se îndrepte spre nord fusese reținut în gară. Grăbindu-mă să mă transfer în el, mă încercă o teamă ciudată, pe măsură ce vagoanele lui pătrundeau huruind, sub razele soarelui de amiază, în ținuturi despre care citisem o mulțime de lucruri, dar în care nu mai pusesem piciorul vreodată. Realizam că intram într-o Nouă Anglie de modă veche și mai primitivă decât regiunile ei de coastă și din sud, mecanizate și urbanizate, unde mi-am

petrecut toată viața. Intram într-o Nouă Anglie pură, ancestrală, fără străini, fără fumul fabricilor, fără panouri publicitare și drumuri asfaltate atât de tipice zonelor moderne. Acolo se aflau vestigii stranii ale multimilenarelor tradiții și obiceiuri. Rădăcinile lor adânci făceau parte din peisaj, fiind tradiții și obiceiuri care păstrează vii amintirile străbunilor, fertilizând solul credințelor spectrale, mirabile, despre care nu se prea vorbea.

Din când în când, întrezăream albastrele unde ale fluviului Connecticut scânteind în lumina soarelui, iar după ce-am lăsat în urmă Northfield l-am traversat. În față se întindeau coline verzi și misterioase, iar când controlorul trecu prin vagon am aflat că, în sfârșit, eram în Vermont. M-a sfătuit să-mi dau ceasul cu o oră în urmă, de vreme ce ținutul deluros de la nord nu avea de-a face cu noua oră de vară modernă[1]. Ascultându-i povața, am simțit că, așijderea, întorceam calendarul în urmă cu un secol.

Trenul continua să gonească de-a lungul fluviului și, străbătând ținutul New Hampshire, am putut vedea tot mai aproape povârnișul abruptului Wantastiquet, despre care există legende vechi și unice. Apoi în stânga mea se iviră străzi, și în dreapta apăru o insulă verde pe cursul apei. Oamenii se ridicară și se îngrămădiră la ușa vagonului, iar eu i-am urmat. Vagonul se opri, iar eu am coborât pe lungul peron acoperit al gării din Brattleboro.

[1] În decursul secolului al XX-lea, ora de vară a fost adoptată individual, prin deciziile municipalităților și legislaturilor diverselor state, ca o măsură pentru economisirea energiei. Abia în 1967 s-a uniformizat ora de vară pe întreg cuprinsul teritoriului SUA (n. ed. orig.).

Aruncându-mi privirea peste șirul de automobile ce așteptau, am ezitat o clipă ca să văd care dintre ele ar fi putut fi Fordul lui Akeley, dar identitatea mi-a fost ghicită înainte de a lua vreo inițiativă. Și totuși, nu era defel Akeley în persoană cel care înainta să mă întâmpine cu o mână întinsă și o întrebare rostită pe un ton blând, dacă într-adevăr eu eram domnul Albert N. Wilmarth din Arkham. Acel bărbat nu semăna câtuși de puțin cu bărbosul, căruntul Akeley din fotografie. Era, mai curând, o persoană tânără și citadină, îmbrăcată la modă și cu o mustăcioară neagră. Vocea lui cultivată îmi lăsă impresia bizară, aproape tulburătoare, a unei vagi familiarități, deși nu-i puteam găsi un loc precis în memoria mea.

Pe măsură ce-l cântăream din priviri, mă lămuri că era un prieten de-al gazdei mele, care coborâse din Townshend în locul său. Akeley, susținea el, suferise un atac subit, de natură oarecum astmatică, și nu se simțea în stare să facă o plimbare în aer liber. Nu era grav, totuși, și nu schimba cu nimic planul vizitei mele. Nu-mi puteam da seama în ce măsură acest domn Noyes, așa cum se prezentase, era la curent cu cercetările și descoperirile lui Akeley, deși mi se părea că aerul dezinvolt îi trăda relativa ignoranță. Amintindu-mi în ce sihăstrie se complăcuse Akeley, am fost ușor surprins cu câtă ușurință dispunea de un asemenea amic, dar nelămurirea mea nu mă împiedică să mă urc în automobilul în care mă invită, cu un gest politicos. Nu era micuța mașină veche, așa cum mi-o închipuiam din descrierile lui Akeley, ci un exemplar spațios și imaculat, un model recent, probabil proprietatea lui Noyes, având număr de înregistrare din statul Massachusetts

cu amuzantul „cod sacru”[1], emblema la modă în acel an. Călăuza mea, am tras eu concluzia, trebuie să fie vreun vilegiaturist de vară în satul Townshend.

Noyes se urcă lângă mine în mașină și porni motorul pe dată. Mă bucuram că nu mă copleșea cu întrebări, dat fiind că simțeam în aer o stranie tensiune care îmi tăia pofta de vorbă. Orașul părea foarte atrăgător în lumina soarelui de după-amiază, pe când urcam în goană un taluz și o coteam la dreapta, ieșind pe strada principală. Somnola, așa cum apar localitățile mai vechi din Noua Anglie în amintirile cuiva din copilărie. Ceva din dispunerea acoperișurilor, turlelor, hornurilor și a zidurilor de cărămidă atingea profunda coardă a emoțiilor ancestrale. Îmi dădeam seama că mă aflam la porțile unei regiuni fermecate, pe alte coordonate temporale, o zonă unde lucrurile vechi și ciudate avuseseră șansa să se dezvolte și să se păstreze pentru că niciodată nu fuseseră tulburate.

Pe măsură ce ieșeam din Brattleboro, mi se accentuară presimțirile negre și senzația de opresiune, căci un aspect inefabil al ținutului încununat de coline, cu pantele lor semețe, amenințătoare, asediatoare, în care verdeața se îmbina cu granitul, trimitea la ezotericele taine și imemorialele ființe care puteau, sau nu, să fie ostile omenirii. Pentru o vreme, urmarăm cursul unui râu lat, cu ape puțin adânci, ce cobora din necunoscutele coline de la nord. M-am cutremurat când însoțitorul meu mi-a spus că era râul West, căci

[1] Codul Sacru este o sculptură din lemn de pin, lungă de 1,5 m, a unui cod, agățată în Massachusetts House of Representatives, simbolizând importanța industriei pescuitului în istoria acestui stat (n. red.).

pe undele acestuia, după cum îmi aduceam aminte din articolele de ziar, fusese văzută plutind, după inundații, una dintre acele arătări macabre asemănătoare crabilor.

Treptat, peisajul devenea mai sălbatic și mai pustiu. Poduri acoperite arhaice, ieșind fioroase din ascunzișurile colinelor, mai aminteau încă de trecut, iar calea ferată pe jumătate abandonată, ce se întindea în paralel cu râul, părea să răspândească în jur un aer nedefinit de părăsire. Treceam pe lângă imensa vale din care se înălțau stânci amețitoare, crestele pure de granit ale Noii Anglii arătându-se sure și austere prin vegetația care le escalada până sus, pe lângă defileuri din care țâșneau izvoare neîmblânzite, vărsând în râu inimaginabilele secrete ale miilor de piscuri nebătute de pasul omului. Drumeaguri pe jumătate ascunse se mai bifurcau din când în când, croindu-și făgaș prin pădurea deasă, luxuriantă, ai cărei arbori puteau ascunde foarte bine armate întregi de spirite elementare la pândă. Pe măsură ce vedeam cu ochii mei toate aceste lucruri, mi-am adus aminte cum fusese Akeley molestat de forțe nevăzute în drumurile lui, chiar pe acest traseu, și nu m-am mai mirat că se puteau întâmpla asemenea lucruri.

Pitorescul și atrăgătorul sat Newfane, în care am ajuns în mai puțin de o oră, a fost ultima legătură cu acel univers despre care omul poate spune hotărât că-i aparține, pe temeiul cuceririi și al populării lui. După aceea, ne-am lepădat de orice pretenție la lucrurile mărunte, palpabile, aflate sub semnul timpului, și am pătruns într-o lume fantastică, de o irealitate tăcută, prin care șoseaua îngustă ca o panglică urca și cobora, șerpuind, urmându-și parcă intenționat capriciile, în

mijlocul neumblatelor piscuri înverzite și al văilor pe jumătate părăsite. În afară de zgomotul motorului și de slabele sunete de la cele câteva ferme izolate pe lângă care treceam la intervale neregulate, singurul lucru care mai ajungea la urechile mele era clipocitul insidios, bolborosit, al nenumăratelor izvoare ascunse în umbra codrilor.

Apropierea de colinele pitice, rotunjite îți tăia de-acum respirația. Povârnișurile lor abrupte erau mai înclinate decât mi le închipuisem din auzite, lăsând impresia că nu aveau nimic în comun cu lumea prozaică a realității obiective, așa cum o știm cu toții. Codrii deși, unde picior de om nu călcase și care acopereau acele inaccesibile pante, păreau să ascundă în ei lucruri incredibile și nepământene. Am avut senzația că înseși contururile acelor dealuri aveau un sens straniu și de neuitat, de parcă ar fi fost hieroglife imense, lăsate pe pământ de o rasă titanică, legendară, ale cărei glorii dăinuie numai în vise rare și adânci. Toate miturile trecutului și toate stupefiantele insinuări din scrisorile și fotografiile lui Henry Akeley mi se perindară în amintire ca-ntr-o cascadă, amplificând atmosfera de tensiune și de pericol iminent. Obiectivul vizitei mele și înfricoșătoarele anomalii pe care le postula treziră dintr-odată în mine un fior ce îmi cumpăni, aproape, ardoarea pentru acele investigații bizare.

Călăuza mea trebuie să-mi fi observat tulburarea, căci, pe măsură ce peisajul devenea tot mai sălbatic și mai accidentat, iar mersul automobilului mai lent și mai hurducat, nostimele lui remarci sporadice se prelungiră într-un discurs verbal continuu. Îmi vorbi despre frumusețea și stranietatea

ținutului, dezvăluindu-și unele cunoștințe legate de studiile de folclor ale prietenului meu de condei. Din întrebările lui politicoase era evident că știa de faptul că venisem în scopuri științifice și că aduceam date de o anumită importanță. Dar nu lăsă de înțeles că ar fi apreciat profunzimea și vastitatea erudiției atinse, într-un final, de Akeley.

Maniera în care mi se adresa era așa de exuberantă, normală și urbană, încât observațiile lui ar fi trebuit să mă liniștească și să mă facă să mă simt în siguranță. Destul de bizar, însă, m-am simțit mai tulburat pe măsură ce mașina vira poticnit înainte, prin neștiuta sălbăticie a colinelor și a pădurilor. La răstimpuri, îmi dădea impresia că mă trăgea de limbă, ca să vadă cât cunoșteam din monstruoasele secrete de prin partea locului. La fiecare cuvânt, acea *familiaritate* vagă, ironică, tulburătoare, din vocea lui sporea. Nu era genul de intimitate normală sau obișnuită, în ciuda vocii lui cultivate și sănătoase. În mintea mea, glasul lui se lega de coșmaruri căzute-n uitare. Simțeam că mi-aș fi pierdut mințile dacă aș fi recunoscut-o. Să fi găsit o scuză bună, aș fi renunțat în acea clipă la vizita mea și m-aș fi întors acasă. După cum stăteau însă lucrurile, nu puteam face asta — și m-am gândit că o conversație la rece, științifică, în doi, cu Akeley mă va ajuta foarte mult să-mi vin în fire.

De altfel, exista un element liniștitor de frumusețe cosmică în hipnoticul peisaj prin care urcam și ne prăvăleam ca-ntr-o fantasmă. Timpul se pierduse în labirinturile din urmă. Ne învăluiau numai miresmele de flori ale basmelor și regăsitul farmec al veacurilor trecute — venerabilele păduri,

neatinsele pășuni mărginite de veselii muguri tomnatici, iar la intervale mari, mici gospodării cafenii cuibărindu-se printre arborii uriași, sub râpele acoperite de măceși înmiresmați și de firuțe. Până și lumina soarelui răspândea în jur o vrajă cerească, ca și cum vreun aer sau vreo exalație specială domnea peste întreaga regiune. Nu mai văzusem nimic asemănător în viața mea, în afară de priveliștile magice care formează uneori fundalul picturilor „primitivilor" italieni. Sodoma[1] și Leonardo au conceput asemenea întinderi, dar numai la distanță și prin arcuitele galerii ale Renașterii. Ne afundam acum în adâncurile regiunii și mi se păru că găsesc în necromanția ei un element pe care-l știam sau îl moștenisem din naștere și pe care mereu îl căutasem în van.

Deodată, după un ocol într-un unghi obtuz, la finalul unei ascensiuni abrupte, mașina se opri. În stânga mea — la capătul unei peluze bine îngrijite ce se întindea până la șosea, dezvăluind privirilor o bordură de pietre văruite în alb — se afla o casă albă ca neaua, cu două etaje, de o mărime și de o eleganță neașteptate pentru acea regiune, dispunând de mai multe hambare legate prin pasaje, iar în spate și la dreapta, de șoproane și o moară de vânt. Am identificat-o imediat cu cea din fotografie. Nu m-a surprins să văd numele lui Henry Akeley pe cutia poștală din fier zincat de lângă șosea. La o oarecare distanță, în spatele casei, se întrezăreau o întindere mlăștinoasă și o pădure rară, dincolo de care se ridica o

[1] Giovanni Antonio Bazzi, zis Il Sodoma (1477–1549), pictor italian renascentist, influențat de Leonardo da Vinci (n. red.).

coamă de deal râpoasă, cu desiș stufos, și o creastă stâncoasă. Aceasta din urmă, din câte știam, trebuia să fie culmea Muntelui Întunecat, urcat deja pe jumătate.

Ieșind din mașină și luându-mi valiza, Noyes mă rugă să mai aștept cât intra să-l anunțe pe Akeley de sosirea mea. Cât despre el, mai adăugă, era prins cu treburi importante în altă parte și mai mult de o clipă nu putea să mai rămână. Pe când o porni pe potecă în pas vioi, am ieșit din automobil, dorind să-mi întind picioarele înainte de a mă așeza la o conversație sedentară. Nervozitatea și tensiunea mea atinseseră iar punctul maxim, acum că mă aflam la locul de desfășurare al macabrului asediu descris atât de obsedant în scrisorile lui Akeley. Ca să fiu cinstit, mă temeam de discuțiile la care aveam să iau parte, implicându-mă în asemenea universuri interzise și nepământene.

Strânsa legătură cu bizareria extremă este adesea mai degrabă terifiantă decât inspiratoare. Gândul că tocmai peticul acela infim de șosea era locul unde se găsiseră urmele monstruoase și fetidul lichid verzui, după nopțile fără lună, de spaimă și de moarte, nu mă încuraja defel. Am observat, în treacăt, că nu se vedea nici unul dintre câinii lui Akeley. Să-i fi vândut de îndată ce Ființele de Dincolo căzuseră la pace cu el? Oricât m-aș fi străduit, nu mai puteam să am aceeași încredere în profunzimea și sinceritatea acelei păci menționate în ultima scrisoare a lui Akeley, epistolă ce se distingea în mod bizar de toate celelalte. La urma urmei, era un om simplu, nu prea umblat prin lume. Să fi fost, oare, vreo tainică și sinistră uneltire în spatele noii alianțe?

Mânat de gândurile mele, ochii îmi coborâră asupra drumului prăfos care deținuse asemenea mărturii hidoase. Nu mai plouase în ultimele zile. Urme de toate felurile se aglomerau pe accidentata și brăzdata șosea, în ciuda faptului că ținutul era foarte puțin frecventat. Cu o vagă curiozitate, am început să trasez contururile câtorva amprente eterogene, străduindu-mă între timp să-mi cenzurez avântul imaginației macabre, trezite de locul în care mă găseam și de amintirile legate de el. Se simțea ceva amenințător și ostil în liniștea de mormânt din jur, în înăbușitul, subtilul clipocit al pâraielor din depărtare, în aglomerarea crestelor înverzite și a râpelor împădurite ce acopereau orizontul îngust.

Apoi, o imagine mă izbi. Acum, acele vagi pericole și fantezii mi se păreau blânde și insignifiante. Am mai spus că studiam urmele amestecate de pe drum cu un soi de curiozitate detașată. Dintr-odată, elanul mi-a fost retezat de o răbufnire subită și paralizantă a terorii. Căci, deși amprentele din praf erau în general confuze și suprapuse, neavând cum să atragă privirile, vederea mea neliniștită surprinsese câteva detalii lângă locul unde aleea care ducea la casă întâlnea șoseaua. Am recunoscut, fără nici o îndoială, înfricoșătoarea lor relevanță. Nu degeaba, din păcate, studiasem ore în șir instantaneele urmelor de clești lăsate de Cei de Dincolo, trimise mie de Akeley. Cunoșteam prea bine amprentele acelor clești hidoși și acea impresie de ambiguitate a direcției lor ce trăda prezența unor viețuitoare oribile, așa cum nu existau pe această planetă. Nu era nici o greșeală. Nu se poate să se fi strecurat vreo eroare în observațiile mele. Aici, într-adevăr, luând forma

realității obiective dinaintea ochilor mei, și lăsate nu cu multe ore în urmă, se aflau cel puțin trei amprente care ieșeau în chip monstruos în evidență în surprinzătoarea abundență a urmelor de pași înspre și dinspre gospodăria lui Akeley. *Erau urmele drăcești ale creaturilor de pe Yuggoth.*

Mi-am venit la timp în fire, ca să nu scot un țipăt. La urma urmei, ce mai speram, având în vedere că dădusem, într-adevăr, crezare scrisorii lui Akeley? El menționase faptul că făcuse pace cu ele. Atunci de ce mi se mai părea atât de ciudat că unele dintre ele îi vizitaseră căminul? Însă teroarea era mai puternică decât toate asigurările. Era oare de așteptat ca un om să rămână indiferent la vederea, pentru prima oară în viața lui, a urmelor unor ființe venite din hăurile spațiului cosmic? Tocmai atunci l-am zărit pe Noyes ieșind pe ușă și apropiindu-se cu un pas sprinten. Trebuia, îmi ziceam în sinea mea, să mă stăpânesc, căci era foarte probabil ca amabilul prieten al lui Akeley să nu știe nimic de sondările lui cele mai profunde și mai prodigioase în acea lume interzisă.

Akeley, din câte se grăbi să mă lămurească Noyes, se bucura și era gata să mă primească, deși subitul lui atac de astm bronșic îl împiedica, pentru o zi sau două, să-și intre în atribuțiile de gazdă. Aceste crize îl loveau greu atunci când apăreau, însoțite mereu de febră și de o slăbiciune generală. Nu mai era bun de nimic, atâta vreme cât îl ținea, fiind nevoit să vorbească în șoaptă, mișcându-se foarte anevoios, pentru că abia se mai ținea pe picioare. Totodată, labele picioarelor și gleznele i se umflau, așa încât era silit să și le

bandajeze, ca un moșneag suferind de gută. Astăzi se afla mai curând într-o stare proastă, așadar trebuia să-mi port singur de grijă. Cu toate acestea, sănătatea precară nu-i retezase cheful de vorbă. Aveam să-l găsesc în camera lui de lucru, unde intram făcând la stânga din holul principal. Era camera cu storurile trase. Trebuia să se ferească de lumina soarelui când era suferind, căci ochii îi erau foarte sensibili.

Noyes își luă rămas-bun de la mine și o porni spre nord în mașina lui, iar eu am început să mă îndrept agale spre casă. Ușa fusese lăsată întredeschisă pentru mine, dar înainte de a pătrunde înăuntru am aruncat o privire cercetătoare prin împrejurimi, încercând să identific stranietatea inefabilă care mă izbise în legătură cu acele locuri. Hambarele și șoproanele erau curate, dar obișnuite, și am observat jerpelitul Ford al lui Akeley în adăpostul său spațios și nepăzit. Apoi am descoperit cheia ciudățeniei din jurul meu. Era tăcerea deplină. În mod obișnuit, într-o fermă există anumite zgomote constante, de tipuri variate, provocate de animalele domestice, dar aici lipseau toate semnele vieții. Cum rămânea cu găinile și cu porcii? Vacile, despre care Akeley îmi povestise că avea mai multe, s-ar fi putut afla la pășunat, iar câinii, probabil, au fost vânduți. Însă absența oricărui cotcodăcit sau grohăit era cu adevărat ceva unic.

N-am rămas multă vreme pe alee, ci am intrat cu hotărâre pe ușa deschisă, pe care am închis-o în urma mea, ceea ce mă costă un anume efort psihologic. Acum că mă vedeam închis înăuntru, am avut, preț de o clipă, o dorință arzătoare să mă retrag în grabă. Nu că locul mi-ar fi oferit vreo priveliște

sinistră. Din contră, am găsit grațiosul hol, în stil colonial târziu, decorat judicios și cu mult bun-gust. Am admirat evidenta educație a celui care-l mobilase. Ceea ce-mi stârnea dorința de a fugi era ceva estompat și inefabil. Poate că era un anumit miros bizar pe care mi se părea că-l percep — cu toate că știu prea bine cum obișnuitul aer stătut adastă până și în cele mai bine întreținute dintre bătrânele case țărănești.

VII

Refuzând să mă las stăpânit de aceste sumbre presimțiri, mi-am amintit de instrucțiunile lui Noyes și am deschis ușa albă, cu șase panouri și broască de alamă, din stânga mea. Camera din spatele ei era umbrită, așa cum și aflasem în prealabil. Pe măsură ce intram, am remarcat că acel miros bizar era mai puternic aici, unde, totodată, se simțea în aer o anumită pulsație, sau vibrație, aproape imperceptibilă. Preț de o clipă, storurile trase nu-mi permiseră să disting prea multe în jurul meu, dar după aceea, un soi de tuse sau de șoaptă îmi ghidă atenția către un fotoliu uriaș, așezat într-un colț mai îndepărtat și mai întunecos al încăperii. Prin vălul acelei obscurități, am zărit chipul și mâinile unui bărbat reliefându-se ca niște pete albicioase pe fundalul de semiîntuneric. Imediat m-am apropiat ca să salut acea figură, care se trudea să vorbească. În lumina firavă, am perceput totuși că acela era într-adevăr amfitrionul meu. Studiasem fotografia lui în repetate rânduri,

așadar nu putea fi nici o greșeală în privința acelui chip dârz, bătut de vânt, cu barba sură, tunsă îngrijit.

Însă când m-am uitat mai bine, la recunoașterea mea se adăugară sentimente de tristețe și neliniște. Sigur că da, fizionomia aceea era a unui om foarte bolnav. Am simțit că o maladie mai gravă decât astmul trebuia să se ascundă în spatele acelei expresii încordate, rigide, imobile și a ochilor lui sticloși, care nu clipeau. Mi-am dat seama cât de teribilă fusese tensiunea în care-l ținuseră înspăimântătoarele lui experiențe, lăsând urme în carnea lui. Nu era oare suficient ca să zdrobească orice ființă umană — până și un om ceva mai tânăr decât acest întreprinzător cercetător al științelor interzise? Strania și subita ușurare, mă temeam eu, survenise prea târziu ca să-l mai salveze de la o șubrezire generală a sănătății. Felul flasc, lipsit de viață în care-și ținea mâinile slabe în poală stârnea mila. Purta un halat larg și era legat în jurul capului și al gâtului cu un fular sau o căciulă de un galben viu.

Apoi am remarcat că încerca să vorbească, în aceeași șoaptă tușită cu care mă întâmpinase. Era un sunet greu de perceput la început, de vreme ce mustața cenușie îi ascundea mișcările buzelor. Ceva din timbrul acelei voci mă tulbură din cale-afară. Concentrându-mi, însă, atenția, curând am putut deslușI surprinzător de bine sensurile acelor articulări. Accentul era, fără îndoială, unul țărănesc, iar graiul îi era mai ales decât m-aș fi așteptat din corespondență.

— Domnul Wilmarth, presupun? Trebuie să mă ierți că nu mă pot ridica de aici. Mă simt foarte rău, așa cum te-a prevenit domnul Noyes. Cu toate acestea, n-am putut

renunța la vizita dumitale. Știi ce ți-am scris în ultima mea scrisoare. Am așa de multe să-ți povestesc mâine, când mă voi simți mai bine. Nu pot să-ți spun cât de mult mă bucur să te văd în persoană, după schimbul nenumăratelor noastre scrisori. Ai dosarul la dumneata, nu-i așa? Instantaneele și înregistrarea? Noyes ți-a pus valiza în hol, presupun că ai văzut-o. Diseară, mă tem, va trebui să-ți porți singur de grijă. Camera dumitale este la etaj, cea de deasupra, și vei vedea ușa de la baie deschisă, la capătul scărilor. Ți-am pregătit o masă în camera de zi — ieși pe ușa asta și faci imediat la dreapta — la care te poți așeza oricând ai chef. Am să fiu o gazdă mai bună mâine; în momentul de față, slăbiciunea mă face neputincios. Simte-te ca acasă. Ai putea scoate scrisorile, instantaneele și înregistrarea, ca să le așezi pe masa asta de aici înainte să urci scările cu bagajul. În această încăpere le vom discuta, poți să vezi fonograful meu pe pupitrul din colț... Nu, mulțumesc, n-ai cum să mă ajuți. Crizele astea mă chinuie de-o viață. Numai să vii să mă vezi din nou înainte să te duci la culcare. Poți să te bagi în pat oricând dorești. Eu am să mă odihnesc chiar aici. S-ar putea chiar să rămân să dorm în camera asta peste noapte, așa cum mi se întâmplă adesea. Mâine-dimineață mă voi simți cu mult mai bine și vom putea să ne apucăm de treaba pe care trebuie s-o facem. Îți dai seama, desigur, de natura cu totul extraordinară a subiectului nostru de discuție. Nouă, așa cum puțini oameni vor avea parte pe acest pământ, ni se vor deschide străfundurile spațiului, timpului, cunoașterii, dincolo de orice concept al științei și filosofiei omenești. Știi că Einstein greșește,

că anumite obiecte și forțe *se pot deplasa* cu o viteză mai mare decât cea a luminii? Cu ajutorul cuvenit, am speranța să pot merge înainte și înapoi în timp, *să văd și să simt* efectiv lumea epocilor din trecut și din viitor. Nici nu-ți imaginezi gradul la care acele ființe au progresat în știință. Nu există nimic pe care ele să nu-l poată face cu mintea și trupul organismelor vii. Aștept cu nerăbdare să vizitez alte planete, chiar alte constelații și galaxii. Prima excursie o voi face în Yuggoth, cea mai apropiată lume populată pe deplin de ele. Este o planetă stranie, întunecată, chiar la marginea sistemului nostru solar, necunoscută până acum astronomilor pământeni. Dar trebuie să-ți fi scris despre asta. La momentul potrivit, știi, ființele de acolo vor trimite curenți psihici în direcția noastră și ne vor face s-o descoperim sau poate că îl vor lăsa pe unul dintre aliații lor umani să ofere un indiciu oamenilor de știință. Există metropole gigantice pe Yuggoth, șiruri uriașe de turnuri cu terase, clădite din piatră neagră, ca specimenul de rocă pe care am încercat să ți-l trimit. Acela provenea de pe Yuggoth. Acolo, soarele nu strălucește mai tare decât o stea oarecare, dar ființele n-au nevoie de lumină. Au alte simțuri, mai subtile, nu-și croiesc ferestre în marile lor palate și temple. Lumina chiar le rănește, le stânjenește și le zăpăcește, căci nu există deloc în negrul cosmos din afara spațiului și timpului, din care se trag. Orice om slab de înger și-ar pierde mințile dac-ar vizita Yuggoth. Totuși, eu am să mă duc acolo. Râurile negre, de smoală, ce curg pe sub acele misterioase poduri ciclopice — clădite de vreo rasă mai veche, stinsă și căzută în uitare, înainte ca ființele să ajungă

pe Yuggoth din hăurile primordiale — ar trebui să fie îndeajuns pentru a face din oricine un Dante sau un Poe ca să povestească cele văzute, dac-ar putea să-și păstreze suficient timp sănătatea mintală. Dar ține minte: universul înnegurat al grădinilor fungoide și al orașelor fără ferestre nu este chiar atât de groaznic! Numai nouă ni s-ar părea așa. Probabil că lumea noastră le-o fi părut la fel de înfricoșătoare acestor ființe când au explorat-o pentru prima oară, la începutul veacurilor. Știi bine că se aflau aici cu mult înainte de a se termina fabuloasa epocă a lui Cthulhu. Adu-ți aminte de cetatea R'lyeh, cea înghițită de mare, pe când încă se mai afla la suprafața apelor. Au scormonit și sub pământ. Există treceri de care oamenii habar n-au — unele chiar în colinele din Vermont — spre universuri semețe ale unor forme neștiute de viață acolo jos: K'n-yan cu lumina lui albastră, Yoth cu lumina lui roșie și întunecatul N'kai, lipsit de lumină. Din N'kai venea înspăimântătorul Tsathoggua — știi dumneata, zeul amorf, asemenea unei broaște, menționat în Manuscrisele Pnakotice, în *Necronomicon* și în ciclul de mituri ale cetății Commoriom, păstrat de marele preot atlant Klarkash-Ton. Dar despre asta vom mai vorbi. Ceasul trebuie să fie vreo patru sau cinci. Mai bine scoate documentele din valiză, mănâncă ceva, și apoi întoarce-te ca să mai stăm la taclale.

Foarte încet, m-am întors și am început să fac ce-mi spunea gazda. Mi-am adus valiza, am scos obiectele dorite și le-am pus pe masă. Într-un târziu, am urcat până în dormitorul care-mi fusese alocat. Păstrând în minte amintirea încă proaspătă a urmelor de clești pe șosea, cuvintele șoptite de Akeley mă

influențară în mod straniu, iar semnele de familiaritate cu acel univers necunoscut de viețuitoare fungiforme — nebănuita Yuggoth — îmi înghețа sângele în vine mai mult decât îndrăzneam să admit. Regretam nespus că Akeley se simțea atât de rău, dar trebuie să mărturisesc că șoaptele lui răgușite îmi stârneau atât mila, cât și repulsia. De n-ar fi trăncănit cu atâta *încântare* despre Yuggoth și funestele ei secrete!

Dormitorul meu se dovedi foarte plăcut și bine mobilat, fără acea duhoare îmbâcsită și neliniștitoarea senzație de vibrație. După ce mi-am lăsat valiza acolo, am coborât iar, pentru prânzul care-mi fusese pregătit. Camera de zi era imediat după biroul lui. Am remarcat o bucătărioară, situată ceva mai departe, în aceeași direcție. Pe masa din camera de zi se aflau o mulțime de sendviciuri, de prăjituri și de brânzeturi care mă așteptau, alături de un termos lângă o ceașcă și o farfurioară, ce arătau că nu fusese uitată nici cafeaua fierbinte. După o masă copioasă, mi-am turnat o ceașcă plină ochi, dar am găsit că nu era atât de savuroasă pe cât mă așteptasem. Prima mea sorbitură avu un gust ușor înțepător, foarte neplăcut, așa încât n-am mai băut-o. Pe tot parcursul mesei, gândul îmi zbura la Akeley, rămas singur în marele fotoliu din întunecoasa cameră de alături. La un moment dat, m-am dus să-l implor să mănânce cu mine, dar îmi șopti că nu putea înghiți nimic deocamdată, dar că mai târziu, chiar înainte de a se culca, avea să bea niște lapte degresat — era tot ce avea voie în ziua aceea.

După ce am terminat de mâncat, am strâns masa și am spălat vasele în chiuveta din bucătărie, aruncând în grabă cafeaua care nu-mi plăcuse. După aceea, întorcându-mă în

întunecoasa cameră de lucru, mi-am tras un scaun lângă colțul în care stătea amfitrionul meu și m-am pregătit pentru conversația pe care avea de gând s-o înceapă. Scrisorile, fotografiile și înregistrarea se mai aflau încă pe încăpătoarea masă din centrul încăperii, dar deocamdată nu era nevoie să le aducem în discuție. În scurt timp, am uitat de mirosul bizar și de curioasele senzații de vibrație.

Am mai spus că în unele scrisori ale lui Akeley — mai ales în cea de-a doua și cea mai lungă dintre toate — existau lucruri pe care nu îndrăznesc să le citez ori, măcar, să le redau în cuvinte pe hârtie. Această șovăială o am, încă și mai puternic, față de cele auzite în șoaptă în acea seară, la adăpostul întunecoasei camere, în inima colinelor bântuite. Nici măcar nu pot să dau indicii privind toată gama de orori cosmice dezvăluite mie de acel glas hârâit. Mai întâlnise amfitrionul meu hidoșenii și înainte, dar ceea ce aflase, de când făcuse pactul cu Cei de Dincolo, era chiar prea mult pentru sănătatea unei minți omenești. Și acum refuz total să cred ceea ce insinuase el referitor la structura Infinității supreme, a juxtapunerii dimensiunilor și a îngrozitoarei poziții în care se află Universul nostru cunoscut, compus din spațiu și timp, în nesfârșitul lanț de atomi-universuri intercorelați, din care se alcătuiește supercosmosul cel mai apropiat de noi, format din curbe, unghiuri și agregări electronice materiale și semimateriale.

Niciodată nu se mai găsise vreun om cu mintea întreagă într-o proximitate atât de periculoasă față de arcanele entității fundamentale. Nicicând un creier din materie cenușie nu se apropiase mai mult de totala anihilare în haosul ce transcende

forma, forța și simetria. Am aflat de unde a venit *prima oară* Cthulhu și de ce jumătate dintre stelele căzătoare pomenite în istorie străluciseră pe cer mult timp după ce se stinseseră. Am întrezărit, din aluziile care-l făceau până și pe interlocutorul meu să se oprească timid din vorbă, secretul ascuns în spatele Norilor lui Magelan și al nebuloaselor difuze, cruntul adevăr învăluit de imemoriala alegorie a Căii Tao. Natura dolilor mi se revelă în întregime și am aflat esența, chiar dacă nu sursa, Câinilor lui Tindalos. Legenda lui Yig, Părintele Tuturor Șerpilor, a fost despuiată de sensul ei metaforic și am tresărit cu repulsie la monstruosul haos nuclear de dincolo de spațiul unghiular pe care *Necronomiconul* îl mascase, plin de îndurare, sub numele de „Azathoth". Era tulburător să-ți fie limpezite cele mai odioase și mai de coșmar mituri ezoterice în termeni concreți a căror hidoșenie morbidă, puternică, depășea de departe cele mai îndrăznețe aluzii ale misticilor antici și medievali. În mod ineluctabil mi s-a dat de înțeles că primii care divulgaseră pe șoptite aceste taine blestemate trebuie să fi intrat în contact cu Cei de Dincolo, despre care-mi pomenise Akeley, și, probabil, să fi vizitat tărâmurile cosmice din afara spațiului terestru, așa cum preconiza el acum să călătorească până la ele.

Mi-a povestit despre piatra neagră și despre semnificația ei. M-am bucurat că n-a mai ajuns la mine. Presupunerile mele legate de acele hieroglife fuseseră cum nu se poate mai corecte! Și, cu toate acestea, Akeley părea acum împăcat cu întregul sistem odios de care se izbise și nerăbdător să se aventureze în monstruoasele abisuri nepământene. Mă întrebam

cu ce ființe discutase el de la ultima lui scrisoare pe care mi-o adresase și dacă erau la fel de umane ca și primul emisar pe care-l menționase. Neliniștea din sufletul meu deveni insuportabilă, și am început să concep tot felul de teorii ieșite din comun despre ciudatul, persistentul miros și insidioasele senzații de vibrație din încăperea cufundată în obscuritate.

Se înserase și, pe măsură ce-mi aduceam aminte ce-mi scrisese Akeley despre acele nopți din trecutul nu prea îndepărtat, m-am cutremurat la gândul că n-avea să fie lună. Nu-mi convenea deloc felul în care gospodăria era cuibărită în coasta acelui colosal povârniș împădurit ce urca până în vârful neumblat al Muntelui Întunecat. Cu permisiunea gazdei mele, am aprins o mică lampă cu gaz, am dat flacăra la minimum și am așezat-o pe raftul unei biblioteci mai îndepărtate, lângă spectralul bust al lui Milton. Dar, după aceea, îmi păru rău că am făcut așa, căci punea chipul crispat, imobil și mâinile apatice ale amfitrionului meu într-o lumină macabră, cadaverică. Părea aproape incapabil să se miște, deși am observat cum din când în când mai dădea țeapăn din cap, în semn de încuviințare.

După tot ce-mi dezvăluise, cu greu îmi puteam închipui tainele mai adânci pe care le păstra pentru dimineața următoare, dar în cele din urmă a reieșit din spusele lui că plănuita sa excursie pe Yuggoth și dincolo de sistemul nostru solar — precum și *posibila mea participare la ea* — aveau să constituie subiectul discuției de a doua zi. Trebuie să-l fi amuzat copios fiorul de groază care mă scutură când am auzit despre călătoria cosmică ce mi se propunea, căci capul lui se bălăbăni violent când mi-am arătat frica. Ulterior, îmi vorbi cu multă

blândețe despre modul în care ar putea reuși ființele umane să efectueze deplasarea, în aparență imposibilă, prin vidul interstelar. Se pare că *trupurile umane nu puteau, într-adevăr, suporta călătoria în integritatea lor,* însă, cu ajutorul unor prodigioase abilități chirurgicale, biologice, chimice și mecanice, Cei de Dincolo găsiseră o cale de a transporta creierii omenești fără suportul lor fizic.

Exista o modalitate inofensivă de a extrage un creier și de a menține în viață restul organic al trupului în decursul absenței lui. Materia cerebrală, detașată, compactă, era apoi scufundată într-un lichid, care se reumplea la anumite intervale, înăuntrul unui cilindru ermetic făcut dintr-un metal extras din minele de pe Yuggoth. Prin anumiți electrozi putea fi conectată, după voie, la instrumente complicate, capabile de a duplica cele trei facultăți vitale: vederea, auzul și vorbirea. Era floare la ureche pentru ființele acelea rapide să transporte intacți cilindrii cu creieri prin spațiul cosmic. După aceea, pe fiecare planetă cucerită de civilizația lor, găseau o puzderie de asemenea instrumente la care se puteau conecta creierii încapsulați. Așadar, după o mică ajustare, aceste inteligențe călătoare puteau să se bucure de o viață pe deplin senzorială și articulată, chiar dacă una acorporală și mecanică, în fiecare stadiu al periplului lor prin și dincolo de continuumul spațiu-timp. Era la fel de simplu ca și a lua la drum o placă de fonograf și a o pune oriunde s-ar găsi un aparat pe măsură. Succesul acestei proceduri era mai presus de orice îndoială. Lui Akeley nu-i era frică. Nu mai dăduse în repetate rânduri rezultate strălucite?

Pentru prima oară, una dintre mâinile lui inerte, sleite se ridică și îmi arătă un raft înalt în celălalt capăt al încăperii. Acolo, într-un șir ordonat, stăteau mai bine de o duzină de cilindri dintr-un metal cum nu mai văzusem, cam de treizeci de centimetri înălțime și ceva mai înguste în diametru, cu trei mufe ciudate aranjate într-un triunghi isoscel pe fața convexă a fiecăruia. Unul dintre ele avea două dintre mufe cablate la o pereche de aparate, cu o înfățișare nemaiîntâlnită, care se găseau mai în spate. Despre utilitatea lor nu mai trebuia să mi se spună și m-am cutremurat, cuprins de febră parcă. Apoi am observat că mâna lui îmi indica un colț mult mai apropiat, unde se aflau îngrămădite tot felul de instrumente complicate, la care erau atașate diverse fire și prize, multe dintre ele aducând cu cele două dispozitive de pe raftul din spatele cilindrilor.

— Există patru tipuri de instrumente aici, Wilmarth, șopti glasul. Patru tipuri, servind câte trei facultăți fiecare, ceea ce face douăsprezece cu totul. Vezi tu, există patru categorii diferite de viețuitoare comprimate în acele cilindre de sus. Trei oameni, șase exemplare dintr-o specie fungiformă care nu poate naviga corporal în spațiu, două viețuitoare de pe Neptun (Dumnezeule! Dac-ai putea vedea trupul cu care specia lor este înzestrată pe această planetă!), iar restul, entități din cavernele centrale ale unei stele întunecate, deosebit de interesante, aflată dincolo de galaxia asta. În avanpostul principal din subteranele colinei Round Hill vei putea găsi, uneori, mai mulți cilindri cu aparatele lor, încapsulând creierii unor extratereștri cu simțuri total diferite de tot ce știm noi, ale unor exploratori și aliați de-ai noștri din cele

mai îndepărtate regiuni ale cosmosului, cuplate la mașini speciale, care le ajută să-și formeze impresiile și să se exprime în multiplele feluri simultane, specifice lor, adaptându-i totodată la diversele genuri de înțelegere ale variatelor clase de ascultători. Round Hill, ca majoritatea bastioanelor acestor ființe, răspândite prin nenumărate universuri, este un loc foarte cosmopolit. Desigur, numai tipurile cele mai obișnuite mi-au fost împrumutate spre experimentare. Uite aici! Ia aceste trei aparate pe care ți le arăt cu degetul și așază-le pe masă. Cel înalt cu cele două lentile de sticlă în față, apoi cutia la care sunt atașate tuburile electronice cu vid și placa de rezonanță. Acum, ia-o pe cea cu discul de metal în vârf. Vezi cilindrul pe eticheta căruia scrie „B-67"? Urcă-te, numai, pe scaunul ăla, ca să poți ajunge la raft. E greu? Nu contează! Fii sigur că ăsta-i numărul: B-67. Nu te-ncurca cu cilindrul ăla proaspăt, lucitor, cuplat la două instrumente de testare, cel cu numele meu trecut pe etichetă. Așază B-67 pe masă, lângă aparate. Vezi dacă tasta care pune în funcțiune toate cele trei aparate este dată spre stânga. Conectează firul aparatului cu lentile la mufa de sus a cilindrului… așa! Cuplează mașina cu tuburi la mufa de jos din stânga, iar aparatul cu disc la cea din margine. Acum întoarce toate butoanele aparatelor spre dreapta, primul să fie aparatul cu lentile, apoi cel cu discul, și la urmă cel cu tuburi. Foarte bine. Pot să-ți spun că ai să întâlnești chiar o ființă omenească, la fel ca oricare alta. Mâine am să-ți mai fac cunoștință și cu altele.

Până astăzi, n-am reușit să-mi dau seama de ce m-am supus ca un sclav acelor ordine rostite în șoaptă, ori dacă îl mai credeam pe Akeley întreg la minte sau nu. După tot ce se

întâmplase înainte, ar fi trebuit să fiu pregătit pentru orice. Însă această mascaradă tehnică aducea atât de bine cu născocirile inventatorilor și ale oamenilor de știință demenți, încât îmi strecură o undă de îndoială, lucru pe care nu-l reușiseră nici măcar explicațiile precedente. Ceea ce lăsa de înțeles vocea care șușotea era de neconceput pentru mintea omenească. Totuși, nu erau și toate celelalte aluzii încă mai de necrezut, părând mai puțin aberante mulțumită tocmai imposibilității de a le găsi dovezi concrete, palpabile?

În vreme ce-mi frământam mintea prin tot acel haos, am perceput un amestec de hârșâituri și de zbârnâituri de la toate cele trei aparate abia cuplate la cilindru, un zgomot care, foarte repede, lăsă locul tăcerii. Ce mai urma? Aveam să aud o voce? Și dacă da, ce dovadă aveam că nu era vorba de vreo născocire radiofonică abilă, redând vorbirea vreunui martor ascuns, dar foarte aproape, care ne-ar fi putut urmări? Chiar și acum, n-aș putea băga mâna-n foc pentru ce-am auzit atunci, ori pentru fenomenul ce s-a produs sub ochii mei. Însă cert este că ceva s-a petrecut în acea clipă.

Ca să fiu scurt și la obiect, aparatul cu tuburi și cutia de sunet au început să grăiască, dar cu un miez și cu o inteligență care nu mai lăsau loc de îndoială în privința faptului că vorbitorul se afla în aceeași cameră cu noi, observându-ne. Vocea lui se auzea tare, metalic, era lipsită de viață și suna mecanic la cel mai mic detaliu al discursului său. Era lipsită de inflexiuni sau de expresivitate. Doar hârâia și cârâia înainte, cu o lentoare și o precizie mașinală.

— Domnule Wilmarth, mi se adresă, sper că nu te-ai speriat. Sunt și eu un om la fel ca dumneata, deși corpul meu

odihnește acum, în siguranță, supus tratamentului cuvenit de vitalizare în subteranele din Round Hill, la vreo doi kilometri distanță de aici, la răsărit. Mă aflu aici, de față cu dumneata — creierul îmi este încapsulat în cilindrul ăsta și văd, aud, și vorbesc prin oscilatorii electronici. Într-o săptămână voi străbate vidul, așa cum am mai făcut-o de multe ori în trecut. Sper să am plăcerea să călătoresc de data asta în compania domnului Akeley, ca și a dumitale. Căci te cunosc din vedere și din auzite, urmărindu-ți îndeaproape corespondența cu prietenul nostru comun. Eu, bineînțeles, sunt unul dintre semenii dumitale, care m-am aliat cu ființele nepământene aflate în vizită pe planeta noastră. Le-am întâlnit pentru prima oară în Munții Himalaia și le-am acordat ajutorul meu în diverse feluri. În schimb, ele mi-au dat posibilitatea să trec prin experiențe de care puțini semeni de-ai noștri au mai avut parte. Îți dai seama la ce mă refer când spun că am fost pe treizeci și șapte de corpuri cerești diferite, pe planete, stele întunecate și pe altele mai greu de definit, între care opt se află în afara galaxiei noastre iar două dincolo de sfera spațio-temporală? Toate astea nu mi-au dăunat absolut deloc. Creierul mi-a fost separat de trup prin intermediul unor fisiuni atât de dibace, încât ar fi grosolan să numești operația „chirurgicală". Musafirii noștri nepământeni au metode care fac din aceste extracții niște procese nedureroase și aproape firești, iar trupul pacientului nu mai îmbătrânește defel după ce i-a fost scos creierul. Acesta, aș mai adăuga, este de fapt nemuritor, păstrându-și toate facultățile mecanice și fiind hrănit minimal, prin schimbarea, la răstimpuri, a lichidului de conservare. Una peste alta, sper din toată inima să te hotărăști să ne însoțești,

pe domnul Akeley și pe mine. Oaspeții noștri sunt nerăbdători să întâlnească oameni de erudiția dumitale și să le arate marile abisuri pe care majoritatea dintre noi abia dacă le-am visat în ignoranța noastră închipuită. La început, s-ar putea să ți se pară ciudată întâlnirea cu ei, dar sunt sigur că te vei ridica deasupra acestor impresii meschine. Cred că o să mai vină cu noi și domnul Noyes, bărbatul care te-a adus până aici în mașina lui. De ani de zile este unul de-ai noștri. Presupun că i-ai recunoscut vocea din înregistrarea primită de la domnul Akeley.

Am tresărit violent, iar vorbitorul se opri o clipă înainte de a încheia:

— Așadar, domnule Wilmarth, am să las chestiunea la latitudinea dumitale. Vreau numai să adaug că cineva cu pasiunea dumitale pentru ciudățenii și folclor n-ar trebui nicicând să lase să treacă pe lângă el o asemenea șansă. N-ai de ce te teme. Toate tranzițiile sunt nedureroase și este foarte distractiv să te afli într-o stare senzorială pe deplin mecanizată. Când electrozii sunt decuplați, te cuprinde un somn în care ai parte numai de vise fantastice și intense. Iar acum, dacă nu te superi, vom întrerupe această sesiune până mâine. Noapte bună! Tot ce ai de făcut e să răsucești toate butoanele înapoi la stânga. Nu contează ordinea exactă, deși ai putea lăsa la urmă aparatul cu lentile. Noapte bună, domnule Akeley! Tratează-l bine pe oaspetele nostru! Ești gata cu butoanele alea?

Asta a fost tot. M-am supus mașinal și am închis toate cele trei butoane, deși nu-mi venea să-mi cred ochilor și urechilor. Capul încă mi se învârtea, când l-am auzit pe Akeley șoptindu-mi că puteam lăsa toată aparatura pe masă, așa cum

era. Nu încercă să facă nici un comentariu asupra celor întâmplate și, într-adevăr, nici o remarcă n-ar mai fi adus ceva în plus pentru împovăratele mele facultăți de percepție. L-am auzit spunând că puteam să iau lampa la mine în cameră și am dedus că dorea să fie lăsat singur, să se odihnească în întuneric. Cu siguranță, sosise pentru el ora somnului, căci toate lămuririle pe care mi le dăduse în acea după-amiază și seară l-ar fi putut vlăgui până și pe un bărbat zdravăn și sănătos. Încă amețit, i-am urat gazdei mele noapte bună și am urcat scara cu lampa, deși aveam la mine o excelentă lanternă de buzunar.

Mă bucuram să părăsesc acea cameră de la parter, cu ciudatul ei miros și cu vagile senzații de vibrații, deși nu puteam să scap de hidoasa impresie că mă pândea un pericol iminent, căci mă aflam în proximitatea unei anomalii cosmice înspăimântătoare, după cum consideram locul în care mă găseam și forțele cu care mă confruntam. Regiunea izolată, sălbatică, panta umbrită de codri adânci, plini de taine, ce se înălța atât de aproape în spatele casei, urmele de pe șosea, bolnavul amorțit care șușotea în întuneric, cilindrii și aparatele diabolice, iar mai presus de toate, invitația de a mă lăsa în seama bizarelor intervenții chirurgicale numai pentru a accede la posibilitatea unor călătorii încă și mai stranii, lucrurile acestea, atât de inedite, ivindu-se într-o succesiune atât de rapidă, se năpustiră asupra mea cu o forță acumulată care-mi seca voința și mai că-mi submina puterea fizică.

Descoperirea că Noyes, cel care mă călăuzise până acolo, era un idolatru uman al monstruosului și străvechiului ritual

sabatic din înregistrarea fonografică îmi stârnise o tulburare nemăsurată, deși simțisem mai dinainte o vagă familiaritate respingătoare în vocea lui. Un alt șoc teribil îmi provocă propria mea atitudine față de gazda mea, ori de câte ori încercam s-o analizez. Oricât de mult îmi plăcuse Akeley din instinct, așa cum mi se revelase în scrisorile sale, acum găseam că îmi stârnea o repulsie cumplită. Indispoziția lui ar fi trebuit să-mi stârnească mila, în schimb mă făcea să mă înfior. Era așa de rigid și de inert, de cadaveric, iar acele șușoteli neîncetate erau atât de sinistre și de neomenești!

Îmi trecu prin minte că murmurele lui difereau de oricare altele pe care le mai auzisem vreodată, că, în ciuda staniei nemișcări a buzelor acoperite de mustață, ele aveau o forță latentă și o putere hipnotică de-a dreptul remarcabilă pentru respirația unui astmatic. Fusesem în stare să-mi înțeleg interlocutorul, chiar și atunci când mă aflam în celălalt capăt al încăperii. O dată sau de două ori îmi lăsă impresia că sunetele slabe, dar pătrunzătoare, nu trădau atât slăbiciune, cât o reprimare deliberată — din ce motiv nu puteam ghici. De prima dată am simțit un aspect tulburător al timbrului său. Acum, când încercam să cântăresc în sinea mea întreaga chestiune, credeam să pot pune această impresie pe seama unui soi de familiaritate subconștientă, ca aceea ce conferise vocii lui Noyes un nedeslușit caracter malefic. Dar când și unde să fi dat peste acel ceva la care trimitea, n-aveam de unde să știu.

Un lucru era sigur: nu aveam să mai petrec încă o noapte acolo. Entuziasmul meu științific dispăruse, lăsând locul

spaimelor și al scârbei, iar acum nu mai știam cum să scap din această plasă de revelații odioase și morbide. Aflasem destul. Trebuie să fie cât se poate de adevărat că există conexiuni extraterestre, dar oamenii normali nu erau făcuți să se amestece în asemenea treburi.

Aveam impresia că eram înconjurat de influențe blasfematorii, care-mi sufocau simțurile. M-am hotărât că nici nu se punea problema de somn; așa că am stins lampa și m-am aruncat în pat, îmbrăcat cum eram. Fără îndoială că era absurd, dar mă păstram treaz pentru vreo urgență nebănuită, strângând în mâna dreaptă revolverul pe care-l adusesem cu mine și ținând lanterna de buzunar cu stânga. Nu se auzi nici un sunet de jos și mi l-am închipuit pe amfitrionul meu șezând în beznă, în imobilitatea lui cadaverică.

De undeva se auzea un ticăit de ceas și mă cuprinse un sentiment de oarecare recunoștință față de normalitatea acelui sunet. Îmi amintea, totuși, de un alt lucru prin care mă tulbura acea regiune, și anume totala absență a animalelor vii. Cu siguranță nu existau nici un fel de dobitoace la acea fermă și sesizam că nu se deslușeau nici măcar obișnuitele zgomote nocturne ale sălbăticiunilor. În afară de sinistrul clipocit al unor cursuri de apă, nevăzute, îndepărtate, acea încremenire era nefirească — interplanetară — și mă întrebam ce urgie intangibilă, venită din alte stele, se abătuse peste întregul ținut. Îmi aduceam aminte, cum se zicea în legendele strămoșești, că vieţuitoarele Pământului, precum câinii și alte dobitoace, întotdeauna îi detestaseră pe Cei de Dincolo, și îmi frământam mintea să deslușesc semnificația posibilă a acelor urme de pe șosea.

VIII

Nu mă-ntrebați cât a durat somnul profund în care-am căzut pe neașteptate sau cât de mult din ceea ce a urmat s-a petrecut numai în vis. Dacă vă spun că m-am trezit la un moment dat și am auzit și văzut anumite lucruri, nu-mi veți răspunde decât că, de fapt, nu mă trezisem atunci și că totul nu a fost decât un vis până-n clipa în care am ieșit în goană din casă, m-am împleticit până la șopronul unde văzusem vechiul Ford și mi-am însușit acel vehicul demodat, pornind într-o cursă nebună, fără țintă, peste colinele bântuite, care mă aduse într-un târziu — după ore de viraje hurducate prin codrii labirintici și amenințători — într-un sat care se dovedi a fi Townshend.

Veți desconsidera, totodată, orice altceva din raportul meu și veți declara că toate fotografiile, sunetele înregistrate, cele scoase de cilindru și de aparate, alături de alte probe similare erau ingredientele unei farse grosolane, pusă la cale de dispărutul Henry Akeley. Veți sugera chiar că a complotat, împreună cu alți excentrici, să-mi joace un renghi prostesc și complicat, că el însuși a aranjat ca acea expediere prin serviciul expres să fie anulată la Keene, că el l-a pus pe Noyes să însceneze acea terifiantă înregistrare fonografică. Este bizar, totuși, că cel din urmă nici măcar n-a fost identificat, că le era total necunoscut tuturor celor din satele învecinate cu locuința lui Akeley, deși trebuie să fi frecventat de multe ori acea regiune. Ce n-aș da să-i fi reținut numărul de la mașină — sau, poate, e mai bine până la urmă că n-am făcut-o.

Cât despre mine, ziceți voi ce vreți, dar, în pofida a tot ceea ce încerc să-mi spun în sinea mea, acum am certitudinea că acele îngrozitoare influențe nepământene trebuie să pândească acolo, în colinele pe jumătate necunoscute, și că ele își au spionii și emisarii lor în lumea oamenilor. A mă ține cât mai departe posibil de asemenea forțe, cu emisarii lor cu tot — atât îmi mai doresc de la viață pentru viitor.

Când, după relatarea mea năucitoare, a fost trimis un detașament al șerifului la fermă, Akeley se făcuse nevăzut, fără să lase nici o urmă. Halatul său larg, fularul galben și bandajele de la picioare zăceau pe podeaua camerei de lucru, lângă colțul în care se afla fotoliul său, și nu s-a putut stabili dacă vreo altă piesă din îmbrăcămintea lui dispăruse odată cu el. Câinii și celelalte animale domestice într-adevăr lipseau și se mai găsiră câteva urme bizare de gloanțe atât pe fațada exterioară a casei, cât și pe pereții dinăuntru. Dar dincolo de asta, oamenii nu mai văzură nimic neobișnuit. Nu se mai găsiră la fața locului nici cilindrii, nici aparatele, nimic din probele pe care le adusesem în valiza mea, nici un fel de miros ciudat sau de senzație vibratorie, nici un fel de urme de pași pe șosea, nimic din lucrurile enigmatice pe care le-am avut sub ochi până-n final.

Am rămas o săptămână în Brattleboro după fuga mea, efectuând anumite anchete printre oameni de toate tipurile care-l cunoscuseră pe Akeley, iar rezultatele la care am ajuns mă convinseră că problema nu este deloc rodul imaginației mele sau vreo năzărire. Curioasele lui achiziții în materie de câini, de muniție și de substanțe chimice, tăierea firelor de

telefon sunt susținute de documente. Toți cei care-l știau, inclusiv fiul său din California, mărturisesc că rarele sale remarci privitoare la unele cercetări mai stranii aveau o anumită consecvență. Cetățeni demni de încredere sunt convinși că nu era întreg la minte și afirmă fără șovăire că toate acele probe pomenite de mine nu sunt decât niște păcăleli, înscenate cu o dexteritate morbidă și, poate, susținute de asociați excentrici, dar lumea de la țară, mai din topor, îi confirmă declarațiile în cele mai mărunte detalii. Le-a arătat, într-adevăr, unora dintre țărani fotografiile și piatra neagră, punându-i să asculte hidoasa înregistrare. Toți au fost de acord că urmele de pași și glasul bâzâit erau asemenea celor descrise în legendele străbunești.

Mai spuneau, totodată, că observaseră tot mai frecvent arătări și zgomote dubioase în jurul casei lui Akeley după ce găsise piatra neagră și că locul era acum evitat de toți, în afară de poștaș și, rareori, de alți oaspeți ocazionali, cu capul pe umeri. Muntele Întunecat și Round Hill erau locuri renumite ca fiind bântuite și n-am putut găsi pe nimeni care să le fi explorat mai îndeaproape. Dispariițiile sporadice din rândul localnicilor, atestate în întreaga istorie a ținutului, erau bine cunoscute, acestea incluzând acum și cazul vagabondului Walter Brown, pomenit în scrisorile lui Akeley. Am izbutit chiar să dau de un fermier care era convins că văzuse cu ochii lui unul dintre ciudatele organisme, în perioada inundațiilor, plutind pe apele umflate ale râului West, dar povestea lui era prea confuză ca să aibă vreo relevanță reală.

Când am plecat din Brattleboro, m-am decis să nu mai calc în viața mea prin Vermont și sunt foarte sigur că mă

voi ține de această hotărâre. Acele dealuri sălbatice sunt cu siguranță avanpostul vreunei rase cosmice înfricoșătoare, căci mă îndoiesc tot mai puțin de acest lucru de când am citit despre descoperirea unei a noua planete, dincolo de Neptun, așa cum preziseseră acele forțe. Astronomii, cu o sinistră îndreptățire pe care nici n-o bănuiesc, au numit-o „Pluto". Sunt convins, fără nici o discuție, că este chiar înnegurata Yuggoth, și mă înfior de câte ori încerc să-mi dau seama de *motivele* pentru care locuitorii săi monstruoși doresc s-o aducă astfel la cunoștința omenirii, în acest ceas fatidic. În zadar încerc să mă liniștesc la gândul că acele creaturi demonice nu clădesc treptat vreo nouă politică, vătămătoare pentru Pământ și pentru locuitorii lui firești.

Însă mi-a mai rămas încă de povestit deznodământul acelei terifiante nopți de la fermă. Așa cum am zis deja, am sfârșit prin a mă lăsa toropit de un somn frământat, răvășit de crâmpeie de vise în care întrezăream priveliști monstruoase. Ce m-a trezit nu pot spune exact, dar de faptul că m-am trezit, într-adevăr, tocmai în acel moment sunt foarte convins. Prima mea impresie confuză a fost aceea a unor scârțâituri furișe a scândurilor podelei afară pe coridor, în fața ușii de la camera mea, și de zgomotul înăbușit al clanței încercate cu stângăcie, ceea ce, totuși, încetă imediat. Așadar, senzațiile mele cu adevărat limpezi începură la auzul vocilor care veneau din camera de jos. Păreau să fie mai mulți vorbitori și am dedus că erau prinși într-o dispută.

După doar câteva secunde mă trezisem complet, căci vocile auzite erau de așa natură încât și simplul gând la somn părea

ridicol. Tonurile variau în mod ciudat, și oricine ar fi ascultat acea blestemată înregistrare fonografică n-ar fi putut pune la îndoială caracterul a cel puțin două dintre ele. Oricât de sinistră era această idee, mi-am dat seama că mă aflam sub același acoperiș cu ființe ieșite din comun, venite din nebănuite abisuri spațiale, căci cele două glasuri erau fără discuție acele zumzete odioase pe care Cei de Dincolo le utilizau în comunicarea lor cu oamenii. Cele două erau cu totul diferite ca volum, accent și tempo, dar aparțineau amândouă aceluiași soi drăcesc.

Cel de-al treilea glas era indubitabil al mașinii vorbitoare conectată la unul dintre creierii detașați de corp și încapsulați în cilindri. Nici el nu lăsa vreo urmă de îndoială asupra naturii lui, la fel ca și zumzetele, căci timbrul pronunțat, metalic, lipsit de viață din seara precedentă, cu lipsa lui de modulații și de expresivitate, scârțâind și hârâind cu o lentoare și o precizie impersonală, era de neuitat. Pentru o vreme, nu mi-am pus întrebarea dacă inteligența din spatele acelui cârâit era aceeași cu cea care mi se adresase, dar la puțin timp după aceea am cugetat că *orice* creier putea emite sunete vocale de aceeași calitate dacă era cuplat la acel aparat producător de articulații mecanice. Singurele diferențe posibile ar fi fost legate de limbaj, de ritm, de viteză și de pronunție. Ca să închei această digresiune groaznică, nu se auzeau decât două voci umane: una era vorba grosolană a unui necunoscut, evident un țăran, iar cealaltă avea suavele accente bostoniene ale lui Noyes, fosta mea călăuză.

Pe măsură ce încercam să prind cuvintele articulate pe care le puteam intercepta atât de uluitor prin podeaua solidă, mai percepeam totodată și mulțimea de foieli, de scârțâituri,

de târșâituri din camera de jos, așa încât aveam impresia certă că era plină de mai multe ființe decât ar fi lăsat să se înțeleagă cele câteva voci pe care le-am putut deslușI. Natura exactă a acestei vânzoleli este peste putință de descris, căci există foarte puține criterii potrivite pentru a încerca o comparație. Mi se părea că erau mutate la răstimpuri unele obiecte de-a curmezișul încăperii de către entități conștiente, ai căror pași se auzeau pe podea, ca și cum ar fi căzut pe o suprafață definită de coordonate morbide, făcută din corn sau cauciuc tare. Era — ca să folosesc un termen de comparație mai concret, dar mai puțin riguros — ca și cum niște oameni încălțați cu saboți largi, crăpați, din lemn, și-ar fi târșâit picioarele pe podeaua bine lustruită, din scânduri care scârțâiau sub greutatea lor. Cât despre soiul și înfățișarea celor care scoteau asemenea zgomote, nu m-am obosit să speculez.

Destul de curând am înțeles că avea să-mi fie imposibil să disting vreo convorbire. Cuvinte izolate, între care și numele meu și al lui Akeley, mai ajungeau până la mine, mai ales când erau rostite de vorbitorul mecanic, dar adevărata lor semnificație se pierdea din lipsa unei fluențe contextuale. Astăzi, refuz să trag orice concluzii definite din aceste impresii. Până și efectul lor înspăimântător asupra mea era unul legat mai mult de *sugestie* decât de *revelație*. Un conclav terifiant și anormal, eram convins, se întrunise sub camera mea, însă pentru ce deliberări odioase, n-aș fi putut preciza. Era bizar cum această senzație nelămurită de malefic și de blasfemie mă copleșea, în ciuda asigurărilor lui Akeley privitoare la intențiile amicale ale Celor de Dincolo.

Având răbdarea să le ascult, am început să disting mai clar între diversele glasuri, chiar dacă nu puteam să prind prea mult din ceea ce discutau. Mi se părea că surprind anumite emoții tipice în tonul unora dintre vorbitori. Una dintre vocile bâzâite, de exemplu, avea negreșit o nuanță de autoritate, în vreme ce glasul mecanic, lăsând deoparte regularitatea și volumul său artificiale, părea să fie într-o poziție de subordonare, de parcă ar fi implorat. Modulațiile lui Noyes lăsau impresia unui soi de intenție conciliatoare. N-am mai stat să interpretez și vocile celorlalți. Nu auzeam, însă, familiarele șușoteli ale lui Akeley, dar îmi dădeam seama prea bine că asemenea sunete nu puteau pătrunde prin podeaua solidă a dormitorului meu.

Am să încerc să transcriu câteva dintre cuvintele și sunetele răzlețe pe care le-am surprins, etichetându-i pe vorbitori pe cât mai bine am să pot. Primul a fost aparatul vorbitor de la care am deslușit câteva fraze recognoscibile.

(MAȘINA VORBITOARE)

…atras chiar asupra mea… trimis înapoi scrisorile și înregistrarea… termin cu asta… reținut… auzind și văzând… lua-te-ar dracul… forță impersonală, la urma urmei… cilindru nou, lucitor… Dumnezeule mare…

(PRIMA VOCE BÂZÂITĂ)

…timpul să ne oprim… mărunt și uman… Akeley… creier… zicând…

(A DOUA VOCE BÂZÂITĂ)

…Nyarlathotep… Wilmarth… înregistrări și scrisori… crasă impostură…

(NOYES)

…(un cuvânt sau nume imposibil de pronunțat, probabil *N'gahKthun*)… inofensiv… pace… câteva săptămâni… teatral… ți-am mai zis…

(PRIMA VOCE BÂZÂITĂ)

…fără motiv… planul inițial… efectele… Noyes ar putea urmări… Round Hill… cilindru nou… mașina lui Noyes…

(NOYES)

…mă rog… e al tău… aici jos… restul… locul…

(MAI MULTE VOCI ÎNTR-UN COR CONFUZ)

(MAI MULȚI PAȘI, ÎNTRE CARE ȘI ACEA BIZARĂ FOIALĂ SAU ACEL TÂRȘÂIT)

(UN SOI CURIOS DE FÂLFÂIT)

(SUNETUL UNUI AUTOMOBIL DEPĂRTÂNDU-SE)

(TĂCERE)

Iată cam ce ajunse până la urechile mele, în vreme ce rămăsesem crispat, întins pe patul de la etaj din bântuita

gospodărie, în inima diabolicelor coline, cu hainele pe mine, cu un revolver strâns în mâna dreaptă și o lanternă de buzunar în stânga. După cum am mai zis, eram complet treaz, însă un soi de paralizie inexplicabilă mă ținu în inerție multă vreme după ce ultimele ecouri ale acelor sunete se risipiră în neant. Auzeam ticăitul lent al acelui ceasornic, undeva departe, sub mine. Într-un târziu, am deslușit sforăitul cuiva cufundat în somn. Akeley trebuie să fi adormit după ciudata întrevedere, iar eu eram convins că avea mare nevoie de odihnă.

Ce era de făcut sau la ce trebuia să mă gândesc nu mă puteam hotărî. La urma urmei, ce auzisem nu depășea lucrurile la care mă puteam aștepta după tot ceea ce aflasem până atunci. Nu știusem că Cei de Dincolo aveau cale liberă în acea fermă? Fără îndoială că Akeley fusese surprins de o vizită inopinată a lor. Totuși, ceva din crâmpeiele de conversație îmi dădea fiori reci pe șira spinării, îmi trezea cele mai grotești și mai oribile bănuieli și mă făcea să-mi doresc cu ardoare să mă scol și să-mi dovedesc mie însumi că totul nu era decât un vis urât. Cred că în subconștientul meu trebuie să fi înțeles ceva de care conștiința mea nici nu voia să știe. Dar cum rămânea cu Akeley? Nu era prietenul meu și n-ar fi ripostat dacă mie mi se întâmpla ceva rău? Sforăitul liniștit de dedesubt părea să ia în râs toate spaimele mele care se accentuaseră subit.

Era posibil să se fi profitat de Akeley, să fi fost folosit ca momeală, pentru ca eu să fiu atras în inima acestor dealuri cu scrisorile, fotografiile și înregistrările fonografice?

Intenționau acele creaturi să ne prindă pe amândoi în capcana unei anihilări comune, fiindcă ajunsesem să știm prea multe despre ele? Din nou îmi zbură gândul la subita și nefireasca răsturnare de situație care trebuie să se fi petrecut între ultimele lui scrisori adresate mie. Ceva, îmi spunea instinctul, nu era deloc în regulă. Nimic nu era precum părea. Acea cafea cu gust înțepător pe care o refuzasem să fi fost vreo tentativă a acelei entități tainice de a mă droga? Trebuia să vorbesc cu Akeley pe dată și să-l ajut să-și vină în fire. Îi suciseră mintea cu promisiunile lor legate de acele revelații cosmice, dar acum trebuia să asculte de glasul rațiunii. Trebuia să fugim de acolo înainte de a fi prea târziu. Dacă îi lipsea voința de a face saltul spre libertate, aveam să-l oblig eu. Ori, dacă nu puteam să-l conving, cel puțin scăpam eu. Cu siguranță mi-ar fi permis să-i împrumut Fordul și să i-l las într-un garaj din Brattleboro. Remarcasem faptul că ușa de la șopronul în care era păstrat rămăsese deschisă, acum că pericolul părea îndepărtat, și mă gândeam că exista șansa să fie pregătit spre a putea fi folosit imediat. Acea aversiune de moment pe care o simțisem față de amfitrionul meu, în timpul și după conversația din seara trecută, o uitasem cu totul. Ne aflam amândoi în situații foarte similare și trebuia să rămânem uniți. Știind cât de precară îi era sănătatea, îmi părea rău că eram nevoit să-l trezesc în acea clipă, dar îmi dădeam seama că n-aveam de ales. Așa cum stăteau lucrurile, nu mai puteam rămâne în locul acela până a doua zi de dimineață.

În sfârșit, mă simțeam în stare să acționez. M-am întins ca să-mi recâștig controlul asupra mușchilor. Ridicându-mă cu

o prudență mai curând instinctivă decât deliberată, mi-am găsit și mi-am pus pălăria în cap, mi-am luat valiza și am pornit să cobor scările, cu ajutorul lanternei. În încordarea mea, țineam mâna dreaptă încleștată pe revolver, iar în stânga duceam și valiza, și lanterna. De ce îmi luam toate aceste precauții habar n-aveam, de fapt, de vreme ce eram pregătit să-l trezesc pe singurul locuitor al acelei case.

Pe când coboram în vârful picioarelor pe treptele scârțâitoare până-n coridorul de la parter, l-am auzit mai limpede pe cel care dormea și am remarcat că era în camera din stânga mea, în sufrageria în care nu mai intrasem. La dreapta se căsca intrarea în biroul cufundat în beznă, din care surprinsesem acele voci. Deschizând mai larg ușa neîncuiată a sufrageriei, am căutat cu lanterna să-l văd pe cel care sforăia și, într-un târziu, i-am luminat chipul. Însă în următoarea secundă m-am grăbit să întorc fasciculul de raze și am început să mă retrag ca o pisică înapoi în hol, precauția mea venind de data aceasta atât din rațiune, cât și din instinct. Căci cel care dormea pe canapea nu era defel Akeley, ci Noyes, fosta mea călăuză.

Care era, de fapt, situația, nu puteam ghici, dar bunul-simț îmi spunea că cel mai înțelept lucru era să aflu cât mai mult posibil înainte să scol pe careva din somn. Ajuns din nou în hol, am închis fără zgomot ușa de la sufragerie după mine, întorcând cheia în broască, pentru ca nu cumva să-l trezesc pe Noyes. Apoi am intrat tiptil în întunericul camerei de lucru, unde mă așteptam să-l găsesc pe Akeley, fie treaz, fie dormind, în marele fotoliu din colț, locul lui favorit, evident. Pe măsură ce înaintam, lanterna mea prinse în raza ei

marea masă din mijlocul încăperii, scoțând la iveală unul dintre drăcești cilindri, atașat la aparatele de văzut și de auzit, lângă o mașină vorbitoare pregătită pentru a fi conectată în orice moment. Acesta, m-am gândit eu, trebuie să fie creierul încapsulat pe care l-am auzit în cursul înfricoșătoarei întruniri. Preț de o clipă, m-a încercat imboldul pervers să-l cuplez la vorbitorul mecanic și să văd ce avea de spus.

Trebuia, îmi ziceam în gând, să fie conștient de prezența mea chiar și în acel moment, de vreme ce aparatele pentru vedere și pentru auz conectate la el nu aveau cum să nu-i dezvăluie lumina lanternei mele și ușorul scârțâit al podelei sub pașii mei. Dar, într-un final, nu m-am mai încumetat să mă încurc și cu acel lucru, observând în treacăt că era cilindrul nou și lucitor, cu numele lui Akeley trecut pe etichetă, pe care îl zărisem pe raft mai devreme, iar gazda mă sfătuise să-l ignor. Privind în urmă la acel episod, nu mă pot opri să nu-mi regret timiditatea și să-mi doresc să fi pus în funcțiune acel aparat vorbitor. Dumnezeu știe ce mistere și ce bănuieli oribile, ce probleme legate de identitate ar fi putut clarifica! În acest caz, însă, s-ar putea să fie un adevărat noroc că l-am lăsat în pace.

De la masă, mi-am întors lanterna spre colțul unde credeam că se află Akeley, dar am descoperit, spre stupoarea mea, că marele fotoliu era gol, că nici o ființă umană nu-l mai ocupa, fie veghind, fie dormind. Vechiul halat de casă, atât de larg, care-mi era familiar, zăcea aruncat, răsfirându-se atât pe fotoliu, cât și pe podea, iar lângă el căzuseră fularul galben și bandajele late de la picioare ce-mi lăsaseră o

impresie atât de stranie. Pe când șovăiam, încercând să ghicesc unde ar putea fi Akeley și pentru ce motiv se debarasase atât de brusc de cele necesare unui om în suferință, am remarcat că ciudatul miros și senzația de vibrație nu se mai simțeau nicăieri în acea încăpere. Care să fi fost cauza lor? Îmi trecu un gând bizar prin minte și anume că mirosul și vibrația le simțisem numai în apropierea amfitrionului meu. Fuseseră mai intense acolo unde șezuse Akeley, lipsind cu desăvârșire în restul locuinței, cu excepția camerei ocupate de el, ori numai în jurul ușilor acelei camere. M-am oprit, plimbându-mi lanterna prin biroul întunecat și storcându-mi mintea în căutarea unor explicații privind întorsătura pe care o luase întreaga afacere.

De s-ar fi îndurat Cerul de mine și să-mi fi dat gândul să părăsesc locul acela fără să mai îndrept, iar, lumina spre acel fotoliu gol! Așa cum au decurs lucrurile, n-am plecat în liniște, ci cu un țipăt înăbușit, care trebuie să fi deranjat, dacă nu chiar trezit, santinela adormită de vizavi. Acel strigăt, alături de sforăitul nestingherit al lui Noyes, sunt ultimele sunete pe care mi-a mai fost dat să le aud în acea gospodărie cotropită de morbiditate, dincolo de creasta împădurită a muntelui bântuit, acel focar de oroare transcosmică în mijlocul singuraticelor dealuri înverzite și al pâraielor susurând blesteme, prin spectralele meleaguri rurale.

Este o minune că nu mi-au scăpat lanterna, valiza și revolverul din mâini în zorul meu nebun, dar, cumva, am izbutit să nu le pierd. Am ieșit din acea încăpere și din casă fără să mai fac nici un alt zgomot. M-am târât cu tot bagajul,

nevătămat, până la vechiul Ford din șopron și am pornit acel vehicul demodat spre un punct necunoscut, unde să mă aflu în siguranță, prin noaptea neagră și fără lună. Cursa care a urmat a fost ca un delir demn de condeiul unui Poe sau al unui Rimbaud, ori de penelul unui Doré, dar, într-un final, am ajuns în Townshend. Asta-i tot. Dacă am rămas cu mintea întreagă, înseamnă că am noroc. Uneori, mă tem de ce vor mai aduce anii care vor urma, mai ales de când noua planetă Pluto a fost descoperită într-un mod atât de curios.

Așa cum am spus, mi-am întors lanterna spre fotoliul liber și, după ce o învârtisem prin toată camera, am remarcat, pentru prima oară, prezența unor anumite obiecte pe fotoliu, ascunse între faldurile largi ale halatului gol. Acestea sunt obiectele, trei la număr, pe care anchetatorii n-au reușit să le găsească la sosirea lor de mai târziu. Așa cum v-am atras atenția de la bun început, ele în sine nu reprezentau o imagine de groază. Problema consta în ceea ce implicau ele. Chiar și astăzi, am clipele mele de îndoială — momente în care accept pe jumătate scepticismul celor care pun toată această experiență a mea pe seama visului, a nervilor și a halucinațiilor.

Cele trei lucruri erau plăsmuiri care trădau, în felul lor, o măiestrie odioasă, fiind dotate cu ingenioase cârlige metalice pentru a fi atașate unor extensii organice pe care nici nu îndrăznesc să mi le închipui. Sper, din toată inima, că erau produse din ceară, ieșite din mâinile unui maestru, în ciuda a ceea ce-mi șoptesc temerile îngropate adânc în sinea mea. Dumnezeule mare! Cel care șușotea în întuneric, cu mirosul

morbid și vibrațiile pe care le răspândea în jurul lui! Vrăjitor, emisar, hibrid, extraterestru… acel bâzâit hidos, reprimat… iar în tot acel timp, în acel cilindru lucitor de pe raft… Bietul om!… „Prodigioasele abilități chirurgicale, biologice, chimice și mecanice…"

Căci lucrurile de pe fotoliu, desăvârșite până la detaliile cele mai mărunte și mai subtile ale unei asemănări — ori chiar identități — microscopice erau fața și mâinile lui Henry Wentworth Akeley.

Coșmarul din Innsmouth

I

În cursul iernii 1927–1928, oficialitățile din guvernul federal demarară o anchetă stranie și secretă în privința anumitor situații ivite în bătrânul port maritim Innsmouth, din statul Massachusetts. Lumea a aflat prima oară de ea prin februarie, când avu loc o vastă serie de raiduri și de arestări, urmate de incendieri și dinamitări deliberate, cu toate precauțiile prealabile, a unui număr enorm de clădiri dărăpănate, mâncate de cari și presupuse a fi nelocuite, aflate de-a lungul coastei părăsite. Mințile superficiale puseră această întâmplare pe seama unor ciocniri majore în decursul unui război spasmodic împotriva contrabandei cu alcool.

Spiritele mai iscoditoare și mai atente la natura știrilor se mirară, totuși, de numărul prodigios de arestări, de forțele exagerat de numeroase și de tot secretul care înconjurase evacuarea arestaților. Nu se raportară nici un fel de procese sau

măcar niște acuzații concrete. Nici unul dintre acei deținuți nu au mai fost întâlniți după aceea prin pușcăriile obișnuite ale statului. Se făcură unele declarații vagi, referitoare la o epidemie și la carantină, iar mai târziu se auzi de o dispersare a celor reținuți prin diferite închisori militare, dar nu se luă nici o măsură hotărâtă în acest sens. Orașul ca atare rămase aproape depopulat și abia acum încep să se vadă unele semne vagi de refacere lentă.

Plângerile din partea mai multor organizații liberale au avut ca răspuns lungi întrevederi confidențiale, iar delegații lor au fost conduși să viziteze anumite lagăre și închisori. Drept rezultat, aceste societăți deveniră surprinzător de pasive și de reticente. Jurnaliștii erau mai greu de potolit, dar până la urmă se dovediră cooperanți, în majoritatea lor, față de guvern. Numai un singur ziar de scandal, mereu discreditat pentru politica lui nesăbuită, menționă submarinul care arunca torpile în abisul marin, chiar sub Stânca Dracului. Acea știre, culeasă întâmplător, dintr-o cârciumă a marinarilor, părea, într-adevăr, exagerată, de vreme ce acea stâncă neagră, scundă, încă se mai întinde la aproape doi kilometri și jumătate în larg de portul Innsmouth.

Cei din jurul satelor și orașelor învecinate bombăniră destul, dar nu dezvăluiră nimic publicului larg din ceea ce știau. Vorbeau de aproape un secol despre acest oraș muribund, pe jumătate depopulat, și nimic nu putea fi mai ieșit din comun și mai hidos decât cele povestite de ei cu ani în urmă, în șoaptă și aluziv. Experiența i-a învățat să păstreze secretul și acum nici nu mai era nevoie de ceva care să-i oblige la aceasta.

De altfel, chiar știau foarte puține, căci întinsele mlaștini de apă sărată, pustii, îi țineau departe pe acești vecini de Innsmouth, cât privea partea dinspre uscat.

Dar, în sfârșit, eu am de gând să rup tăcerea. Sunt convins că rezultatele anchetei sunt atât de complete, încât aluziile mele la ceea ce acei detectivi înfricoșați au descoperit în Innsmouth n-ar mai putea face nici un rău publicului larg — poate doar ar aduce șocul repulsiei. Mai mult, ceea ce s-a găsit ar putea avea mai multe explicații. Nu știu nici măcar dacă eu însumi am aflat toată povestea și am multe motive să nu doresc să sondez mai adânc. Căci legătura mea cu întreaga afacere a fost mai strânsă decât a oricărui alt profan și mi-a lăsat impresii care mă îmboldesc, totuși, să trec la măsuri drastice.

Eu am fost cel care a fugit mâncând pământul din Innsmouth, în primele ore ale dimineții de 16 iulie 1927, și ale cărui apeluri disperate pentru demararea unei anchete și a unor acțiuni guvernamentale au scos la iveală întregul episod relatat în presă. Am preferat să păstrez tăcerea atâta timp cât treaba era proaspătă și nesigură; dar astăzi, când povestea ține deja de domeniul trecutului, iar interesul și curiozitatea publicului s-au stins, am o dorință ciudată de a descrie în șoaptă acele câteva ore de spaimă petrecute în inima portului maritim stăpânit de umbra morții, a proscrierii și a degenerescenței. Simpla povestire a faptelor îmi redă încrederea în deplinătatea facultăților mele mintale, îmi dă certitudinea că n-am fost primul care să sucombe în fața unei halucinații contagioase, de coșmar. Mă mai ajută și să mă decid asupra unui pas crucial pe care urmează să-l fac.

Nu mai auzisem în viața mea de Innsmouth, până în ziua în care l-am văzut pentru prima și, până acum, ultima oară. Îmi sărbătoream atingerea maturității printr-un tur al Noii Anglii, pentru a vedea peisaje, vestigii și a spicui date genealogice. Plănuisem să mă duc direct din bătrânul Newburyport la Arkham, de unde se trăgea familia mamei mele. Nu dispuneam de un automobil, ci călătoream cu trenul și cu autocarul, mereu în căutarea celei mai ieftine rute. În Newburyport mi-au zis că trenul cu aburi era mijlocul cel mai indicat de transport spre Arkham. Numai la ghișeul de bilete al gării, când am protestat față de prețul ridicat, am aflat de Innsmouth. Agentul vânjos, cu ochi pătrunzători, al cărui grai îl trăda ca nefiind de prin părțile locului, păru să-mi înțeleagă eforturile de a face economie și-mi dădu o sugestie nemaiîntâlnită la nici una dintre sursele mele de informare.

— *Ai putea* să te urci în autocaru' ăla vechi, zic eu, spuse el, cu o anume ezitare, da' nu se prea obișnuiește pe-aci. Trece prin Innsmouth, poate oi fi auzit de el, de-aia nu le place oamenilor. E condus de unu' din Innsmouth, Joe Sargent, da' nu ia nici un mușteriu de pe-aci, nici din Arkham, pare-mi-se. Mă mir că nu-l desființează. Eu zic că tre' să fie destul de ieftin, da' nu văd mai mult de doi or trei mușterii-n el, nimeni în afară de-ăia din Innsmouth. Pleacă din piață, din fața drogheriei lu' Hammond, la zece dimineața și la șapte seara, dacă nu cumva i-or fi schimbat oraru'. Arată ca o hodoroagă împuțită, nu m-am urcat niciodată în el.

Aceasta a fost prima oară când am auzit de sumbrul Innsmouth. Orice referință la o localitate care nu era trecută pe

hărțile obișnuite sau în indexurile celor mai recente ghiduri mi-ar fi stârnit interesul, iar felul straniu, aluziv, al agentului de a-mi acorda lămuriri îmi provocă cea mai vie curiozitate. O așezare capabilă să inspire o asemenea aversiune în rândul vecinilor ei, îmi spuneam în gând, trebuie să fie cel puțin neobișnuită și merita atenția unui turist. Dacă se afla în drum spre Arkham, aveam să mă opresc acolo; așadar, l-am rugat pe agent să-mi spună câte ceva despre acel loc. El se arătă plin de solicitudine și îmi vorbi cu un aer de ușor dispreț față de subiectul în cauză.

— Innsmouth? Apoi, e un târg mai ciudat, la gura râului Manuxet. Pe vremuri era aproape oraș — chiar port, înainte de războiu' din 1812 — da' s-a dărâmat de tot în veacu' din urmă. Nu mai trece nici un tren pe-acolo. B & M n-a avut niciodată drum prin oraș, iară calea derivată către Rowley au lăsat-o de izbeliște cu ani în urmă. Sunt mai multe case goale decât oameni, cred eu, și nici un fel de muncă, în afară de pescuit. Toată lumea lucrează mai mult pe-aci or în Arkham, or în Ipswich. Odată au avut chiar câteva mori, da' n-a mai rămas nimic, doar rafinăria de aur care merge numa' cu program redus. Rafinăria aia a fost pe vremuri lucru mare, iar bătrânu' Marsh, proprietaru', tre' să fie mai bogat decât Cresus. Sărit de pe fix moșu', stă închis în casă. Se zice că a căpătat vreo boală de piele sau vreo diformitate spre bătrânețe care-l face să se țină departe de ochii lumii. E nepotu' căpitanului Obed Marsh, care a-nceput afacerea. Mama lui parc-a venit de pe alte meleaguri — se zice c-ar fi de fel de pe-o insulă din Mările Sudului — așa că toată

lumea a cârcotit când el s-a-nsurat c-o fătucă din Ipswich acu' cin'zeci de ani. Așa fac dumnealor mereu când vine vorba despre cei din Innsmouth, iar ăia de pe-aci și din vecini tot timpu' se trudesc s-ascundă c-ar curge cât de puțin sânge din Innsmouth în venele lor. Da' odraslele lu' Marsh și nepoții arată ca niște oameni normali, din câte pot eu să văd. Mi-au fost arătați cu degetu' p-aci — chit că, dacă stau să judec mai drept, copiii mai mari nu s-au mai arătat la față în ultimu' timp. Cât despre moșneag, nu l-am văzut niciodată. Și de ce toată lumea are ce are cu târgu' Innsmouth? Apoi, tinere, nu tre' să iei seamă la ce zic ăia de pe-aci. Se lasă greu la-nceput, da' odată ce se pornesc, nu se mai opresc. Tot trăncănesc vrute și nevrute despre Innsmouth — mai mult șușotesc în barbă — de-un veac întreg, din câte bănuiesc eu, și socot că mai degrabă sunt speriați. Unele povești îți stârnesc râsu', cum e cea despre căpitanu' Marsh când se tocmește cu Necuratu' și aduce drăcușori din iad ca să rămână-n Innsmouth, ori alea despre un fel de cult al Diavolului și jertfe săvârșite undeva pe lângă cheiuri, aflate acolo de unii pe la 1845, da' eu vin taman din Panton, Vermont, așa că poveștile astea nu merg la mine. Numa' să auzi ce zic unii dintre moși despre stânca cea neagră din largu' coastei, Stânca Dracului, cum i se spune. Se ițește deasupra apei o bună vreme și niciodată nu intră prea mult sub ea, da' nu prea poți să o numești insulă. Se zice că uneori se vede câte-o legiune de draci pe stânca aia, stând întinși la soare ori zburdând printr-un fel de peșteri aproape de vârf. Are o formă neregulată, nu-i dreaptă defel, e la mai mult de o milă în

largu' mării, iară când se termină ziua de lucru pe vapor, marinarii fac un ocol mare ca să se ferească de ea. Adică marinarii care nu vin din Innsmouth. O cauză pentru care oamenii nu-l plac pe căpitanu' Marsh e că dumnealui, se zice, a coborât câteodată, noaptea, pe bucata aia de uscat, când fluxu' nu-i sta împotrivă. Așa o fi, fiin'că aș zice că stânca aia e bătătoare la ochi și poate că bătrânu' căuta pe-acolo prăzi ascunse de pirați. Poate să le fi și aflat, da' mai umblă vorba de tocmelile lui cu dracii de-acolo. Adevăru' e că numa' din vina lui are stânca aia o reputație așa proastă. Asta a fost înainte de marea molimă din 1846, când mai bine de jumate din locuitorii din Innsmouth au fost răpuși de boală. N-a priceput lumea niciodată prea bine care a fost necazu', poate era vreo boală străină adusă de prin China sau de altundeva, de pe un vapor. A fost necaz mare, firește — au fost răzmerițe și tot felu' de grozăvii, da' din câte mi se pare doar în interioru' târgului. A lăsat numa' necaz în urma ei. În ziua de azi nu poți să vezi acolo mai mult de 300-400 de locuitori. Da' adevărata pricină pentru sentimentele lor e doar ura de rasă, și nu spun asta ca să-i fac de ocară pe cei care simt asta. Și eu îi am pe ăia din Innsmouth ca sarea-n ochi și nu m-aș duce-n târgu' ăla nici în ruptu' capului. Cred că știi — chit că pot să văd, după vorba dumitale, că vii de la soare-apune — cât de mult au avut de-a face vasele nostre din Noua Anglie cu porturi ciudate din Africa, Asia, Mările Sudului și câte și mai câte, și ce oameni pestriți au adus câteodată cu ele. Poate ți-a ajuns la urechi povestea bărbatului din Salem care s-a-ntors acasă c-o nevastă taman din China, și poate ai aflat de mâna

ceea de băștinași din Insulele Fiji care-și mai duc încă veacu' pe undeva prin Cape Cod. Ceva de felu' ăsta tre' să fie și cu ăia din Innsmouth. Locu' a fost toată vremea prea izolat de restu' lumii prin mlaștini și pâraie, și n-avem cum să știm toate amănuntele. Da-i destul de clar că bătrânu' căpitan Marsh tre' să fi adus acasă niscai oameni pestriți, pe când își scotea-n largu' mării toate cele trei vase, prin anii '20 ori '30. Azi e sigur că lumea din Innsmouth a rămas c-o trăsătură pocită — nu știu cum să-ți explic, da' te cam ia cu fiori. Ai să vezi asta mai bine în Sargent, dacă te hotărăști să iei autocaru' ăla. Unii din ei au țeste strâmte, cu nasuri turtite și ochi bulbucați și holbați, care par să nu se-nchidă niciodată, iar pielea nu prea le e cum trebuie. E aspră și răpănoasă, iar cefele le sunt acoperite de zbârcituri. Mai și chelesc de tineri. Moșii arată cel mai urât, chit că nu cred să fi zărit vreodat' pe vreunu' la față. Bănuiesc că-și dau duhu' numa' când se uită-n oglindă! Animalele îi urăsc, au avut o grămadă de necazuri cu caii înainte să apară automobilele. Nimeni de pe-aci, din Arkham ori din Ipswich nu vrea să aibă de-a face cu ei, și ei se poartă cam bățos când vin la oraș, ori când careva se-ncumetă să pescuiască pe pământurile lor. E curios cum peștii se-nghesuie numa' la Innsmouth și nu se mai găsesc și prin alte locuri, da' numa-ncearcă să dai la pește acolo și-o să vezi cum or să te ia la goană! Obișnuiau să vină pe vremuri cu trenu' aici — mergeau pe jos o bucată de drum și apoi luau trenul în gara din Rowley după ce s-a tăiat calea derivată — da' acum merg numa' cu autocaru' ăla. Da, e un hotel în Innsmouth, îi zice Casa Gilman, da' nu cred să fie prea

scump. Nu te-aș povățui să-l încerci. Mai bine rămâi aici la noapte și ia mâine-n zori cursa de zece, apoi te urci într-un autobuz de seară, care pleacă la opt spre Arkham. Un inspector de fabrică a tras la Gilman acu' câțiva ani și nu a avut lucruri bune de spus despre locu' ăla. Se zice că bântuie lume pestriță pe-acolo, fiin'că omu' a auzit voci în alte camere — chit că majoritatea erau goale — ceea ce îi dădu fiori pe șira spinării. Vorbeau în alte limbi, din câte i s-a părut, da' zicea că cel mai grozav lucru fusese glasu' care se auzea când și când. Suna așa de-anapoda, parcă aiura, că omu' nici nu mai cutează să se dezbrace și să se bage-n așternut. A așteptat zorile-n picioare și-a părăsit hotelu' când s-a crăpat de ziuă. Vocile au vorbit aproape toată noaptea. Omu' asta, Casey îl cheamă, povestea despre felu-n care-l priveau cei din Innsmouth și cum păreau foarte suspicioși. A zis că rafinăria Marsh e un loc drăcesc — se află într-o veche moară, la gura râului Manuxet. Ce mi-a zis el s-a potrivit cu ce mai auzisem de la alții. Registre vraiște și nici o factură cinstită din care să reiasă vreun fel de negoț. Știi, tot timpul a fost misterul ăsta, de unde iau cei din familia Marsh auru' pe care-l prelucrează. Nu prea au dat vreodat' semne că l-ar cumpăra, da' cu ani în urmă au trimis pe mare o grămadă de lingouri. Altădată se vorbea de-un fel de giuvaiericale de pe alte meleaguri pe care marinarii și ăia de la rafinărie le mai vindeau pe-ascuns, sau care au fost zărite când și când la femeile din neamu' Marsh. Oamenii se gândeau că poate bătrânu' căpitan Obed le cumpărase în vreun port păgânesc, mai ales că tot timpul comanda grămezi de mărgele din sticlă și tot felul de

bagatele din care obișnuiau cei care călătoreau pe mare să ia pentru negoțul cu băștinașii. Alții au crezut, și încă mai cred, c-a pus mâna pe o pradă de pirați, îngropată undeva pe Stânca Dracului. Da' uite-un lucru ciudat: bătrânu' căpitan e răposat de vreo șaizeci de ani și din port n-a mai ieșit vreun vas cu o încărcătură serioasă de la Războiu' Civil încoace, da' cei din neamu' dumnealui tot mai cumpără câte ceva de pe la băștinașii ăia, mai ales zorzoane din sticlă și din cauciuc, din câte aud. Poate că ălora din Innsmouth le place să se privească-n oglindă — Dumnezeu știe că au ajuns la fel de rău ca sălbaticii din Guineea și canibalii din Mările Sudului! Molima din '46 i-a atins pe cei mai răsăriți de prin partea aia. Oricum, au mai rămas doar câțiva mai dubioși, iară ăia din neamul Marsh și ceilalți bogătani din oraș nu-s mai acătării. Da' cum îți ziceam, nu poa' să fie mai mult de 400 în tot orașu', cu toate străzile pe care, cică, le au. Au ajuns „gunoi alb", vorba celor din Sud, fără de lege și plini de ascunzișuri. Prind o groază de pește și de homari, pe care-i trimit spre vânzare cu niște camioane. E curios cum de dau peștii iama taman acolo și nu-n altă parte. Nimeni nu poate ști câți sunt exact, iar cenzorii și revizorii de școală au avut mult de furcă cu ei. Poți fii sigur că veneticii băgăcioși nu-s bine-veniți în Innsmouth. Mi-a ajuns pe la urechi ceva despre un negustător ori vreunul din guvern care a dispărut pe-acolo, și se mai vorbește-n treacăt și de unu' care a-nnebunit, iar acu' cică-i la balamucu' din Danvers. Tre' să-l fi băgat rău de tot în sperieți. De-aia nu m-aș duce noaptea, să fiu în locu' dumitale. N-am fost niciodată pe-acolo și nici că-mi doresc, da' zic că o mică

drumeție pe timpul zilei n-are cum să-ți strice, chit că alții te-or sfătui să nu mergi. Dacă vrei doar s-admiri priveliștile și să cauți vechituri, apoi Innsmouth tre' să fie pe placu' dumitale.

Și așa mi-am petrecut acea seară în Biblioteca Publică din Newburyport, căutând informații despre Innsmouth. Când încercasem să-i iscodesc pe localnicii din prăvălii, din cârciumi, garaje și de la stația de pompieri, găsisem că erau mult mai greu de urnit decât îmi spusese omul de la bilete, și mi-am dat seama că nu-mi puteam irosi timpul alungându-le reticențele instinctive. Manifestau un soi de suspiciune ascunsă, de parcă era ceva în neregulă cu oricine se arăta prea interesat de Innsmouth. La YMCA[1], unde rămâneam peste noapte, recepționerul s-a mulțumit să mă descurajeze în privința planului meu de a trece printr-un loc așa de deprimant și decăzut, iar oamenii de la bibliotecă au avut cam aceeași atitudine. Era clar că în ochii lor de persoane cultivate, Innsmouth nu reprezenta decât un caz extrem de degenerare civică.

Volumele de istorie a ținutului Essex de pe rafturile bibliotecii aveau prea puține lucruri să-mi destăinuiască, în afară de faptul că orașul a fost înființat în 1643, s-a remarcat prin construcția de nave înainte de Revoluție, fiind o așezare de mare prosperitate, dobândită pe mare, la începutul secolului al XIX-lea, iar mai târziu, cu ajutorul unui mic centru industrial, ce utiliza apele râului Manuxet ca sursă de

[1] Young Men's Christian Association, prescurtată și Y — Asociația Tinerilor Creștini, organizație mondială non-sectară și apolitică a tineretului (n. trad.).

energie. Molima și răscoalele din 1846 erau tratate foarte sumar, ca și cum ar fi constituit o rușine a ținutului.

Referințele la declinul său erau puține, deși relevanța analelor recente era neîndoielnică. După Războiul Civil, întreaga activitate industrială se limita la Compania de Rafinare Marsh, iar cea comercială, la vânzarea lingourilor de aur, care forma ultima rămășiță a unui schimb de mărfuri variat, pe lângă ceea ce dădea eternul pescuit. Treptat, peștele se vându tot mai puțin, odată ce prețul acestei mărfi scăzu, iar concurența marilor corporații deveni acerbă, însă niciodată nu a fost vorba despre dispariția peștelui în apele din apropierea portului. Străinii rareori se așezau prin părțile lui, ba chiar existau câteva mărturii, făcute cu o mare discreție, în ceea ce privea un număr de polonezi și de portughezi care încercaseră să se stabilească acolo, dar fuseseră îndepărtați într-o manieră bizar de drastică.

Cea mai interesantă dintre toate era o referință indirectă privitoare la ciudatele bijuterii asociate vag cu Innsmouth. Era evident că impresionaseră pe toată lumea destul de mult, căci se menționa existența unor piese la Muzeul Universității Miskatonic din Arkham, precum și în sala de expoziții de la Historical Society of Old Newbury. Descrierile fragmentate ale acestor obiecte, deși sărace în detalii și prozaice, îmi sugerau, însă, implicații ascunse de o stranietate stăruitoare. Ceva în legătură cu ele părea atât de vechi și de provocator, încât n-am mai reușit să mi le scot din minte și, în ciuda orei relativ înaintate, m-am hotărât să văd cu ochii mei mostra locală — despre care se zicea că era un obiect mare, de

proporții bizare, ce se voia a fi, în mod evident, o tiară — dacă se putea aranja o vizită.

Bibliotecara îmi dădu o recomandare către custodele de la Historical Society of Old Newbury, o anume Miss Anna Tilton, care locuia prin apropiere. După o scurtă lămurire, bătrâna doamnă se arătă îndeajuns de amabilă să mă călăuzească prin vechea clădire, de vreme ce ora nu era exagerat de târzie. Colecția era într-adevăr remarcabilă, dar în dispoziția mea de atunci nu mai aveam ochi decât pentru bizarul obiect care sclipea într-un dulap din colț, luminat de becurile electrice.

Nu era nevoie de vreo hipersensibilitate față de frumos ca să rămân, pur și simplu, cu gura căscată la splendoarea stranie, nepământeană, a acelei fantezii opulente, venită de pe alte tărâmuri, așezată acolo pe o perniță de catifea purpurie. Chiar și acum îmi vine greu să relatez ce am văzut, deși reprezenta destul de clar o tiară, așa cum mi-a fost descrisă. Era înaltă în față și cu o margine foarte lată și ciudat de neregulată, ca și cum ar fi fost destinată unui creștet aproape elipsoidal. Materialul părea să fie în mare parte aur, deși o strălucire mai deschisă sugera că era vorba de vreun aliaj bizar cu un metal la fel de frumos, dar neidentificabil. Se găsea într-o stare aproape perfectă. Te puteai uita ore în șir la uimitoarele și tulburătoarele motive — unele doar geometrice, iar altele vădit marine —, gravate sau modelate, în relief înalt, pe suprafața aliajului, cu o măiestrie de o incredibilă grație și desăvârșire.

Cu cât o priveam mai mult, cu atât mă fascina mai tare, iar în fascinația mea se ascundea un element ciudat de tulburător,

greu de clasificat sau de explicat. La început m-am gândit că sentimentul acesta era provocat de acea înfățișare de pe altă lume a obiectului de artă. Toate celelalte valori artistice pe care le văzusem fie aparțineau vreunor tradiții rasiale sau etnice, fie erau sfidări moderniste ale vreunei școli universal recunoscute. Această tiară nu era nici una, nici alta. Ținea în mod clar de o tehnică tradițională, ajunsă la o infinită maturitate și perfecțiune, deși se detașa net de oricare alta, orientală sau occidentală, antică ori modernă, despre care auzisem sau pe care o văzusem exemplificată. Ca și cum manopera venea de pe altă planetă.

Cu toate acestea, am înțeles curând că tulburarea mea avea o a doua cauză, poate la fel de puternică, ce rezida în sugestiile picturale și matematice ale bizarelor motive. Acele prototipuri sugerau secrete de mult îngropate și hăuri inimaginabile ale timpului și spațiului, iar monotona natură acvatică a acestor motive în relief căpăta o alură aproape sinistră. Printre ele se găseau monștri fabuloși, cu o înfățișare grotescă și malefică, siluete cu o aparență pe jumătate ihtiologică, pe jumătate batraciană, ce trezeau în mine un anume sentiment obsedant și tulburător de pseudoamintire, ca și cum ar fi înrâurit conturarea în minte a unei imagini pornind din cele mai elementare țesuturi și celule, ale căror funcții de memorare sunt îngrozitor de atavice, de ancestrale. Când și când, îmi închipuiam că din fiecare contur al acestor funești pești batracieni se revărsa suprema chintesență a răului necunoscut și inuman din Univers.

Într-un contrast bizar cu aspectul tiarei a fost scurta și prozaica ei poveste, așa cum mi-a fost istorisită de Miss Tilton. Fusese amanetată, pentru o sumă ridicolă, într-o prăvălie din

State Street în 1873, de către un beţiv din Innsmouth, care, la scurt timp după aceea, a fost asasinat în cursul unei lupte de stradă. Historical Society of Newbury o achiziţionă direct de la cel care o luase în amanet, oferind pe dată o sumă demnă de valoarea ei. A fost etichetată ca având o proveniență probabilă din Indii sau din Indochina, deşi acea atribuire era total nesigură.

Miss Tilton, comparând între ele toate ipotezele posibile asupra originii şi prezenţei ei în Noua Anglie, era înclinată să creadă că făcea parte integrantă din vreun exotic tezaur pirateresc descoperit de bătrânul căpitan Obed Marsh. Această opinie a fost chiar susţinută de insistentele oferte de cumpărare, la un preţ substanţial, pe care familia Marsh începu să le facă imediat ce află unde se găsea tiara, solicitări care nu conteniră până astăzi, în ciuda refuzului hotărât şi de neclintit al celor de la Historical Society of Newbury.

În timp ce buna doamnă mă conducea afară din clădire, mă lămuri foarte clar că teoria potrivit căreia Marsh şi-ar fi clădit averea pe spinarea piraţilor era foarte răspândită în rândul intelectualităţii locale. Propria-i atitudine faţă de stigmatizatul Innsmouth, unde nu pusese piciorul niciodată, era una de dezgust faţă de o comunitate care cobora vertiginos pe scara civilizaţiei şi culturii; şi mă asigură că zvonurile referitoare la cultul diavolesc erau parţial justificate de strania religie secretă care se impusese aici şi la care se convertiseră toate bisericile tradiţionale.

Acest cult clandestin se numea, îmi povesti ea, „Ordinul Ezoteric al Zeului Dagon" şi era, mai presus de orice îndoială,

o religie perversă, cvasipăgână, adusă din Orient cu un veac în urmă, într-o epocă în care pescăriile din Innsmouth lăsau impresia că sărăceau. Persistența cultului în rândul oamenilor simpli era chiar logică, din perspectiva revenirii subite și permanente a unui belșug de pește, și curând ajunse să exercite cea mai puternică influență asupra comunității, luând locul masoneriei și instalându-și sediul în vechea Casă Masonică, aflată pe Islazul Bisericii Noi.

Toate acestea, în ochii pioasei Miss Tilton, formau un motiv excelent de a ocoli acea străveche localitate, în care, la ora actuală, nu mai domneau decât ruina și pustiul. Dar pentru mine era o mină de aur. Anticipațiilor mele arhitecturale și istorice li se mai adăuga acum și un înfocat entuziasm antropologic. Abia dac-am putut închide un ochi în micuța cameră de la Y, pe măsură ce noaptea lăsa locul zorilor.

II

Cu puțin înainte de ora zece, a doua zi de dimineață, așteptam cursa de Innsmouth cu o valijoară în mână, în fața drogheriei lui Hammond din vechea Market Square. Pe măsură ce se apropia ora sosirii autocarului, am observat că în general vagabonzii se îndepărtau, luând-o în sus pe stradă, sau către taverna Ideal Lunch, în celălalt capăt al pieței. Evident, omul de la bilete nu exagerase defel antipatia pe care localnicii o purtau portului Innsmouth și locuitorilor lui. În câteva clipe, un mic autobuz, extrem de dărăpănat, colorat într-un

cenușiu murdar, coborî hodorogind pe State Street, făcu un ocol și opri la bordură, în dreptul meu. Mi-am dat seama imediat că era „autocaru'" așteptat, o presupunere pe care inscripția pe jumătate ilizibilă de pe parbriz — *„Arkham–Innsmouth–Newb'port"* — mi-o confirmă curând.

Înăuntru erau numai trei pasageri, bărbați negricioși, neîngrijiți, cu chipuri morocănoase și o înfățișare oarecum tinerească. Cei trei se dădură jos cu stângăcie și o porniră în sus, pe State Street, în tăcere, aproape furișându-se. Șoferul coborî și el. L-am urmărit pe când intra în drogherie după vreo cumpărătură. Acesta, mi-am zis în gând, trebuie să fie acel Joe Sargent de care îmi vorbise omul de la bilete; și, chiar înainte de a apuca să observ orice detaliu, mă cuprinse un val de aversiune spontană ce nu putea fi nici controlată, nici justificată. Mă izbi deodată gândul că era foarte firesc ca localnicii să nu-și dorească să urce în acel autobuz deținut și condus de un asemenea om, ori să nu viziteze decât foarte rar locul în care trăiau el și semenii săi.

Când șoferul ieși din prăvălie, m-am uitat la el mai atent și am încercat să identific motivul impresiei mele negative. Era un bărbat slab, cu umerii căzuți, de vreun metru optzeci, îmbrăcat în haine civile ponosite, de culoare albastră, și purtând pe cap o șapcă de golf cenușie, uzată. Să tot fi avut, probabil, treizeci și cinci de ani, dar ciudatele pliuri adânci de la ceafă îl făceau să pară mai bătrân atunci când nu i se vedea fața goală de expresie, apatică. Avea un cap îngust, ochi bulbucați, de un albastru apos, care păreau să nu clipească niciodată, un nas turtit, o frunte și o bărbie teșite și urechi

surprinzător de mici. Buza de jos era prelungă și groasă, iar obrajii cenușii, cu pori mari, nu păreau să fie acoperiți de barbă, cu excepția câtorva fire răzlețe de păr blond care se încâlceau și se încârligau ici și colo; pe alocuri, pielea părea să i se cojească, de parcă ar fi suferit de vreo maladie. Mâinile îi erau foarte mari, cu vene proeminente, și aveau o neobișnuită tentă cenușiu-albăstruie. Degetele păreau izbitor de scurte față de restul constituției sale, și aveau tendința de a se îndoi în palma uriașă. Pe când se îndrepta spre mașină, i-am observat legănarea specială a pasului și am remarcat că labele picioarelor sale erau nefiresc de mari. Cu cât le studiam mai mult, cu atât mă minunam mai tare: oare unde găsea să cumpere pantofi pe măsura lor?

O anumită murdărie a insului îmi accentuă antipatia. Era evident că lucra sau se învârtea în jurul porturilor pescărești, căci lăsa în urma lui mirosul lor caracteristic. Cam cât sânge străin îi curgea în vene nu-mi puteam da seama. Trăsăturile lui aparte nu semănau cu siguranță nici cu cele asiatice, polineziene, nici cu cele semite ori negroide. Cu toate acestea, puteam să înțeleg pentru care motiv li se părea atât de neobișnuit celorlalți oameni. Eu m-aș fi gândit mai degrabă la degenerare biologică decât la diferențe rasiale.

Mi-a părut rău când am văzut că n-avea să mai urce nici un alt pasager în acel autobuz. Nu-mi surâdea ideea de a călători singur cu acest șofer. Dar, pe măsură ce se apropia clipa plecării, mi-am biruit negrele presimțiri și am urcat înăuntru după el, întinzându-i o bancnotă de un dolar și murmurând un singur cuvânt:

— Innsmouth!

El se uită ciudat la mine preț de o secundă, apoi îmi dădu în tăcere restul de patruzeci de cenți. Am ocupat un loc în spate, departe de el, însă pe partea lui, de vreme ce doream să privesc țărmul mării în cursul călătoriei.

Într-un târziu, vehiculul ponosit se puse în mișcare cu o smucitură și hurui zgomotos pe lângă clădirile vechi din cărămidă de pe State Street, răspândind un fum gros pe țeava de eșapament. Uitându-mă la trecătorii de pe trotuare, am avut impresia că percepeam în ei un imbold ciudat de a-și întoarce privirile de la autobuz. După aceea, am virat la stânga, intrând pe High Street, unde mersul a fost mai lin. Gonind pe lângă bătrânele conace ale primilor ani ai Republicii și pe lângă gospodăriile coloniale încă și mai vechi, pe lângă Islazul de Jos și râul Parker, într-un târziu ni se deschise în fața ochilor o întindere monotonă și lungă de țărm marin.

Ziua era însorită și caldă, însă priveliștea nisipului, a algelor și a tufelor pitice deveni tot mai dezolantă pe măsură ce înaintam. Pe fereastră, puteam zări undele albastre ale oceanului și țărmul de nisip de pe Plum Island. În acel moment, ne țineam foarte aproape de plajă, căci șoseaua noastră îngustă se despărțise de autostrada principală spre Rowley și Ipswich. Nu se vedeau case și puteam să-mi dau seama, după starea drumului, că traficul era foarte rar prin aceste locuri. Stâlpii scunzi de telefon, măcinați de vreme, susțineau numai două fire. Din când în când, mai traversam poduri grosolane de lemn peste râuri care șerpuiau departe în inima ținutului și care contribuiau la izolarea generală a regiunii.

La răstimpuri, mai întâlneam cioturi moarte și ziduri de temelie năruite deasupra nisipurilor înșelătoare, care-mi aduceau aminte de vechea tradiție menționată în relatările pe care le citisem, că odinioară acesta era un colț de țară fertil și foarte populat. Schimbarea, din câte se zicea, survenise simultan cu izbucnirea epidemiei din 1846 la Innsmouth, iar oamenii simpli o atribuiră unei conexiuni sumbre cu forțele tainice ale răului. De fapt, s-a produs în urma defrișărilor necugetate ale pădurilor din apropierea țărmului, lipsind solul de cel mai bun mijloc al său de protecție și deschizând calea dunelor de nisip, în bătaia vântului.

În sfârșit, Plum Island dispăru din vedere și zărirăm întinderea vastă a Oceanului Atlantic în stânga noastră. Drumul îngust începu să urce o pantă abruptă și mă încercă o senzație aparte de neliniște, tot uitându-mă la culmea singuratică dinaintea noastră, unde șoseaua brăzdată întâlnea cerul. Era ca și cum autobuzul urma să urce fără încetare, desprinzându-se cu totul de pământ și topindu-se în necunoscutele arcane ale stratosferei și ale văzduhului enigmatic. Briza mării purta cu ea implicații sumbre, iar spatele încovoiat, rigid, și capul lunguieț ale tăcutului șofer îmi deveniră din ce în ce mai nesuferite. În timp ce-l măsuram din priviri, am remarcat că ceafa lui era aproape la fel de spână ca și chipul, având doar câteva fire gălbui pe pielea răpănoasă și cenușie.

Apoi am ajuns în vârf și am zărit o vale întinsă la poalele colinei, unde Manuxet se varsă în mare la nord de lungul șir de stânci ce culminează cu Promontoriul Kingsport și cotesc apoi spre Cape Ann. În depărtare, în zarea învăluită în

cețuri, am deslușit profilul amețitor al promontoriului, dominat de vechea casă despre care se spun atâtea legende, dar în clipa aceea întreaga mea atenție era atrasă de panorama care se desfășura sub mine. Mi-am dat seama că aveam să văd cu ochii mei portul Innsmouth, despre care auzisem atâtea lucruri rele.

Era un oraș de dimensiuni considerabile și cu o mulțime de construcții, însă unul în care viața socială era neobișnuit de puțin vizibilă. Din încrengătura de coșuri cu greu puteai zări ridicându-se vreo dâră de fum, iar cele trei clopotnițe înalte se profilau golașe pe fundalul orizontului mării. Una dintre ele se năruia de la vârf. În locul cadranelor de ceas se căscau găuri negre pe fațadele a două dintre ele. Imensa aglomerare de acoperișuri olandeze, încovoiate, și de frontoane ascuțite trăda cu o limpezime agresivă starea de putreziciune găunoasă, iar pe măsură ce ne apropiam de-a lungul șoselei care, de-acum, cobora, am remarcat că multe dintre acoperișuri se prăbușiseră cu totul. Erau și câteva clădiri largi, pătrate, în stil georgian, cu acoperișuri înclinate, cupole și terase supraetajate, cu balustrade. Acestea erau, în majoritatea lor, cu spatele la apă, iar vreo două mi se părură într-o stare destul de bună. Pătrunzând mai adânc în interiorul uscatului, printre ele am întrezărit șinele ruginite, năpădite de ierburi, ale căii ferate părăsite, cu stâlpi de telegraf înclinați, acum lipsiți de fire, și făgașurile pe jumătate ascunse ale vechilor drumuri de căruțe spre Rowley și Ipswich.

Părăginirea era mai accentuată lângă coastă, deși, prin negurile ei, am putut întrezări turla albă a unei structuri din

cărămidă, păstrată destul de bine, ce dădea impresia unei făbricuțe. Dana portului, de mult astupată de nisip, era îngrădită de un vechi dig de piatră, pe care am putut distinge siluetele câtorva pescari așezați. În capătul lui se găsea ceva ce aducea cu fundațiile unui far de altădată. O limbă de nisip se formase înăuntrul acestui hotar, iar pe ea am zărit câteva cabine ponosite, câteva bărci pescărești acostate la țărm și plase pentru homari împrăștiate. Singurul loc în care apa era adâncă părea să se afle acolo unde râul se vărsa în ocean, rostogolindu-se pe lângă construcția cu turn, la capătul digului, spre miazăzi.

Ici și colo, ruinele debarcaderelor se iveau pe faleză pentru a recădea în putregaiul atotstăpânitor, cele mai depărtate, de la miazăzi, părând și cele mai dărâmate. În largul mării, în ciuda fluxului, am întrezărit o lungă linie cernită ce abia se ridica deasupra apei, sugerând totuși o bizară amenințare latentă. Aceasta, am dedus, trebuia să fie Stânca Dracului. Pe măsură ce o priveam, o senzație curioasă, subtilă, că de-acolo venea un soi de semnalizare, părea să se suprapună peste repulsia macabră și, destul de ciudat, am găsit această nouă nuanță mai tulburătoare decât prima impresie.

Nu ne-am întâlnit cu nimeni pe drumul care trecea acum pe lângă ferme părăsite, în variate stadii de ruină. Apoi am observat și câteva case locuite, ale căror ferestre erau acoperite cu zdrențe, iar prin curțile pline de gunoaie zăceau pești morți și cochilii de scoici. O dată sau de două ori, am văzut oameni cu o căutătură apatică lucrând în grădinile sterpe sau pescuind stridii pe plaja de jos, ce duhnea a pește. Grupuri de

copii murdari, cu trăsături simiene, se jucau lângă pragurile năpădite de buruieni. Cumva, aceste ființe umane păreau mai neliniștitoare decât clădirile în ruină, căci aproape fiecare dintre ele avea anumite particularități în privința feței și a mișcărilor care-mi repugnară din instinct, fără să fiu în stare să le definesc sau să le înțeleg. Preț de o clipă, am avut impresia că această înfățișare tipică îmi sugera o imagine pe care o mai văzusem, poate în paginile unei cărți, într-o situație mai specială, în care eram stăpânit de oroare sau de melancolie. Dar această pseudoamintire îmi dispăru foarte repede din minte.

Pe când autobuzul continua să coboare în pantă, am început să disting în tăcerea nefirească susurul neîncetat al unei cascade. Casele înclinate, nevăruite, se înmulțiră, aliniindu-se pe ambele margini ale șoselei, etalând unele tendințe mai urbane decât cele lăsate în urmă. Panorama din fața noastră se reduse la un peisaj stradal, iar pe alocuri am putut zări zonele în care odinioară existase un pavaj din bolovani și benzi de trotuare din cărămizi. Toate casele păreau să fie pustii. Uneori se vedeau hăuri acolo unde coșurile prăvălite și zidurile pivnițelor mai indicau existența anterioară a unor clădiri care se prăbușiseră. Peste tot domnea cea mai grețoasă duhoare de pește imaginabilă.

Curând, începură să apară intersecții și joncțiuni; cele din stânga duceau spre zonele de la țărm, pline de mizerie și putregai, în timp ce în dreapta se deschideau căi de o grandoare de mult apusă. Până acum nu văzusem nici un trecător prin oraș, dar se iviră semnele unei locuiri ocazionale: ferestre acoperite de perdele ici și colo, câte o rablă de automobil

când și când, parcată la marginea carosabilului. Asfaltul și trotuarele deveneau tot mai distincte și, deși majoritatea caselor aveau o vechime considerabilă — construcții de lemn și cărămidă specifice începutului de secol XIX —, era evident că erau întreținute pentru a fi locuite. Pasiunea mea pentru antichități mă făcea acum nici să nu mai iau în seamă dezgustul olfactiv și senzația de amenințare și de repulsie în acest bogat și nealterat vestigiu al trecutului.

Dar nu aveam să ajung la destinație fără să mă încerce o puternică impresie extrem de neplăcută. Autobuzul ajunsese într-un soi de loc deschis sau de punct radial, cu biserici pe ambele laturi și cu rămășițele mocirloase ale unui spațiu verde, circular, în centru. Privirea mi se îndreptă către o clădire uriașă, cu coloane, aflată în joncțiunea din dreapta mea, în față. Albul de odinioară al pereților văruiți era acum cenușiu și scorojit, iar plăcuța cu negru și auriu de pe fronton era atât de ștearsă, încât abia am putut descifra cuvintele „Ordinul Ezoteric al Zeului Dagon". Acolo, deci, se afla fosta lojă masonică substituită astăzi cu un cult degenerat. Pe măsură ce mă încordam să deslușesc inscripția, atenția mi-a fost atrasă de dangătele răgușite ale unui clopot crăpat de peste drum. M-am întors repede să mă uit pe fereastra din dreptul meu.

Zgomotul venea dintr-o biserică de piatră, cu clopotniță scundă, de dată mai recentă decât majoritatea caselor, clădită într-un stil neogotic stângaci, având un demisol disproporționat de înalt, cu ferestre acoperite de storuri. Deși îi lipseau limbile de la ceas pe partea întrezărită de mine, am

ghicit că acele zgomote hârâite băteau ora unsprezece. Apoi, deodată, toate gândurile privitoare la oră au fost alungate de o imagine care-mi apăru cu o intensitate acută, trezind în sinea mea o groază inexplicabilă, înainte de a-mi da seama ce era cu adevărat. Ușa demisolului bisericii era deschisă, dezvăluind înăuntru un dreptunghi de întuneric. Și pe măsură ce mă uitam, un anumit obiect străbătu, sau așa lăsă impresia, dreptunghiul cufundat în beznă, aprinzându-mi în cuget vedenia de-o clipă a unui coșmar, cu atât mai înnebunitor cu cât, gândindu-mă mai bine, nu ieșea la iveală nici un singur aspect macabru.

Era o ființă vie, prima, în afară de șofer, pe care mi-a fost dat s-o văd de când intrasem în centrul orașului. Să fi fost într-o dispoziție mai echilibrată, n-aș fi găsit nimic care să-mi provoace asemenea spaime. În mod clar, așa cum am priceput o clipă mai târziu, era pastorul, îmbrăcat în veșminte bizare, introduse, neîndoielnic, odată ce „Ordinul Zeului Dagon" schimbase ritualul bisericilor din localitate. Lucrul care îmi atrăsese probabil privirea în mod inconștient și aducea cu sine o undă de teroare stranie era tiara înaltă de pe creștetul lui, un duplicat aproape desăvârșit al celei pe care Miss Tilton mi-o arătase în seara precedentă. Acest obiect, acționând asupra imaginației mele, conferea caracteristici sinistre și indescriptibile nedefinitului chip și trupului care se târa, învești mântat în strania rasă. Nu exista, m-am gândit îndată după aceea, nici cel mai mic motiv pentru care să fi simțit acea undă înfiorătoare de perfidă pseudoamintire. Oare nu era firesc ca un cult local misterios să dispună în

accesoriile lui de un soi nemaiîntâlnit de diademă, cu care comunitatea se va fi familiarizat într-un chip curios, poate ca piesă a unei comori găsite din întâmplare?

Pe trotuare se iviră mai mulți tineri dizgrațioși, fie singuri, fie în grupuri tăcute de doi sau de trei. Parterele caselor în ruină mai adăposteau, uneori, prăvălioare cu vechituri, și am remarcat câteva camioane parcate pe când autobuzul își continua drumul, huruind. Mugetul cascadelor se auzea tot mai distinct, ba chiar am și zărit în fața mea albia unui râu, destul de adâncă, traversată de un pod rutier lat, cu balustrade din fier, la capătul căruia se deschidea o piață largă. Pe măsură ce-l traversam în zgomotul motorului, m-am uitat pe ambele laturi și am observat câteva fabrici la marginea falezei înverzite și pe panta ce cobora până spre țărm. Apa, în părțile acelea, se revărsa îmbelșugat și am putut vedea în dreapta mea două cascade în amonte și cel puțin una în stânga, în aval. Din acest punct zgomotul lor era chiar asurzitor. Apoi am intrat în uriașa piață semicirculară de pe celălalt mal al râului și ne-am oprit pe partea dreaptă, în fața unei clădiri înalte, încununate de o cupolă, cu câteva petice de zugrăveală galbenă și o firmă pe jumătate ștearsă, pe care încă se mai putea citi „Casa Gilman".

Am fost bucuros să cobor, în sfârșit, din acel autobuz și am intrat, îndată, ca să-mi las valiza la recepția dărăpănatului hotel. Nu se zărea decât o singură persoană, un bătrânel care nu avea ceea ce ajunsesem să denumesc „înfățișarea din Innsmouth." M-am hotărât să nu-i pun nici una dintre întrebările care mă chinuiau, aducându-mi aminte că se petrecuseră

lucruri ciudate în acest hotel. În schimb, am ieșit afară în piața din care autobuzul plecase deja și am studiat peisajul cu atenție și spirit critic.

Pe o latură a spațiului deschis pietruit se afla albia dreaptă a râului, pe cealaltă se găseau, dispuse în semicerc, clădiri din cărămidă, cu acoperișuri înclinate, datând din secolul al XIX-lea, de la care porneau mai multe străzi spre sud-est, sud și sud-vest. Felinarele erau deprimant de puține și de mici, toate arzând cu becuri slabe, și m-am bucurat că plănuisem să plec din oraș înainte de lăsarea întunericului, deși știam prea bine că luna avea să strălucească din plin. Toate clădirile de aici erau în stare bună. Printre ele se numărau vreo duzină de prăvălii deschise publicului. Una era o băcănie din lanțul de magazine First National, iar celelalte, un restaurant jalnic, o drogherie și o pescărie angro. La extremitatea de răsărit a pieței se mai afla sediul singurei industrii a orașului: Compania de Rafinare Marsh. Acolo se puteau zări vreo zece oameni, iar patru sau cinci automobile și camioane așteptau parcate prin diverse locuri. Nu trebuia să mi se spună că acesta era centrul civic din Innsmouth. La est, puteam întrezări sclipirile albăstrui ale cheiului, pe fundalul căruia se profilau dărâmăturile putrezinde a trei turle în stil georgian, odinioară atât de frumoase. Iar spre țărm, pe malul opus al râului, am observat clopotnița albă care domina ceea ce credeam eu că este rafinăria Marsh.

Dintr-un motiv oarecare, am ales să-mi încep cercetările la băcănia al cărei vânzător nu părea să fie un localnic din Innsmouth. Am cunoscut un băiat solitar de vreo șaptesprezece ani,

care stătea în spatele tejghelei și de la care puteam spera obținerea de informații din abundență, și i-am remarcat cu plăcere istețimea și afabilitatea. Părea deosebit de dispus să discute, și am înțeles curând că nu-i plăcea locul, izul său de pește și oamenii lui ascunși. Orice cuvânt schimbat cu un străin era pentru el o adevărată plăcere. El se trăgea din Arkham și locuia în gazdă la o familie care venea din Ipswich. Se întorcea acasă ori de câte ori își lua liber. Familiei lui nu-i plăcea defel că el lucra la Innsmouth, dar de la sediul central al lanțului comercial îl transferaseră aici și nu dorea să renunțe la slujbă.

Nu exista, din câte-mi povesti, nici o bibliotecă publică sau cameră de comerț la Innsmouth, însă mă puteam orienta prin oraș chiar și așa. Strada pe care coborâsem se numea Federală. La vest de ea se găseau străzile alesei zone rezidențiale — Largă, Washington, Lafayette și Adams — iar la est de ea erau mahalalele de lângă țărm. În acel cartier al săracilor, mergând de-a lungul Străzii Principale, aveam să găsesc vechile biserici în stil georgian — toate, însă, părăsite de multă vreme. Era mai bine să nu mă fac prea remarcat în asemenea vecinătăți, mai ales în nordul râului, căci lumea era morocănoasă și ostilă. Unii străini au mai și dispărut.

Anumite locuri erau aproape prohibite, așa cum învățase pe pielea lui. Nu trebuia, de pildă, să zăbovești prea mult în jurul rafinăriei Marsh sau al oricăruia dintre lăcașurile de cult încă folosite, ori pe lângă Sediul Ordinului Zeului Dagon, pe Islazul Bisericii Noi. Aceste biserici erau foarte ciudate — toate fiind discreditate cu vehemență de eparhiile corespunzătoare lor din alte părți — și se pare că foloseau

cele mai bizare soiuri de ceremoniale și de veșminte preoțești. Credința lor era heterodoxă și misterioasă, oferind indiciile unor anumite transformări miraculoase al căror rezultat era imortalitatea trupului, sau ceva de genul ăsta. Confesorul tânărului, doctorul Wallace, pastorul bisericii episcopale metodiste Asbury din Arkham, îl sfătuise în cel mai serios mod cu putință să nu se alăture nici unei biserici din Innsmouth.

Cât despre locuitorii orașului, puștiul nu prea știa ce să-mi spună. Erau la fel de ascunși și de scumpi la vedere ca jivinele care își sapă tunele în pământ, și cu greu îți puteai închipui cum își petreceau timpul în afara orelor lor sporadice de pescuit. Probabil că, judecând după cantitățile de băuturi cumpărate la negru pe care le consumau, zăceau în cea mai mare parte a zilei într-un soi de toropeală alcoolică. Părea să-i lege un soi funest de frăție, sau de înțelegere, disprețuind restul lumii, ca și cum ar fi avut acces la alte, și preferabile, sfere ale ființei. Înfățișarea lor, mai ales ochii holbați ce nu clipeau defel, ale căror pleoape nu se mai închideau niciodată, te tulbura îndeajuns, iar vocile le erau dezgustătoare. Noaptea, îți zgâriau urechile cu incantațiile lor în biserici, însă cel mai rău era în timpul principalelor lor sărbători sau procesiuni religioase, care aveau loc de două ori pe an, la 30 aprilie și la 31 octombrie[1].

Erau foarte legați de apă și înotau mult, atât în râu, cât și în mare. Concursurile de înot până la Stânca Dracului erau ceva obișnuit. Toată lumea părea să fie capabilă să participe

[1] Două importante sabaturi ale vrăjitoarelor, Noaptea Valpurgiei și noaptea de Halloween (n. ed. orig.).

la aceste competiții sportive epuizante. Dacă stăteai să te gândești mai bine, în general numai tineretul se arăta în public, iar în rândul lui, cei ceva mai înaintați în vârstă păreau deja atinși de ciudata maladie. Când se mai iveau și excepții, erau mai ales persoane fără urmă de anomalii, precum bătrânul recepționer de la hotel. Te întrebai ce se întâmplase cu majoritatea celorlalți oameni și dacă „înfățișarea din Innsmouth" nu era cumva vreun fenomen maladiv, straniu și insidios, care se agrava odată cu trecerea anilor.

Numai o boală foarte rară, desigur, putea să producă asemenea schimbări anatomice masive și radicale la un singur individ după ce atingea vârsta maturității. Aceste modificări erau de natură osoasă, afectând până și forma craniului — dar chiar și acest aspect nu era mai năucitor și mai uluitor decât toate semnele vizibile, luate împreună, ale maladiei. Ar fi fost dificil, mai adăugă tânărul, să ajungi la o concluzie în această problemă, de vreme ce nimeni nu reușea vreodată să-i cunoască personal pe localnici, oricât de mult ar fi trăit în Innsmouth.

Adolescentul era convins că multe persoane a căror condiție era mai serioasă decât cei mai grav atinși dintre cei care se mai arătau prin oraș erau ținute sub cheie în anumite locuri. Uneori se puteau auzi cele mai stranii zgomote. Se spunea că șubredele cocioabe de pe coastă, de la nord de râu, erau legate între ele prin tuneluri ascunse, constituind astfel veritabile labirinturi de tăinuite grozăvii. Ce fel de sânge neomenesc, dacă așa ceva era posibil, ar fi curs în venele acestor ființe, era imposibil de precizat. Uneori, pe cei cu trăsături

mai respingătoare îi ascundeau de oamenii guvernului și de străinii care mai poposeau prin port.

N-ar fi fost de nici un folos, mă lămuri interlocutorul meu, să le pun localnicilor vreo întrebare despre acele locuri. Singurul care ar fi scos vreun cuvânt erau un om foarte bătrân, dar cu o înfățișare normală, care locuia într-un azil de săraci de la marginea de miazănoapte a orașului și care-și petrecea timpul vagabondând sau trândăvind în jurul remizei de pompieri. Acest personaj cărunt, Zadok Allen, avea nouăzeci și șase de ani și nu prea mai era întreg la minte, pe lângă faptul că era bețivul orașului. Părea să fie o creatură ascunsă, bizară, care tot timpul se uita peste umăr, ca și cum se temea de ceva. Când era treaz, nu putea fi convins cu nici un chip să stea de vorbă cu străinii. Nu putea, totuși, să-i reziste cuiva care îl îmbia cu „otrava" lui preferată și, odată ce se îmbăta, dădea glas celor mai uimitoare amintiri, mărturisite în șoaptă.

Până la urmă, totuși, nu puteai afla prea multe lucruri utile de la el, de vreme ce poveștile lui erau năzăriri, aluzii dezarticulate la minuni și orori imposibile care nu-și aveau vreo altă sursă decât fantezia lui dereglată. Nimeni nu stătea să-l creadă, însă localnicilor nu le plăcea ca el să bea și să trăncănească apoi cu drumeții care se aflau în trecere prin oraș. Nu era întotdeauna bine să fii văzut în compania lui. Probabil că el răspândise cele mai năstrușnice scorneli din care au luat naștere mari mistificări.

Mai mulți oameni de prin alte părți relataseră unele lucruri monstruoase, întrezărite uneori de ei, dar de la anecdotele bătrânului Zadok până la locuitorii cu malformații,

nici nu era de mirare că se vehiculau asemenea născociri. Nici unul dintre cei care nu erau de felul lor din oraș nu rămânea pe afară până noaptea târziu, impresia generală fiind aceea că nu era înțelept. De altfel, străzile erau sinistru de întunecate.

Cât despre comerț, abundența în pește era, cu siguranță, aproape supranaturală, dar localnicii profitau tot mai puțin de ea. Mai mult, prețurile erau în scădere, iar concurența devenea acerbă. Bineînțeles, adevărata activitate industrială a orașului se concentra în jurul rafinăriei, al cărei birou comercial se afla în piață, la câteva clădiri mai spre sud de locul în care ne găseam. Bătrânul Marsh nu se arăta niciodată la față. Uneori, însă, se mai ducea la lucru într-o mașină cu perdelițe la geamuri.

Circulau tot felul de zvonuri despre felul în care ajunsese Marsh să arate. Odinioară fusese un mare dandy, iar oamenii povesteau că încă mai purta redingota din epoca edwardiană, adaptată în mod curios anumitor diformități. Fiii lui administraseră mai înainte biroul din piață, dar în ultima vreme începuseră și ei, destul de frecvent, să se ferească să mai iasă în public, lăsând greul afacerilor pe umerii generațiilor mai tinere. Frații și surorile ajunseseră să arate foarte bizar, mai ales cei mai în vârstă, și se mai povestea că starea sănătății lor se înrăutățea.

Una dintre fiicele lui Marsh era respingătoare, o femeie cu înfățișare de reptilă, care purta exagerat de multe bijuterii, provenind în mod evident din aceeași tradiție exotică precum strania tiară. Interlocutorul meu o observase în mai multe rânduri și auzise spunându-se despre diademă că

provenea dintr-un tezaur secret, fie al unor pirați, fie al unor demoni. Clericii — sau preoții, sau cum s-or mai numi ei astăzi — purtau și ei acest soi de ornament pe cap, dar rareori puteau fi văzuți. Alte specimene băiatul nu mai remarcase, deși multe mai existau încă în jurul portului, din câte se zvonea.

Familia Marsh, la fel ca și celelalte trei neamuri de viță aleasă din oraș — Waite, Gilman și Eliot — era foarte retrasă. Membrii ei locuiau în case imense, în Strada Washington, și despre mai multe asemenea locuințe se spunea că adăposteau pe ascuns rude de-ale lor, încă în viață, al căror aspect fizic nu putea fi arătat în public, dar despre care se pretindea oficial că răposaseră.

Avertizându-mă că multe dintre indicatoarele stradale erau doborâte la pământ, băiatul îmi schiță o hartă amplă și minuțioasă a orașului, chiar dacă era mai mult o ciornă. După ce am studiat-o preț de o clipă, m-am convins că avea să-mi fie de mare ajutor și am băgat-o în buzunar, cu mii de mulțumiri. Negăsind pe placul meu murdăria din singurul restaurant pe care-l văzusem, mi-am cumpărat o rezervă substanțială de biscuiți sărați și de turtă dulce ca să mănânc la prânz, ceva mai târziu. M-am decis să cutreier străzile principale, să intru în vorbă cu cei care nu erau de prin partea locului și pe care i-aș fi putut eventual întâlni în drumul meu, și să prind cursa de ora opt spre Arkham. Orașul, din câte-mi dădeam seama, constituia un exemplu grăitor și exagerat de declin comunitar; dar, nefiind sociolog, aveam să-mi limitez observațiile la arhitectură.

Astfel, am pornit în turul meu sistematic al arterelor înguste și lovite de blestem ale portului Innsmouth, deși nu izbutisem să mă lămuresc pe deplin. Trecând podul și îndreptându-mă în direcția vuietului cascadelor din aval, am trecut foarte aproape de rafinăria Marsh, din care nu venea nici un fel de zgomot care să trădeze vreo activitate industrială, ceea ce era cât se poate de ciudat. Această clădire se înălța pe malul povârnit al râului, lângă un pod și o intersecție de străzi ce-mi lăsau impresia că mai înainte ar fi constituit centrul civic, înlocuit după Revoluție cu prezenta Piață Centrală.

Traversând iar albia râului pe podul Străzii Principale, am ajuns într-o zonă de totală părăsire, care mă făcu oarecum să mă înfior. Grămezi dărăpănate de acoperișuri olandeze se profilau pe cer într-un mod straniu, iar deasupra lor se ridica macabra turlă decapitată a unei vechi biserici. Unele case de-a lungul Străzii Principale erau locuite, dar majoritatea erau acoperite pe de-a-ntregul cu scânduri. În josul străzilor laterale nepavate, am zărit căscându-se negre ferestrele cocioabelor părăsite, dintre care nu puține se înclinau periculos în unghiuri incredibile, datorită faptului că anumite părți din temeliile lor se afundaseră mai adânc în sol. Acele ferestre se holbau atât de spectral, încât îți trebuia curaj s-o cotești spre răsărit, în direcția țărmului. Desigur, teroarea unei case pustii se intensifică în progresie mai curând geometrică decât aritmetică, pe măsură ce aceste clădiri se multiplică, formând o așezare rămasă într-o cumplită părăginire. Priveliștea unor asemenea străzi fără sfârșit, sugerând o secătuire și o moarte cu ochi de pește, și numai gândul la asemenea infinități

întreţesute ale unor spaţii tenebroase, învăluitoare, lăsate în seama pânzelor de păianjen, a amintirilor şi a viermelui biruitor, trezesc spaime şi aversiuni atavice pe care nici cea mai solidă filosofie nu le mai poate alunga.

Strada Peştelui era la fel de goală ca şi cea Principală, deşi se deosebea prin prezenţa aici a numeroase depozite de cărămidă şi de piatră, încă în stare excelentă. Strada Apei era aproape identică, în afară de faptul că acolo se găseau către ţărm gropi uriaşe, unde altădată fuseseră debarcaderele. N-am văzut picior de om, cu excepţia câtorva pescari împrăştiaţi pe digul din depărtare, şi n-am auzit nici un zgomot în afară de vuietul valurilor care se spărgeau de dana portului şi sunetul cascadelor de la gura râului Manuxet. Oraşul mă călca din ce în ce mai mult pe nervi, şi m-am uitat pe furiş în urma mea pe când treceam înapoi pe şubredul pod al Străzii Apei. Podul Străzii Peştelui, potrivit hărţii, era în ruină.

În nordul oraşului mai existau unele semne firave de viaţă, cherhanale încă active pe Strada Apei, coşuri fumegânde şi acoperişuri peticite pe ici pe colo, sunete răzleţe venind din surse neidentificabile şi rare siluete târşâindu-şi picioarele pe ulicele mohorâte şi aleile nepavate, dar mi s-au părut încă şi mai deprimante decât pustiul din partea sudică a oraşului. Un lucru era sigur: oamenii erau mai hidoşi şi mai degradaţi decât cei din centru, aşa încât de mai multe ori îmi amintiră, prin prezenţa lor, deşi într-un fel neclar, de ceva cu totul fantastic. Indiscutabil, latura neomenească la cei din Innsmouth se simţea mai pregnant aici decât în alte părţi mai depărtate de mare, dacă nu cumva, într-adevăr, „înfăţişarea din Innsmouth" era

mai degrabă o maladie decât o moștenire ereditară și atunci în acel cartier se aflau cele mai avansate cazuri de boală.

Un detaliu care mă deranja era *distribuția* în spațiu a celor câteva zgomote slabe care ajunseră la urechile mele. Ar fi trebuit să provină, în mod firesc, din casele locuite. Cu toate acestea, în realitate, se auzeau adesea mai puternic din spatele majorității fațadelor acoperite de scânduri. Percepeam scârțâituri, tropăieli și sunete dubioase, răgușite, și m-am gândit, stânjenit, la tunelurile ascunse sugerate de băiatul de la băcănie. Dintr-odată m-am întrebat cum puteau suna vocile acestor locuitori. Nu auzisem până acum nici o vorbă în acest cartier și, în mod inexplicabil, nici nu-mi doream să aud vreuna.

Oprindu-mă numai cât să contemplu două biserici frumoase, dar vechi și năruite, la intersecția Străzii Principale cu Strada Bisericilor, m-am grăbit să ies din acea odioasă mahala de la țărm. Următorul meu obiectiv logic era Islazul Bisericii Noi, dar într-un fel sau altul nu puteam suporta să mai trec o dată pe lângă lăcașul de cult în al cărui demisol întrezărisem silueta acelui preot sau pastor cu strania lui tiară, care stârnea în mine acea spaimă inexplicabilă. De altfel, tânărul vânzător de la băcănie îmi atrăsese atenția că în jurul bisericilor, precum și al sediului Ordinului Zeului Dagon, nu era bine să fie văzuți străinii.

Ascultându-i sfatul, m-am îndreptat spre miazănoapte, de-a lungul Străzii Principale spre Strada Martin, apoi, îndepărtându-mă de țărm, am traversat Strada Federală, la nord de Islaz, și am pătruns în dărăpănatul cartier patrician

al străzilor Largă, Washington, Lafayette și Adams. Deși aceste vechi bulevarde erau prost asfaltate și neîntreținute, demnitatea lor, accentuată de umbra ulmilor, nu se pierduse cu totul. Conac după conac îmi furau ochii, cele mai multe dintre ele fiind deteriorate și acoperite cu scânduri, în mijlocul grădinilor neîngrijite, însă unul sau două din fiecare stradă mai vădeau semne de locuire. În Strada Washington era un șir de patru sau cinci minunat restaurate, cu peluze și grădini aranjate cu mult bun-gust. Despre cele mai somptuoase dintre ele, cele cu partere largi, terasate, ce se întindeau în spate până-n Strada Lafayette, am presupus că se aflau în proprietatea bătrânului Marsh, patronul desfigurat al rafinăriei.

Pe toate aceste străzi nu se găsea nici o suflare de om și m-a mirat completa absență a pisicilor și cățeilor din Innsmouth. Un alt lucru care m-a uluit și m-a tulburat era faptul că multe dintre conace, până și cele mai bine păstrate, aveau etajul trei și ferestrele de la pod acoperite etanș cu scânduri. Pânda și secretul păreau să domnească în acest oraș taciturn al alienării și al morții. Aveam în permanență senzația că eram urmărit, pe ascuns, la orice pas, de ochi vicleni și ficși, ale căror pleoape nu se mai închideau niciodată.

M-am cutremurat când bătaia spartă a ceasului din vârful turlei de la stânga mea anunță ora trei. Mi se întipărise adânc în memorie biserica pitică de la care veneau acele sunete. Urmând Strada Washington, în direcția râului, am întâlnit o nouă zonă unde odinioară se făceau comerț și industrie. Am remarcat ruinele unei fabrici în fața mea, ba am mai zărit și altele, alături de urmele unei vechi gări și ale

unui pod feroviar acoperit — dincolo de ea, până la albia râului din dreapta mea.

Podul șubred care se arcuia înainte avea postat un semn de avertizare, însă mi-am asumat riscul și am trecut din nou pe malul sudic, unde reapărură urmele de viață. Creaturi care se furișau cu pași târșâiți se holbau enigmatic în direcția mea, iar figuri mai normale mă măsurau cu o privire rece și curioasă. Innsmouth devenea foarte repede intolerabil, iar eu am luat-o pe Strada Paine, în direcția pieței, cu speranța de a găsi vreun vehicul care să mă ia până la Arkham, înaintea orei de plecare, încă foarte îndepărtate, a sinistrului autobuz.

Tocmai atunci am zărit, în stânga mea, dărăpănata remiză de pompieri și îmi sări în ochi moșneagul cu fața roșie, barba stufoasă și ochi apoși, îmbrăcat în niște zdrențe indescriptibile, care ședea pe o bancă în fața clădirii, vorbind cu doi pompieri în haine mototolite, dar care arătau normal. Sigur că da, acesta trebuia să fie Zadok Allen, nonagenarul alcoolic, pe jumătate nebun, ale cărui istorii despre vechiul Innsmouth și blestemul său erau atât de hidoase și de fantasmagorice.

III

Numai vreun drăcușor încăpățânat — ori vreo sardonică înrâurire a unor forțe tainice, obscure — trebuie să mă fi determinat să-mi schimb planul inițial. De multă vreme mă hotărâsem să-mi limitez observațiile doar la arhitectură, și chiar în acel moment mă grăbeam spre piață, într-un efort de

a găsi un vehicul care să mă scoată cât mai iute din acest oraș decăzut, al descompunerii și al morții, dar la vederea bătrânului Zadok Allen, noi gânduri îmi veniră în minte și mă făcură să-mi încetinesc șovăitor pasul.

Fusesem avertizat că moșneagul nu-mi putea oferi decât unele aluzii vagi la legende halucinante, incoerente și incredibile, că localnicii te luau la ochi dacă te vedeau făcând conversație cu el. Cu toate acestea, gândul la martorul atât de înaintat în vârstă al declinului acestui oraș, ale cărui amintiri se întorceau în timp până-n vremurile sale de înflorire comercială, maritimă și industrială, era o ispită căreia nici un munte de înțelepciune nu m-ar fi putut face să-i rezist. La urma urmei, cel mai straniu și mai demențial dintre mituri conține adesea simboluri sau alegorii ce au în ele un sâmbure de adevăr, iar bătrânul Zadok trebuie să fi văzut tot ce se petrecuse în Innsmouth în ultimii nouăzeci de ani. Curiozitatea vie o luă înaintea presimțirilor și a prudenței. Îmi închipuiam, în egoismul meu tineresc, că aș fi fost în stare să extrag un nucleu de istorie adevărată din vorbăria confuză, extragavantă, pe care aveam s-o scot de la el cu ajutorul unei sticle de whisky.

Știam că nu-l puteam aborda atunci, căci pompierii ar fi observat, cu siguranță, și ar fi obiectat. În schimb, am reflectat eu, aveam să mă pregătesc, făcând rost de ceva băutură la negru într-un loc în care se găsea din abundență, din câte mă învățase băiatul de la băcănie. După aceea, aveam să mă învârt în apropierea stației de pompieri, ca din întâmplare, și să mă ciocnesc de bătrânul Zadok după ce-și relua frecventele sale

plimbări. Adolescentul îmi povestise că nu-și găsea locul, rareori zăbovind pe acolo mai mult de unul sau două ceasuri.

O sticlă de un litru de whisky a fost ușor de cumpărat, chit că nu era ieftin, în spatele unui magazin universal dărăpănat, imediat după piață, în Strada Eliot. Insul soios care m-a servit avea ceva din căutătura tipică, holbată, a „înfățișării din Innsmouth", însă a fost chiar politicos în felul lui, fiind, probabil, obișnuit cu oaspeții plini de voie bună din rândul camionagiilor, al cumpărătorilor de aur și al multor altor trecători ocazionali.

Întorcându-mă în piață, am văzut că norocul era de partea mea, căci ieșind, împleticindu-se, din Strada Paine, pe lângă colțul Casei Gilman, se zărea chiar silueta înaltă, uscățivă, în zdrențe, a bătrânului Zadok Allen. Urmându-mi planul, i-am atras atenția, fluturând sticla pe care abia o cumpărasem și, curând, am sesizat că începuse să se târască plin de ardoare după mine pe când intram în Strada Waite, în căutarea unui loc cât mai pustiu posibil.

Mă ghidam în drumul meu după harta pe care mi-o schițase băiatul de la băcănie și mă îndreptam spre limba de nisip, complet pustie, a țărmului sudic pe care o vizitasem mai înainte. Singurii oameni care se vedeau acolo erau pescarii de pe digul îndepărtat și, înaintând ceva mai la miazăzi, aș fi putut ieși din raza lor de vedere și găsi un loc în care să ne așezăm pe vreun debarcader părăsit, liber să-l iau la întrebări pe moșneag, trecând neobservați pentru o perioadă nelimitată de timp. Înainte să ajung în Strada Principală îmi ajunse la urechi, din spate, un glas pierit și astmatic:

— Hei, domnu'!

Atunci i-am permis moșului să mă ajungă din urmă și să tragă duști copioase din sticla de un litru.

Am început să tatonez terenul, pe măsură ce mergeam de-a lungul Străzii Apei, apoi o coteam spre sud, prin omniprezenta singurătate și ruinele rămase într-o rână, dar am descoperit că moșul nu-și dezlega limba pe cât de repede mă așteptasem. Într-un târziu, am zărit o plajă năpădită de bălării, lângă mare, între zidurile de cărămidă năruite, prelungindu-se în larg printr-un debarcarder îngust, din pământ și zidărie. Grămezi de bolovani acoperiți cu mușchi, lângă malul apei, aveau să ne slujească drept fotolii confortabile, iar locul era ferit vederii de un depozit în ruină către nord. Aici, mi-am zis în gând, era locul ideal pentru o lungă conversație. Așadar, mi-am condus tovarășul de drum pe alee și am ales unde să ne așezăm printre bolovanii plini de mușchi. Atmosfera de moarte și de părăsire era macabră, iar duhoarea de pește aproape insuportabilă. Dar eram hotărât să nu las nimic să mă abată din drum.

Îmi mai rămâneau aproape patru ore pentru taifas, dacă mai aveam de gând să prind cursa de opt seara spre Arkham, și am început să-i dau mai mult alcool bătrânului pilangiu. Între timp, mă înfruptam din prânzul meu frugal. Am avut totuși grijă să nu exagerez în generozitatea mea, căci nu doream ca limbuția lui de bețiv să lase locul unei toropeli. După o oră, tăcerea lui plină de ascunzișuri începu să dea semne de dispariție, dar, spre marea mea dezamăgire, încă-mi mai ocolea întrebările privitoare la Innsmouth și la trecutul său bântuit

de blestem. Prefera să flecărească pe subiecte de actualitate, dezvăluindu-și erudiția pigulită din ziare și o tendință accentuată de a filosofa în stilul sentențios al celor de la țară.

Spre sfârșitul celui de-al doilea ceas, mă temeam că litrul meu de whisky nu era de-ajuns ca să dea roade, și mă întrebam dacă nu era mai bine să-l las acolo pe bătrânul Zadok și să mă întorc în oraș, ca să mai cumpăr. Tocmai atunci, totuși, norocul sparse gheața, ceea ce nu reușiseră iscodirile mele, iar divagațiile răgușite ale moșneagului atinseră un subiect care mă făcu să mă aplec înainte și să ciulesc urechile. Eu ședeam cu spatele la marea duhnind a pește, dar el era cu fața la ea. Ceva îi atrase neastâmpărul ochilor spre lumină, în direcția îndepărtatei Stânci a Dracului, care se vedea limpede și aproape fascinantă deasupra valurilor. Ceea ce zărea păru să nu-i fie pe plac, căci se porni pe o serie de înjurături, cu glasul lui lipsit de vlagă, care se sfârșiră cu o șoaptă confidențială și un rânjet atotștiutor. Se aplecă spre mine, mă apucă de reverul hainei și șuieră câteva aluzii pe o temă inconfundabilă:

— Uite de-acolo s-a pornit totu', locu' ăla blestemat, de toată netrebnicia, unde-i apa mai adâncă. Poarta iadului, nu al'ceva! De lași să cază o linie de sondare, n-ai cum să găsești fundu'. Bătrânu' căpitan Obed, ăla fu, ăl de-a aflat prea multe pentru binele lui prin ostroavele din Marea de la Miazănoapte. Toată lumea o ducea greu în zilele alea. Negoțu' se cam lăsa pe tânjală, morile se duceau de râpă, pân' și alea mai noi. Toată floarea bărbaților noștri căzuse la datorie-n Războiu' din 1812, or nu se mai întoarse de pe bricu' *Elizy* și de pe puntea lu' *Ranger*, tusdouă din zestrea lu' Gilman. Obed Marsh avea

trei la apă, brigantina *Columbia*, bricu' *Hetty* ș-un baracaz, *Regina din Sumatra*. Rămase singuru' de mai negoțuia cu Indiile de Răsărit și-n Pacific, chit că barchentina lu' Esdras Martin mai cercase prin douăș'opt. Nu mai era nimenea ca Obed căpitanu', mădular bătrân a lu' Satana! He, he! Parcă-l și văz ce mai îndruga el de meleaguri de peste mări și țări, și-i făcea pe toți năzori că se duceau la divanurile creștinești și-și purtau crucile făr' de crâcneală. Zicea că tre' să ne-nchinăm la dumnezei mai breji, ca unii din Indii, care le dădea lor puhoi de pești în locu' jertfelor, și care să răspunză aievea la rugăciunile bieților oameni. Matt Eliot, mâna lui dreaptă, îndruga și el verzi și uscate, numa' că se-mpotrivi ca lumea să s-apuce de vreo trebușoară păgânească. Grăia d-un ostrov la răsărit de Otaheite[1], unde cică era o puzderie de ruine de piatră, așa de vechi, că nimenea nu mai știa nimica de ele, de felu' ălora din Ponape, în Caroline, da' cu fețe cioplite ca ciopliturile alea mari din Ostrovu' Paștilor. Mai era ș-un ostrovel vulcanic tot p-acolea, unde era altă ruină cu alte ciopliturі, tot așa de zdrumicate parc-ar fi fost sub ape odat', cu zugrăveli de balauri înfricoșați pe fața lor. Zău, domnu', zicea Matt că băștinașii din jur, kanakiii aveau pești din belșug, și mai aveau brățări pe brațe și coroniță pe capete, făcute dintr-un soi de aur, coperite cu icoane de balauri, după chipu' ălora ciopliți peste ruinele din ostrovel, de felu' peștilor cu față de brotaci, sau brotaci cu față de pește, zugrăviți în toate chipurile, de parc-ar fi oameni. Nimenea n-a putut afla de la ei de unde luaseră toate

[1] Nume arhaic al Insulei Tahiti, din Pacificul de Sud, descoperită în 1767 de navigatorul britanic Samuel Wallis (c.1720–1725) (n. ed. orig.).

chestiile astea, și toți ăialalți băștinași se tot minunau cum de găseau atâta belșug de pește, când până și-n ostroavele din jur era așa puțin. Matt se tot întreba și el, ca și căpitanu' Obed. Și pe lângă asta, Obed mai văzuse cum o puzderie de flăcăi chipeși piereau de la un an la altu', până nu se mai găseau decât moșnegi prinprejur. Tot așa, începu să i se pară că unii arătau al dracu' de șui, chiar și pentru kanakii. Obed se căzni destulă vreme să scoată adevăru' de la păgânii ceia. Nu știu cum a făcut, da' se porni să negustească lucrușoare de-alea din aur cu care se-mpopoțonau ei. Îi iscodi de unde le luaseră și dacă mai puteau face rost și d-altele, și pân' la urmă izbuti s-o tragă de limbă pe bătrâna căpetenie — Walakea, așa-i ziceau. Nimenea-n afară de el n-ar fi dat crezare moșneagului, da' căpitanu' citea-n oameni ca-ntr-o carte. He, he! Nimenea nu mă mai crede acu când zic toate astea, și nu prea cred să-mi dai nici matale crezare, tinere domn, chit că dacă mă uit mai bine la dumneata, aș zice că ai ochi pătrunzători, cum a avut și Obed.

Șoapta nonagenarului slăbi și m-am trezit cutremurându-mă la îngrozitoarea și sincera prevestire funestă din intonația sa, chiar dacă știam prea bine că relatarea lui nu putea fi altceva decât fabulația unui bețiv.

— Și așa, domnu', prinse de veste Obed c-ar fi lucruri pe pământu' ăsta de care prostimea n-a auzit vreodată, și nici n-ar sta să crează dac-ar auzi. Cică ăștia, kanakiii, jertfeau puzderia de feciori și fecioare pentru niscaiva dumnezei care trăiau pe fundu' mării, iar în schimb căpătau tot soiu' de favoruri. Au dat de arătările alea pe ostrovelu' cu ruini șuie,

și cică zugrăvelile alea cu peștii brotaci erau întocmai ca ele. Poate că alea să fi fost făpturile de la care ne vin toate brașoavele cu sirene și cu multe altele. Aveau tot soiu' de cetăți pe fundu' mării și ostrovu' ăla se ridicase deasupra apelor. Parcă ar fi fost niște făpturi vii în casa de piatră, când ostrovu' se ridică deodat' pe fața apei. Așa au prins de veste kanakiii că erau acolo. Își făcură semne și așa se înțeleseră, și curând făcură un târg. Făpturile alea pofteau la jertfe omenești, de care mai avuseseră parte cu multe veacuri înainte, dar după un timp pierduseră urma vieții de deasupra apei. Io n-am cum să știu ce le făceau ele victimelor, și cred că nici Obed nu s-a gândit să-ntrebe. Da' păgânii căzură la învoială, fin'că vremurile erau grele și ei disperați. Dădură un număr mare de flăcăi făpturilor din mare de două ori pe an, în ajun de-arminden și de Hallowe'en. Și le mai dădură tot felu' de flecușteațe cioplite de ei. Și se-nțeleseră cu făpturile să le dea în schimb belșug de pești — îi mânau acolo de peste tot din mări — și când și când ceva giuvaiericale de aur. Ei, și cum îți ziceam, băștinașii dădură ochii cu arătările alea pe ostrovelu' vulcanic, unde merseră în canoe, cu jertfele și toate cele, și se-nturnară cu giuvaiericalele de aur pe care le primiseră. La-nceput, făpturile alea nu se arătară niciodat' pe ostrovu' mai mare, da' după o vreme voiră s-ajungă și-acolo. Pare-mi-se că le era dor să se amestece cu oamenii și să chefuiască-mpreună la serbările celea, în ajun de-arminden și de Hallowe'en. Vezi dumneata, stătea-n puterea lor să trăiască și-n apă și pe pământ, parcă se cheamă amfibieni. Kanakiii le-au zis cum că oamenii de pe ălelalte ostroave le-ar nimici dacă ar prinde de

veste despre ele, da' ele au zis că nu le pasă câtuși de puțin, că aveau puterea să stârpească toată seminția omenească de-ar voi, adică pe toți care nu erau însemnați într-un chip anumit, cu semne folosite odat' de Ăi Străvechi, cine-or mai fi și ăia. Da' cum nu voiau să facă necazuri, or să stea feriți când o să viziteze ostrovu' vreun străin. Ei, și când se ajunse la împreunarea cu brotacii, kanakiii se cam codiră, da' pân' la urmă aflară ceva ce schimba treaba. Cică oamenii aveau un soi de legătură cu arătările din apă — că astea ieșeau din mare odat' și tot ce trebuia era o mică schimbare să se ducă-ndărăt. Făpturile alea le ziseră kanakiilor că dacă-și amestecau sângele, se zămisleau copii cu chip omenesc la-nceput, da' mai pe urmă se făceau tot mai abitir ca brotacii, până când, la urmă de tot, luau drumu' apelor și erau una cu poporu' de sub mare. Și ce-i important, tinere domn, ăia de se făceau pești și rămâneau în apă *nu mai mureau nicicând*. Arătările alea nu cunoșteau defel moartea, doar dacă le era curmată viața sălbăticește. Așa, domnu', se pare că pe vremea în care Obed îi află pe oamenii de pe ostrov, le curgea destul sânge de pește prin vine de la făpturile de sub ape. Când îmbătrâneau și începea să se vadă, erau ținuți pitiți pân' ce le venea pofta să ia calea apei și să lase în urmă uscatu'. Unii erau mai pricepuți decât alții, iar alții nu se schimbară destul ca să-și ducă traiul sub apă, da' cei mai mulți se făcură așa cum ziseseră făpturile alea. Ăi de se născură mai asemănători cu făpturile se schimbară mai repede, da' cei mai mulți rămaseră pe ostrov până ce ajunseră la șaptezeci de ani, chit că se mai duceau când și când sub ape, de-ncercare. Ăi de luau drumu' apei se mai

întorceau pe pământ, așa se făcea că unu' mai schimba câte-o vorbă cu un strămoș de-al lui ce lăsase uscatu' cu mai multe veacuri în urmă... Ș-așa toată lumea uită de moarte — afară de luptele în canoe cu alți băștinași, sau jertfele aduse zeilor din mare, ori mușcăturile de șarpe, ori de dădea boala-n ei, or ciuma, or al'ceva 'nainte să poată lua drumu' mării — și aștepta numa' o schimbare care nu mai părea așa înfricoșătoare după o vreme. Socoteau că ce capătă face cu prisosință toate cele la care au renunțat, iar eu cred c-Obed ajunse la același gând și el, după ce rumegă istoria bătrânului Walakea. Walakea ăsta era unu' din cei puțini care nu aveau nici un strop de sânge de pește-n ei, fiind de viță-mpărătească ce se legase cu alte vițe de același soi din ălelalte ostroave. Walakea îi arătă lui Obed multe rugi și-nchinăciuni către făpturile din mare, și-l lăsă să vadă pe unii din sat care nu prea mai arătau a oameni. Da' nu-l lăsă să vadă nici o făptură de sub ape. Până la urmă îi dădu o parascovenie făcută dintr-un soi de plumb, care zicea că aduce peștii din adâncul apei, de oriunde stau ei adunați. Trebuia doar s-o lase-n jos și să rostească rugăciunea potrivită. Walakea îngăduia asta fin'că peștii erau peste tot în lume, așa că oricine îi căta le putea găsi cuibu' și-i putea aduce sus dacă voia... Lui Matt nu-i plăcu defel toată istoria asta și-i zise lui Obed să se țină departe de-ostrovu' ăla, da' căpitanu' era doritor de câștig și văzu că poa' să le ia lucruri de aur mai pe nimica, și să facă o meserie din asta. Și lucrurile merseră așa mulți ani de-a rându', și Obed căpătă destule giuvaiericale cât să facă rafinăria pe locul vechii pive dărăpănate a lui Waite. Nu-ndrăznea să vândă giuvaiericalele

așa cum erau, că oamenii îl tot iscodeau cu întrebările. Când și când oamenii lui căpătau câte vreo podoabă pe care-o vindeau, deși se juraseră să n-o facă; și mai îngăduia vreunei muieri să se-mpodobească doar cu alea care arătau ca făcute de om… Ei, și să fi fost prin treiș'opt — când io aveam vreo șapte anișori — când Obed n-a mai găsit nici picior de om pe ostrov. Se pare că ăialalți băștinași de pe ălelalte ostroave au prins de veste ce se petrecea și le-au făcut de petrecanie. Bănui că tre' să fi avut, la urmă, vechile semne fermecate de care ziceau făpturile din mare că se speriau. Nu se știe peste ce au dat kanakiii ăia când din fundu' mării s-a ridicat ostrovu' cu ruine mai vechi decât Potopu'. Făpturi îndurătoare, ast-au fost — n-au lăsat nimica în picioare, nici pe ostrovu' ăl mare, nici pe ostrovelu' vulcanic, afar' de ce era prea mare ca să fie dărâmat. În unele locuri s-au mai găsit niște pietre răsfirate — de parcă se făcură niscaiva vrăji cu ele — cu ceva pe ele care azi se cheamă zvastică. Tre' să fi fost semnele Ălora Străvechi. Toți oamenii pierise, nu se vedea nici urmă de giuvaiericale de aur, și nimeni din juru' ostrovului nu suflă o vorbă despre kanakiii duși. Ba nici nu recunoscură cum c-ar fi fost vreodat' oameni pe-ostrov… Pentru Obed asta fu mare supărare când văzu că negoțu' lui de atâta amar de vreme se cam isprăvise. Năpasta căzu pe tot Innsmouth-u', fin'că-n vremurile de mers pe mări, câștigu' căpitanului ajungea și la vaporenii lui. Cei mai mulți din târg se supuseră ca oile și se-mpăcară cu restriștea, da' o duceau tare greu, fin'că pești nu prea mai erau, iar morile mergeau prost. Cam atunci începu Obed să-i afurisească pe-ai săi că erau nerozi de se rugau la

un dumnezeu care nu-i ajuta deloc. Le zise că știa oameni care se rugau la dumnezei ce le dădeau ceva ce le era de-adevăratelea de trebuință, și mai zise că dac-ar avea de partea lui o seamă de bărbați, poate c-ar aduna anumite puteri care să aducă-n dar belșug de pești, ba chiar și ceva aur. Sigur că ăi de fuseseră pe *Regina din Sumatra* și văzuseră ostrovu' știau ce vorbea el, și nu le prea dădea inima ghes să vadă făpturile din mare de care auziseră, da' ăi de nu știau plecau urechea la vorbele lui Obed și se porniră să se roage de el să-i îndrepte spre credința ce-avea să le-aducă ceva.

Aici moșneagul se bâlbâi, mai bâigui ceva și căzu într-o tăcere posomorâtă și înspăimântată, aruncând peste umăr câte-o privire nervoasă și, apoi, întorcându-se să contemple fascinat stânca neagră din depărtare. Când i-am vorbit, nu mi-a răspuns, așadar mi-am dat seama că eram silit să-l las să-și termine sticla. Smintita scorneală pe care o ascultam mă interesa profund, căci îmi închipuiam că ar fi conținut un fel de naivă alegorie ce avea la bază ciudățenia portului Innsmouth, plăsmuită de o imaginație deopotrivă creativă și plină de o mulțime de legende exotice. Nici măcar pentru o clipă n-am crezut că povestea ar fi avut vreun temei real, de substanță, dar nu era mai puțin adevărat că istorisirea lăsa o impresie de teroare autentică, fie și numai pentru că menționa bijuterii stranii, în mod evident asemănătoare cu acea tiară diabolică pe care o văzusem în Newburyport. Poate că acele ornamente proveneau, până la urmă, din vreo insulă bizară, și era posibil ca poveștile nemaiauzite să nu fie decât minciunile răposatului Obed, nu ale acestui bețivan nonagenar.

I-am pus în mână sticla, iar el o dădu pe gât, până la fund. Era curios cum putea să reziste la atâta tărie, căci glasul lui subțire, astmatic, nu se poticni nici măcar o singură dată. Linse gura sticlei și o băgă-n buzunar, apoi începu să dea din cap și să-și șoptească-n barbă. M-am aplecat înainte, ca să prind cu urechea cuvintele articulate pe care le-ar fi putut rosti, și parc-am zărit un surâs sardonic ascuns de favoriții lui stufoși, stropiți cu alcool. Da, chiar își mișca buzele și am putut deslușI o mare parte din spusele sale.

— Bietu' Matt, ăla tot se-mponcișa, a-ncercat să adune oamenii de partea sa și stătea de vorbă cu propovăduitorii, da-n zadar. L-au alungat din oraș pe popa enoriei, și pe popa metodistu' — și nici pe Resolved Babcock, popa baptistu', nu l-am mai văzut de-atunci — mânia lu' Iehova! — io eram doar un țânc, da' am auzit ce-am auzit ș-am văzut ce-am văzut — Dagon și Ashtoreth[1] — Belial și Belzebut — Vițelu' d-Aur și idolii Canaanului și ai filistinilor — blasfemii babilonești — *Mene, mene, tekel, upharsin…!*[2]

Se opri iar și din privirea ochilor săi de un albastru apos am priceput cu groază că era pe punctul de a cădea, până la urmă, în apatie. Când, însă, l-am scuturat cu blândețe de un

[1] Pronunție ebraică tendențioasă a numelui zeiței fertilității, Astarte, din panteonul canaaniților (n. ed. orig.).

[2] Cuvinte apărute în mod miraculos pe zidurile palatului imperial din Babilon, în timpul ospățului oferit de împăratul Belșațar mai-marilor lui, pe care profetul Daniel i le-a deslușit. Aceste cuvinte marcau cucerirea Babilonului de către imperiul medo-persan și moartea violentă a lui Belșațar (vezi Daniel 5) (n. trad.).

umăr, se întoarse spre mine cu o vioiciune surprinzătoare și mai rosti vreo câteva fraze obscure.

— Sau nu-mi dai crezare, eh? He, he, he — atunci zi dumneata, tinere domn, de ce căpitanu' Obed cu douăș'cinci de fârtați se duceau cu barca pân' la Stânca Dracului în faptu' nopții și înălțau rugăciuni așa de tare că se auzea în tot târgu' când bătea vântu' din partea aia? Ia zi! Și să-mi mai zici de ce Obed lăsa întruna tot soiu' de lucruri grele în aialaltă parte a stâncii, unde apa e-așa adâncă de zici că nici n-ajungi la fund vreodată? Și ce-a făcut el cu drăcovenia aia șuie de plumb pe care i-o dete Walakea? Ei, ia zi, tinere domn! Și de ce tot hăuleau în ajun de-arminden și de Hallowe'en? Și de ce popii noii biserici — care pe vremuri băteau mările — se-mbracă-n sutanele alea caraghioase și pun pe ei giuvaericale de aur aduse de Obed? Eh?

Ochii apoși aveau acum o căutătură sălbatică, de nebun, iar barba colilie și murdară era toată zbârlită. Bătrânul Zadok observă, probabil, că mă trăgeam înapoi, căci se porni să chicotească răutăcios.

— He, he, he, he! Începi să pricepi, ai? Poa' să-ți fi plăcut să fii în locu' meu pe vremea aia, când vedeam lucruri noaptea hăt departe, tocma-n largu' mării, de pe-acoperișu' casei mele. Mă-ncumet să-ți zic că țâncii au auzu' ager și nu mi-a scăpat nimica din tot ce se bârfea de căpitanu' Obed și oamenii lui cu care ieșea pe stei! He, he, he! Ca-n noaptea când am luat binoclu' tatei sus pe-acoperiș și-am văzut stânca-mpânzită de năluci care săriră-n apă cum răsări luna. Obed și oamenii lui erau într-o luntre, da' nălucile țuști în apa adâncă

și nu mai ieșiră nicicând la mal… Cum ți-ar plăcea să fii un plod singurel pe-acoperiș, holbându-te la năluci ce *n-arătau a oameni*?… Eh?… He, he, he, he…

Moșneagul devenea isteric, iar eu m-am cutremurat de-o spaimă nemaipomenită. Mă apucă de umăr cu-o gheară noduroasă și am avut senzația că, de fapt, nu râsul îi zgâlțâia trupul firav.

— Să zicem că-ntr-o noapte zărești că ceva greu e slobozit în apă de pe luntrea lui Obed dincolo de stei, apoi a doua zi afli că un băiat a dispărut din casa lui. Eh? A mai văzut careva pe Hiram Gilman? A mai văzut? Și pe Nick Pierce, și Luelly Waite, și Adoniram Southwick, și Henry Garrison? Eh? He, he, he, he… Arătări care făceau semne cu mâna… de parc-aveau mâini de-adevăratelea… Ei bine, domnu', aia a fost vremea când Obed a-nceput să se pună pe picioare iar. Oamenii le vedeau pe cele trei fete ale lui împodobite cu lucrușoare de aur cum nu le mai văzuseră 'nainte, și fumu'-ncepea să se ridice iar din coșu' rafinăriei. Și alții începură s-o ducă bine — peștii mișunau din belșug în juru' cheiului, și Dumnezeu mai știe câte cargouri mari ne-am pornit să trimitem către Newb'ryport, Arkham și Boston. Atunci dădu Obed drumu' la calea ferată. Câțiva pescari din Kingsport auziră de peștii ce se prindeau aci și veniră-n barcazuri, dar se pierdură cu toții. Nimenea nu-i mai văzu vreodat'. Și chiar atunci ai noștri făuriră Ordinu' Ezoteric al lui Dagon, și cumpărară Loja Masonică pentru el… he, he, he! Matt Eliot era mason și se-mponcișa vânzării, da' se făcu nevăzut tocma' atunci. Ia aminte: nu zic că Obed era pornit să facă treburile

taman cum erau pe ostrovu' kanakiilor. Nu prea cred că voise de la început împreunarea cu arătările, sau odrasle care să ia calea apei și să ajungă pești nemuritori. El voia numa' giuvaiericalele de aur, și era gata să plătească orișicât. Și cred că o vreme și *ăialalți* fură mulțumiți… Da' prin patruș'șase, oamenii se socotiră și apoi țînură sfat. Prea multă lume dispărea, prea multă propovăduire turbată la adunările de duminică, prea multă vorbărie de steiu' ăla. Socotesc c-am pus și io ceva paie pe foc când i-am zis epitropului Mowry ce-am văzut de pe-acoperiș. Într-o noapte se-adunară unii ca să ia urma lui Obed pân' la stei, și-am auzit împușcături între luntre. A doua zi, Obed și treij'doi de oameni de-ai lui erau băgați la temniță, și toată lumea se-ntreba ce se-ntâmpla și de ce erau acuzați. Doamne, dac-ar fi știut cineva ce urma… câteva săptămâni mai încolo, când nimic nu mai fusese aruncat de-atâta vreme în mare…

Zadok dădea semne de frică și de epuizare, așa încât l-am lăsat să tacă un timp, deși mai aruncam câte-o ocheadă temătoare la ceas. Fluxul se schimbase, acum era în creștere, iar zgomotul valurilor păru să-l scoată pe bătrân din toropeală. Mă bucuram că fluxul era în creștere, căci valurile puternice ar mai fi alungat, poate, duhoarea de pește atât de pregnantă. Din nou, m-am încordat să-i prind șoaptele.

— În noaptea aia-nfricoșată… îi văzui… eram sus pe-acoperiș…. hoarde… roiuri… peste tot steiu' și-notând în sus pe Manuxet…Dumnezeule, ce se petrecu pe străzile din Innsmouth în acea noapte… împinseră și-n ușa noastră, da' tata nu deschise… apoi ieși cu muscheta pe geamu' de la

bucătărie să-l găsească pe epitropu' Mowry și să vadă ce era de făcut… Mormane de morți și muribunzi… împușcături și zbierete… țipete prin Piața Centrală și Islazu' Bisericii Noi… ușile temniței vraiște… proclamație… trădare… s-a zis că e ciumă când lumea a găsit jumătate dintr-ai noștri dispăruți… nimeni nu plecase, doar cine nu se întovărășea cu Obed și arătările și nu tăcea… de-atunci n-am mai auzit de taică-meu…

Moșneagul gâfâia și transpira din greu. Îmi strânse și mai tare umărul.

— În zori totu' era curățat, da' mai rămaseră *urme*… Obed cam luase frâiele-n mâini și zicea c-o să fie bine… *ăștilalți* or să se-nchine cu noi la ceasu' de-adunare, iar niscaiva case or să primească *oaspeți*… *ăia* voiau să se-mpreuneze așa ca și cu kanakiii, iar el nu voia să se pună contra. Că avea mintea tare rătăcită Obed… ca un smintit! Mai zicea că *ăia* ne aduceau pești și comori și acu' trebuia să primească tot ce pofteau… Nimica n-avea să fie altfel pe dinafară, numa' că trebuia să ne ferim de străini dacă voiam să ne fie bine. Trebuirăm să ne legăm cu toții cu Legământul lui Dagon, apoi veni un al doilea Legământ, și un al treilea pentru unii din noi. Cine ajuta mai mult, primea mai mult — aur și alte alea… În zadar te puneai contra, fin'că erau cu milioanele sub apă. Nu voiau să iasă și să radă neamu' omenesc de pe fața pământului, da' dacă-i întărâtam, le stătea-n putere să ne nimicească. N-aveam vrăji vechi să ne ferim de ei ca ăia din Marea de la Miazăzi, iar kanakiii n-aveau să-și spună nicicând tainele. Primiră destule sacrificii, și parascovenii de-ale păgânilor, și

orașu' la dispoziția lor când îl voiră, și lăsară oamenii-n pace. Nu-i tulburară nici pe străini, ca să nu ducă vorba mai departe. Toți ăi din tagma cuvioșilor — din Ordinu' lui Dagon — și copiii lor nu mai răposau, ci se-ntorceau la Maica Hidra și Tata Dagon, din care ne-am tras cu toții: *Ia! Ia! Cthulhu fhtagn! Ph'nglui mglw'nafh Cthulhu R'lyeh wgah-nagl fhtagn...*

Bătrânul Zadok se prăbușea rapid într-un delir dezlănțuit, iar eu mi-am ținut respirația. Bietul moșneag, până la ce halucinații îl făcuse să se afunde băutura, la care se mai adăuga ura față de putregaiul, alienarea și năpasta din jurul lui. Ce se alesese din mintea lui fertilă, plină de imaginație! Se porni pe vaiete și lacrimi se revărsară pe obrajii brăzdați de riduri adânci, dispărând în barba stufoasă.

— Doamne, ce le-a fost dat ochilor mei să vadă de la cinșpe ani, *Mene, mene, tekel, upharsin!*... ăi de lipseau și ăialalți de-și luau viața, iar ăi de mai scăpau vreo vorbă prin Arkham sau Ipswich sau alte locuri asemenea erau socotiți cu toții smintiți, așa cum îmi ziseși și dumneata acu' — da', Dumnezeule, ce-am văzut — m-ar fi omorât cu mult timp în urmă pentru tot ce știu, numa' că m-am legat cu primu' și-al doilea legământ al lui Dagon dinaintea lui Obed, și asta m-a protejat, doar dac-un juriu de-al lor poa' s-aducă mărturie că am vorbit dinadins... da' n-am vrut să mă leg și cu-al treilea, mai bine să mor decât s-o fac... A fost și mai rău la Războiu' Civil, *când copiii născuți după patruș'șase se porniră să crească* — unii din ei, adică. Eram tare speriat — nicicând n-am mai stat la pândă după noaptea aia, și nicicând n-am mai văzut pe vreunu' din *ei* așa aproape. Adică nici unu' pursânge.

M-am dus la război, și dac-aș fi avut ceva minte și bărbăție n-aș mai fi venit 'napoi, ci m-aș fi așezat undeva departe de-aci. Da' oamenii îmi scriseră că treburile nu merg chiar atât de rău. Asta era, cred eu, fin'că oamenii de la cârmuire umblau prin târg după șaiș'trei. Da' după război se-ntoarse rău'. Lumea-ncepu să sărăcească — prăvăliile și fabrica se-nchiseră, negoțu' pe mare se-opri și portu' rămase de izbeliște, calea ferată o năpădiră buruienile — da' *ei*... înotau fără stavilă în și din râu de la blestematu' ăla de stei al Satanei — și tot mai multe ferestre de la pod se-acoperiră cu scânduri, și tot mai multe zgomote se-auziră din case unde cică nu locuia nimenea... Lumea din afară zice tot soiu' de povești despre noi, cred c-ai auzit și dumneata o parte din ele, după întrebările cu care m-ai iscodit, povești despre câte-au mai zărit când și când, și despre giuvaiericalele ciudate care mai apar și care nu-s date la topit — da' nimica nu se știe limpede. Nimenea nu crede nimica. Zice că-s pradă de la pirați, și că oamenii din Innsmouth au sânge venetic sau spurcat sau altceva. Iară cei care stau aci îi alungă pe străini și nu-i lasă să-și bage nasu'-n toate cele, mai cu seamă-n timpu' nopții. Dobitoacele latră la ei — caii fac mai rău decât catârii — da' când sunt în mașini e bine... Prin patruș'șase căpitanu' Obed își luă a doua soață, *pe care nimenea din oraș n-o văzu la față* — unii zic că nu voia, da' l-au silit ăia de i-a chemat — avu trei copii cu ea — doi dispărură de mici, da' pe fata ce arăta ca toată lumea o trimise la școală în Europa. Pân' la urmă Obed o mărită printr-o șmecherie cu un tip din Arkham, ce nu bănuia nimica. Da' acuma nimeni din afară nu vrea să aibă

de-a face cu ăi din Innsmouth. Barnabas Marsh care conduce acu rafinăria e nepotu' lui Obed după prima soață — fiu' lu' Onesiphorus, primu' născut, da' *mamă-sa e tot una din ei că n-o văzu nimenea la față afar' din casă.* Chiar acu Barnabas se slutește la chip. Nu mai poa' să-nchidă ochii și trupu' i se schimbă. Lumea zice că mai umblă-n veșminte. Da' curând o să ia și el calea apei. Poate c-a-ncercat deja — uneori ăștia mai coboară câte puțin 'nainte să se ducă de tot la fundu' mării. N-a mai ieșit în lume de vreo nouă sau zece ani. Zău nu știu cum s-o simți biată nevastă-sa, ea-i din Ipswich, și ăi de-acolo mai să-l omoare pe Barnabas când a venit s-o pețească acu' cinzeci de ani. Obed s-a prăpădit în șapteș'opt, și toată generația ce-i urmă e dusă acu', copiii de la prima nevastă-s morți, și restu'... Dumnezeu mai știe!...

Zgomotul mareei era de-acum foarte pregnant și, încet-încet, părea să-i schimbe moșneagului dispoziția, din mahmureală lăcrămoasă într-o veghe înspăimântată. Făcea pauze mai dese, ca să-și reia vechiul tic, al ocheadelor nervoase aruncate peste umăr sau spre stâncă. În ciuda absurdității ieșite din comun a istorisirii sale, nu mă puteam abține să nu-i împărtășesc vagile temeri. Glasul lui Zadok deveni acum mai sfredelitor, iar el părea să-și adune curajul vorbind pe un ton mai răsunător.

— Hei, domnu', da' de ce nu zici nimica? Cum ți-ar place să-ți duci viața într-un târgușor ca ăsta, unde totu'-n juru' tău putrezește și-i sortit pieirii, unde monștri închiși îndărătu' unor scânduri se târăsc de-a busilea și behăie și latră și țopăie prin bezna din hrube și din podu' caselor în fiecare

zi? Eh? Cum ți-ar place s-auzi noapte de noapte urletu' din biserici și din Casa Ordinului lu' Dagon, *ba să știi și cine scoate o parte din urletele astea?* Cum ți-ar place s-auzi ce vine de pe steiu' ăla blestemat la fiecare ajun de-arminden și de Hallowe'en? Eh? Socoți că moșu' s-a smintit, eh? Ei bine, domnu', îngăduie-mi să-ți zic că *încă nu-i cel mai rău!*

Zadok chiar răcnea acum, iar frenezia dementă a vocii sale mă tulbură mai tare decât aș fi vrut să recunosc.

— Afurisit să fii, nu sta acolo să te holbezi la mine cu ochii lor — îți zic c-Obed Marsh e-n iad și-acolo tre' să rămână! He, he, în iad am zis! Pe mine nu mă poate-atinge — n-am făcut nimica și n-am spus nimica la nimenea… Iar dumneata, tinere domn? Ei bine, chit că n-am zis nimica la nimenea încă, am de gând să zic acu. Doar să stai s-asculți la mine, băiete — asta-i ce n-am mai zis la nimenea… Am zis că după noaptea aia n-am mai pândit — *da' tot am aflat ce era de aflat!* Vrei să știi care-i cea mai cumplită chestie, eh? Păi asta-i: nu-i *ce-au făcut* peștii ăia diavolești, *ci ce-au de gând să facă*! Tot aduc drăcovenii în târg de pe tărâmul lor de sub ape — fac asta de ani de zile, dar în ultima vreme au lăsat-o mai moale. Casele alea de la nord de râu, între străzile Apei și Principală, îs pline de ele — de diavolii ăia *și de ce aduc cu ei* — și când or fi gata… Zic io, când *or fi gata*… auzit-ai vreodat' de un *shoggoth*?… Hei, m-auzi? Îți zic că *io știu ce-s lucrurile alea* — *le-am văzut într-o noapte când*…. EH–AHHHH–AH! E IAAHHHH…

Țipătul bătrânului, hidos și neașteptat, în care se simțea o spaimă neomenească, mă făcu aproape să-mi pierd cunoștința.

Ochii lui, care căutau ceva peste creștetul meu spre marea rău mirositoare, îi ieșiseră pur și simplu din orbite, în vreme ce pe chip i se așternea expresia unei măști de groază demnă de tragediile Greciei antice. Gheara lui descărnată se afundă monstruos în umărul meu, iar el încremeni lângă mine, pe când eu întorceam capul să mă uit la ceea ce zărise.

Nu vedeam nimic. Numai valurile fluxului în creștere, poate clipocitul lor să fi fost mai apropiat de noi decât talazurile care se aliniau departe în zare. Dar acum Zadok mă scutura, și m-am întors să urmăresc cum figura lui înghețată de spaimă se descompunea în mișcări convulsive și haotice ale pleoapelor și în molfăieli ale gingiilor goale. Acum își recăpătă glasul, chiar dacă numai sub forma unei șoapte înfiorate.

— *Fugi de-aci!* Fugi de-aci! *Ne-au văzut* — fugi de-aci, de mai ții la viața matale! Nu mai adăsta, *au prins de veste-acu*. Fugi, iute, *afar' din târgu' ăsta*!...

Un alt val greu se sparse de năruita zidărie a debarcaderului de altădată și preschimbă șoapta nonagenarului într-un alt strigăt neomenesc, care-mi îngheță sângele-n vine.

– E–IAAHHHH!... IHAAAAAA!...

Înainte să-mi pot reveni din copleșitoarea tulburare, îmi eliberă umărul din strânsoare și o zbughi ca un nebun spre centrul orașului, apucând-o pe stradă în goana mare, către nord, ocolind zidul depozitului în ruină. M-am uitat înapoi la țărmul mării, dar n-am zărit nimic acolo. Și când am ajuns pe Strada Apei și am căutat cu ochii spre miazănoapte, n-am mai zărit nici urmă din Zadok Allen.

IV

Cu greu pot să descriu în aceste rânduri starea în care mă lăsase moșneagul în urma acestui episod chinuitor — atât nebunesc, cât și demn de milă, atât grotesc, cât și terifiant. Băiatul de la băcănie mă pregătise pentru așa ceva și, totuși, realitatea nu mă lăsase mai puțin înmărmurit și tulburat. Oricât de puerilă era povestea aceea, sinceritatea și spaima maladivă ale bătrânului Zadok îmi transmiseră o neliniște crescândă, ce se adăuga repulsiei mele de mai înainte față de oraș și față de stigmatul intangibil care-l lovise.

Mai târziu, aveam să cern povestea și să extrag un nucleu de fapte istorice ascunse în alegorie; în clipa aceasta, însă, doream să mi-o scot din minte. Ora se făcuse periculos de înaintată, ceasul îmi indica șapte și un sfert, iar cursa de Arkham pleca din Piața Centrală la opt. Așadar, am încercat să dau gândurilor mele o turnură pe cât posibil mai practică și mai neutră. Între timp, îmi iuțeam pasul pe străzile pustii, încadrate de acoperișuri sparte și de case încovoiate, spre hotelul unde-mi lăsasem valiza în păstrare și în preajma căruia aveam să găsesc autobuzul.

Deși razele aurii ale după-amiezii care se apropia de sfârșit învăluiau într-un aer de frumusețe și seninătate mistică acoperișurile bătrânești și coșurile dărăpănate, nu mă puteam opri să nu mai arunc câte-o privire peste umăr. Cu siguranță, m-aș fi bucurat foarte mult să pot ieși din Innsmouth, portul urât mirositor și apăsat de blestemul său cumplit. Îmi doream să mai fi trecut și alte mașini prin oraș decât autobuzul condus

de acel Sargent, cu înfățișarea lui atât de sinistră. Cu toate acestea, nu mă grăbeam prea tare, căci la fiecare colț tăcut de stradă descopeream detalii arhitecturale ce meritau să fie văzute; și puteam, cu ușurință, să parcurg distanța într-o jumătate de oră, după propriile-mi calcule.

Studiind harta băiatului de la băcănie și căutând un traseu pe care să nu-l mai fi străbătut înainte, am preferat să merg pe Strada Marsh în loc de Strada Statului pentru a ajunge în Piața Centrală. Lângă colțul cu Strada Toamnei, am început să observ grupuri răzlețe de localnici, care îmi aruncau ocheade piezișe și șușoteau între ei, și când, în sfârșit, am ajuns în piață, am văzut că aproape toate haimanalele se adunaseră în pragul ușii Casei Gilman. Mi se părea că toți acei ochi bulbucați, apoși, care nu puteau clipi, se uitau curios la mine, pe când îmi ceream valiza la recepție, și speram ca nici una dintre aceste creaturi hidoase să nu urce alături de mine în autobuz.

Huruitul mașinii se auzi cam devreme, înainte de ora opt, aducând trei pasageri la bord, iar un ins urâcios de pe trotuar mormăi câteva cuvinte nedeslușite la urechea șoferului. Sargent aruncă un sac de scrisori și un teanc de ziare și își făcu intrarea în hotel, în vreme ce călătorii, aceiași oameni pe care-i văzusem sosind în Newburyport în dimineața aceea, coborâră șontâcăind pe trotuar și schimbară câteva vorbe guturale cu un vagabond, într-o limbă despre care puteam să jur că nu era engleză. Am urcat în cursa goală și m-am așezat pe același scaun ca la venire, dar abia apucasem să mă instalez pe locul meu, când Sargent se ivi din nou și începu să mormăie cu un glas gâtuit, ciudat de respingător.

Se părea că aveam un ghinion foarte mare. Era ceva în neregulă cu motorul, în ciuda timpului excelent pe care-l făcuseră din Newburyport, iar mașina nu mai putea ajunge până-n Arkham. Nu, nu putea fi reparată în noaptea aceasta, nici nu exista vreun alt mijloc de transport care să mă scoată din Innsmouth, fie la Arkham sau oriunde în altă parte. Sargent regreta, dar eu trebuia să rămân peste noapte la Gilman. Probabil că recepționerul avea să-mi ofere un preț convenabil, însă nu mai era nimic de făcut. Aproape năucit de acest obstacol neașteptat și nutrind o spaimă cumplită la gândul că lăsarea întunericului avea să mă prindă în acest oraș în ruine și atât de slab luminat, m-am dat jos din autobuz și am intrat iar în holul hotelului, unde morocănosul recepționer din schimbul de noapte, cu o înfățișare atât de stranie, mă informă că puteam să iau camera 428, de la penultimul etaj. Era spațioasă, dar fără chiuvetă. Îmi ceru pe ea un dolar.

În ciuda celor auzite în Newburyport despre acest hotel, am semnat în registru, am scos un dolar și l-am lăsat pe recepționer să-mi ia valiza. L-am urmat pe acel funcționar taciturn și acru pe cele trei rânduri de scări care scârțâiau, pe lângă coridoare pline de praf ce lăsau impresia că nu exista nici o suflare. Camera mea, printre ultimele de pe coridor, era întunecoasă, avea câteva piese de mobilier sărăcăcioase și două ferestre cu vedere spre o insalubră curte interioară — împresurată de clădiri scunde, din cărămidă, părăsite. În depărtare, se mai puteau zări acoperișurile dărăpănate de la apus, dincolo de care se așternea un teren mlăștinos. La capătul

coridorului se afla o cameră de baie, o relicvă dezolantă cu un lavoar antediluvian de marmură și o cadă de tablă zincată luminate de un bec electric muribund, cu panouri de lemn mucegăit în jurul țevăriei.

Dat fiind că încă mai era lumină afară, am coborât până-n piață în căutarea unui local unde să pot cina, remarcând căutăturile curioase pe care le primeam din partea haimanalelor morbide. De vreme ce băcănia se închisese deja, am fost obligat să mă resemnez cu restaurantul pe care-l ocolisem mai înainte, fiind servit de un bărbat ghebos, cu craniul îngust și ochi holbați, ce nu mai puteau clipi, și de o tânără cu nasul turtit și cu mâini groase, incredibil de stângace. Am fost servit la tejghea și am răsuflat ușurat când am remarcat că multe feluri erau servite din conserve și din pachete. Un bol de supă cu legume și crutoane mi-a fost de-ajuns și curând m-am înapoiat în camera mea mohorâtă de la Gilman, cumpărându-mi un ziar de seară și o revistă pătată de muște de la recepționerul care mă privea cu ochi răi.

Pe măsură ce amurgul lăsa locul înserării, am aprins unul dintre slabele becuri electrice de la capul patului de fier și m-am străduit pe cât am putut mai bine să continui cu cititul. Simțeam că era mai înțelept să-mi ocup mintea în permanență cu ceva, căci nu mi-ar fi priit să-mi frământ creierul cu anomaliile acestui străvechi oraș — peste care se abătuse un greu blestem — cât timp mă mai aflam între hotarele lui. Scornelile smintite pe care mi le îndrugase bătrânul bețivan nu aveau să-mi dea vise prea plăcute și intuiam că trebuia să-mi alung din cuget ochii lui apoși.

Totodată, nu trebuia să zăbovesc prea mult cu gândul nici la ce-i povestise acel inspector de fabrică omului de la bilete din gara orașului Newburyport despre Casa Gilman și despre glasurile locuitorilor săi nocturni, nici la chipul de sub tiară din pragul cufundat în întuneric al acelei biserici, chip ce trezea în mine o oroare pentru care conștiința mea nu izbutea să găsească vreo explicație. Mi-ar fi fost poate mai ușor să-mi alung din minte toate acele subiecte tulburătoare de n-ar fi fost camera atât de îmbâcsită. Așa cum era, starea ei de mucezeală cumplită se îmbina hidos cu izul de pește ce domnea în tot orașul, ceea ce ducea pe oricine cu gândul la moarte și putreziciune.

Un alt aspect care mă tulbura era absența unui zăvor la ușa camerei mele. Existase unul, așa cum indicau atât de clar urmele lăsate, dar erau semne că fusese scos de curând. Fără îndoială că se stricase, ca atâtea alte lucruri în acest edificiu în paragină. În nervozitatea mea, m-am uitat prin jur și am descoperit unul la șifonier, cam de aceeași mărime cu cel dispărut de la ușă. Ca să ies cât de cât din tensiunea în care mă aflam, mi-am făcut de lucru potrivindu-l în locul gol cu ajutorul unui dispozitiv trei în unu, care includea și o șurubelniță și pe care îl păstram la îndemână pe brelocul cu chei. Zăvorul intră perfect, și m-am simțit ceva mai liniștit la gândul că puteam să-l trag la culcare. Nu că mi-ar fi fost imperios necesar, doar că orice simbol de siguranță era bine-venit într-un astfel de loc. Existau zăvoare adecvate la cele două uși laterale de la camerele de alături, pe care m-am grăbit să le trag.

Nu m-am dezbrăcat, ci m-am decis să citesc până îmi venea somnul și apoi să mă întind, scoțându-mi numai haina, gulerul și pantofii. Luând din valiză o lanternă de buzunar, am băgat-o într-un buzunar de la pantaloni, ca să mă pot uita la ceas dacă mi se întâmpla să mă trezesc mai târziu, pe întuneric. Somnul, totuși, se lăsă așteptat și când m-am oprit din citit să-mi analizez gândurile, am descoperit, spre neliniștea mea, că, de fapt, pândeam inconștient cu urechea ceva de care mă temeam, dar pe care nu-l puteam numi. Acea poveste a inspectorului trebuie să-mi fi înrâurit imaginația mult mai profund decât mă așteptasem. Din nou, am încercat să citesc, dar mi-am dat seama că nu mă puteam concentra.

După o vreme, mi s-a părut că aud scârțâituri ca de pași pe scări și pe coridoare la anumite intervale. M-am întrebat dacă nu începeau și alte camere să fie ocupate. Nu se auzeau nici un fel de voci totuși, și mi-am dat seama că era ceva furișat în acele zgomote. Nu-mi plăceau și m-am gândit dacă nu era mai bine să-ncerc să adorm până la urmă. În orașul acesta sălășluiau niște oameni ciudați și, fără îndoială, se înregistraseră mai multe dispariții. Să fi fost acesta unul dintre acele hanuri în care călătorii erau hăcuiți pentru banii lor? Cu siguranță nu dădeam impresia unei prosperități exagerate. Sau să-i fi detestat atât de mult locuitorii orașului pe străinii curioși? Să fi stârnit vreun resentiment prezența mea și faptul că mă uitam atât de des pe hartă? Mi-am dat seama că trebuia să mă găsesc într-o stare de nervozitate maximă dacă îngăduiam câtorva scârțâieli la întâmplare să-mi trezească în minte asemenea speculații. Totuși, îmi părea rău că n-aveam o armă la mine.

Într-un târziu, toropit de o sfârșeală care n-avea nici un strop de somn în ea, am zăvorât ușa dinspre coridor, am stins lumina și m-am aruncat în patul tare, care nu mai era de mult neted, fără să-mi mai scot haina, gulerul și pantofii. Prin bezna camerei, fiece zgomot de afară ajungea la mine amplificat, iar în cuget mi se revărsă un potop de gânduri înfricoșătoare. Îmi părea rău că stinsesem lumina. Totuși, eram prea obosit ca să mă mai ridic și s-o aprind la loc. Apoi, după un răstimp îndelungat și monoton, și anunțat de un nou scârțâit pe scări și pe coridor, se auzi acel sunet ușor, inconfundabil, ce părea să fie o împlinire funestă a tuturor spaimelor mele. Fără să-mi lase cea mai mică urmă de îndoială, broasca ușii de la camera mea a fost încercată cu prudență — pe furiș, ca o tatonare — cu o cheie.

Vagile temeri pe care le avusesem înainte îmi obișnuiseră oarecum simțurile cu pericolul. Fusesem instinctiv în alertă, chiar dacă fără vreun motiv definit, ceea ce se dovedi un avantaj în noua situație de criză, indiferent cum avea să se termine. Cu toate acestea, prefacerea amenințării din premoniție vagă în realitate imediată îmi provoca un șoc profund și o simțeam ca pe o adevărată lovitură. Nu-mi trecu nici o singură dată prin minte că acea încercare în ușă ar fi putut fi doar o greșeală. Nu m-am mai gândit decât la scopuri nelegiuite și am păstrat o tăcere de moarte, așteptând următoarea mișcare a celui care, chipurile, voia să intre la mine în cameră.

După o vreme, zornăitul precaut nu se mai auzi și am sesizat zgomotele cuiva care deschidea cu un șperaclu ușa camerei de la nord. Apoi, mânerul ușii de la camera de alături

a fost încercat ușurel. Zăvorul nu se clinti, desigur, iar la urechi îmi ajunse scârțâitul podelei în vreme ce intrusul părăsea încăperea. După o clipă, se auzi un alt clinchet ușor și am ghicit că cineva intrase în camera de la sud. Din nou am deslușit cum încerca pe furiș ușa zăvorâtă a unei camere de alături, și, din nou, scârțâitul pașilor care se retrăgeau și care, de această dată, se auziră de-a lungul coridorului și pe scări, așa încât mi-am dat seama că intrusul pricepuse și el că îmi încuiasem ușile cu ivăre, ceea ce-l făcuse să renunțe la tentativa lui, pentru un răstimp mai scurt sau mai lung, așa cum avea să se dovedească ceva mai târziu.

Promptitudinea cu care mi-am făcut un plan de acțiune dovedește că în subconștientul meu trebuie să mă fi temut de vreo amenințare și că îmi storceam mintea, de ore în șir, cu posibilitățile mele de salvare. De prima dată am simțit că plimbărețul nevăzut prin clădire urmărea să mă pună într-un pericol pe care nu trebuia să-l înfrunt, ci de care trebuia să fug pe cât mai repede posibil. Singurul lucru care-mi mai rămânea de făcut era să ies încă viu din acel hotel, cât mai iute și pe cu totul alte căi decât pe scări și pe la recepție.

Ridicându-mă fără zgomot și găsind comutatorul cu lanterna, am încercat să aprind becul de deasupra patului meu, ca să-mi umplu buzunarele cu câteva lucruri de trebuință pentru o fugă în graba mare, fără să-mi mai iau și valiza. Nimic nu se petrecu și am înțeles că fusese întrerupt curentul electric. Era clar că se pusese la cale împotriva mea un complot în taină, cu rea intenție, la scară mare, dar ce anume, mai exact, nu puteam spune. Pe când rămăsesem în picioare,

îngândurat, cu mâna pe comutatorul inutil de-acum, am auzit un scârțâit înăbușit pe podeaua camerei de sub mine și am avut impresia că aș distinge glasuri prinse într-o conversație. O clipă mai târziu, nu mai eram atât de sigur că sunetele joase erau chiar voci, întrucât lătrăturile groase și orăcăielile ce articulau silabe răzlețe semănau atât de puțin cu graiul omenesc. Apoi mi-am amintit cu o putere renăscută de cele auzite în faptul nopții de către inspectorul de fabrică în această clădire mucezită și pestilențială.

Adunându-mi în buzunare, cu ajutorul lanternei, cele necesare, mi-am pus pălăria pe cap și, în vârful picioarelor, m-am apropiat de ferestre pentru a putea calcula șansele unei coborâri. În ciuda reglementărilor statului pentru siguranța locuințelor, nu exista nici o scară de incendiu pe această latură a hotelului, și am observat că ferestrele mele se ridicau la o distanță de numai trei etaje de la curtea pietruită. La dreapta și la stânga, totuși, câteva clădiri de cărămidă se învecinau cu hotelul, iar acoperișurile lor înclinate erau suficient de înalte pentru a se ajunge pe ele printr-o săritură de la nivelul etajului meu. Dar pentru asta trebuia să mă aflu într-o cameră la două uși depărtare de a mea, fie la nord, fie la sud, iar mintea mi se puse imediat în mișcare, ca să calculeze șansele pe care le aveam pentru a mă muta.

Am hotărât că nu puteam să-mi asum riscul de a ieși pe coridor, unde sunetul pașilor mei s-ar fi auzit cu siguranță și unde dificultățile de a intra în camera dorită ar fi fost insurmontabile. Dacă aveam să înaintez cumva, până la urmă, trebuia să străbat camerele prin ușile de legătură, nu atât de solid

construite, ale căror broaște și zăvoare urma să le forțez, folosindu-mă de umăr ca de un berbec, oriunde mi-ar fi stat în cale. Acest lucru, m-am gândit eu, ar fi fost posibil datorită stării șubrede a clădirii și a stâlpilor săi de susținere, dar mi-am dat seama că nu puteam s-o fac fără zgomot. Trebuia să mă bazez pe viteză și pe norocul de a ajunge la o fereastră înainte ca forțele ostile să se organizeze îndeajuns încât să deschidă cu un șperaclu exact ușa din dreptul meu. Mi-am blocat ușa dinspre hol de la propria cameră, împingând masa de scris în dreptul ei, puțin câte puțin, ca să fac cât mai puțin zgomot.

Realizam că șansele mele erau foarte slabe și eram pe deplin pregătit pentru orice nenorocire. Chiar și dacă ajungeam pe un alt acoperiș n-aș fi rezolvat problema, căci mai trebuia să ajung și pe sol, după care să găsesc o ieșire din oraș. Un lucru în favoarea mea era condiția de părăsire și de ruină în care se aflau clădirile învecinate, la care se mai adăugau lucarnele ce se căscau negre pe fiecare rând de acoperișuri.

Deducând din harta băiatului de la băcănie că drumul cel mai potrivit de ieșire din oraș era spre miazăzi, am aruncat întâi o privire asupra ușii de trecere din sudul camerei mele. Era prinsă în balamale în așa fel încât să se deschidă în direcția mea, de unde am priceput, după ce am tras de zăvor și am mai găsit și alte încuietori pe ea, că nu era bună să fie forțată. Atunci, renunțând la acest drum, am mutat cu precauție patul în dreptul ei, ca să împiedic orice atac ce ar fi putut mai târziu să fie lansat din camera de alături. Ușa de la nord era prinsă în balamale în așa fel încât să se deschidă înspre camera vecină și, prin urmare — chiar dacă se dovedi

că era zăvorâtă sau încuiată cu cheia de cealaltă parte — avea să fie ruta mea. De-aș fi ajuns pe acoperișurile clădirilor din Strada Paine și aș fi coborât cu succes pe pământ, aș fi reușit, poate, să fug prin curte și prin clădirile adiacente și de vizavi până-n Strada Washington sau Strada Bates, ori altfel să ajung în Strada Paine și s-o cotesc în Strada Washington, pe la sud. În orice caz, aș fi ajuns cumva în Strada Washington și aș fi ieșit cât mai iute din centru. Aș fi preferat să evit Strada Paine, de vreme ce stația de pompieri de acolo ar fi putut să fie deschisă toată noaptea.

Pe când cugetam la toate aceste lucruri, m-am uitat peste marea de acoperișuri sordide, putrede, de sub mine, luminate acum de razele unei luni care, de puțină vreme, era în descreștere. La dreapta, gura neagră a albiei râului spinteca panorama, iar fabricile și gara, pustii, erau agățate ca scaiul de ambele ei laturi. Dincolo de ea, șinele ruginite de tren și șoseaua spre Rowley treceau printr-un teren plat, mlăștinos, peticit cu insulițe de pământ uscat, acoperit de tufăriș. La stânga, câmpia străbătută de albia râului era mai aproape, iar drumul îngust spre Ipswich strălucea alb în lumina lunii. Nu puteam zări, de pe partea mea, ruta sudică ce ducea la Arkham și pe care mă hotărâsem să merg.

Speculam indecis asupra clipei potrivite de a ataca ușa de la miazănoapte și cum să mă fac cât mai puțin auzit, când am remarcat că zgomotele vagi de sub mine lăsaseră locul unor noi scârțâituri pe scări, mai apăsate. O geană de lumină se strecură pe sub ușă, iar scândurile coridorului începură să geamă sub pași grei. Sunetele înăbușite, posibil de origine

vocală, se auziră tot mai aproape și, într-un târziu, cineva ciocăni tare în ușa mea.

Preț de o clipă, mi-am ținut respirația și am așteptat. Mi se păru că trece o veșnicie și că grețosul miros de pește din jurul meu se accentuase deodată în mod dramatic. Apoi ciocăniturile se repetară, încontinuu și cu o insistență sporită. Am ghicit că venise momentul acțiunii și îndată am smuls zăvorul de la ușa de pe latura nordică, proptindu-mă bine ca să-i forțez deschiderea. Ciocănitul se auzi încă și mai tare și am sperat ca volumul său să acopere sunetul opintelilor mele. În sfârșit, pornind la treabă, am izbit iară și iară în firavele scânduri ale ușii cu umărul meu stâng, neluând seama nici la șoc, nici la durere. Ușa rezista chiar mai mult decât m-aș fi așteptat, dar nu m-am lăsat păgubaș. Și, în tot acest timp, zarva de la ușa de afară crescu în intensitate.

Într-un final, ușa de legătură cedă, însă cu un asemenea bubuit că mi-am dat seama de faptul că cei de-afară trebuie să-l fi auzit. Imediat ciocănitul se prefăcu într-o bătaie violentă, în vreme ce cheile zornăiau amenințător la ușile de pe coridor ale camerelor învecinate, de ambele laturi cu a mea. Repezindu-mă prin noua cale de trecere pe care mi-o deschisesem, am izbutit să trag zăvorul la ușa dinspre coridor a camerei de la nord, înainte să fie deschisă cu cheia, însă, pe când îmi terminam treaba, am auzit ușa dinspre coridor a celei de-a treia camere — cea de la a cărei fereastră speram să ajung pe acoperișul de dedesubt — cum era încercată cu un șperaclu.

Pentru o secundă, mă cuprinse o totală disperare, de vreme ce urma să fiu prins într-o încăpere de la a cărei

fereastră nu exista scăpare. Un val de spaimă aproape inumană mă străbătu, făcându-mă să atribui o unicitate terifiantă și inexplicabilă urmelor de pași prin praf, luminate acum de razele lanternei, pe care intrusul le lăsase cu puțin timp în urmă în această încăpere, când încercase să pătrundă de aici în camera mea. Apoi, cu un automatism buimac ce persista în ciuda deznădejdii crunte în care căzusem, m-am îndreptat spre următoarea ușă de trecere și m-am împins în ea orbește, într-un efort să ajung dincolo și, presupunând că încuietorile ar fi fost la fel de intacte ca în cea de-a doua cameră — de-aș fi avut șansa —, să încui cu zăvorul ușa dinspre coridor înainte să fie deschisă cu cheia de afară.

Am avut norocul chior de a câștiga un avans, căci ușa de trecere dinaintea mea nu numai că nu era încuiată, ba era chiar întredeschisă. Într-o secundă am pus piciorul în încăperea de alături și am ținut, cu genunchiul drept și cu umărul, de ușa dinspre coridor care se deschidea spre înăuntru. Apăsarea mea îl luă prin surprindere pe cel din coridor, căci ușa se închise imediat ce m-am împins în ea, așa încât am putut să o încui cu zăvorul, aflat în stare bună, așa cum mai făcusem și cu cealaltă. Pe când dobândeam acest avans, am auzit cum slăbeau loviturile sălbatice la celelalte două uși, în vreme ce o sporovăială confuză mă ajunse de la ușa de trecere pe care o blocasem cu patul. Evident că majoritatea atacatorilor mei pătrunseseră în camera de la sud și se grupau pentru un asalt pe laterală. Dar în aceeași clipă, se auzi un șperaclu la următoarea ușă de la miazănoapte și am ghicit că se profila o primejdie încă și mai apropiată.

Ușa de trecere de la nord era larg deschisă, dar nu mai aveam timp să verific zăvorul care deja era pe punctul de a se deschide dinspre hol. Tot ce puteam face era să închid și să încui cu zăvorul ușa de trecere care era deschisă, precum surata ei din celălalt colț, împingând patul în dreptul uneia și o masă de birou în al celeilalte, și mutând un lavoar în dreptul celei dinspre coridor. Trebuia, din câte pricepeam, să mă încred în asemenea bariere provizorii ca să mă apere, până când puteam să ajung la fereastră și să sar pe acoperișul clădirii din Strada Paine. Dar chiar și în acel moment de cumpănă, principalul meu motiv de spaimă era ceva ce n-avea legătură cu precaritatea mijloacelor mele de apărare. Tremuram pentru faptul că nici unul dintre urmăritorii mei, în ciuda unor hidoase horcăieli, mormăituri și lătrături în surdină, când și când, nu articula o sintagmă clară, inteligibilă.

Pe măsură ce mutam mobila din loc și mă repezeam la ferestre, am auzit o goană înfricoșătoare de-a lungul coridorului spre camera de la nord și am perceput că bătăile dinspre sud încetaseră. Era evident că majoritatea adversarilor mei erau pe cale să-și concentreze forțele asupra șubredei uși de trecere ce urma să se deschidă în direcția mea, după cum știau prea bine. Afară, razele lunii se jucau pe creasta acoperișului de dedesubt și am observat că săritura avea să fie extraordinar de hazardată din cauza suprafeței în pantă pe care trebuia să aterizez.

Cântărindu-mi mijloacele la îndemână, mi-am ales-o pe cea mai sudică dintre cele două ferestre ca mijloc de scăpare, plănuind să aterizez pe panta interioară a acoperișului și să ajung până la cea mai apropiată lucarnă. Odată intrat în

locuințele de cărămidă, în paragină, aveam să mă confrunt cu urmărirea, însă trăgeam nădejde să cobor și să mă ascund prin pragurile căscate de-a lungul înneguratei curți, la urmă ieșind în Strada Washington și strecurându-mă afară din oraș spre miazăzi.

Zarva de la ușa dinspre miazănoapte era acum asurzitoare și am remarcat că scândurile șubrede începeau să crape. Era evident că asediatorii se înarmaseră cu vreun obiect greu pe care să-l folosească drept berbec. Scheletul patului proptit în ușă, totuși, se ținea încă tare, așadar am priceput că mai aveam o brumă de speranță să evadez. Pe când deschideam fereastra, am remarcat că era flancată de draperii grele, din velur, suspendate de o galerie cu inele de alamă și că storurile de la exterior erau prevăzute cu un cârlig ieșit în afară. Concepând un posibil mijloc de a evita săritura primejdioasă, am smuls draperiile cu tot cu galerie, apoi, la iuțeală, am agățat două dintre inele în cârligul storurilor, lăsând draperia să atârne pe fereastră. Faldurile grele atingeau acoperișul învecinat și am văzut că atât inelele, cât și cârligul erau destul de solide ca să reziste sub greutatea mea. Așadar, urcându-mă pe fereastră și dându-mi drumul în jos, pe improvizata „scară de frânghie", am lăsat în urmă, pentru totdeauna, edificiul morbid și plin de orori al Casei Gilman.

Am coborât în siguranță pe plăcile de ardezie desprinse ale acoperișului în pantă și am înaintat spre lucarna ce se căsca neagră, fără să mă poticnesc. Uitându-mă în sus, la fereastra pe care o părăsisem, am observat că tot mai era cufundată în întuneric, deși în zare, peste coșurile părăginite

de la nord, zăream luminițe, scânteind malefic în sediul Ordinului Zeului Dagon, în fosta biserică baptistă și în cea congregațională, a cărei amintire îmi trezea un fior de groază. Părea să nu fie nimeni în curtea de dedesubt și trăgeam nădejde să existe o șansă de a scăpa înainte de a se da alarma în tot orașul. Luminând cu lanterna mea de buzunar lucarna, am văzut că nu existau nici un fel de trepte. Distanța era mică, totuși, așa încât m-am cățărat pe margine și am sărit, căzând pe o podea prăfuită, plină de cutii și de butoiașe putrede.

Locul arăta îngrozitor, dar ajunsesem să nu mai iau în seamă astfel de impresii și m-am îndreptat numaidecât spre scara pe care lanterna mi-o dezvălui, după ce-am mai aruncat o privire grăbită la ceasul de mână, care arăta ora două din noapte. Treptele scârțâiau sub pașii mei, dar nu foarte tare, și am coborât în goană, trecând pe lângă un etaj cât un hambar, până la parter. Pustietatea era deplină și numai ecourile mai răspundeau la pașii mei. În cele din urmă, am ajuns la antreul în al cărui capăt am zărit un dreptunghi luminat slab, ce marca pragul în ruină din Strada Paine. Luând-o în cealaltă direcție, am găsit ușa din spate de asemenea deschisă și am dat năvală afară, coborând cinci trepte de piatră, pe dalele năpădite de ierburi ale unei curți interioare.

Razele lunii nu mai răzbăteau până aici, însă puteam să disting drumul fără să mă folosesc de lanternă. Unele dintre ferestrele de la Casa Gilman licăreau slab și mi se păru că aud sunete confuze venind dintr-acolo. Îndreptându-mă fără zgomot spre latura din care aveam să ies în Strada Washington,

am observat mai multe uși deschise și am ales-o pe cea mai apropiată drept cale de trecere. Coridorul dinăuntru era cufundat într-o beznă de smoală și, când am ajuns la celălalt capăt al lui, am văzut că ușa de la stradă era blocată zdravăn. Hotărât să încerc o altă clădire, am orbecăit prin întuneric înapoi spre curtea interioară, dar m-am oprit pe dată, cât încă mai eram aproape de prag.

Căci dintr-o ușă deschisă a hotelului se revărsa o mulțime imensă de siluete dubioase, ale căror felinare zvâcneau în noapte, schimbând replici orăcăite, ce sigur nu erau rostite în limba engleză. Figurile se mișcau indecise și mi-am dat seama, ușurat, că nu știau unde dispărusem. Cu toate acestea, tot mă străbătu un fior pe șira spinării. Nu le puteam distinge trăsăturile, dar croncăniturile lor și mersul legănat erau abominabil de respingătoare. Cel mai groaznic era faptul că una dintre acele arătări, din câte puteam desluși, era înveșmântată straniu și încununată cu o înaltă tiară de un soi mult prea familiar. Pe măsură ce se răspândiră prin curte, am simțit cum îmi sporea spaima. Dacă nu mai găseam nici o ieșire spre stradă din această clădire? Mirosul de pește era insuportabil și mă întrebam dacă mai rezistam fără să leșin. Din nou, orbecăind în direcția străzii, am deschis ușa de la coridor și am intrat într-o încăpere goală, cu ferestre acoperite etanș, însă fără cadre. Croindu-mi drum la lumina lanternei, am descoperit că puteam deschide storurile și, în clipa următoare, am sărit de partea cealaltă și le-am închis cu grijă.

Mă aflam de-acum în Strada Washington și, preț de o clipă, n-am zărit nici o suflare și nici o lumină, în afară de

razele lunii. În depărtare, din mai multe direcții, totuși, urechile mele puteau distinge sunetul vocilor răgușite, al pașilor, și un soi straniu de lipăit care nu semăna cu zgomotul pașilor. Era clar că nu mai aveam timp de pierdut. Îmi era limpede pe unde urma s-o iau și mă bucuram că toate felinarele erau stinse, așa cum adesea se obișnuiește în nopțile luminate de lună în regiunile rurale sărace. Unele dintre zgomote veneau de la sud. Cu toate acestea, mi-am păstrat speranța de salvare în acea direcție. Știam prea bine că aveau să fie nenumărate praguri pustii care să-mi ofere adăpost în cazul în care mă întâlneam cu vreo persoană sau vreun grup care să semene cu urmăritorii mei.

Am mers iute și fără zgomot, ținându-mă aproape de casele dărăpănate. Deși îmi pierdusem pălăria și îmi mototolisem hainele după cățăratul meu înfrigurat, nu eram bătător la ochi, ba chiar aveam o șansă mare de a trece neobservat dacă se întâmpla să mă ciocnesc din întâmplare cu vreun drumeț. Pe Strada Bates am intrat într-un vestibul fără ușă, în vreme ce două siluete se apropiau — târșâindu-și pașii — de spațiul liber unde Strada Eliot se încrucișează oblic cu Strada Washington, la intersecția cu Strada Sudului. Deși nu mai văzusem locul acela niciodată, mi se păru periculos, așa cum îmi era ilustrat de harta adolescentului de la băcănie, de vreme ce era posibil ca razele lunii să se reverse din plin asupra lui. N-avea nici un rost să încerc să-l evit, căci orice cale alternativă ar fi implicat ocoluri care m-ar fi făcut, probabil, în mod catastrofal vizibil și m-ar fi întârziat prea mult. Singurul lucru pe care-l aveam de făcut era să-l traversez cu îndrăzneală,

imitând mersul târșâit al celor din Innsmouth, pe cât de bine puteam, și să trag nădejdea că nimeni, ori măcar nici unul dintre urmăritorii mei, nu s-ar afla prin preajmă.

Cam cât de bine era organizată urmărirea și cam care ar fi fost scopul ei, nu-mi puteam da seama. Se pare că orașul era cuprins de o activitate neobișnuită, dar m-am gândit că vestea evadării mele de la Gilman nu se răspândise încă pretutindeni. Curând, va trebui să trec din Strada Washington pe vreo altă stradă, mai sudică, deoarece grupul de la hotel avea cu siguranță să vină după mine. Probabil că am lăsat urme prin praf în ultima clădire, care să le arate cum am ieșit în stradă.

Spațiul liber era, așa cum mă și așteptasem, luminat din plin de lună și am zărit, în centrul lui, rămășițele unui petic de verdeață, îngrădit cu un grilaj de fier, care altădată ar fi putut constitui un părculeț. Spre norocul meu, nu se afla nimeni prin preajmă, deși se părea că un fel de bâzâit sau vuiet bizar creștea din direcția Pieței Centrale. Strada Sudului era foarte largă și cobora direct, povârnindu-se ușor, spre țărm. În zare se vedea marea. Speram ca nimeni să nu-și arunce un ochi de departe, în vreme ce eu o străbăteam sub razele sclipitoare ale lunii.

Înaintarea mea nu întâmpină nici un obstacol și nu se auzi nici un alt zgomot care să-mi dea de știre că eram pândit. Privind în jurul meu, mi-am încetinit involuntar pasul, o secundă, ca să văd mai bine marea, splendidă sub razele lunii, ivindu-se la capătul străzii. În zarea îndepărtată, dincolo de dig, se profila silueta întunecată, abia vizibilă, a Stâncii Dracului și,

pe măsură ce intra în câmpul meu vizual, nu m-am putut opri să nu mă gândesc la toate odioasele legende pe care le auzisem în ultimele treizeci și patru de ore, legende care făceau din această stâncă zdrențuită o adevărată poartă spre tărâmuri de groază insondabilă și de o anormalitate incredibilă.

Apoi, fără nici un fel de avertizare, am văzut fascicolele intermitente de lumină de pe îndepărtata stâncă. Erau clare și inconfundabile. Mă cuprinse o spaimă cu totul irațională. Mușchii mi se încordară, pregătiți pentru o goană panicată. Ceea ce mă mai ținea pe loc era doar o prudență inconștientă și o fascinație pe jumătate hipnotică. Și ca să agraveze și mai mult lucrurile, acum țâșneau scântei de pe îndepărtata cupolă a Casei Gilman, care se înălța la nord-est, în urma mea, într-o serie de străluciri analoage, deși la alte intervale de timp, ceea ce nu putea constitui decât un semnal de răspuns.

Controlându-mi mușchii și realizând încă o dată cât de vizibil eram, mi-am reluat mersul prefăcut, târșâit și legănat. Continuam, însă, să-mi țin ochii pironiți asupra acelei stânci diavolești, pe cât îmi permitea panorama marină în care se termina Strada Sudului. Ce putea să însemne acel proces, nu reușeam să-mi închipui, dacă nu cumva implica vreun ritual bizar în legătură cu Stânca Dracului, ori dacă nu cumva vreo nouă grupare debarcase de la bordul vreunei nave pe acel promontoriu sinistru. M-am aplecat acum spre stânga, cu privirea încă întoarsă spre oceanul care licărea în spectralele raze lunare ale unei nopți de vară, urmărind scăpărările criptice ale acelor fascicule inexplicabile, ce n-aveau nume.

Tocmai atunci, cea mai oribilă impresie dintre toate mă pătrunse cu toată puterea, biruindu-mi și ultimul rest de cumpănire, mânându-mă spre miazăzi într-o goană nebună, pe lângă pragurile ușilor ce se căscau negre ca smoala și ferestrele ce se holbau ca niște ochi de pește, în acea stradă pustie, de coșmar. Căci la o privire mai atentă, am observat că valurile luminate de lună dintre stâncă și țărm erau însuflețite de un furnicar de siluete ce înotau spre port. Chiar și de la marea distanță la care mă aflam și în singura clipă de percepție, puteam să disting că acele capete ce se iveau din valuri și acele brațe care băteau apa erau neomenești și nemaiîntâlnite, într-o măsură ce nu putea fi redată sau zugrăvită în stare de conștiență.

Nici nu străbătusem un cvartal, când m-am oprit din goana mea frenetică, căci din stânga îmi ajunse la ureche ceva ce aducea cu hărmălaia unei urmăriri organizate. Se auzeau pași și sunete guturale, iar duduitul unui motor șuieră spre sud de-a lungul Străzii Federale. Într-o secundă, mi-am schimbat complet toate planurile. Dacă șoseaua spre miazăzi era blocată în fața mea, era limpede că trebuia să găsesc o altă ieșire din Innsmouth. M-am oprit și m-am tras în pragul unei uși deschise, gândindu-mă cât de norocos eram că trecusem de spațiul liber, luminat din plin de lună, înainte ca urmăritorii mei s-o fi luat pe strada paralelă.

A doua analiză a fost mai puțin reconfortantă. De vreme ce urmărirea mea se desfășura pe o altă stradă, era clar că gruparea nu mă urmărea direct pe mine. Nu mă văzuseră, ci doar îndeplineau un plan de a-mi tăia orice cale de scăpare.

Aceasta, totuși, implica faptul că toate drumurile care duceau la ieșirea din Innsmouth erau patrulate în mod similar, căci localnicii n-aveau de unde ști ce direcție aveam de gând să aleg. Dacă lucrurile stăteau așa, eram nevoit să evit orice fel de șosele, luând-o peste câmp, dar cum să fac acest lucru, având în vedere natura mlăștinoasă și accidentată a întregii regiuni dimprejur? Pentru o clipă am simțit că mă ia cu amețeală, atât din cauza unei disperări cumplite, cât și a accentuării rapide a duhorii de pește omniprezente.

Apoi m-am gândit la linia de tren spre Rowley, abandonată, care încă se mai întindea spre nord-vest de la gara năruită, urmând malul râului. Aveam o șansă infimă ca locuitorilor din oraș să nu le treacă prin minte încotro o luasem, de vreme ce pustietatea o lăsase pradă tufelor de măceș, făcând-o pe jumătate inaccesibilă. Ar fi fost cea mai puțin probabilă dintre toate căile pe care un evadat și le-ar fi ales. O văzusem limpede de la fereastra hotelului și știam cam care-i era traseul. Cea mai mare parte a lungimii atinse în zilele de odinioară mai era vizibilă atât de pe șoseaua ce duce la Rowley, cât și din înălțimile orașului, însă te puteai strecura neobservat printre bălării. În orice caz, avea să constituie singura mea șansă de scăpare și nu-mi mai rămăsese nimic altceva de făcut decât s-o încerc.

Pătrunzând în antreul adăpostului meu părăsit, am mai consultat o dată la lumina lanternei harta băiatului de la băcănie. Problema următoare era cum să ajung la vechiul drum de fier, și am înțeles că ruta cea mai sigură era s-o iau înainte până-n Strada Babson, apoi la vest spre Strada

Lafayette, ocolind, fără să traversez, un spațiu deschis similar cu cel pe care tocmai îl străbătusem, ca pe urmă să mă întorc pe la miazănoapte și pe la apus într-un zigzag ce trecea prin străzile Lafayette, Bates, Adams și Bank, ultima învecinându-se cu albia râului, până la gara părăsită și în ruină pe care o zărisem de la fereastra camerei mele de hotel. Motivul meu de a o lua drept înainte pe Strada Babson era că nu doream nici să mai traversez încă o dată spațiul deschis de mai devreme, nici să-mi încep goana spre apus de-a lungul unei străzi atât de largi precum Strada Sudului.

Pornind încă o dată la drum, am traversat strada pe trotuarul din dreapta ca să o cotesc prin Strada Babson, pe cât mai neobservat puteam. Zarva continua să se audă pe Strada Federală și, aruncând priviri furișe în urma mea, mi s-a părut că văd o rază de lumină în apropierea locuinței prin care reușisem să fug din hotel. Nerăbdător să las Strada Washington în urmă, am iuțit pasul, rugându-mă la Cel de Sus să nu mă ciocnesc de nici un ochi scrutător. La următorul colț cu Strada Babson, am remarcat, cu groază, că una dintre case mai era încă locuită, așa cum arătau perdelele de la fereastră, dar nu se vedea nici o lumină înăuntru și am trecut de ea fără probleme.

În Strada Babson, care se intersecta cu Strada Federală, ceea ce m-ar fi adus în raza vederii urmăritorilor mei, m-am ținut pe cât am putut mai aproape posibil de clădirile încovoiate, nealiniate, oprindu-mă de două ori în câte un prag, pe măsură ce zarva din spate sporea pentru un timp. Spațiul liber din fața mea strălucea în vastitatea și pustietatea lui sub

razele lunii, însă traseul ales nu mă obliga să-l traversez. În cursul celei de-a doua opriri, am început să detectez o nouă distribuție a zgomotelor vagi și, aruncându-mi un ochi precaut din adăpost, am zărit un automobil țâșnind ca o săgeată prin spațiul liber, gonind spre marginea orașului de-a lungul Străzii Eliot, acolo unde se intersecta cu străzile Babson și Lafayette.

În timp ce urmăream această din urmă manevră, sufocat de o intensificare subită a duhorii de pește după un scurt moment de diminuare, am văzut un șir de siluete neomenești, ghemuindu-se, țopăind și târșâindu-și picioarele în aceeași direcție. Am ghicit că trebuia să fie grupul care păzea drumul spre Ipswich, de vreme ce șoseaua se prelungește din Strada Eliot. Două dintre acele figuri pe care le întrezăream erau învești mântate în rase voluminoase, iar una purta o diademă înaltă, ce răspândea scânteieri albe în lumina lunii. Mersul acestei arătări era atât de bizar, încât îmi trezi un fior pe șira spinării, căci îmi lăsa impresia c-ar înainta în *salturi*.

Când ultimul din ceată dispăru din raza vederii mele, mi-am reluat drumul, intrând în goana mare în Strada Lafayette, traversând Strada Eliot în cea mai mare viteză, ca nu cumva să dau nas în nas cu vreunul dintre urmăritorii mei, rămas în urma celorlalți pe acea arteră. Încă mai auzeam unele orăcăieli și zornăieli departe, spre Piața Centrală, dar am trecut fără surprize neplăcute. Spaima mea cea mai mare era să mai străbat încă o dată Strada Sudului, largă și luminată din plin de lună, cu panorama ei marină. A trebuit să-mi adun toate forțele ca să țin piept acelei grele încercări. Cineva m-ar

fi putut zări cu ușurință și era foarte posibil ca urmăritorii mei din Strada Eliot să dea cu ochii de mine în ambele direcții. În ultima clipă, m-am hotărât că era mai bine să-mi încetinesc pasul și să o traversez, ca mai înainte, în mersul târșâit al unui nativ oarecare din Innsmouth.

Când am văzut din nou marea, de data aceasta pe partea dreaptă, eram decis să nu mă uit la ea defel. N-am putut totuși rezista tentației și mi-am plimbat privirea de-a lungul țărmului, în timp ce imitam cu precauție târșâitul localnicilor, îndreptându-mă spre umbra protectoare din fața mea. Nu se vedea nici un vas, așa cum sperasem. În schimb, primul lucru pe care-mi căzură ochii era o bărcuță cu vâsle trăgând spre debarcaderele părăsite, încărcată cu un obiect mătăhălos, acoperit cu o prelată. Vâslașii, deși nu-i puteam decât întrezări de la acea distanță, aveau o înfățișare îngrozitor de respingătoare. Se mai puteau distinge mai multe făpturi care înotau, în vreme ce pe îndepărtata stâncă neagră am zărit o licărire slabă, continuă, diferită de semnalizarea pâlpâitoare de dinainte, de o culoare stranie, pe care n-o puteam identifica precis. Deasupra acoperișurilor în pantă din fața și din dreapta mea se profila cupola înaltă a Casei Gilman, cufundată în cea mai neagră beznă. Duhoarea de pește, împrăștiată pentru o clipă de o briză milostivă, se accentuă iar cu o intensitate înnebunitoare.

Nici nu trecusem bine de cealaltă parte a străzii, când îmi ajunse la urechi murmurul unui grup care înainta de-a lungul Străzii Washington, dinspre miazănoapte. Când ajunseră în spațiul liber unde întrezărisem pentru prima oară neliniștitoarea apă a mării luminate de lună, i-am putut vedea pe

deplin, la numai un cvartal distanță, și mă oripilă bestiala anormalitate a chipurilor lor și a mersului lor gheboșat, subuman, câinesc. Unul dintre ei se mișca în mod evident ca o maimuță, cu brațele-i lungi atingând frecvent pământul, în vreme ce altul, în rasă și cu tiară pe cap, părea să înainteze într-un mod aproape țopăit. Eram convins că această facțiune trebuia să fie cea pe care o zărisem în curtea de la Gilman, cea mai aproape de urmele mele. Întrucât unii dintre ei se întoarseră să privească în direcția mea, am încremenit de frică, deși am izbutit să-mi păstrez mersul agale, târșâit pe care-l adoptasem. Nici până astăzi nu știu dacă m-au văzut sau nu. Dacă da, trebuie să se fi lăsat înșelați de stratagema mea, căci trecură mai departe, traversând locul puternic luminat de lună, fără să-și schimbe direcția, sporovăind și orăcăind într-un idiom gutural odios, pe care nu-l puteam identifica.

Ajuns iar într-o zonă de umbră, mi-am reluat pasul sprinten de dinainte, trecând pe lângă casele dărăpănate ce stăteau să cadă, holbându-se în noapte. Am traversat pe trotuarul de la vest și am cotit la primul colț, intrând în Strada Bates, unde m-am ținut aproape de clădirile sudice. Am trecut de două case ce dădeau semne că ar fi locuite, dintre care una avea lumini firave în camerele de la etaj. Cu toate acestea, n-am întâmpinat nici un obstacol. Pe când intram în Strada Adams, mă simțeam mult mai în siguranță, dar am avut un șoc când un trecător țâșni afară din pragul întunecat al unei uși, în fața mea. Se dovedi, până la urmă, prea beat ca să reprezinte pentru mine vreo amenințare. Așadar, am ajuns la dezolantele ruine ale depozitelor din Strada Bank viu și nevătămat.

N-am întâlnit nici o suflare de om pe acea stradă lipsită de viață din apropierea râului, iar vuietul cascadelor îmi acoperea zgomotul pașilor. Am alergat mult până la gara în ruină, iar zidurile marilor depozite de cărămidă din jurul meu păreau încă și mai terifiante decât fațadele locuințelor private. În sfârșit, am zărit gara cu arcadele ei vechi, sau ce mai rămăsese din gară, și m-am îndreptat direct către șinele de tren care începeau din capătul ei îndepărtat.

Șinele erau ruginite dar intacte, în marea lor parte, și doar jumătate dintre traverse putreziseră complet. A merge sau a fugi pe un asemenea teren era foarte dificil, însă am făcut tot ce-am putut și am scos un timp foarte bun. Pe o distanță destul de mare, linia ținea drept, de-a lungul malului râului, însă într-un târziu am ajuns la podul lung, acoperit, ce traversa prăpastia la o înălțime amețitoare. Aveam să mă decid asupra pasului următor în funcție de starea podului. Dacă era omenește posibil, aveam să-l trec, dacă nu, aveam să-mi asum riscul de a mai hoinări pe străzile orașului, ca să ajung la cel mai apropiat pod rutier intact.

Vechiul pod, lung și mare, ce semăna cu un hambar, licărea spectral sub razele lunii și am remarcat că traversele erau sigure pe o distanță considerabilă. Pășind pe el, am început să mă folosesc de lanternă, iar un nor de lilieci a fost cât pe ce să mă doboare când își fluturară aripile pe lângă mine. Pe la jumătatea drumului se căsca o gaură periculoasă între traverse în care, pentru o clipă, m-am temut că o să cad, dar până la urmă am riscat un salt disperat care, din fericire, îmi reuși.

M-am bucurat să văd iar lumina lunii când am ieșit din macabrul tunel. Vechile șine treceau prin Strada Râului și dintr-odată coteau într-o regiune tot mai rurală, în care pătrundea din ce în ce mai puțin dizgrațioasa duhoare de pește a portului Innsmouth. Aici, buruienile și tufișurile îmi încetineau mersul și îmi sfâșiau hainele cu cruzime. Cu toate acestea, mă bucuram că se aflau în drumul meu, ca să-mi ofere adăpost în cazul unui pericol de moarte. Știam că o mare parte din traseul meu trebuia să fie vizibil din șoseaua spre Rowley.

Zona mlăștinoasă începu foarte curând, cu o singură linie ferată pe un terasament acoperit de iarbă, la un nivel mai coborât, unde desișul bălăriilor era ceva mai rar. Apoi am ajuns la un soi de dâmb, unde șina de tren trecea printr-un șanț năpădit de mărăcini și de tufe de mure. Mă bucuram de acest adăpost precar, de vreme ce în acel punct șoseaua spre Rowley se afla tulburător de aproape, potrivit vederii de la fereastra camerei mele de hotel. La capătul șanțului avea să se încrucișeze cu linia ferată, iar apoi să se îndepărteze la o distanță ceva mai sigură, dar între timp eu trebuia să am mare grijă. La acea oră, aveam certitudinea că drumul de fier nu era patrulat, lucru pentru care simțeam o mare recunoștință.

Chiar înainte să pătrund în șanț, am aruncat o privire în urma mea, dar n-am văzut nici un urmăritor. Bătrânele turle și acoperișuri ale putredului Innsmouth aruncau sclipiri seducătoare și diafane în magica lumină aurie a lunii și mi-am închipuit cum trebuie să fi arătat ele în zilele de odinioară, înainte să se abată asupra lor blestemul. Apoi, pe

când îmi luam privirea de la oraș, ceva mai puțin liniștitor îmi atrase atenția și mă țintui în loc preț de o secundă.

Ce am zărit — sau mi-am închipuit că văd — era sugestia tulburătoare a unei mișcări ondulatorii departe, în direcția sudului, ceea ce mă făcu să deduc că o șleahtă foarte numeroasă trebuie să se fi năpustit afară din oraș, de-a lungul circulatei șosele spre Ipswich. Distanța era mare și n-am putut distinge nimic în amănunt, însă nu-mi plăcu defel cum arăta acea coloană în mișcare. Se ondula prea mult și sticlea prea tare în razele lunii, care acum apunea. Am mai avut și impresia că aud un zgomot, deși vântul sufla în direcția opusă, o idee de hârșâit și de urlete bestiale, încă mai sinistre decât mormăiturile grupurilor pe care le auzisem fără să vreau, nu cu mult timp în urmă.

Toate soiurile de ipoteze pesimiste îmi trecură prin minte. M-am gândit la acele cazuri extreme din Innsmouth despre care se zvonea că au rămas ascunse prin labirinturile vechi de secole, în ruină, de la țărmul mării. M-am mai gândit și la acei înotători ieșiți din comun pe care-i remarcasem. Comparând în minte grupurile pe care le întrezărisem până acum și cele care probabil păzeau restul drumurilor pe care le-aș fi putut alege ca să scap, numărul urmăritorilor mei trebuie să fi fost bizar de mare pentru o așezare atât de depopulată ca Innsmouth.

De unde putea să vină această mulțime câtă frunză și iarbă, formând coloana pe care acum o priveam? Să mișune atâta viață contorsionată, nebănuită și imposibil de catalogat în acele sordide fundături de demult? Ori vreo navă pe care

n-o văzusem trăsese într-adevăr la țărm și din ea coborâse o legiune de aliați neștiuți ce sălășluiau pe acea stâncă de iad? Cine erau ei? De ce se aflau acolo? Iar dacă o asemenea coloană, formată din ei, trecea pe șoseaua spre Ipswich, oare și celelalte patrule care aveau în grija lor alte rute își sporiseră numărul în aceeași măsură?

Intrasem în mărăcinișul șanțului și mă luptam să înaintez foarte încet, când odiosul miros de pește invadă iar împrejurimile. Să-și fi schimbat deodată vântul direcția spre răsărit, așa încât acum bătea dinspre mare, deasupra orașului? Așa trebuie să se fi întâmplat, am tras eu concluzia, de vreme ce începură să se audă mormăieli guturale din acea direcție, în care până atunci domnise tăcerea. Mai percepeam încă un zgomot, un soi de fâlfâit sau de răpăială colosală, în masă, care îmi trezi în cuget cele mai sinistre imagini. Mă făcu să mă abat de la logică, gândindu-mă la coloana ce se ondula atât de dizgrațios pe îndepărtata șosea spre Ipswich.

În clipa aceea, atât duhoarea cât și zarva sporiră în intensitate, așa încât m-am oprit tremurând și am mulțumit Proniei Cerești pentru protecția pe care mi-o oferea șanțul. În acel punct, mi-am amintit, șoseaua spre Rowley trecea atât de aproape de vechea cale ferată, înainte să se bifurce spre vest. Ceva venea pe acel drum și trebuia să mă ghemuiesc până când avea să treacă și să dispară în zare. Slavă Domnului că acele creaturi nu aveau câini care să-mi dea de urmă, deși, poate, le-ar fi fost chiar imposibil în izul specific regiunii. Pitit printre tufele acelui șanț nisipos, mă simțeam la adăpost, chiar dacă știam că urmăritorii aveau să traverseze linia de tren prin fața

mea la nici o sută de metri distanță. Aveam putința să-i observ, însă ei nu mă puteau vedea pe mine, decât doar printr-un miracol funest.

Deodată, mi se făcu frică să mă și uit doar la ei, în cursul trecerii lor. Vedeam locul luminat de lună de unde aveau să se ivească și idei curioase îmi veniră în minte, legate de spurcarea fără speranță a acelui ținut. Probabil că erau unele dintre cele mai grave cazuri din întregul Innsmouth și pe care speram din toată inima să le pot uita cu desăvârșire.

Duhoarea se înteți peste măsură, iar zgomotele se amplificară într-un babel bestial de croncănituri, hămăieli și lătrături care nu aduceau nici pe departe cu graiul omenesc. Să fie acestea, într-adevăr, vocile urmăritorilor mei? Să aibă totuși câini cu ei? Până atunci nu văzusem nici urmă din acele animale prin Innsmouth. Acel fâlfâit sau acea răpăială erau monstruoase, iar eu nu puteam să-mi înalț privirea la creaturile degenerate care produceau asemenea sunete. Aveam să-mi țin ochii închiși până când se pierdeau în vest. Gloata era foarte aproape acum, umplând aerul cu mârâiturile lor răgușite, iar pământul aproape se clătina sub cadența grea a pașilor lor neomenești. Mi se tăie răsuflarea și m-am stăpânit din toate puterile să nu deschid pleoapele.

Nici măcar acum nu m-am decis încă dacă ceea ce a urmat a fost hâda realitate sau doar o halucinație de coșmar. Măsurile ulterioare, întreprinse de guvern, în urma solicitărilor mele disperate, tind să confirme că a fost monstruosul adevăr, dar nu s-ar fi putut oare repeta o halucinație sub vraja cvasihipnotică a acelui port străvechi, bântuit și blestemat?

Asemenea locuri au proprietăți stranii, iar moștenirea legendei nebunești ar fi putut înrâuri la fel de bine imaginația atât individuală cât și colectivă, în inima acelor străzi lipsite de viață, stigmatizate, stăpânite de duhoare, a acelor grămezi de acoperișuri putrede și de clopotnițe năruite. Nu era posibil ca germenele unei demențe contagioase să pândească din străfundurile acelui blestem ce plana asupra orașului Innsmouth? Cine poate ști cu certitudine care-i realitatea, după ce a ascultat lucruri precum povestea bătrânului Zadok Allen? Cei din guvern nu l-au mai găsit niciodată pe sărmanul Zadok și n-aveau nici o idee ce s-ar fi putut alege de el. Unde se termină nebunia și unde începe realitatea? Este posibil ca până și cea din urmă spaimă a mea să nu fie decât o pură nălucire?

Dar trebuie să încerc să dezvălui ceea ce mi s-a părut că am zărit în acea noapte, în razele aurii ale lunii zeflemitoare, săltând și sărind de-a lungul șoselei spre Rowley, trecând prin fața mea, în prim-plan, în vreme ce mă ascundeam, ghemuindu-mă printre tufele de mure sălbatice din acel șanț părăsit de lângă șina de tren. Sigur că n-am izbutit să mă țin de hotărârea mea de a rămâne cu ochii închiși. Nici n-avea cum să fie dusă la îndeplinire, căci cine ar fi putut rămâne orb, în acea poziție ghemuită, la o legiune de arătări venite nu se știe de unde, în vreme ce treceau atât de aproape de mine, asurzindu-mă cu orăcăielile și hămăielile lor?

Mă credeam pregătit pentru tot ce putea fi mai rău, chiar așa și trebuia să fiu, luând în considerare toate cele câte le văzusem până atunci. Ceilalți urmăritori ai mei fuseseră îngrozitor de

anormali, așadar n-ar fi trebuit să mă aștept să mă confrunt cu o *accentuare* a acelei anomalii, să contemplu siluete în care să nu mai găsesc nici urmă de normalitate? N-am deschis ochii până când horcăielile lor nu mă asurziră, venind dintr-un punct care, în mod evident, se afla drept în fața mea. Atunci am ghicit că o mare parte dintre ei trebuie să se afle în prim-plan, acolo unde pereții șanțului se nivelau, iar șoseaua se încrucișa cu șinele. Nu m-am mai putut abține să nu mă uit la ororile pe care razele chiorâșe ale lunii ar fi putut să mi le înfățișeze.

Pentru tot restul zilelor pe care le mai am de trăit pe acest pământ, nu-mi mai rămase în cuget nici urmă de seninătate și de încredere în integritatea Naturii și minții omenești. Nici o plăsmuire din imaginația mea, nici măcar vreo idee pe care mi-aș fi putut-o face, dacă aș fi dat crezare la modul cel mai literal smintitelor scorneli ale bătrânului Zadok, nu s-ar putea compara cu realitatea demonică, degradantă pe care le-a fost dat ochilor mei s-o perceapă — sau poate a fost doar o halucinație. Am încercat să înțeleg ce era, pentru a mai amâna groaza de a o așterne pe hârtie ca atare. Este posibil ca această planetă să fi zămislit asemenea ființe, ca ochiul unui om să vadă aievea, în carne și oase, ceea ce el nu cunoscuse până atunci decât ca rod al unor fantezii dezlănțuite și al unor zvonuri fără temei?

Și totuși, i-am zărit într-un șir fără capăt, țopăind, săltând, orăcăind, behăind, tălăzuindu-se prin lumina spectrală a lunii într-o sarabandă grotescă, malefică, întocmai ca într-un fantastic coșmar. Iar unii dintre ei purtau pe cap tiare înalte din

acel metal alb-auriu, fără nume… iar alții purtau sutane ciudate… și cel care deschidea drumul era înveșmântat într-o haină neagră ce acoperea un gheb hidos, și într-o pereche de pantaloni dungați, purtând o pălărie de fetru pe capul diform…

Cred că predominantă la ei era o nuanță de cenușiu-verzui, deși aveau pântece albe. Erau mai ales lucioși și alunecoși, însă spatele le era acoperit cu solzi. Siluetele lor mai păstrau vagi urme antropoide, în vreme ce aveau capete de pești, cu ochi ieșiți din orbite, care nu clipeau niciodată. La cefele lor palpitau branhii, iar labele lor alungite erau palmate. Înaintau în salturi neregulate, uneori în două picioare, alteori în patru. Mă bucuram pe undeva că nu aveau decât patru membre. Vocile lor hămăite, orăcăite, care erau, evident, utilizate pentru un limbaj articulat, conțineau toate obscurele nuanțe de expresie de care chipurile le erau lipsite.

Dar cu toată monstruozitatea lor, nu-mi erau nefamiliari. Știam prea bine că ei trebuiau să fie. Căci nu-mi era oare încă proaspătă amintirea drăcești tiare din Newburyport? Erau cumpliții pești batracieni, vii și înfricoșători. Urmărindu-i cu privirea, mi-am dat seama și ce anume îmi trezise în memorie vederea acelui preot cocoșat, încununat cu tiară, zărit în întunecatul subsol al bisericii. Numărul lor era nesfârșit. Mi se părea că furnicarul lor nu se mai termina. Cu siguranță, privirea mea fugară nu putea să-mi dezvăluie decât o fracțiune infimă. În următoarea clipă, totul mi se șterse din fața ochilor, cuprins fiind, ca o îndurare a Cerului, de primul leșin din viața mea.

V

O ploaie blândă mă trezi în plină zi din letargie, în șanțul plin de mărăcini al liniei de tren, și când m-am îndreptat, împleticindu-mă, pe șosea, n-am mai văzut nici o urmă în noroiul proaspăt. Dusă era și duhoarea de pește. Acoperișurile în ruină și clopotnițele în paragină ale portului Innsmouth se înălțau cenușii în orizontul de la sud-est; n-am descoperit, însă, nici o vietate în mlaștinile sărate, pustii, din jur. Ceasul de la mână încă mai mergea și-mi arăta că amiaza trecuse.

În sinea mea, mă îndoiam foarte tare de realitatea experiențelor prin care trecusem, dar simțeam că ceva hidos se ascundea în spatele aparențelor. Trebuia să mă îndepărtez degrabă de blestematul Innsmouth. Așadar, am început să-mi pun la încercare picioarele vlăguite și amorțite. În ciuda slăbiciunii, a foamei, a spaimei și a consternării în care mă găseam, după un timp am descoperit că eram în stare să umblu. Am pornit-o agale prin noroiul drumului spre Rowley. Până seara am ajuns în sat, mi-am luat ceva de mâncare și haine prezentabile. Am prins trenul de noapte spre Arkham, iar a doua zi am discutat îndelung, dând cărțile pe față cu autoritățile de acolo, lucru pe care l-am repetat mai târziu și în Boston. Principalul rezultat al acestor discuții este cunoscut acum opiniei publice. Sper, de dragul normalității, că n-ar mai fi nimic de adăugat. Poate că eu îmi pierd mințile, sau, poate, totuși, că o grozăvie — ori o minune — și mai mare se prefigurează.

Așa cum era și de așteptat, am renunțat la cea mai mare parte din planul călătoriei mele și anume la orice explorări de

natură peisagistică, arhitecturală și arheologică pe care înainte contam atât de mult. Nici n-am mai îndrăznit să caut piesa acelui tezaur straniu care ar exista, din câte se spune, la Muzeul Universității Miskatonic. Totuși, n-am stat cu mâinile în sân la Arkham, ci am cules unele observații genealogice pe care de multă vreme doream să le dețin, date adunate în grabă și în linii mari, este adevărat, dar putând să-mi fie de un real folos mai târziu, când voi avea timp să le compar și să le ordonez. Directorul societății istorice de acolo, domnul E. Lapham Peabody, se arătă foarte amabil și-mi oferi asistență, manifestând un interes neobișnuit când i-am spus că sunt nepotul Elizei Orne din Arkham, născută în 1867 și măritată cu James Williamson din Ohio la vârsta de șaptesprezece ani.

Se pare că un unchi de-al meu pe linie maternă mai fusese aici cu ani în urmă, făcând cercetări similare cu ale mele, și că familia bunicii mele fusese subiectul unor bârfe locale. Existaseră, îmi povestea domnul Peabody, numeroase discuții despre căsătoria tatălui ei, Benjamin Orne, imediat după Războiul Civil, întrucât obârșia miresei lui fusese extrem de enigmatică. Se spunea că ea fusese o Marsh din New Hampshire, rămasă orfană, o verișoară a ramurii din Essex, însă fusese educată în Franța și știuse foarte puține lucruri despre familia ei. Un protector îi depozitase unele fonduri într-o bancă din Boston, ca s-o poată întreține în Franța și să-i plătească guvernanta franceză, însă numele aceluia nu le era cunoscut celor din Arkham, iar cu timpul se făcuse nevăzut, așa încât guvernanta îi preluase rolul printr-o hotărâre judecătorească. Franțuzoaica, decedată de multă vreme, fusese

foarte taciturnă. Ba unii ziceau că știuse mai multe decât fusese dispusă să arate.

Dar cel mai uluitor lucru era neputința tuturora de a-i localiza pe părinții recunoscuți oficial ai tinerei, Enoch și Lydia (Meserve) Marsh, printre familiile cunoscute din New Hampshire. Era posibil, din câte bănuiseră mulți, ca ea să fi fost fiica naturală a vreunui Marsh de vază. Avusese, cu siguranță, ochii celor din acest neam. Cele mai multe enigme ieșiră la iveală după moartea ei timpurie, care surveni la nașterea bunicii mele, singurul ei copil. Formându-mi unele impresii dezagreabile în legătură cu acest nume, nu-mi surâse vestea că apărea în propria-mi genealogie, nici nu mă încântă remarca domnului Peabody că și eu aveam ochii neamului Marsh. Cu toate acestea, îi eram recunoscător pentru valoroasele informații. Mi-am luat notițe din abundență și am făcut liste cu cărți de referință ce tratau despre familia Orne, care apărea în atâtea documente.

M-am întors direct acasă în Toledo de la Boston, iar ceva mai târziu am petrecut o lună în Maumee, ca să-mi revin din cumplitele încercări prin care trecusem. În septembrie am intrat în ultimul meu an la Colegiul Oberlin și de atunci până-n iunie anul următor m-am ocupat de studii și de alte activități sănătoase, amintindu-mi de teroarea îndurată numai cu ocazia vizitelor oficiale ale celor din guvern în legătură cu campania declanșată de pledoariile și probele mele. Pe la mijlocul lunii iulie, la numai un an de la experiența din Innsmouth, am petrecut o săptămână cu rudele mamei mele defuncte din Cleveland, verificând unele date noi ale genealogiei mele cu

diverse însemnări, tradiții, suveniruri de familie care mai existau pe acolo, și văzând cum le puteam lega între ele.

Nu-mi prea făcea plăcere acest lucru, căci atmosfera din familia Williamson mă deprimase întotdeauna. Exista un iz de morbiditate acolo, iar mama nu mă încurajase niciodată să-i vizitez părinții în copilărie, deși întotdeauna îl primise bine pe tatăl ei când acesta mai trecea prin Toledo. Bunica mea, născută în Arkham, mi se păruse dintotdeauna stranie și înfricoșătoare. Nu cred c-am plâns-o când a murit. Pe atunci aveam numai opt ani. Se povestea că nu mai avusese liniște după sinuciderea unchiului meu Douglas, fiul ei cel mai mare. Acesta se împușcase după o excursie prin Noua Anglie, fără îndoială aceeași excursie care rămăsese întipărită în memoria celor de la Societatea Istorică din Arkham.

Acest unchi îi semănase și nu-mi plăcuse nici de el vreodată. Ceva din expresia holbată a ochilor ce nu clipeau, caracteristici ambilor, stârnise în mine o vagă stânjeneală inexplicabilă. Mama și unchiul Walter nu arătaseră ca ei, ci mai mult ca tatăl lor, deși bietul verișor Lawrence, fiul lui Walter, semănase ca o picătură de apă cu bunica, înainte ca malformația lui să-l oblige la o recluziune permanentă într-un sanatoriu din Canton. Nu-l mai văzusem la față de patru ani de zile, dar unchiul meu sugerase o dată că starea lui, atât mintală cât și fizică, era foarte gravă. Această îngrijorare fusese probabil cauza majoră a decesului mamei sale de acum doi ani.

Bunicul și fiul său, Walter, rămas văduv, preluaseră gospodăria din Cleveland, însă amintirea zilelor de odinioară plana deasupra ei cu pregnanță. Locul tot îmi displăcea și

am încercat să-mi termin cercetările cât mai repede cu putință. Documentele și tradițiile familiei Williamson mi le oferi din abundență bunicul meu, iar în ce privea materialul despre ramura Orne, a trebuit să mă bazez pe unchiul Walter, care-mi puse la dispoziție dosarele lui, cu însemnări, scrisori, tăieturi din ziare, suveniruri, fotografii și miniaturi.

Răsfoind scrisorile și pozele ramurii Orne, am început să mă sperii oarecum de propria mea genealogie. După cum am mai spus, bunica și unchiul Douglas mă tulburaseră dintotdeauna. Acum, după atâția ani de la moartea lor, le scrutez chipurile din fotografii cu o senzație accentuată de repulsie și alienare. N-am putut înțelege schimbarea de prima dată, treptat însă un soi de oribilă *comparație* începu să-și facă loc în subconștientul meu, în ciuda refuzului constant al conștiinței mele de a recunoaște cea mai mică urmă de bănuială în această privință. Era clar că expresia tipică a fețelor lor îmi sugera acum ceva, așa cum nu mi se întâmplase mai înainte, un aspect care mi-ar fi stârnit o cruntă panică dacă aș fi stat să mă gândesc mai bine la el.

Însă cel mai groaznic șoc l-am avut când unchiul îmi arătă bijuteriile de familie ale ramurii Orne, păstrate în seiful unei bănci din centru. Unele dintre piese erau destul de delicate și de atrăgătoare, dar mai exista o casetă cu ciudățenii vechi, rămase de la misterioasa mea străbunică, pe care unchiul nu se grăbi prea tare s-o deschidă. Erau, mă avertiză el, de o lucrătură grotescă și respingătoare. Din câte știa el, nu fuseseră niciodată purtate în public, deși bunicii mele îi plăcea să se uite la ele. Potrivit unor legende vagi, erau purtătoare de ghinion,

iar guvernanta franceză a străbunicii mele remarcase că nu trebuiau purtate în Noua Anglie, deși n-ar fi ieșit deloc în evidență în Europa.

Pe măsură ce unchiul se porni să le despacheteze încet și morocănos, mă îndemnă să nu mă sperii de bizareria și hidoșenia acelor lucrături. Artiștii și arheologii care le văzuseră vorbiseră despre ele la superlativ, găsindu-le de o splendoare exotică, deși nimeni nu părea să fie în stare a defini cu exactitate materialul din care erau făcute sau a le atribui vreunei tradiții artistice specifice. Erau două brățări, o tiară și un soi de pieptar, ultimul având sculptate în basorelief anumite figuri de o ciudățenie insuportabilă.

Cât timp mi le descrise, încercasem să-mi stăpânesc emoțiile ce mă copleșeau, însă chipul îmi trăda spaimele tot mai cumplite. Unchiul se arătă îngrijorat și se opri din despachetare ca să vadă ce era cu mine. I-am cerut printr-un gest să continue, ceea ce și făcu, însă cu și mai multă șovăire. Părea să se aștepte la o oarecare izbucnire din partea mea când se ivi prima piesă, tiara, dar mă îndoiesc sincer că se aștepta la ceea ce se petrecu în realitate. Nici eu nu bănuisem nimic, căci mă credeam pe deplin avertizat în privința bijuteriilor. N-am făcut decât să leșin în tăcere, la fel ca-n șanțul liniei de tren năpădite de mărăcini, cu un an înainte.

Din acea zi, viața mea s-a transformat într-un coșmar de angoase și de gânduri negre. Nici nu știu cât este cruntul adevăr și cât este nebunie curată. Străbunica mea fusese o Marsh, dintr-o sursă necunoscută, al cărei soț fusese din Arkham. Și nu-mi spusese Zadok că fiica lui Obed Marsh și a unei

mame monstruoase se căsătorise cu un bărbat din Arkham printr-un șiretlic? Ce trăncănise pilangiul nonagenar despre asemănarea ochilor mei cu ai căpitanului Obed? Și în Arkham, custodele remarcase că aveam ochii neamului Marsh. Să fi fost Obed Marsh propriu-mi stră-străbunic? Dar poate că toate acestea erau o nebunie. Acele ornamente dintr-un metal alb-auriu ar fi putut fi cumpărate de la vreun marinar din Innsmouth de către tatăl străbunicii mele, oricare o fi fost acela. Iar fizionomiile cu ochi holbați ai rudelor mele ar fi putut fi, la fel de bine, pură iluzie, agravată de stigmatul din Innsmouth, care, în închipuirea mea, căpătase culori atât de întunecate. Dar de ce s-o fi sinucis unchiul meu după căutările lui genealogice în Noua Anglie?

Timp de peste doi ani m-am luptat cu aceste reflecții, înregistrând un succes parțial. Tata îmi găsi un loc de muncă într-un birou de asigurări, unde m-am îngropat în rutina zilnică pe cât mai adânc posibil. În iarna dintre 1930 și 1931, totuși, începură visele. Erau foarte rare și insidioase la început, dar își sporiră frecvența și intensitatea pe măsură ce săptămânile trecură. Întinderi vaste de apă mi se deschideau în fața ochilor și aveam impresia că hoinăream prin titanicele porticuri și labirinturi scufundate, trecând pe lângă ziduri ciclopice, acoperite de alge, în compania unor pești grotești. Apoi începură să apară și *alte siluete*, care mă umpleau de o spaimă nemaiîntâlnită în clipa trezirii. Însă atâta timp cât visam, ele nu mă oripilau defel. Se făcea că eram unul de-al lor, purtând accesoriile lor neomenești, deplasându-mă în felurile lor acvatice și înălțând rugăciuni monstruoase în templele lor funeste de pe fundul mării.

Am visat mult mai multe lucruri decât pot să-mi aduc aminte, dar până și ce-mi aminteam în fiecare dimineață mi-ar fi fost de ajuns ca să fiu etichetat drept un smintit sau un geniu dacă m-aș fi încumetat vreodată să-mi notez visele pe hârtie. Simțeam cum o influență înfricoșătoare căuta să mă abată de la lumea normală a unei vieți sănătoase înspre abisurile inefabile ale tenebrelor și alienării, iar schimbările fizice prin care treceam deveniră pregnante. Sănătatea și înfățișarea mi se înrăutățiră constant, până când, într-un târziu, am fost silit să-mi dau demisia și să adopt traiul retras, pasiv, al unui invalid. Sufeream de o oarecare tulburare de ordin nervos. Uneori, mă trezeam că aproape nu mai eram în stare să clipesc.

Atunci am început să mă studiez în oglindă cu o îngrijorare crescândă. Ravagiile lente ale maladiei nu erau plăcute la privit, însă, în cazul meu, ceva mai subtil și mai complex se ascundea în spatele aparențelor. Și tata păru să observe aceste schimbări, căci începu să se uite la mine curios și aproape speriat. Ce se întâmpla cu mine? Aveam să ajung să le semăn bunicii și unchiului Douglas?

Într-o noapte am avut un vis îngrozitor, în care se făcea că mă întâlnesc cu bunica pe fundul mării. Ea locuia într-un palat fosforescent, cu multe terase, cu grădini de corali bizari și de grotești eflorescențe ramificate, și mă întâmpină cu o căldură posibil sardonică. Se schimbase în felul celor care luau calea apei. Mi-a spus că n-a murit. În schimb, s-a dus într-un loc de care aflase fiul ei defunct și pătrunsese într-un tărâm ale cărui minuni, destinate și lui, le ratase cu un pistol fumegând. Acesta avea să fie și universul meu, nu exista scăpare.

N-aveam să mai pier vreodată, ci doar să trăiesc printre cei care dăinuiau încă dinainte de apariția omului pe pământ.

Am mai cunoscut-o și pe cea care-i fusese bunică. De optzeci de mii de ani, Pth'thya-l'yi trăia în Y'ha-nthlei, unde revenise după moartea lui Obed Marsh. Y'ha-nthlei nu a fost distrus când oamenii de pe pământ au răspândit gloanțele morții în valurile mării. A fost atins, dar nu distrus. Cei din Adâncuri n-ar putea fi distruși, chiar dacă magia paleogenă a Marilor Strămoși, căzuți în uitare, îi mai încerca uneori. Deocamdată se odihneau, dar avea să vină o zi, dacă-și mai aminteau, când se vor ridica iar, pentru a revendica tributul pe care-l cerea Marele Cthulhu. Avea să fie un oraș mai mare ca Innsmouth de data aceasta. Plănuiau să se răspândească și își pregătiseră ceva ce avea să-i ajute, dar în clipa aceea trebuiau să mai aștepte. Pentru că pricinuisem moartea unor semeni de pe pământ, trebuia să trec printr-o pedeapsă care, însă, nu avea să fie prea grea. Acesta a fost visul în care am văzut pentru prima oară în viața mea un *shoggoth*, iar la vederea lui m-am trezit urlând. În acea dimineață, oglinda îmi arătă că dobândisem *înfățișarea din Innsmouth*, odată pentru totdeauna.

Până acum, nu mi-am tras un glonț, ca unchiul Douglas. Mi-am cumpărat un pistol automat și eram chiar pe cale să mă sinucid, dar anumite vise mă împiedicară. Tensiunea extremă a terorii slăbește și mă simt atras spre necunoscutele adâncuri marine, în loc să-mi fie frică de ele. Aud și fac lucruri bizare în somn și mă trezesc cu un soi de exaltare în loc de spaimă. Nu cred că trebuie să aștept pentru ca schimbarea să fie deplină, așa cum a făcut majoritatea. Altfel, tata

m-ar închide probabil într-un sanatoriu, la fel ca pe bietul meu verișor. Splendori mirabile și nemaiauzite mă așteaptă acolo jos și am să pornesc curând în căutarea lor. *Ia-R'lyeh! Cthulhu fhtagn! Ia! Ia!* Nu, n-am să mă împușc, nu mă poate nimeni face să-mi iau singur viața!

Am să pun la cale un plan de evadare pentru vărul meu, ca să-l scot din ospiciul de la Canton, și împreună ne vom duce în binecuvântatul Innsmouth, însemnat de minuni. Vom înota până la acea stâncă roditoare și ne vom scufunda în mare prin hăurile de smoală ale ciclopicului Y'ha-nthlei, cetatea cu multe coloane, iar în acel bârlog al Celor din Adâncuri vom locui de-a pururi în umbra miracolelor și a gloriei.

CUPRINS

Fapte privitoare la defunctul Arthur Jermyn
și familia lui 5
Nyarlathotep 20
Ilustrația din carte 25
Veneticul 39
Dulăul 50
Sărbătoarea 63
El 78
Aer rece 95
Chemarea lui Cthulhu 109
Culoarea din afara spațiului 159
Cel care șușotea în întuneric 206
Coșmarul din Innsmouth 312

Pentru comenzi şi informaţii vă rugăm contactaţi:

Editura LEDA
Difuzare şi Clubul Cărţii

Calea Plevnei nr. 145, sector 6, Bucureşti, cod poştal 060012
Tel.: 021.319.88.22, 021.319.88.33, 021.319.88.77;
Fax: 021.319.88.66
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazinul virtual: www.grupulcorint.ro
www.ledabooks.ro

Format: 16/54x84
Coli tipo: 26

Tiparul executat la FED PRINT S.A.